

ព្រះ
ច័ន្ទ្រវរ្ម័នបី
និង
សេចក្តីព្រះបាទសាវណ្ណៈ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបដាន
ទុតិយភាគ
៧៣

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបដាន
ទុតិយភាគ
៧៣

ព. ស. ២៩០៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

សុត្តន្តបិដក

ទុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយោ ភាគោ

ឯកទសមោ ភិក្ខុទាយវិគ្គោ

បឋមំ ភិក្ខុទាយកណ្តោបទានំ

(១) សុវណ្ណវណ្ណំ សន្តុំ	អាហុតិទម្បដិក្ខហំ
បវេណី(១) អភិទិក្ខុំ	វាណា ធិត្វាទមាគតំ(២) ។
កាដទ្ធកិក្ខុទាណសិ	សិទ្ធកុស្ស មហេសិទោ
មញ្ញស្ស ឧបសន្តស្ស	មហាវិស្ស តាធិទោ ។
ចនេនាទុបនាយន្តោ(៣)	ធិត្វាចេន្តំ(៤) មហាជំ
វិគ្គំ មេ ចាហុតា ភាវ	ពុទ្ធស្សាធិត្វាទុទោ(៥) ។
ចក្កុទ្ធាតេ វេតោ កាចេយ្យ	យំ ធានមទនិ តណ
ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ	កិក្ខុទាយស្សនិ ផលំ ។

១ ឧ. បវេណី ។ ២ ឧ. វេតោ ធិត្វាទមាគតំ ។ ៣ ឧ. ចនេនាទុបនាយន្តំ ធិត្វាចេន្តំ ។ ៤ ឧ. កុទ្ធស្សាធិត្វាទុទោ ។ ៥ ឧ. យំ ធានមទនិ តណ ។

សុត្តន្តបិដក

ទុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុតិយភាគ

ភិក្ខុទាយវិគ្គ ទី ១១

ភិក្ខុទាយកណ្តោបទាន ទី ១

(១) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានវណ្ណៈដូចមាស ច្រើនគួរ
ទទួលស្រៀងបូជា ច្រើនចេញចាកច្រង់គឺកណ្តោមកកាន់ព្រះ
ធិត្វា ។ ខ្ញុំទៅតាមស្នាមព្រះបាទនៃព្រះពុទ្ធ ច្រើនញ៉ាំង
ជនឱ្យរលត់ទុក្ខ ហើយបានថ្វាយភិក្ខុមួយវិភេ ផលព្រះ
មហេសិព្រះនាមសិទ្ធក្កៈ ច្រើនមានប្រាជ្ញា មានព្រះហឫទ័យ
ស្ងប់រម្ងាប់ មានព្យាយាមច្រើន ច្រើនមិនញាប់ញ័រដោយ
លោកធម៌ ។ សេចក្តីព្រះអរមេស័ខ្ញុំ មានប្រមាណច្រើន
ចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាភាទិទ្ធកុ ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក ៤៤ អំពីកថា
នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុផលខ្ញុំ បានថ្វាយទាន
ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយភិក្ខុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សន្តាសិកិដ្ឋិភោ កាច្ប មហារេណុស្ស យាមកា
 សន្តាភទសម្បទា សន្តោតេ ធក្កាវត្តិយោ ។
 បដិសន្តិទា ធកស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្តិកកា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ ភាយស្សា កិក្ខុនាយកោ ថេរោ ឥនា
 កាដាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កិក្ខុនាយកោស្ស អបទានំ ធន្យំ ។

ទុតិយំ ញាណសញ្ញិកញ្ញោបទានំ

[២] សុវណ្ណវណ្ណំ សន្តុទ្ធំ និសកាជាទិយំ យថា
 ភិណ្ឌប្បកិដ្ឋំ មាតត្ថំ កុញ្ញវិវ មហោសិទំ ។
 ឧកាសេន្តំ និសា សត្វា សាលាវជំ បុច្ឆិកំ(១)
 ដេយោ បដិបន្តន្តំ លោកាជន្តំ ធរុត្តមំ ។
 ញាណោ ចិត្តំ មសាទេត្វា មក្កហោត្វា ធនញ្ញសិ
 មសន្តិចិត្តោ សុមោ លិទ្ធព្វំ អភិវាធមី ។

១. ឧ. ខុទ្ទកនិកាយស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកថាខណ្ឌ ៨៧ អំពីកថាខណ្ឌ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ វេ
 ជាតិ ព្រះនាមមហារេណុដូចគ្នា ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយវែវវេ
 ប្រការ ។ បដិសន្តិទា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ
 បានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រគល់ជូនហើយ ។
 បានឮថា ព្រះភិក្ខុនាយកោស្សមានភាយ បានសំដែងហើយដូចជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កិក្ខុនាយកោស្សអបទាន ។

ញាណសញ្ញិកញ្ញោបទាន ទី ២

[២] (ខ្ញុំបានឃើញ) ឱវត្តសមុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈ
 ដូចមាស ទ្រង់ដូចភាពនៃយ្យជ័ប្រសើរ ឬទ្រង់ដូចដំរីឈ្មោះ
 មាតត្ថៈ ដែលចុះប្រកបយ៉ាង ព្រះអង្គិស្វរ្ទនកម្មវណ្ណដ៏
 ធំ ទ្រង់ញ៉ាំងនិសទាំងពួងឱ្យត្រឡប់ ទ្រង់ដូចដើមសាលាវជ
 មានក្តៅកែហើយ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងគ្រលោក ទ្រង់ទុក្ខមាត
 នេះ ទ្រង់ស្តេចនិមន្តទៅតាមប្រក បានញ៉ាំងចិត្តខ្ញុំឱ្យជ្រះថ្ល
 ក្នុងញាណ (របស់ព្រះអង្គ) ខ្ញុំបានឃើញអញ្ញសិ មានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសិទ្ធកុរៈ ។

គតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

ឧត្តរុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យំ កឌ្ឍមករី តណ
 ទុក្ខំ ពាកិជាធាមិ ញាណសញ្ញាយំទំ ផលំ ។
 តេសត្តតិថ្កិភោ កាច្យេ សោឡសាសុំ ទុក្ខមា
 សត្តាតទសម្បដ្ឋា ឧក្ការត្ថិ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពិទា ឧតស្សោ វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ឧឡកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសធម្មំ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណសញ្ញិកោ ថេរោ
 ឥតោ កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ប្រាណសញ្ញិកត្ថេរាប្ប អចទានំ ឈត្តំ ។

គតិយំ ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

[៣] តិវរាយំ ឱកសិហំ^(១) អហោសិ មាលិកោ តណ
 អនុសំ វិដិ ពុទ្ធំ សិទ្ធកុំ លោកច្វដិកំ ។
 ។ ឧ. ឱកសិហំ ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ ទី ៣

ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧២ អំពីកថាខណ្ឌ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំធម៌ នេះជាផល
 ដែលសេចក្តីសំខាន់ក្នុងញាណ ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧៣ អំពីកថាខណ្ឌ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងទី១៦ ជាតិ ជាស្តេចខ្ពង់ខ្ពស់
 ជន គ្រប់ចម្បាំងដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ឱកសិញ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាតំច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់
 ហើយ ។

បានពូជា ព្រះញាណសញ្ញិកត្ថេរាមោធាកាយ បានសំដែងហើយនូវ
ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ប្រាណសញ្ញិកត្ថេរាបទានំ ។

ឧប្បលហត្ថិយត្ថេរាបទានំ ទី ៣

[៣] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាអ្នកក្រសែ ទៅកាស្រែយ
 ក្នុងក្រុងឈ្មោះតិវរ បានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធក្មះ មាន
 ចូលដំរីនេះទៅប្រាសហើយ ដែលសត្វលោកច្នោះហើយ ។

សុន្ទរិយ ខ្មែរកំណយ ឧបទាន

បសុទ្ធិត្តោ សុមោ បុច្ឆហត្ថំ អនាសហំ
 យត្ថ យត្ថបដដាមិ តស្ស កឌ្ឍស្ស វាហសា ។
 អនុកោមិ ដលី ឥដ្ឋំ បុព្វេ^(១) សុកតមត្តោ
 បរិក្ខំតោ សុមលោហិ សសញ្ញាយ ឥនិ ដលី^(២) ។
 ចតុន្ទរុកេ ឥតោ កម្មេ យំ បុច្ឆមកិរោមយិ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាបាមិ ទុក្ខបដាយិនិ ដលី ។
 ចតុន្ទរុកេ ឧបាទាយ វេចេត្តា វត្តមាណិ
 ចញ្ច រាជសតា តត្ថ ឧដ្ឋបមសបាមកា ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សា វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុនិ អាយស្មា ឧប្បលហត្ថិយោ ដេរោ ឥតា
 តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ប្បេលហន្តិយន្តេស្ស ឧបទានំ ឈន្តំ ។

១ ឧ. បុព្វ ។ ២ ឧ. បុព្វកាស្សិទំ ឥលី ។

សុន្ទរិយ ខ្មែរកំណយ ឧបទាន

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយដំណឹង ១ ក្នុង
 ខ្ញុំទៅកើតក្នុងកលណា ។ កែវិសាយផលជាទីប្រាថ្នាដែល
 ខ្ញុំធ្វើឲ្យហើយក្នុងកាលមុន (ក្នុងកលនោះៗ) ដោយអំណាច
 គាត់សង្ឃនៃកម្មនោះ ខ្ញុំមានផ្ទះរឹងរូងហើយ នេះជាផល
 នៃសេចក្តីសំគាល់ ។ ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថានេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយដំណឹង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលនៃទុក្ខបដាយិនិ ។ កាស្រីយកប្បវត្តិ ៧២ វៀរលើកប្ប
 បទប្បន្ថនេះចេញ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ៥០០ ជាតិ ព្រះ
 ធានដ្ឋបមៈ ដូចគ្នា ក្នុងកថានោះ ។ បដិសម្ពិទា ៦
 វិហោត្ថ ៨ ឥនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានពូជ ព្រះឧប្បលហត្ថិយន្តេស្សមានភាយ បានសំដែងហើយនូវ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ប្បេលហន្តិយន្តេស្ស ។

បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ

[២] សិទ្ធិតុល្យ អភិរក្ស ជាតិបុព្វបទសិទ្ធិ
 ចារសុ សត្វ បុព្វាទិ ហាសេនោកិរិកាទិ(១) ទេ។
 តេន កាម្មេនហិ អដ្ឋ អភិរក្ស ទកមរ
 តារមិ អន្តិមិ ទេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ទត្ថុទ្ធកិ ទេ ទេហា កាម្មេ យិ បុព្វបទិ កេមយិ
 ទុក្ខតិ ទាតិជាទាមិ បុព្វបទិ យេនិ ផលិ ។
 សមន្តកទុយាមាសុំ តេស ទក្កវត្តិទោ
 ទេហា បក្សមកេ កាម្មេ ទាតុវត្តា កណាទិយា ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សា វិហាកុចិម អដ្ឋិទេ
 ទឡកិញ្ញា សម្មិកតា កតិ ទុន្យស្ស សាសនន្តិ។
 ទត្ថិ សុទិ អាយស្មា បទប្បដកោ ថេរេ ទេហា
 កាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ យទ្ធិ ។

១ ឧ. ហានេនាមិកាទិ ។

បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ ទី ២

[២] ខ្ញុំបាទជាយក្ខិ ផលព្រះមានព្រះភាគច្រើនព្រះនាម
 សិទ្ធិខ្លះ ខ្ញុំបាទរាយកាយ ៧ ច្រើនព្រះបាទ ដោយសេចក្តី
 រីករាយ ។ ខ្ញុំប្រសព្វនឹងព្រះនាម ទេវតាកុរិវិជ្ជា ដោយ
 កុសលកម្មនោះ ខ្ញុំប្រទ្រង់រីករាយជាទីបំផុត កុរិសាសនា
 របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កុរិកប្បទិ ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុផលខ្ញុំបាទជាយក្ខិ ខ្ញុំនិយមស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផល
 នៃការប្បជាតិ ។ កុរិកប្បនេះ ៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបាទកើត
 ជាស្តេចចក្រភ្នំ ១២ ជាតិ ព្រះនាមសម្ពុទ្ធនេះផ្លូវគ្នា ច្រើន
 ផ្សាយពាក្យច្រើនលំអិតសម្រេចតាំង ២ ជាទីបំផុត ច្រើន
 ជាតិពិតគណៈ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហាកុ ៤ នឹងអភិញ្ញា ២
 នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទច្រើនចម្លើយ ។
 បាទព្រា ព្រះបទប្បដកោនាមកាយ បាទសំដែងហើយនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បទប្បញ្ញត្តិ បទប្បញ្ញត្តិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អារាម
បព្ភជំ មុដ្ឋិប្បិយត្ថេរាបទានំ

[៨] សុទស្សនោតិ ធាមេន វេលា កាលោ អហំ តថា
អន្តសំ វិជំ កុដ្ឋំ លោកាដេដ្ឋំ នកសកំ ។
ជាតិបុដ្ឋំ កហេត្វាន ក្ខជយិ បទុមុត្តរំ
វិសុទ្ធនក្កុ សុមនោ ធិត្វនក្កុ សមជ្ឈកំ ។
ឯតិស្សា កុដ្ឋប្បជាយ ចិត្តស្ស មណិដិហិ ច
កាច្យាជំ សតសហស្សំ ទុក្កតិ ទ្ធិបមជ្ឈហំ ។
សោឡសាសីសុ កជាតោ នេវុត្តរសនាមកា
ធន្តិសម្មំ ឥតោ កាច្យ ធក្ករត្តំ មហាពូលា ។
បដិសម្មំធា ធិតស្សា វិហោក្កាមិធិ អដ្ឋិមេ
ធន្សកិញ្ញា សច្ចិកាតា កកំ កុដ្ឋស្ស សាសនន្តិ ។
ឥតំ សុទំ វាយស្នា មុដ្ឋិប្បិយោ វេរោ ឥហ
កាជាយោ អវាសិត្តាតិ ។

មុដ្ឋិប្បិយត្ថេរាបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អប្បកាម
មុដ្ឋិប្បិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៨] កុណិកាលនោ ខ្ញុំភើតជាអក្រតិដ្ឋំ ឈ្មោះសុទស្សនៈ
បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រោសបាវនាចូលីតិពនៈ ជាច្បង
កុណិលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនោះ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាម្លូរ ឬជា
ចំពោះព្រះបេទម្ពគ្មោះ ខ្ញុំមានចក្ខុស្អាត មានចិត្តរីករាយ បាន
សម្រេចចំពូលកុ ។ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុក្កតិកសំ ទស្សនកម្ម
ដោយកុទ្ធប្បជានេះផង ដោយការគិតលំចិត្តផង ។ កុណិកាច្បទិ
ឲ្យ ៦ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានភើតជាស្តេចចក្រតិ ១៦ ជាតិ
ព្រះនាមទៅត្រូវដូចគ្នា មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្មំថា ៤
វិហាតុ ៨ ធិតិអកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
បានពូថា ព្រះមុដ្ឋិប្បិយត្ថេរាបទានាយុ បានសំដែងហើយខ្លាតាថា
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មុដ្ឋិប្បិយត្ថេរាបទាន ។

ឆ្នាំ ទុកប្បជីកត្រោបទាន

[៦] សុវណ្ណវណ្ណិ សម្ពុទ្ធ កច្ឆន្តិ អនិលក្ខណេស
 យជាសនិវ ជលិតិ អាទិក្ខិវ ហុតាសនំ ។
 ពាលិយា ទុនកំ កច្ឆា អាគារសេ ទុក្ខិមិ អហិ
 សម្បជិច្ឆិ មហារិកេ ពុទ្ធា កាវុណិកោ មយិ(១)។
 អន្តលិក្ខេ វិហោ សត្តា បទុក្ខុវាយមកោ
 មម សង្កម្មត្រាយ ឥមា តាជា អភាសជំ ។
 ឥមិណនកណាណេ មិគិទុប្បណេណ ធម
 កច្ឆសតសហស្សន្តិ ទុក្ខតិ ទូបបដ្ឋសិ ។
 តេណ កាម្មេណ និបទិណ្ណ លោកាដេដ្ឋ ណសក
 បក្ខេន្តិ អនលិ ហិច្ឆិ ហិក្ខា ជយមកជយិ ។
 សតស្សរាជនាមេណ តយោ តេ ធក្កវត្តិយោ
 បត្យសដ្ឋិកច្ឆសតេ ចាកុវត្តា ជនាជិមា ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សេ វិហោក្ខាមិធម អដ្ឋិមេ
 ធម្មិកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស ហាសនន្តិ។

១. ធម. ឥលី ។

ទុកប្បជីកត្រោបទាន ទី ៦

[៦] ព្រះសម្ពុទ្ធានវណ្ណៈដូចមាស ស្តេចនិមន្តទៅទ្រង់
 ភាគាស ទើបរៀងដូចភ្លើងនេះឆ្លាំងខ្លាញ់ ចូដូចភ្លើងកំពុងនេះ
 ភ្លឺខ្លោល ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកដោយដៃ សាច់ទៅនាភាគាស
 ព្រះពុទ្ធានព្យាយាមធំ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណាចំពោះខ្ញុំ
 ទ្រង់ក៏ទទួល (ខ្ញុំទឹកនោះ) ព្រះសាស្តាព្រះនាមបទុក្ខនោះ
 ដំនែរទៅនាភាគាស ទ្រង់ប្រើបន្ទូលនិរេចសំខ្ញុំ ហើយទ្រង់
 សរិច្ឆន្តិភាពចំពោះនេះថា ក្នុង ១ វិសេកប្ប អ្នកនឹងមិនទៅ
 កាន់ទុក្ខនិ ដោយការប្រយោជន៍នេះផង ដោយការញ្ជាតិបិណ្ឌ
 កើតឡើងផង ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វផងនិពិ ជាច្បង
 ក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គលេបដ្ឋកា
 រយៈនឹងការចាញ់ហើយ បានដល់ខ្ញុំក៏លេបដ្ឋនេះដោយកុសល-
 កម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទិ ១៦៨ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភត្តិ យជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមសហស្សរាជដូចគ្នា ទ្រង់ជ្រួយ
 ពាណាចក្រទេសនិសមុទ្រចាំង ៤ ទ្រង់ជាធំជាងពួកផង ។
 បដិសម្ពិទា ២ វិហោកុដ មិនអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ចាំសាសនាចេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុតិំ ភាយស្នា ឧទកប្បជកោ ថេរោ ឥភា
កាជាយោ មកាសិក្ខាតិ ។

ទេកប្បជកន្ថេស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

សត្តមិំ នឡុមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៧] បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស	លោកាដេដ្ឋស្ស តានិចោ
តិណត្ថេរេ ធិសិន្ទស្ស	ឧបសន្ទស្ស តានិចោ ។
នឡុមាលិំ កហេត្វាន	ពទ្ធិត្វា វិជធិ(១) អហំ
ពុទ្ធស្ស ឧបនាមេសី	ធិមនិន្ទស្ស តានិចោ ។
បដិក្កហេត្វាន សព្វញ្ញ	វិជធិំ លោកនាយកោ
មម សង្កម្មមញ្ញាយ	ឥមំ កាដំ អកាសថ ។
យថា មេ កាយោ ធិញ្ញាយិ បរិណ្យាយោ ឧ វិជ្ជតិ	
គាដេវ តិវិជក្កិហំ	ចិត្តំ តេវ វិមុច្ចតុ ។

១ ឧ. ពិជិញ ពិជធិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះទេកប្បជកន្ថេរោមាយ បាទសវម្ពនិហិយន្តរោជា
ចាំនិរន្ថេ ហើយប្រការដូច្នោះ ។

ឈរទេកប្បជកន្ថេរោមាយ ។

នឡុមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៧] ព្រះបទុមុត្តរសម្មត្ថ ជាព្យាដក្កិលោក ជាគាទិបុគ្គល
ទ្រង់គន្លឹះលើកប្រាសស្មៅ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់ស្ងប់ ទ្រង់មិន
ញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកដាក់បុស ចង់ធ្វើជា
ផ្នែក បង្កើតវាយព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាប់ជាងសត្វដីដីពីរ ព្រះអង្គ
មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ព្រះសព្វញ្ញជាលោកនាយក
ទ្រង់ទទួលផ្ទុកហើយ ទ្រង់ជ្រាបនូវគិរិរបស់ខ្ញុំ ទើបទ្រង់
សំដែងនាពានេថា កាយរបស់គាត់គេ លេងទុកហើយ
សេចក្តីក្តៅក្រហាយមិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ចិត្តរបស់
អ្នក ចូររួចស្រឡះចោកភ្លឺតាំងបីប្រការ យ៉ាងនោះដែរ ។

សម្តែង ឧប្បត្តិយន្តការ

សព្វ ទេវ សមាគម្គី យេ កេចិ ទុមិស្សិកា
 សុស្សាម ទុទ្ធវចំ ហាសយន្តកា ឆាយកំ ។
 មិសិទ្ធា កកវ កត្ត ទេវសង្ឃបុរក្កោ
 ឆាយកំ សម្បហំសេន្តោ ឥមា កាថា អកាសថ ។
 ឥមិទា វិជទិទាទេន ចិត្តស្ស បណិច្ចិហិ ក
 សុព្វតោ ឆាម ឆាមេន ចក្កវត្តិ កវិស្សតិ ។
 តេន កម្មវិសេសេន សុក្កម្មលេន ចោទិកា
 មាលុតោ ឆាម ឆាមេន ចក្កវត្តិ កវិស្សតិ ។
 ឥមិទា វិជទិទាទេន សម្មាទវិបុលេន ច
 កម្មសត្តសហស្សន្តិ ទុក្ខតិ ទូចចន្ទតិ ។
 តិសកម្មសហស្សន្តិ សុព្វតា អដ្ឋតិស តេ
 ឯក្កនតិសសហស្ស អដ្ឋ មាលុតឆាមកា ។
 ចដិសន្តិទា ចកស្សោ វិមោក្កាថិច អដ្ឋិមេ
 ចន្សកិញ្ញា សន្តិកាតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឧប្បត្តិយន្តការទី ៨

ទៅភាពកម្មយ កស្រីយេដិមយេ ទៅតាំងអស់នោះ
 មកប្រជុំគ្នា (ដោយបំណងថា) ក្នុងយើងនឹងស្តាប់ នូវ
 ទុក្ខវចនៈ ដែលញ្ជាក់ថាយកន្សឹកកយ ។ ឯព្រះនាមព្រះ
 នាម មានក្នុងទៅការយមរោម ទ្រង់នឹងលើកម្រាលនោះ
 ទ្រង់ញ្ជាក់ថាយកន្សឹកកយ ហើយសម្តែងនូវតាំងនោះថា
 កុលបុត្តនោះ នឹងកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មាននាមថាសុព្វតរាជ
 ដោយការថ្វាយផ្លែនេះផង ដោយការរំលឹកចំនួនផង កុល-
 បុត្តនោះ ជាបុត្តលទ្ធរូកុសលមូលជាសំរឿនហើយ នឹងបាន
 ជាស្តេចចក្រពត្តិទៀត មាននាមថាមាលុតរាជ ដោយសេស
 ផលវិនិច្ឆ័យនោះ ។ ក្នុង ១ សែនកម្ម កុលបុត្តនេះចំនែក
 ទៅកាន់ទុក្ខតិ ដោយការថ្វាយផ្លែនេះផង ដោយការរាប់គាត
 ដំនិទូលាយផង ។ ក្នុង ១០០០ កម្ម នឹងបានជាក្សត្រ យ៨
 ជាតិ ក្សត្រតាំងនោះ ព្រះនាមថាសុព្វតរាជ, ក្នុង ២៧០០០
 កម្ម បានជាក្សត្រ៨ ជាតិ ទ្រង់ព្រះនាមមាលុតរាជ ។ បដិ-
 សន្តិទា ៤ វិមោក្កន មិនអតិញ្ញា ៦ នេះ ទ្វិបុត្តនេះឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ តាំងសាសនាចេញព្រះក្នុង ទ្វិបុត្តនេះហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្សា ឧឡ្យមាលីយោ ថេរោ ឥមា
កាតាយោ អភាសិត្តាភិ ។

ឧឡ្យមាលីយោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

សន្តមិ ភាណវំ ។

អដ្ឋមិ អាសន្តបដ្ឋាយកត្តោបទានំ

(៨) កាណំ វណមោក្កយ្ហ	អប្បសន្នំ ឯកកុលី
សីហាសនំ មយា និច្ចំ	មត្តនស្សិស្ស តាធិលោ ។
មាលាមាត្តំ កហោត្វាទ	កត្វា ច ទំ បទកុលី
សត្តារិ បយិវុចាសិត្វា	បក្កាមិ ឧត្តកមុខោ ។
ភេទ កខ្មេទ និបទិន្ទ	លោកាជេដ្ឋ ឯកសក
សន្និក្ខាបេមិ(*) អត្តានំ	កវា សទ្វេ សម្មហតា ។
អដ្ឋារសេ កាច្យសតេ	យំ ណទមននិ តណ
នុក្កតិ ធាតិជាធាមិ	សីហាសនស្សិទ្ធំ ផលី ។

* ១. សន្និក្ខាបេមិ ។ កន្លង ហេតុតេ យំ ឥត្វាបេសិ អន្តានំ ទិស្សន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះឧឡ្យមាលីយោន្តោមាទកាយុ បាទសំវេណីហើយឡ
ភាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឈប់ ឧឡ្យមាលីយោន្តបទាន ។

ឈប់ភាណវៈ ទី ៨ ។

អាសន្តបដ្ឋាយកត្តោបទាន ទី ៨

(៨) ខ្ញុំចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ដីស្ងួតមិនមានសំឡេង មិន
រំកិល ខ្ញុំថ្វាយសីហាសនៈ ផលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមអន្តទស្សី
ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំកាន់យកក្បាលមួយក្បាល
ធ្វើប្រទេសព្រះអង្គ ហើយចូលទៅអង្គុយជិតព្រះសាស្តា
រួចដើរចេញទៅ ចែមុខឆ្ពោះកាន់ទន្លេទិស ។ បង់គ្រ
ព្រះអង្គជាងជានិសក្ខដើរពីរ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រ
សើរជាងនិរៈ ខ្ញុំធ្វើខ្លួនឱ្យលេង ឥតមានសេសសល់ កត់ទាំង
អស់ ខ្ញុំភាសារំលឹកហើយ ដោយសារកម្មនោះ ។ ក្នុងកម្សិ
១.៨០០ អំពីកម្សិទ្ធនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុផល ខ្ញុំបាន
ឱ្យទាន ខ្ញុំមិនផលស្គាល់ខ្លួនអី នេះជាផលនៃសីហាសនៈ ។

សម័ ពិទ្ធករណិយករណ្តោបទានំ

ឥនោ សត្តកម្មស្សតេ សង្ខារាបកទត្តិយោ(១)
 សត្តកននសម្មាញោ ចក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសន្តិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទុកិញ្ញា សង្ខិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនង្ខិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា អាសនុមដ្ឋាយតោ ដេវោ
 ឥហា តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អសនុករណិយករណ្តោបទានំ(២) សន្តំ ។

សម័ ពិទ្ធករណិយករណ្តោបទានំ

(៧) បិមវន្តស្ស អវិទូរេ វសាមិ បណ្ណសន្តរេ
 យាសេសុ ភេតមាមដ្ឋោ សេយ្យសីលោវបំ តតា ។
 ទណមាលុកលក្កានំ(៣) ពិទ្ធករណិតក្កន្យានំ ច
 តោលំ កល្យាតកំ ពេល្យិ(៤) អាហត្ថា បដិយានិកំ ។
 បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតិធំ បដិក្កហោ
 មម សន្តិវ្យាមញ្ញាយ អាគម្មិ មម សន្តិកំ ។

១ ប. សន្តិវ្យា តម វន្តិយោ ។ ២ ប. អសនុករណិយករណ្តោបទានំ ។ ៣ ប.
 វេណ្តស្សាលម្ពានំ ។ ៤ ប. ពិល្យំ ។

ពិទ្ធករណិយករណ្តោបទានំ ១៧

ក្នុងកម្ម ទី ៧០០ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចបក្រតក្តិ
 ព្រះនាមសង្ខារាបកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវៃវ ៧ ប្រការ
 ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្តីទា ២ វិចារក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនាបេស
 ព្រះក្មេង ខ្ញុំបានប្រគល់ប្តីហើយ ។

បានពូជ ព្រះកាសនុបដ្ឋាយកៈត្រូវបានកាយ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ អសនុករណិយករណ្តោបទានំ ។

ពិទ្ធករណិយករណ្តោបទានំ ១៨

(៧) ខ្ញុំនៅជីវិតព្រហ្មមនោ អង្គុយលើកម្រាលស្លឹកឈើ
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានសេចក្តីជាប់ជំពាក់ ក្នុងគ្រឿងទទួល
 ទាន ដូចបុរសលោកដេក ។ ខ្ញុំកំពុងជីវិតមើមដំឡូងក្នុង
 ដំឡូងវិល្លិដង ដំឡូងវិដង្កា និងដំឡូងជ្រូកជង ខ្ញុំជាមកនូវ
 ផ្លែព្រា ផ្លែក្រុប និងផ្លែឃៅដែលខ្ញុំពាក់តែងហើយ ។
 ព្រះលោកវិទូ ទ្រង់ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ គួរទទួលគ្រឿងបូជា
 ទ្រង់ជ្រាបនូវកិរិយបេសខ្ញុំ ទើបនិមន្តមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមាស

ទុណគតិ មហាទាតិ ទេវទេវំ ទណសកំ
 ពិណ្ណលី បត្តហេត្វា បត្តន្តិ ឧកិរិ អហំ ។
 បរិកុត្តិ មហារិពេ ភោសយន្តោ មមំ តណ
 បរិកុត្តិក្ខា ឥត្តិ ឥមំ កាចំ មកាសដ ។
 សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា ពិណ្ណលី មេ អណ តុរិ
 កច្ឆាទំ សតសហស្សំ ទុក្កតិ ទ្ធិបបដ្ឋសំ ។
 ធរិមំ វត្តតេ មឃ្ហំ កវំ សទ្ធវេ សម្មហតា
 ធារេមំ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ចតុប្បញ្ញាសិតោ កថេ យេ សុមេទលិមស្សិយោ
 សត្តរតនសម្មន្តោ ចក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោត្វាចិច អន្តិមេ
 ចន្ទភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្មា ពិណ្ណលីនាយកោ ថេរោ
 ឥហ កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពិណ្ណលីនាយកេស្ស អមតំ លម្អំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមាស

ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះមហានាគជាទៅតា ប្រសើរជាងទៅតា
 ជាឧកសកៈ ទ្រង់ចូលមកដិត ខ្ញុំក៏យកដំឡូងវិជ្ជាដាក់ចុះក្នុង
 បាត្រ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាមហារិះ ទ្រង់ញ៉ាំង
 ខ្ញុំឱ្យត្រេកអរហើយ ទ្រង់សោយ លុះព្រះសព្វញ្ញាសោយរួច
 ហើយ ទើបសំដែងនាមនោះថា អ្នកប្តូរញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យ
 ជ្រះថ្លា ហើយជួយដំឡូងវិជ្ជាដល់គាត់ អ្នកនឹងមិនទៅ
 កាន់ខ្ពង់ អស់ទៅសន្តប្ប ។ គាត់ជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំកុំឱ្យ
 ច្របៀតទៅ គាត់ទាំងអស់ខ្ញុំបានគាស់រលើងហើយ ខ្ញុំទ្រង់
 កងកាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។
 ក្នុងកប្បទិ ៧៤ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ
 ឈ្មោះសុមេទលិកដ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានពូជ ព្រះពិទ្ធាលីចាយកន្ត្រៃមានកាយ បានសំដែងហើយឱ្យ
 នាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លើយពិណ្ណលីនាយកេស្ស ។

ទស្សន៍ វេណុប្បជកញ្ជោបទានំ

(១១) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិំ សតវសីវ កាលុច្ចំ
 ឱកាសេន្តំ ឱសា សត្វា ឧឡ្ហកជីវ ប្រវត្តំ ។
 បុរក្ខតំ សាវកេហិ សាគរោទេ មេធនិ
 ឆាកំ ចក្កយ្ហ វេណូហិ វិចស្សិស្សាភិរោចយី ។
 ឯកទុវតេ ឥតោ កាច្យេ យំ វេណុមភិច្ឆជយី
 ទុក្ខតំ ឆាកំជាឆាមិ ពុទ្ធច្វាយនិ ជលំ ។
 ចណ្ណតាឡិសិរោ កាច្យេ វេណុ ឆាមាសិ ទត្តិយោ
 សត្តាគណសម្បទោ ចក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមាត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សង្ខតតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិំ អាយស្សា វេណុប្បជកោ ថេរោ ឥមា
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

វេណុប្បជកញ្ជោស្ស អបទានំ សម្ពុទ្ធំ ។

វេណុប្បជកញ្ជោបទាន ទី ១០

(១០) ព្រះសម្ពុទ្ធ បានវិញ្ញាណដូចម្តេច ត្រូវដូចព្រះគោតម្យ
 បានស្ម័គ្រច្រើន ក្រាវចំសំខំសំខំឱ្យក្រីក្រ ឬដូចព្រះចន្ទ
 ពេញផែន ត្រូវបានពួកសាវកាចារកេម ដូចវេនដីមាន
 សមុទ្រ (ព័ទ្ធជុំវិញ) ខ្ញុំយកលំអន្តង្គាខ្ញុំនឹងទាំងឡាយបូជា
 ចំពោះព្រះវិបស្សី ។ ក្នុងកថាខ្ម ៧១ អំពីកថាខ្ម ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាលំអន្តង្គា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះ
 ជាដល់វិទុក្ខបូជា ។ ក្នុងកថាខ្ម ៧៨ អំពីកថាខ្ម ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្តេចប្រក្រតី ១ អង្គ ត្រូវព្រះនាមវេណុប្បជ ត្រូវបិច្ចាណិ
 ដោយវិភា ៧ ប្រការ ត្រូវបានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិចិត្រ ៨ ឱនិអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យចាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនាបេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះវេណុប្បជកញ្ជោមានអាយុ បានសំដែងហើយឱ្យគាត់
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេណុប្បជកញ្ជោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភគវានំ

ទុក្ខានិ

ភិក្ខុទាយិ ញ្ញាណសត្វី ហត្ថិយោ ចទប្បជិកោ
ឌុដ្ឋិឌុដ្ឋិ ឧទកោនោ នឡមាលី ធិតាវិកោ(១)
ពិទ្យាលីនាយិ វេណុ ច កាដាយោ ច ច សដ្ឋិ ច ។

ភិក្ខុទាយិនិក្ខេ ឯកវសោ ។

១ ឧ. ឡមាលី ទប្បជិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ភគវានំ

ទុក្ខានិ

ភិក្ខុទាយកត្តោបទាន ១ ញ្ញាណសត្វិកត្តោបទាន ១ វប្បវិ-
ហត្ថិយកត្តោបទាន ១ ចទប្បជិកត្តោបទាន ១ ឌុដ្ឋិឌុដ្ឋិយកត្តោ-
បទាន ១ ឧទកប្បជិកត្តោបទាន ១ នឡមាលីយកត្តោបទាន ១
កាសនុបដ្ឋយកត្តោបទាន ១ ពិទ្យាលីទាយកត្តោបទាន ១
វេណុប្បជិកត្តោបទាន ១ មានភាវា ៦៦ ។

ចប់ភិក្ខុទាយិនិក្ខេ ទី ១១ ។

ព្រះសម្តេច មហាបរិវារវិញ្ញាណ

បឋម៍ មហាបរិវារត្ថេរាបទានំ

[១០] វិបស្សនី បាម កកវា លោកាដេដ្ឋោ ធនសកោ
អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សហិ បាវិសិ តទ្ធិមំ តទា ។
ធនកា អភិវិក្កុម្ភ អកមិ ធិមទេតិយំ
អន្តសំ វិវិដំ ពុទ្ធិ អាហុតិវំ បដិក្កហំ ។
ទុល្លាសិកិសហស្សាចិ យក្កា មយ្ហិ ឧបទ្ទិកោ
ឧបដ្ឋហន្តិ សក្កត្តិ^(១) ឥន្ទិវំ តិណសា កណា។
កវីតា អភិវិក្កុម្ភ ទុស្សិ បក្កយ្ហហំ តទា
សិវសា អភិវិទេសិ តញ្ញាណសិ មហោសិវោ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា អហោ បោ សក្កសម្មា
ពុទ្ធស្ស អាទុកាវេទ វសុយាយំ បកម្មវេ ។
តញ្ញ អដ្ឋវយំ ធិស្វា អត្ថតិ លោមហិសទំ
ពុទ្ធេ ចិក្ខុំ បសានេមិ ធិមទិទ្ធិម្ហំ តាធិទេ ។

• ម. ឧបទ្ទហន្តិ មំ វិញ ។

មហាបរិវារវិញ្ញាណ ទំ ១២

មហាបរិវារត្ថេរាបទានំ ទំ ១

[១១] ភូតិកាលនោះ ព្រះធានព្រះភោគ ព្រះនាមវិបស្សនី
ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧកសកៈ ស្តេចចូលទៅឯក្រុងធនុមៈ
ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុ ៦៨.០០០ អង្គ ។ ខ្ញុំចេញទៅកំពើក្រុង
ដើរសំដៅទៅកាន់ទីបេតិយ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ មាន
ដួលីភិក្ខុនោះទៅប្រាសាហើយ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ។
ពួកយក្ខ ៨៤.០០០ រួច តែងបំរើខ្ញុំ ដោយគោរព ដូចពួក
ទៅតា បម្រើព្រះឥន្ទ្រ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំដើរចេញកំពើលំនៅ
កាន់យកសំពត់ រួចថ្វាយបង្គំដោយសិរសា ហើយថ្វាយ
សំពត់នោះដល់ព្រះមហោសីសម្ពុទ្ធ (ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាថា)
ឧព្រះពុទ្ធជាន់ខ្យល់ ឧព្រះធម៌ទាន់ខ្យល់ ឧសម្មតារបស់
ព្រះហស្តានៃយើង ដែលដើរនេះញាប់ញ័រ ដោយតាក្កភាព
របស់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំឃើញនូវហេតុ ដ៏ស្មោះរុង ចំខ្យល់
នូវព្រះកេមាធារ ក៏ញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ជាង
ជាងសក្កដ៏ដ៏ភិវ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សោហំ ចំភ្នំ បសាទេត្វា ទុស្សី ទទ្វាទ សត្តុបោ
 សវណញ្ច ឧបាសញ្ជី សាមញ្ញោ សបរិជ្ជោ ។
 ឯកទុតេ ឥតោ កម្សេ យំ កម្មមករិ គណ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ កុទ្ធច្វាយិទំ ផលំ ។
 ឥតោ ចល្ហាវសេ កម្សេ សោឡសាសីសុ វិហារា
 សត្តាគទសម្បញ្ញា ចក្កវត្តិ មហាពូលា ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ចន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា មហាបរិវារោ ថេរោ ឥហា

កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មហាបរិវារេស្សេ អបទានំ(១) សទ្ធនំ ។

ទុតិយំ សុមង្គលញ្ជោបទានំ

(១២) ឧត្តទស្សី ជីវរោ លោកោជេដ្ឋោ ធរាសកោ
 វិញាណ អភិទិក្ខុត្ត តទ្ធកំ ឧបសន្តិមិ ។

១ ឧ. មហាបរិវារេស្សេស្សេ អបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

លុះខ្ញុំប្រាសិចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ថ្វាយសំពត់ដល់ព្រះហស្ត
 ខ្ញុំប្រម្រាសិចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ថ្វាយសំពត់ដល់ព្រះហស្ត
 ទំព័រ ១ ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះ
 ហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខ
 នេះជាផល វិនិច្ឆ័យ ។ ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថានេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ១៦ ជាង ទ្រង់ព្រះនាមវាមានៈ
 ដូចគ្នា ទ្រង់ចិប្បណិដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហារ ៨ ឯកភិក្ខុ ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ចំណែកនា របស់ព្រះគុ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាបរិវារេស្សេមានភាយ បានសម្តែងហើយខ្ញុំដាច់
 ចំណីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាបរិវារេស្សេ ។

សុមង្គលញ្ជោបទាន ទី ២

(១២) ព្រះជិនស្រីជីប្រសិរ ព្រះនាមអត្តទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក
 ជាឧកសកៈ ស្តេចចេញពីវិហារ ចូលសំដៅទៅកាន់ប្រះ ។

ទំនៀម សុខ្យល្យបទពាន

ញាតា ចិត្តា ក សុត្តោ ឧត្តរិក្ខេកចិវរោ
 អដ្ឋាសិ កកក កតុ វិលោកេន្តោ និសោនិសំ ។
 កវិទេ ឧបវិដ្ឋាហំ អន្តសិ លោកោយកំ
 ហាដ្ឋា ហាដ្ឋេន ចិត្តេន អប្បោវេសិ(១) មហំ តណា ។
 សតវិសិវ ជោកន្តិ ចកសន្តិវ កក្កុនិ(២)
 នទេ កំតេ ច យុត្តោហំ ចក្កុន្តិវិយេចិច(៣)
 យំ យំ យោទ្ធចចដ្ឋាមិ នេវត្តិ អថ អាទុសំ
 សត្វេ សត្តេ អភិរោមិ វិបុលោ ហោតិ មេ យសោ ។
 នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ ទមោ តេ បុរិសុត្តម
 អត្តានំ តោសយិត្វាន ចរេ តោសេសិ ត្វិ ឌុនិ ។
 បរិក្កហិត្វា(៤) ចិសិទិត្វា ហាសិ កក្កាន សុត្វតោ
 ឧបដ្ឋហិត្វាន សុត្តុន្តិ តុសិតិ ឧបចដ្ឋហំ ។
 សោឡសិ តោ កក្កសតេ ទ្វិទក ឯកចិត្តិកា
 សត្តវតទសឡដ្ឋា ចក្កវត្តិ មហាត្វលា ។

១ ឧ. ឆត្រេវេសិ ។ ២ កន្តិចិ ហោតេ កក្កុន្តិ ទិស្សនិ ។ ៣ ម. ចក្កុន្តិវិយេកឡិច ។
 ៤ ឧ. បរិក្កហេន ។

សុខ្យល្យបទពាន ទី ២

លុះព្រះសេដ្ឋុទ្ធគ្រង់ស្រង់នឹងសោយរូបហើយ ទ្រង់មានវិចារ
 មួយស្តេចយាងទៅនិមក ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឈរក្រឡេក
 មើលទំសង់ទំសត្វច ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងលំនៅ
 បានឃើញព្រះលោកនាយក កាលនោះខ្ញុំជាអ្នករីករាយ កំ
 ខរដំដោយចិត្តរីករាយ ។ ទើបខ្ញុំប្រកបក្នុងការព្រៀង និង
 ប្រងំដូរគ្រូប្រកបដោយអង្គ ៨ (ផ្ទាយ) ចំពោះព្រះសេដ្ឋុ
 ទ្រង់រឿងដូចព្រះភាគទុក្ខ ភ្នំប្រាសដូចមាស ខ្ញុំទៅកើត
 ក្នុងកំណើតណា ។ ពោះបីជាទៅវា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំនឹងប្រក
 សន្តិភ័យសត្វទាំងពួងបាន ខ្ញុំរើមន្តិមាយសង្ឃឹម ។ ចំព្រ
 ព្រះអង្គ ជាបុរសតាជានិយម ខ្ញុំសូមមស្តារចំពោះព្រះអង្គ
 ចំព្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមមស្តារចំពោះព្រះ
 អង្គ ចំព្រព្រះមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើព្រះអង្គឱ្យក្រកអរ ហើយ
 ធ្វើអ្នកដទៃឱ្យក្រកអរផង ។ ខ្ញុំអង្គុយកំណត់ធ្វើទូរសេចក្តី
 រីករាយ ជាអ្នកមានវត្តល្អ បម្រើនូវព្រះសេដ្ឋុ ហើយបាន
 ទៅកើតក្នុងកុសិត ។ ក្នុងកញ្ចប់ ១.៦០០ អំពិកប្បនេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចចក្រកង្កី ១៨ ជាតិ ព្រះនាមឯកចិត្តនៈដូចគ្នា
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយភវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ទត្ថសេដ្ឋា វិហោក្ខាបិទ អដ្ឋិទេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា កតំ ពុទ្ធស្ស ណាស ទដ្ឋិ ។
ឥត្តិ សុទ្ធំ អាយស្មា សុមន្តលោ ដេវោ ឥតា
កាថាយោ អកាសិញ្ញាតិ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ សម្ពុទ្ធំ ។

តតិយំ សរណគមនិយត្តោបទានំ

(១៣) ឧកិច្ចំ ទេវកដ្ឋំ សន្តិហោ បត្តបដ្ឋិទោ(*)
អហោសិ សមុបត្សន្តោ មហាយោសោ អវត្តដំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតិច្ឆំ បដិក្កហោ
អន្តសិក្ខោ វិហោ សត្តា សំវេជេសិ មហាជំ ។
សព្វេ ទេវំ អត្តមទា ចិក្ខុត្តកវចារុយ
សម្ពុទ្ធំ អភវំទិក្ខា ឯកក្កសិសុ កាវទេ ។

* ឧ. សមុបត្តិទោ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់
ហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមន្តលោកោនាយ បានសំដែងហើយ
ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ ។

សរណគមនិយត្តោបទានំ ទី ៣

(១៤) សម្រ្គិមរបស់ពួកទេវតាដ៏ចំរើនព្រះអង្គ តាំង
ធ្វើមរត្រី មានកងទ័ពតាំងឡើងព្រម សំឡេងភ័កភ័យភ្លាំង
ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះតាមបទុមុត្តរោ ព្រះអង្គគួរ
ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ប៉នទៅឯកាតាស
ហើយ ញ៉ាំងបហាជនឱ្យភ័យស្រើក ទៅតាំងអស់ មាន
ចិក្ខុត្តកយ ក៏ទំលាក់ព្រះគ្រោះនឹងកាវុចចុះ ហើយថ្វាយបង្គំ
ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាពួកទេវតាមានចិក្ខុមូលតែមួយក្នុងវេលានោះ ។

ធនធាន យល់ធនធានប្រកាស

មធ្យម សង្គមប្រកាស វាចាសកម្មវិធី
អនុកម្មកោ លោកវិទូ ជំពូកថេសី មហាជន ។
អនុជន្តរ មនុស្ស ឯក ចាណំ វិហេមយំ
តេជ ជំនួញនោសេជ អបាយំ ឧបច្ឆន្តិ ។
សង្គមសីល វិហារ ពហុបាលោ វិហេមយំ
ជំពូកថេសី សកំ ជំនួញ មា ហត្ថិតុ មុនប្បុរំ ។
ជំនួញ យក្ខកន្ធា មេនាមិ សមិតា អហ្ម(១)
សរណញ្ច ទោតញ្ចំ លោកជេដ្ឋិ សុតាជនំ ។
សញ្ញាថេនាជ ជនកំ ឧទ្ធរិ បទ ឧក្ខមា
ថេក្ខមាថោ ទេវេហិ បក្ខមិ ឧត្តកមុទោ ។
បធមំ សរណំ កញ្ចំ ជំបនិទ្ធស្ស តាជនោ
កម្មនំ សកសហស្សំ ឧត្តកំ ទូបច្ឆន្តិ ។
មហាទុក្ខកិណមា ជ សោឡសាសុំ រថេសកា
កំសកម្មមហាស្សន្តិ វាជនោ ធម្មវត្តិទោ ។

១ ឧ. សេនា សេនាភិក្ខុ អហ្ម ។

យល់ធនធានប្រកាស ទី ៣

ព្រះលោកវិទូទ្រង់គន្ថគ្រោះ ទ្រង់ប្រាប់បង្ហាញប្រែរបស់ខ្ញុំ ហើយ
ទ្រង់បង្ហាញប្រាប់វាជាដំណើរ ទ្រង់ក្រាបបង្ហាញប្រាប់បង្ហាញ
(ដោយព្រះពុទ្ធវិភា) មនុស្សមានចិត្តប្រមូស្ត ចៀតចៀន
តែសក្ខមួយ នឹងទៅកើតក្នុងអាយុដោយចិត្តប្រមូស្តនោះ ។
អ្នកទាំងឡាយនូវក្រាបបង្ហាញប្រាប់បង្ហាញ អ្នកទាំងឡាយកុំ
ចៀតចៀនសត្វរឿយៗរឿយ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរដែលចៀន
ចៀនសត្វច្រើន ក្នុងប្រធាននៃសង្គ្រាមនោះរឿយ ។ ឯពួក
សេនាបស់ស្តេច នៃទេវតាទាំងសិរីវិទ្យានុស្ស ហើយ
បានដល់ខ្ញុំព្រះលោកជេដ្ឋ ជាតាខ្ញុំបង្ហាញដ៏ប្រសើរជាទីពឹង ។
ព្រះចក្ខុមសមុទ្រ ទ្រង់ធ្វើប្រជុំជនឱ្យយល់ច្បាស់ ទ្រង់ស្រោច
ស្រង់ប្រជុំជន ហើយទ្រង់ត្រឡប់មើល ថែព្រះក្រែងទៅកាន់
ទន្លេខ្ពស់ ចៀសចេញទៅចាកពួកទេវតា ។ ខ្ញុំបានដល់ខ្ញុំ
សរណនមន៍ជាដំបូង ចំពោះព្រះពុទ្ធជាដំបូងក្នុងសត្វដើរដំរី
ជាតាខ្ញុំបង្ហាញ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ច្រកក្នុងសំ ១ សែនកម្ស ។
ក្នុងកម្សទី ៣០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ១៦ ជាតិ
ទ្រង់ព្រះនាមមហាកុន្តកំ ដូចគ្នា ទ្រង់ប្រសើរក្នុងថេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ធនសេក្ខា វិហោក្ខាចិក អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
នំត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា សារណាភមនិយោ ដេវោ នំមា
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សារណមនិយោក្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

បញ្ចត្តំ ឯកាសនិយក្ខេរាបទានំ

(១៤) វុណោ ឆាម ចាមេន ទេវកជា អហំ តទា

ឧបដ្ឋមេសី សម្ពុទ្ធិ	សយោក្កតលវាហានោ
ចិត្តតេ លោកចាដម្ពិ	អក្កនស្សិទិបទុក្កមេ
តុវិយំ សត្វមាធាយ	អកមំ ពោធិមុត្តមំ ។
វាទិភេន ធន ធនាទូន	សត្វតាឡសមាហិតោ
សម្មទា វិយ សម្ពុទ្ធិ	ឧបដ្ឋិ ពោធិមុត្តមំ ។
ឧបដ្ឋហិត្វា តិ ពោធិ	នរណិវុហចាធមំ
ចល្លន្តិ អាកុដិទ្វាធន	តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានុ

បដិសម្ពិទ្ធា វិហោក្ខ ៨ ចិនអកិញ្ញា ៦ នេ ខំបុនាត្ថិឱ្យជាតំ
ច្បាស់ហើយ ចាំសាសនាបស់ព្រះពុទ្ធ ខំបុនប្រតិបត្តិ
ហើយ ។

បុនព្វថា ព្រះសារណមនិយោក្សមានកាយ បុនសំវែន
ហើយ ត្រូវតាមចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំសារណមនិយក្ខេរាបទាន ។

ឯកាសនិយក្ខេរាបទាន ទី ២

(១៤) គ្រានោះ ខំកើតជាទេវកដ៏ឈ្មោះវុណោ មានយាន
កលវាហានៈ បានចូលទៅបំរើព្រះសម្ពុទ្ធ កាលព្រះអនុស្សិ
ទុក្កមជាសត្វជីវិត ជាលោកចាដ ទ្រង់បរិច្ចាធិហើយ ខំ
តាំងកម្មត្រៀមចាំនឹងចូល ទៅកាន់ពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ។ ខំ
ប្រមូលគ្រឿងដេញដំចាំនឹងអស់ ចូលទៅបម្រើដើមពោធិព្រឹក្ស
ដ៏ប្រសើរ ដោយការប្រគំនិងការកំ ដូចជាបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធក៏ចំ
ចំពោះព្រះក្រ្ត ។ ខំបម្រើដើមពោធិព្រឹក្សក៏ចំនោះ ជាឈរ
ដុះលើផែនដី ខំអង្គុយផ្គត់ផ្គង់កាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។

បទដ្ឋ ឯកសន្តិយន្តរាជបទ

សាកកាណ្ឌកិរោមាហំ ចសន្នោ ពោធិមុត្តមេ
 គេន ចិត្តច្យសាធន ចិញ្ចាធំ ឧបបដ្ឋហំ ។
 សដ្ឋិ កុរិយសហស្សាធិ បរិវារន្តិ មំ សធា
 មនុស្សេសុ ច ទេវេសុ វត្តមាធំ កវកវេ ។
 តិចគី ចិត្តតា មយ្ហំ កវ សព្វេ សម្មហតា
 ធារេមិ អន្តិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 សុកហុ ធាម ធាមេន ចកុត្តិសាសុ ទត្តិយា
 សត្តរតនសម្បត្តា បញ្ចកច្យសតេ ឥតោ ។
 កដិសម្ពិធា ធមស្សោ វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុធំ អយស្មា ឯកាសនិយោ ថេរេ ឥមា
 កជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ឯកសន្តិយន្តរាជបទ សម្ពុត្តិ ។

ឯកសន្តិយន្តរាជបទ ២

ខ្ញុំបាទខ្ញុំកំពើរបស់ខ្ញុំ បានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះពោធិព្រឹក្ស
 ដ៏ប្រសើរ ក៏បានទៅកើតក្នុងវេននិម្មានភី ដោយចិត្តជ្រះថ្លា
 នោះ ។ ក្សត្រ្រ្រង់មុន តែងវិហារមន្ទិសក្វាកាល ដែល
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពុទ្ធសូតនិទេសតា ក្នុងកតក្ខតនិក
 កតថ ។ ភ្លើង ពុ ប្រការរបស់ខ្ញុំរលក់ហើយ កតតាំងស
 ខ្ញុំនាស់រលីងរោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់ក្នុងកាយ ជាទីបំផុត
 ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទិ ៥០០ អំពី
 កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាក្សត្រ ៧៤ ជាតិ បានព្រះនាមសុកហុ
 ដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិភេ ៧ ប្រការ ។ បដិសម្ពិធា ៤
 វិហាកុ ៨ និកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំនីសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសន្តិយន្តរាជបទ បានសំដែងហើយ
 ឲ្យភាពចំនឹកនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកសន្តិយន្តរាជបទ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ
បញ្ចមំ សុវណ្ណបិដកយុទ្ធសោតទានំ

[១២] វិបស្សី ឆាម កកវា លោកាដដោ ឧកសកោ
 ធិសិដ្ឋោ ជនកាយស្ស ទោសសិ អមតំ បទិ ។
 តស្សវារំ ធម្មំ សុត្វាន ធិបទិទូស្ស តាធិនោ
 សោវណ្ណបុព្វាធិ ធម្មាវិ កុទ្ធស្ស អកំរោបយំ ។
 សុវណ្ណធនធិ អាសិ យាវតា បរិសា តនា
 កុត្វាកា ធន សុវណ្ណាកា អាណោកោ វិបុលោ អហុ ។
 ឧទក្កចិត្តោ សុមនោ វេទនាតោ កកតញ្ញសិ
 ចិត្តិសញ្ញនោ តេសិ ធិដ្ឋធម្មសុចារិយោ ។
 រាយាចិត្វាន សម្ពុត្តិ វុទ្ធិក្វាន ធន សុព្វតិ
 ចារោដ្ឋំ ជនយិត្វាន សកំ កវទុចារិសិ ។
 កវំ ឧបវិដ្ឋោហំ កុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរិ
 តេន ចិត្តប្បសារេន កុសិតំ ឧបបដ្ឋហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
សុវណ្ណបិដកយុទ្ធសោតទានំ ទី ៥

[១២] ព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ ជាប្បវិទូលោក
 ជាឧកសកៈ ទ្រង់គង់ស្រីជនិសមកបទដល់ពួកជន ។ ខ្ញុំស្តាប់
 ឃើញស្រីព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍នោះ ទ្រង់ជាជនសក្ការជន
 ពីរ ជាតាចិត្តុល ហើយបានថ្វាយដាក់ការវិនិច្ឆ័យ ២
 ទង ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកាលនោះ បរិស័ទមានចំ-
 នួនក្រីមណ ដំបូលដាក់ការវិនិច្ឆ័យ ក៏មានចំនួនក្រីមនោះ
 ពន្លឺដំបូលយកកំភើបប្រាកដឡើង ព្រោះស្រីព្រាហ្មណ៍និស្សិ-
 មាស ។ ខ្ញុំមានចំនួនសំឯក មានចំភ្នំកាយ មានសេចក្តី
 ក្រេកអរកើតឡើង ខ្ញុំធ្វើកញ្ជសី ក្នុងបិណ្ឌិយកើតឡើង
 ចំពោះពន្លឺចាំងនោះ ឆាប់កន្លះសេចក្តីសុខក៏បច្ចុប្បន្ន ទើប
 ថ្វាយបង្គំពោលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ពានវត្តល្អ ក្នុងព្រាហ្មណ៍
 ឡើងក៏ ហើយចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះខ្ញុំចូល
 ទៅកាន់លំនៅហើយ ក៏ពួកខ្ញុំព្រាហ្មណ៍ប្រសើរ ខ្ញុំក៏បាន
 ទៅកើតក្នុងវិសេសសំឯក ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឯង ។

ឆ្នំ បិតកប្បជកត្ថោបទានំ

ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យំ ចុច្ចមភិរោធយំ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាតាមិ ពុទ្ធក្ខណាយំ ធម៌ ។
 សោធន្យសាសីសុ រាជាតោ ធម៌សម្មតោមកា
 តេតាធឿសេ ឥតោ កាច្យេ ចក្កវត្តិ មហាពូលា ។
 មជ្ជិមន្តិយា មគាសេវា វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចធឿកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្តំ សុដិ ភាយស្មា សុវណ្ណចុច្ចិយោ មេរោ ឥតា
 កាតាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សុវណ្ណចុច្ចិយោធម្មស្ស អបទានំ សម្មំ ។

ឆ្នំ បិតកប្បជកត្ថោបទានំ

[១៦] វិសាមិ រាជាយតោ សាមនោ សមវិជ្ជោ
 មវិទិត្តេ កកវតិ សិទិចោ លោកកទុតោ ។
 មសន្នចិត្តោ សុមោ ចិតកំ អកមាសហំ
 តុវិយំ តត្ថ វិទេត្តា កទ្ធាលំ សមោកិរិ ។

បិតកប្បជកត្ថោបទានំ ទី ៦

ក្នុងកប្បជ ៧១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានជួយដាក់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំអ្នក នេះជាផលវៃនៃកប្បជ ។ ក្នុងកប្បជ
 ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ១៦ ជាតិ ព្រះនាម
 នេះសម្មនៈ ដូចគ្នា ជាស្តេចចក្រត្តិ មានកម្លាំងច្រើន ។
 មជ្ជិមន្តិយា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះសុវណ្ណចុច្ចិយោគ្រូមានកាយ បានសំដែងហើយ ដូរ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុវណ្ណចុច្ចិយោធម្មស្ស ។

បិតកប្បជកត្ថោបទានំ ទី ៦

[១៦] ខ្ញុំនឹងភាពគ្រូព្រមទាំងជនជាប់សឹម នៅក្បែរ
 រាជយនៈ (ដើមកែវ) កាលព្រះនាមព្រះនាម ទ្រង់ចិ-
 ត្តាន ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ ដើរទៅកាន់
 ជើងច្រករបស់ព្រះសិទិ ជាលោកពន្ធ ខ្ញុំប្រតិបត្តិទ្រង់ ហើយ
 បានរោយរាយគ្រឿងក្រអូប មិនជាកម្រង ក្នុងទីនោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ

ចិត្តកម្មំ ប្លង់ កត្តាន វន្តិត្តា ចិត្តកំ អហំ
 អសន្តចិត្តោ សុមនោ សកំ កវុទ្ធាកមី ។
 កវេ ឧបវដ្ឋោហំ ចិត្តកម្មំ អនុស្សរិ
 ភេទ កម្មេទ ទិបទិទ្ធ លោកដេដ្ឋ ទកសក ។
 អនុកុត្តាន សម្មត្តិ ដេវេសុ មាទុសេសុ ទ
 ចក្កាម្មិ អចលំ ហំមិ ហិត្តា ជយចកជយំ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កម្មេ យំ បុក្ខមភិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ ចិត្តកម្មជាយំទិ ដលី ។
 ឯក្ខន្តិសេ កម្មម្មិ ឥតោ សោឡសភជិយោ
 ទុក្ខតា ធាម ធាមេទ កក្កវត្តិ មហាព្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សោ វិមោត្តាបិទ អដ្ឋិម
 ទឡភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសទន្តិ ។
 ឥត្តំ សុដិ អាយស្សា ចិត្តកម្មដេតោ ដេរោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសំន្តាតិ ។

ចិន្តកម្មដកស្ស ធម្មបទ ធម្មតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទ

ខ្ញុំបូជាដើរធូររួចហើយ ថ្វាយបង្គំដើរធូរ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
 មានចិត្តរីករាយ ទើបចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្ញុំ ។ លុះ
 ចូលទៅក្នុងលំនៅហើយ ក៏វត្សកន្លែងកាយបូជាដើរធូរ បតិក្រ
 ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វដើរធូរ ជាច្បងក្នុងលោក ជាទកសកៈ
 ខ្ញុំសោយសម្បត្តិក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោក លះបង់ខ្ញុំ
 ករណ៍និងការចាញ់ ហើយបានដល់ខ្ញុំអចលដ្ឋាន ដោយ
 កុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១ អំពីកម្មនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាថ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគិត នេះជាផល
 នៃការបូជាដើរធូរ ។ ក្នុងកម្មវិធី ២៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចចក្រភក្តិ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមទុក្ខករជដ្ឋទន្ធា
 ច្រងំមានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោត្ត ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះចិត្តកម្មដកស្តេចមានកាយ ទុរសម្បត្តិហើយខ្ញុំ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធម៌ចិត្តកម្មដកស្តេចមាន ។

សត្តមំ ពុទ្ធសញ្ញាភក្កោបទានំ

(១៧) យនា វិចស្សិ លោកេត្តា អាយុសន្តិរមោស្សនិ
 បថវិ សម្មកម្មត្ថុ មេធនិជលមេធសា ។
 ទុកតំ វិកតំ មធឿ សុចិ ចំត្តំ បបញ្ចកំ(១)
 កវិធិមិ បកម្មត្ថុ ពុទ្ធស្ស អាយុសន្តិយេ ។
 តាលោ មធឿ សមុច្ឆន្តោ កវិធិ សម្មកម្មត្ថេ
 ឧច្ឆរោ ទុ កិមត្តាយ អាលោកោ វិចុលោ មហុ ។
 វេស្សវិលោ វិចាកម្ម វិញ្ញាមេសិ មហាជនំ
 ចាលាភ្នតំ កយំ ធម្មំ ឯកត្តា ហោជសតារវា ។
 អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មោ អហោ ចោ សត្តុសម្មតា
 យស្មិ ឧច្ឆរោ មាធម្មិ បថវិ សម្មកម្មតិ ។
 ពុទ្ធាទុការិ កិក្ខេត្តា កម្មិ សត្តម្ហំ មោធមាំ
 អវិសេសេសុ កាម្មេសុ កុសលំ កវិតិ(២) មយា ។

១ ខ. មធិនំ វិធីនំ មធឿ សុចិច្ចបដិសតំ ។ ២ ម កវិតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញាភក្កោបទានំ ទី ៧

(១៧) ព្រះវិចស្សិសម្មុ ដាក់កូលក្នុងលោក ច្រកដាក់
 អាយុសន្តិរ ក្នុងកាលណា ដែលដឹងនិសម្បត្តិកម្រិត
 ញាប់ញ័រ ក្នុងកាលនោះ ។ សូម្បីលំនៅរបស់ខ្ញុំដ៏វិចិត្រស្អាត
 ខ្វលាយ ប្រាកដដូចពាក់ចុះ ឃ្លានចេញ កម្រិតញាប់ញ័រ
 ក្នុងកាលដាក់អស់ទៅ នៃព្រះជន្មយុរបស់ព្រះពុទ្ធ ។ កាល
 ដែលលំនៅនៃខ្ញុំញាប់ញ័រហើយ ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីគិតស្មានគិត
 ឡើងថា ពន្ធដ៏ដ៏ធំបានកើតឡើងហើយ ដើម្បីភ្ជាប់ ឬក៏ព្រះ
 ពុទ្ធវេស្សវិលោស្តចមកក្នុងទីនេះ ក្រាំងមហាជនឱ្យលេច
 ខ្ពង់ ឧវែម ភ័យដែលកើតដល់ដីនៃមិនបានទេ ខ្លួនអ្នកឯង
 ត្រូវនៃមានសេចក្តីភាព ត្រូវបានចំនុចនឹងតែមួយ ឧទ្រព្យ
 ឧទ្រព្យ ឧសម្បតា របស់ព្រះសាស្តាខែយើង ព្រោះ
 កាលដែលព្រះអង្គប្រាសឡើង (ក្នុងលោក) មហាប្រថពី
 កិកម្រិត ញាប់ញ័រដែរ ។ ខ្ញុំសរសើរ ខ្ញុំពុទ្ធាទុការ
 (យ៉ាងនេះ) ក៏បានរីករាយ ក្នុងវាខស្និ អស់មួយតម្រូវ
 ថែមទាំងខ្ញុំធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងតម្រូវវិសេសទាំងខ្សោយ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបចានំ

ឯកានុវិទេ ឥតោ កម្មេយ្យ យំ សញ្ញាមលកិ តណា
 ទុក្ខតិ ឆាភិជាបាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ដលំ ។
 ឥតោ ចុទ្ធសកម្មប្បិទ្ធំ ភជា អាសី មតាមក
 សធិតោ ធាម ធាមេន ធក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិទោត្តាវិច អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសន្តិ ។
 ឥតំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធសញ្ញាកោ ថេរេកំ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញាខ្មែរស្ស អបចានំ សន្ធិ ។

អដ្ឋមំ មគ្គសញ្ញាភិក្ខុវេទនំ

(១៨) ចទុមុក្កវពុទ្ធស្ស សាវកោ វេទនាវិទោ
 វិក្សនដ្ឋា ប្រណារញ្ញោ អទ្ធាវ អនុសុយ្យរ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបចាន

ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថាខ្មែរ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានឮសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
 ជាផលវិនិច្ឆ័យសេចក្តីសំគាល់ក្នុងព្រះក្បួន ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧២ អំពី
 កថាខ្មែរ ខ្ញុំបានកើតជានិមិត្តភក្តិ មានព្រះនាមសមិភព
 ទ្រង់មានព្យាយាម មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិទោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ព័ន្ធសាសនាសំគាល់ព្រះក្បួន ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះក្បួនសញ្ញាភិក្ខុវេទនាភយុ បានសម្តែងហើយ
 គួរតាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ពុទ្ធសញ្ញាភិក្ខុវេទនា ។

មគ្គសញ្ញាភិក្ខុវេទនា ទី ៨

(១៨) ភូតសាវកេរបស់ព្រះក្បួន ព្រះនាមបុព្វមុក្ករ ជាអ្នក
 គ្រាប់ទៅក្នុងព្រះ វិនិច្ឆ័យក្នុងព្រះ ដូចជាមនុស្សគ្រាប់ ។

ឧប្បន្ទ ឧប្បសញ្ញាខ្មោចពានំ

ឧប្បសញ្ញា សម្ពុទ្ធំ ចនុត្តរាយកំ
 តស្ស តេ មុនិទោ មុត្តា វិច្ឆិទដ្ឋា មហារិទេ ។
 កវិទា វិទុហិទ្ធានំ អាតមី កិក្ខុសន្និកេ
 តេសំ មត្តញ្ច អាចិក្ខិ ភោជនញ្ច អធាសហំ ។
 តេន កាច្ឆន ធិបទិន្នំ លោកាជេដ្ឋ ទសសក
 ជាតិយា សត្តវស្សនំ អរហន្តិ អថាមុសិ ។
 សទកុ ឆាម ឆាមេន ឆ្មានស ចក្កវត្តិទោ
 សត្តវគនសម្បជ្ជា ចញ្ចកច្យសតេ វិគោ ។
 ចជិសម្ពុតា ចតស្សោ វិទោត្តាមិន អដ្ឋិមេ
 ចន្យកិញ្ញា សន្និកតា កតំ តុន្ទស្ស សាសនន្តំ ។
 វិទុំ សុទំ អាយស្មា មត្តសញ្ញតោ វេរោ វិទោ
 កាថាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

ឧប្បសញ្ញាខ្មោចពានំ ឧប្បន្ទ ។

ឧប្បសញ្ញាខ្មោចពានំ វិ ៤

ពួកសាវ័កចំពឹងនោះ ជាច្រើនរបស់ព្រះមុនីនោះ វារឿងឆ្មាត្រង់ព្រង់
 កំរិតក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធចុត្តរាយក ។ ខ្ញុំក៏ចុះចាកយំនៅ
 ដើរមកក្នុងសំណាក់របស់កិក្ខុ ហើយប្រាប់វ្យុវជន ប្រទេស
 ភោជនជន ដល់សាវ័កចំពឹងនោះ ។ ចតុត្រព្រះអង្គជាចំពឹង
 សត្វដើរជើង ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ជាទសសកៈ ខ្ញុំមានកាយ
 វេទនាស័កិណិក ក៏បានដល់វ្យុវជន ដោយកុសលកម្ម
 នោះ ។ ក្នុងកិច្ច ៥០០ អំពីកិច្ចនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចចក្រភ្នំ ១២ ជាតិ ព្រះនាមសចក្កវត្តិវជ្ជ ទ្រង់
 ចរិច្ចលិដោយវិភវ ៧ ប្រការ ។ ចជិសម្ពុតា ៦ វិទោត្ត
 ៨ ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំពឹង
 សាសនា របស់ព្រះតេជ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចុះនូវព្រះប្រទេសនាខ្មោចពានំ មានកាយ បានសំដែងហើយ
ឆ្មាត្រង់ព្រង់នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧប្បសញ្ញាខ្មោចពានំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខនិកាយ
ឆិវិម៌ បច្ចុប្បដ្ឋានសញ្ញាកណ្តាប់ទានិ

(១៧) អនុទស្សិម្ហិ សុកតេ ចិព្វតេ សមទន្តក
 យក្កុយោធំ ឧបបដ្ឋិ យសំ បត្តោ តហំ តណ។
 ទុល្លដ្ឋំ វត មេ អាសិ ទុច្ឆកានំ ទុដ្ឋតំ
 យំ មេ ភោតេ វិជ្ជមានេ ចរិចិញ្ចយំ ចក្កុណ ។
 មម សន្តម្យមញ្ញាយ ហាករោ ធាម សាវតោ
 មមុទ្ធវិគុកាមោ សោ អាតក្ខំ មម សន្តិកេ ។
 កំ ទុ សោតសិ មា ភាយំ ធរ ទន្ធិ សុមេទស
 អទុក្សទិដ្ឋា ទុទ្ធន យទ្ធិសំ វិជ្ជសម្បទា ។
 យោ ត ក្ខុដេយ្យ សម្ពុដ្ឋិ តំដ្ឋន្តំ លោកនាយកំ
 តាតុំ សាសបមមគុម្បិ ចិព្វតស្សបិ ច្ឆជយេ ។
 សមេ ចិក្កុច្ឆសា ធម្មិ សមិ មុញ្ញំ មហក្កតំ
 តស្ស ដ្ឋិមំ កាវិទាន ក្ខុដេហំ ជិទនាតុយោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខនិកាយ
បច្ចុប្បដ្ឋានសញ្ញាកណ្តាប់ទានិ ទី ៧

(១៧) កាលព្រះសុត្តព្រះនាមអនុទស្សិ ត្រង់បរិវិទ្ធាន
 ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងកំណើតយក្កុក្នុងលំដាប់ស្មីតា កាលនោះ
 ខ្ញុំបានដល់ខ្លួនវេស ។ ខ្ញុំគិតថា អនុភាពជាមនុស្ស ភាពអញ
 បានមិនល្អ ក្តីស្វាងមិនល្អ កាំងឡើងមិនល្អ ព្រោះថា កាល
 ដែលនោះ របស់ពាក្យអញនៅមាន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចក្កុ
 ត្រង់បរិវិទ្ធាន ។ សាវតារនោះសាគរៈ ជ្រាបច្បាស់ខ្លះខ្លះ
 របស់ខ្ញុំ លោកប្រាថ្នាខឹងស្រងំខ្ញុំ ទើបចិមន្តមកក្នុងសំណាត់ខ្ញុំ
 (ហើយពោលថា) នៃបុរសអ្នកមានប្រាថ្នាល្អ អ្នកយំ
 លោកពីរឿងក្តី អ្នកកុំខ្លាចខ្សឹម ចូរប្រតិបត្តិមិច្ឆៈ ការបរិ-
 ចូរណ៍ ដោយពូជនិកុសល របស់សត្វតាំងអស់ ព្រះពុទ្ធជា
 ម្ចាស់បានប្រគល់ឱ្យហើយ ។ បុគ្គលណាប្តូរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជា
 លោកនាយក ដែលត្រង់គង់ត្រង់ជននៅក្តី បូជាព្រះសារិក-
 តាតុ ប្រមាណមិនគ្រប់វៃស្ត របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដែលបរិវិទ្ធាន-
 ហើយក្តី កាលបើចិក្កុមានសេក្តីជ្រះថ្លាស្មី ចុណ្យជាមហាគុ-
 កុសលស្មីតា (គង់ចំរើនដល់បុគ្គលនោះ) ហេតុនោះ អ្នក
 ចូរធ្វើព្រះសូប បញ្ចុះព្រះសារិកតាតុ របស់ព្រះជិនស្រីចុះ ។

សេចក្តី ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ

សាកស្ស វិបា សុត្តា ពុទ្ធធួមិ អភាសិហិ
 បព្វ វិស្ស ចរិចរិ មុចិលោ ដូនមុត្តមិ ។
 ភេទ កាម្មន ទិចទិទុ លោកាដេដូ ឈសក
 សម្បត្តិ អនុកោត្តាន អរហត្តិ អចាបុណិ ។
 ភូមិចញ្ញាវ ឧត្តារោ សត្តកាប្បសភេ ឥតោ
 សត្តភេទសម្បត្តា ចក្កវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា ធកស្សា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកាតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា បទុបដ្ឋានសញ្ញាតោ ដេវោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បទុបដ្ឋានសញ្ញាតោ ឧបទានំ សម្ពុំ ។

សេចក្តី ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ

[២០] ជាយទ្ធស្ស វិបស្សិស្ស អាណោតោ វិបុលោ អហុ
 ពបរិ ច បកម្បិក្ខុ សសាករា សមទូតា ។
 ធម៌ត្តា ច វិយាតំសុ តុទ្ធា លោកោ កវិស្សតិ
 អក្កោ ច សទ្ធសត្តានំ ជនតំ ឧទ្ធរិស្សតិ ។

ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ ទី ១១

ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះសាសនាហើយ ខ្ញុំកសាងខ្លួនខ្ញុំស្តាប់
 ថែទាំព្រះស្តុបដ៍ប្រសើររបស់ព្រះមុនី អស់ ៨ ឆ្នាំ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គជាប់ជាងសត្វដើរពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧកសកៈ
 ខ្ញុំសោយសម្បត្តិ បានដល់ខ្លួនអរហត្ត ដោយកុសលកម្មនោះ។
 ក្នុងកម្សិ ៧០០ អំពីកម្សិ នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ៤
 ជាតិ ច្រើនបានប្រាជ្ញាស្រស់ដូចផែនដី បរិច្ចាលីដោយ
 កែវ៧ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត
 និងអកិញ្ញា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំន
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះបច្ចុបដ្ឋានសញ្ញាតោតោកាយ បានសម្តែង
 ហើយ ត្រូវតាមទាំងនេះ ដោយប្រករដូច្នោះ ។

បទុបដ្ឋានសញ្ញាតោ ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ជាតិបូជិកត្រៃបទាទ ទី ១០

[២០] កាលព្រះវិបស្សិច្រើនប្រសូត ពន្ធិដ៏ធំក៏កើតឡើង
 ចំនីផែនដី សមុទ្រនិងភ្នំ ក៏ញាប់ញ័រ ។ ពួកជនអ្នកតាយ
 និមិត្ត (ហោរ) បានតាយថា ព្រះសម្ពុទ្ធនឹងកើតឡើងក្នុង
 លោក ច្រើនជាតំពូលសព្វសត្វ មិនប្រសិនឡើងខ្លាប្រដំដុន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

ទេមិក្កានិ សុណិក្កាន	ជាតិប្បដិ អកាសហិ
ឯទិសា ប្បជនា ទត្ថំ	យោទិសា ជាតិប្បជនា ។
សំហវិក្កាន កុសលំ	សកំ ចិត្តំ វេសានយិ
ជាតិប្បដិ កវិក្កាន	តត្ថ កាលំ កកោ អហិ ។
យំ យំ យោទ្ធបដដ្ឋាមិ	ទេវតំ អដ មាទុសំ
សទ្ធ សត្តេ មតិភោម្មិ(១)	ជាតិប្បជាយិទិ ជលំ ។
ជាតិយោ មិ ឧបដ្ឋន្តិ	មម ចិត្តវសានុតា
ទតេ សក្កោន្តិ កោបេតិ	ជាតិប្បជាយិទិ ជលំ
ឯកទុក្ខេ វេតោ កាច្យេ	យិ ប្បជមកវិ តតា
ទុក្ខតិ យាភិជាយាមិ	ជាតិប្បជាយិទិ ជលំ ។
សុហវិជរិយា យាម	កត្តុតិស ជនាទិចា
វេតោ តតិយកម្មម្មិ	កត្តុវត្តិ មហាទ្វលា ។
វេជិសម្ពិទា កតស្សោ	វិវោត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
ទទ្ធកិញ្ញា សច្ឆិកតា	កាតំ ទុក្ខស្ស វេសទន្តិ ។

១២. អនិកោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

ខ្ញុំបានឮទំនាយពួកហោរហើយ ក៏ធ្វើខ្ញុំជាតិប្បដិ (ប្តូរក្នុងវិថី
 ប្រសូត) ជាតិប្បដិខ្លះ ឥតបានប្តូរជាណាប្រើប្រាស់ឡើយ ។
 ខ្ញុំប្រមូលកុសល ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា លុះខ្ញុំធ្វើជាតិប្បដិ
 ហើយ ក៏ធ្វើកាលកិរិយាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំប្តូរទៅកើតក្នុង
 កំណើតណា ។ ទោះបីជាទៅជា ប្តូរជាមនុស្ស តែក៏ក្នុង
 លើសពួកសត្វទាំងអស់ នេះជាផលវិនិច្ឆ័យ ។ ពួកស្រី
 មេត៌តែងបំរើខ្ញុំ ទាំងជនដ៏សេស ក៏ព្រះអំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ
 ជនទាំងនោះមិនអាចនឹងធ្វើខ្ញុំឲ្យក្រោធឡើយ នេះជាផលវិនិច្ឆ័យ
 ជាតិប្បដិ ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក ៧១ អំពីកថាខុទ្ទក ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើប្បដិ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះ
 ជាផលវិនិច្ឆ័យ ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក ៧២ អំពីកថាខុទ្ទក ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចក្រុង ៧២ ជាតិ ព្រះនាមសុហវិចារិយៈ ដូច
 គ្នា ទ្រង់ជាទីជន មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហារ ៨ ទិវិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើជាកំច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

រឿង

ឥត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា ជាតិច្ចជកោ យេវោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ជាតិច្ចជកោធម្មេស្ស អចតានំ សច្ចំ ។

ឧទ្ធច្ឆិ

បរិវារសុមន្ត្តល្យា   សរណសច្ចុប្បិកា
ចិត្តច្ចជំ កុទ្ធសញ្ញិ   ឧក្កុច្ចដ្ឋានជាតិពា(១)
កាថាយោ នុតិ វត្តា   កណិកាយោ វិការិហិតិ ។

មហាបរិវារវត្តោ ព្រាសមោ ។

១ ម. បរិវារសុមន្ត្តលា សរណធម្មនិកាយនិ សុវណ្ណច្ចុប្បិច្ចុមិ កុទ្ធសញ្ញិ មន្ត្តិវេ.
ជាតិពាជំ វិស្សនំ ។

រឿង

បានព្ធពា ព្រះជាតិបូជកន្ត្រោមតាយុ បានសំដែងហើយ ឆ្លូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជាតិច្ចជកោធម្មេស្ស ។

ឧទ្ធច្ឆិ

មហាបរិវារក្កេតបទាន ១ សុមន្តិយក្កេតបទាន ១ សរណ-
ធម្មនិយក្កេតបទាន ១ ឯកាសនិយក្កេតបទាន ១ សុវណ្ណ-
ប្បិយក្កេតបទាន ១ ចិត្តកម្មជក្កេតបទាន ១ កុទ្ធសញ្ញា-
ក្កេតបទាន ១ មន្ត្តសញ្ញាក្កេតបទាន ១ បុច្ចបដានសញ្ញាក្កេតប-
ទាន ១ ជាតិបូជក្កេតបទាន ១ ឯភាថា ៧០ អតំ ក្កេតក្កេត
ប្រាជ្ញបានរាប់ជាតិច្ចសំហើយ ។

ចប់ មហាបរិវារវត្ត ទំ ២ ។

ទុតិយ៍ បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ

កម្សាន្តំ សកសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធវបមជ្ជហំ ។
 ចន្តានុសសហស្សន្តិ កម្សាន្តំ បញ្ចវិសេក
 វិហាមាលាសនាមា ៨(*) ចន្តានុតិ មហាត្វលា ។
 បដិសន្តិជា ធនស្សោ វិហោត្វាមិធម អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្តិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុតិ អាយស្មា សេវេយ្យកោ ដេវេ ឥតា
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សេចយ្យានុស្សេ ធម្មទានំ សន្តិ ។

ទុតិយ៍ បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ

[២២] ហិមវន្តស្ស អវិទ្ធវេ កុក្ករោ ធាម បទ្ធពោ
 វេមជ្ឈេ ឥស្ស វសតិ ព្រាហ្មណោ ចន្តចារក្ខ ។
 បញ្ច សិស្សសហស្សានិ បរិវារន្តិ មិ សនា
 មុត្តដ្ឋាយិ ធម កេ កាសិ មន្តេសុ ធម វិហារជា ។

១ ឧ. វិធមលាសនាមា ៨ ។

បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ ទី ២

ខ្ញុំប្រកុសលធម្មជាសំរៀង មិនដែលទៅកើត ក្នុងទុក្ខតិ
 អស់មួយសែនកម្ស ដោយចិត្តជ្រៅថ្លោះនោះ ។ ក្នុងកម្សទី
 ១៨.១២៨ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រកាន់ច្រើនជាង ព្រះនាម
 វិហាមាលៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសន្តិជា ៤
 វិហារ ៨ ឯងអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ចោល
 តាំងលាសនាចល័ត្រកុក្ក ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិចោល ។

បានឮថា ព្រះសេវេយ្យកោនាមកាយ បានសង្រួតចោលខ្លួន
 ភាពាតាំងនេះ ដោយប្រកាសដូច្នោះ ។

បរិសេចយ្យានុស្សេ ។

បុប្ផច្ចិយញ្ញោបទានំ ទី ២

[២២] មានក្នុងមួយ ឈ្មោះកុក្ករ ទៅដល់ព្រហ្មចារក្ខ
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់ខ្លះគ្រើយវែងមុខ (គឺខ្ញុំនេះឯង) កែងកាស្រីយ
 ទៅដល់កណ្តាលក្នុងនោះ ។ មានសិស្ស ៨.១០០ នាក់ ចោម
 រោមខ្ញុំសព្វ ។ កាល សិស្សចាំងនោះ ក្រោកឡើងមុខ
 ផង ជាប្រក្សៀវក្ខា ក្នុងមន្តចាំងខ្សោយផង (ប្រឹក្សាភ្នាក់)

សព្វេ សំស្សុ សមាធម្មា អប្បន្តំ ភេ តថាភតិ
 កំទិសំ លោកនាថស្សុ កុណំ បរមតុដ្ឋិយោ ។
 ភេ មេ បុដ្ឋា ព្យាករីសុ^(១) យថា ឧស្សវិយោ តថា
 សក្កន្តំ តុទ្ធសេដ្ឋំ តំ ឧស្សសុំ មម សម្មទា។
 ភេសាហំ វចនំ សុត្វា សកំ ចិត្តំ ចសាធម៌
 បុប្ផេហំ ដូចំ ករិត្វាន តត្ថកាលំ កតោ អហំ ។
 ភេ មេ សរិ ឈាថេត្វា អតមុំ តុទ្ធសន្តិកោ
 អញ្ចលំ ពត្តហំត្វាន សត្វារិ អភិវធម្មំ ។
 បុប្ផេហំ ដូចំ ករិត្វាន សុតតស្សុ មហេសិលោ
 កក្កានំ សត បហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធិមមដូហំ ។
 ធម្មាន្សិសសហស្សន្តិ កម្មេសោឡស ទត្តិយា
 នាមេនត្តិសមា នាម កក្កវត្តិ មហាទ្វលា ។
 វិសកម្មសហស្សន្តិ កជាលោ កក្កវត្តិយោ
 យថាសធនសមា នាម អដ្ឋត្តិស មហិបតិ ។

១ ឧ. មេ មេ បុដ្ឋា វិទារិណុ ។

ខ្ញុំប្រជុំពួកសំស្សុចំទិសសំ ហើយបានស្តាប់ពីព្រះគោតម និង
 សំស្សុចំទិសនោះ គុណរបស់ព្រះលោកនាថ ទ្រង់មាន
 ប្រាជ្ញាដ៏វិញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ ពួកសំស្សុចំទិសនោះដែល
 ខ្ញុំស្តាប់ហើយ ក៏ព្យាបាលផងអំពីព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរនោះ ដោយ
 គោរពចំពោះមុខខ្ញុំ ភាវដែលគេបានឃើញ ។ លុះខ្ញុំបាន
 ស្តាប់ពាក្យរបស់ពួកសំស្សុចំទិសហើយ ក៏ព្យាបាលរបស់
 ខ្លួនឱ្យជ្រះថ្លា បានសាងព្រះសូចដោយដ្ឋាន់ទ្រង់ ហើយ
 ក៏ធ្វើកាលកិរិយាកុំទិសនោះ ។ ពួកសំស្សុចំទិសនោះ ដុតសរិ
 របស់ខ្ញុំហើយ ដាំគ្នាទៅក្នុងសំណាក់របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ផ្តល់
 អញ្ជូនផ្ទុយចង្អុលព្រះសាស្តា ។ ខ្ញុំសាងព្រះសូចដោយដ្ឋាន់
 ទ្រង់ ផ្ទុយព្រះសុតតមហេសិ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ខ្លួន
 អស់មួយសែនកម្រដោយកុសលនេះ ។ ក្នុងកម្រទី ២០.០០០
 ខ្ញុំបានកើតជាក្រុម ១២ ជាតិ ព្រះនាមអត្ថិសមៈ ដូចគ្នា
 ដោយព្រះនាម ជាស្តេចចក្រភត្តិ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 ក្នុងកម្រទី ២០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភត្តិ ៣៨ ជាតិ
 ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះនាមយជាសធនមៈ ដូចគ្នា ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

កដិសក្កិណា ធនស្សា វិហោត្តាថិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា បុព្វដ្ឋិយោ វេរោ ឥនា
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បុព្វវិបិសន្យស្ស ឧបទានំ សម្មំ ។

ធម្មិយំ បាយាសទាយកត្តោបទានំ

(២៣) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្មុទ្ធំ ពត្តិសវសក្កលា
 បវនា អភិទិត្តន្តំ កិក្កុសធម្មប្បក្កតិ ។
 សហគ្គា កំសទាដិយា វឡេត្តា ចាយាសំ អហំ
 អាហុតិ យិដ្ឋុកាខោ សោ អគមិ សក្កលិ អហំ ។
 កកវំ កម្មិ សមយេ លោកេដិដ្ឋោ ធនសកោ
 ធន្តមិ សុសហុឡោ អក្ករេ អទិលាយទេ ។
 កត្តា អច្ឆរិយំ និស្វា អក្កតិ លោមហិសទំ
 បវយន្តា កំសទាដិ វិចស្សិ អភិវធមិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

បដិសម្ពុតា ៤ វិហោត្តា ធនិកកិញ្ញា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ហើយ ចំណែកនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រកបគ្នា
 ហើយ ។

បានពូជ ព្រះបុព្វដ្ឋិយន្តោបទានាយ បានសម្រេចហើយខ្ញុំ
 គាត់ចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បុព្វវិបិសន្យស្ស ឧបទានំ ។

បាយាសទាយកត្តោបទានំ ទី ៣

(២៤) ព្រះសម្មុទ្ធជានវណ្ណៈដូចមាស មានលក្ខណៈដ៏
 ប្រសើរ ឲ្យ ប្រការ មានកិត្យុសិទ្ធិបាមរោម ទ្រង់ចេញអំពី
 ព្រៃធំ ខ្ញុំដួសបាយាសដាក់ក្នុងកាដន់សម្រី ដោយដៃរបស់
 ខ្លួន ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់ចូលទៅជ្រៀមចូល កំដៅសំដៅទៅកាន់ចំ
 ចូល ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគដ៏ច្រើនក្នុងលោក
 ជាឧកសារៈ ទ្រង់ទៀងកាន់ច្រើន ឮដំណាល ជាដូរ
 ទៀត ។ ខ្ញុំឃើញហេតុដ៏អស្ចារ្យ ចាំមុន ដូច្នោះនោះ ក៏
 ដាក់ចុះទៅកាន់សម្រី ថ្វាយបង្គំព្រះវិចស្សិ (កកវធាន)

បាយសមាធិក្រិយា

កុំ តុឡាសិ^(១) សព្វញ្ញ សនេវកេ សមាទុសេ
 អនុកម្មំ ទោតាយ ចដិក្កុណ្ណា មហាមុទិ ។
 ចដិក្កុណ្ណាសិ កកវំ សព្វញ្ញ លោកាយកោ
 មម សន្តិច្ឆន្ទាយ សត្វា លោកេ អនុត្តរោ^(២) ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កម្មេ យំ ឆានមទទំ តតា
 ទុក្ខតិ ពាភិជាតាមិ ទាយាសស្ស ឥទំ ផលិ ។
 ឯកត្តាន្តិសិតោ កម្មេ តុឡា ចាមាសិ ទត្តិយោ
 សត្តវតទសម្បជ្ជោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មិកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសចន្តិ ។
 ឥតំ សុទំ អាយស្ថា ទាយាសនាយកោ ដេវោ
 ឥនា កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

បាយសមាធិក្រិយា ឧបទានំ សម្ពុំ ។

១. ឧ. ទេវាសិ ។ ២. ឧ. មហាមុទិ ។

បាយសមាធិក្រិយា ទី ៣

បតិក្រព្រះមហាមុទិ ព្រះកង្ខជាសព្វញ្ញា ក្នុងមនុស្សលោក
 និងទេវលោក សូមព្រះកង្ខាស្រ្តិយសេចក្តីអនុគ្រោះ ទទួល
 យក ។ ព្រះធានព្រះភាគជាសព្វញ្ញ លោកនាយក ជាសាស្តា
 ដ៏ប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់ជ្រាបគំរិះរបស់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់ទទួល
 យក ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទក ក្នុងកាលនោះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានជួយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលនៃបាយស ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទក ខ្ញុំបានកើត
 ជាសេចចក្រកង្ខ ១ ជាតិ ព្រះនាមពុទ្ធភជ ទ្រង់បិច្ចលិ
 ដោយកែវប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសម្ពិទា ២
 វិមោក្ខ ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនារបស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បាយសមាធិក្រិយា ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ហើយខ្ញុំនាំគ្នាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បាយសមាធិក្រិយា

៣៨

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ
បដ្ឋុតិ គន្លោទកិរិយត្ថេរាបទានំ

(២២) ធិសដ្ឋ ចាសានេវេ វិចស្សិ មន្តសំ ជិដិ
 កកុដិ វិលសន្តិវ សត្វញ្ញតមនាយកំ ។
 ចាសានស្សវិទ្ធាវ ច កច្ចតិ លោកនាយកោ
 ចកា ធិដ្ឋាវតេ តស្ស សតវិសិដ្ឋិ ធិត្ថេ(១) ។
 កត្រោនកំ ច ចកុញ្ញ ពុទ្ធសេដ្ឋិ សមោកេវិ
 តេន ធិត្ថប្បសារេន កកុ កាលំ កកោ អហំ ។
 ឯកនុវេ ឥ តា កម្មេ យំ កត្រោនកមោកេវិ
 ទុក្ខតំ ចាភិជាចាមិ ពុទ្ធវដាយិដិ ផលំ ។
 ឯកត្ថិសេ ឥតោ កម្មេ សុតត្រោ ចាម ទត្ថិយោ
 សត្តានុសម្មាដ្ឋោ ចក្កវត្ថិ មហាទូលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សា វិហានុចិច អដ្ឋិមេ
 ចធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតុំ សុដិ អាយស្មា កត្រោនកិយោ ថេរេ ឥហា
 កាថាយោ អវាសិត្តាតិ ។

គន្លោទកិរិយត្ថេរាបទានំ សម្ពំ ។

១ ឧ. យថា ច សវាសិតោ ។

សុត្តនិបិទេ ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ
គន្លោទកិរិយត្ថេរាបទានំ ទំ ៤

(២២) ខ្ញុំក្នុងយក្កិប្រាសាទដ៏ច្រើន បានឃើញព្រះ
 ជិនស្រីព្រះនាមវិចស្សិ ជាសត្វញ្ញតមនាយកដ៏ឧត្តម ទ្រង់ល្ងាស
 ល្ងង់ដូចដើមថ្លង់ត្រូវខ្យល់ ។ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ធ្វើពុទ្ធ
 ដំណើរទៅជិតប្រាសាទ ពន្លិចសំព្រះអង្គ ផ្សាយចេញក្នុង
 កាលព្រះគោទិធម្មស្តង្គន ។ ខ្ញុំកាន់យកទឹកដប់មកប្រសំព្រំ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ច្រើន ដោយជិតប្រជុំដូច្នោះ ខ្ញុំក៏ធ្វើកាលវិរិយា
 ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកថាខិណ្ណ ១១ កំណកថ្យៈនេះ ព្រះលោក
 វិលស្សប្រសំព្រំទឹកដប់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃ
 ពុទ្ធវដាយិ ។ ក្នុងកថាខិណ្ណ ១១ កំណកថ្យៈនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រវត្តិ ព្រះនាមអន្តរាជ ទ្រង់ចម្រើនហើយដោយកែវ ៧ ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិចិត្រ ៨ ធិតិកិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះគន្លោទកិរិយត្ថេរាបទានំ បានសំដែង
 ហើយឱ្យភាពជាក់លាក់នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ គន្លោទកិរិយត្ថេរាបទានំ ។

បញ្ជី សម្មាថិកាធូរាបទាន

- [២៤] ជាយមាទេ វិបស្សន្តិ ធិមិត្តំ ព្យាភវី អហំ
- ធិត្តាបយំ^(១) ធម៌ ធម៌ ពុទ្ធា លោកោ ករិស្សតិ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី ធម៌សសហស្សំ ចកាឡតិ
- សោនាធិ ភកកំ សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី អាលោកោ វិបុលោ អហំ
- សោនាធិ ភកកំ សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី សវិភាយោ ធម៌ សុខិស្មី^(២)
- សោនាធិ ភកកំ សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី អវិចិត្តំ ធម៌ ធម៌ ធម៌
- សោនាធិ ភកកំ សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី ចក្កិសធឿនា ធម៌ សត្វិ
- សោនាធិ ភកកំ សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។
- យស្មី ធម៌ ជាយមាទស្មី ភកក្កោ ធម៌ វាយតិ
- សោនាធិ ភកកំ សត្តា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។

១ ធម៌ ធិត្តាបយំ ។ ២ ធម៌ សុខិស្មី ។

សម្មាថិកាធូរាបទាន ទី ៥

[២៥] កាលវេលាព្រះសិវ្យទ្រង់ប្រសូត ខ្ញុំបានទាយ
 ធិមិត្តថា ព្រះពុទ្ធនឹងញ៉ាំងប្រជុំជន ក្នុងរលាកឡូលេក់ខ្ពុក ។
 កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត លោកធាតុ
 ១០.០០០ តែងញ៉ាំងប្រជុំជន ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះ
 មានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ពុទ្ធិធិតិកិត្តោក
 ធិមិត្តនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មាន
 បញ្ញាចក្ក ធិសំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គ
 ណា ទ្រង់ប្រសូត ស្មីតំទាំងឡាយមិនហ្មុះ ធិមិត្តនោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិ
 សំដែងធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ទ្រង់
 ប្រសូត ភ្នែកវិចិត្តនោះ ធិមិត្តនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិសំដែង
 ធម៌ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត
 ពួកសត្វស្តាបមិនហ្មុះ ធិមិត្តនោះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក ធិសំដែងធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មទានំ

យស្មិត្ត ជាយមាទស្មី សព្វគោតិ ជាតិសុំ
 សោតាធិ ភគវា សត្តា ធម្មំ នេសេតិ ធម្មុមា ។
 យស្មិត្ត ជាយមាទស្មី សត្តាសុំ បទវិក្កមា
 សោតាធិ ភគវា សត្តា ធម្មំ នេសេតិ ធម្មុមា ។
 ជាតមត្តោ សម្មុទ្ធោ ធិសា សត្វា វិលោកយិ
 វាចាសកិមុទិវេសិ វសា កុត្តាន ធម្មតា ។
 សំវេជយិត្តា ននតិ វេទិត្តា លោកាយតំ
 សម្មុទ្ធិ អភិវធិត្តា បក្កាមី ចាចិចាមុខោ ។
 វិកលវុតេ វតោ កល្យ យំ កុទ្ធមភិដោមយិ
 ទុក្ខតំ ចាភិដាយាមិ ដោមនាយ វងំ វលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មទានំ

កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត អំនរឡើយមិន
 បក់ដាក់ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា
 ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក និងសម្ព័ន្ធមមិ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គណា ទ្រង់ប្រសូត ក្នុងករណីទាំងក្នុងករណីរឿង ឥឡូវនេះ
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានចក្ក និង
 សម្ព័ន្ធមមិ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគអង្គណា ទ្រង់ប្រសូត
 ទ្រង់ឈានដើរបាន ៧ ជំហាន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគអង្គនោះ ជាសាស្តា ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក និងសម្ព័ន្ធមមិ
 ។ ព្រះសម្មុទ្ធគ្រាន់តែទ្រង់ប្រសូតរួចភ្លាម ទ្រង់មើល
 មើលសព្វទិស ទ្រង់បន្តិ ឱ្យវាចាដឹងគោត នេះជាធម្មតា
 របស់ព្រះក្នុងទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រជុំជនឱ្យកើតសង្វេគ
 ហើយសរសើរព្រះលោកនាយក ក្នុងបង្គំព្រះសម្មុទ្ធ ហើយ
 បែរមុខទៅកាន់ទិសខាងកើត ដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទិ
 ៧១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល ខ្ញុំបានសរសើរព្រះ
 សម្មុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតំ នេះជាផលវៃនៃការសរសើរ ។

បញ្ជី សម្ភាសន៍ស្រុកចាម

ឥតោ ឧត្តិកប្បដិ	សម្មាសន៍ក្បាល
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
ចម្រើនុត្តកិ ឆាម	ឯក្យនឧត្តិម្ពិកោ
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
អដ្ឋាសិក្ខិម្ពិកោ កម្សេ	ឱកាសោ ឆាម ទត្តិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
សត្តាសិក្ខិម្ពិកោ កម្សេ	សរិកច្នេនធន្យោ
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
អត្ថិវិញ្ញាណោ ឆាម	កម្សាន្តិ ធន្យសិកិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
រាជា វិគសោ ឆាម	កម្សាន្តិ ចក្កសិកិយោ(១)
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
កតិច្នេនធនោ ឆាម	កម្សាន្តិ ចុល្យសិកិយោ(២)
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
រតនប្បជ្ជលោ ឆាម	កម្សាន្តិ តេសសិកិយោ
សត្តរតនសម្បជ្ជា	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។

១ ឆ. ចុល្យសិកិយោ ។ ២ ឆ. កត្តសិកិយោ ។

សម្ភាសន៍ស្រុកចាម ទី ៤

ក្នុងកម្មវិធី ៧១ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះ
សម្ភាសន៍រាជ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ ពី ប្រការ មានកម្មវិធី
ច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧២ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រ-
ភ្នំ ឈ្មោះបរិទុក្ខរាជ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ ពី ប្រការ
មានកម្មវិធីច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៣ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំកើតជាក្សត្រ
ឈ្មោះ ឧកាសរាជ ជាស្តេចចក្រភ្នំ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ ពី
ប្រការ មានកម្មវិធីច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៤ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំកើត
ជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះសិរិរាជ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ ពី ប្រការ
មានកម្មវិធីច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៥ ខ្ញុំកើតជា
ស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះអតិវិញ្ញាណរាជ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ
ពី ប្រការ មានកម្មវិធីច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៦ ខ្ញុំកើតជាស្តេច
ចក្រភ្នំ ឈ្មោះវិគសរាជ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ ពី ប្រការ
មានកម្មវិធីច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៧ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ
ឈ្មោះអតិវិញ្ញាណរាជ ទ្រង់ចម្រើនជាយកៅ ពី ប្រការ មាន
កម្មវិធីច្រើន ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧៨ ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ឈ្មោះ
រតនប្បជ្ជលោ ចម្រើនជាយកៅ ពី ប្រការ មានកម្មវិធីច្រើន ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បទវិក្កមនោ ធាម កច្ចាទំ ទ្រេអសីតិយា
 សត្តរតទសម្បដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 វាជា វិលោកនោ ធាម កច្ចាទំ ឯកសីតិយា
 សត្តរតទសម្បដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 តិវិសារោតិ ធាមេន កច្ចេសីតិម្ហិ ទត្តិយោ
 សត្តរតទសម្បដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ធកស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អយស្មា សម្មទាជវិកោ ថេរោ ឥហា
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ឆដ្ឋំ កុសុមាសនិយត្តោបទានំ

[២៦] ធករោ ធក្កវត្តិយោ អយោសី ត្រាញុលោ កតា
 លត្វលោ ឥតិយារសេ ច សនិយស្មាសកេដុកេ ។

សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មាន

កុណិកប្បទិ ៨២ ខ្ញុំកើតជាស្តេចគ្រូត្តិ ឈ្មោះបទវិក្កមនរាជ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយតែវេជ្ជប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ កុណិកប្បទិ
 ៨១ ខ្ញុំកើតជាស្តេចគ្រូត្តិ ឈ្មោះវិលោកនរាជ ទ្រង់បរិបូណ៌
 ដោយតែវេជ្ជ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ កុណិកប្បទិ ៨០
 ខ្ញុំកើតជាស្តេចគ្រូត្តិ ឈ្មោះតិវិសាររាជ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយ
 តែវេជ្ជប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្វ ៨
 និងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពុំ
 សាសនា បេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិមានអាយុ បានសំដែងហើយ
 ខ្ញុំភាពពុំដឹងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ សុត្តនិបាត ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មាន ។

កុសុមាសនិយត្តោបទានំ ទី ៦

[២៦] ត្រាវោ ខ្ញុំបានកើតជាព្រាហ្មណ៍ ទៅក្នុងគ្រូដ
 ធក្កវត្តិ ជាឧកល្លាស ក្នុងធម្មិលេកុណាសាស្ត្រ ឥតិហា-
 សាស្ត្រ ព្រមព័ន្ធនិយណុសាស្ត្រ និងកេដុកសាស្ត្រ ។

ឃ្លី កុសលសន្តិយន្តោបកាម

បទគោត វេយ្យាករណ៍ ធិមិត្ត កោវិទោ អហំ
 មន្ត ត សិស្ស វិទេសី តិស្តាំ វេទាន ទារក្ខ ។
 បក្ខ ឧប្បលក្ខានំ ចិដ្ឋិយំ វេទិកានំ មេ
 អាហុតិ យិដ្ឋុកាមោហំ វិគុណាតុសនាតមេ ។
 តទា វិបស្សិ ភគវ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខោ
 ឱកានេន្តោ ធិសា សទ្ធា ពេកច្នតិ ធនសកោ ។
 អាសនំ បញ្ញវេទ្ធាន ធិមន្តិទ្ធា មហាមុទំ
 សន្តិទ្ធាន តិ បុដ្ឋិ អតិទេសិ សកំ ឃរំ ។
 យំ មេ អត្ថិ សកេ គេហោ អាមិសំ បច្ចុប្បិតិ
 ភាហំ កុទ្ធស្ស ទាទាសិ បសន្នោ សេហិ ទាលិកិ។
 កុម្មវិកាលមញ្ញយ ឯកំ ហត្ថិ អទាសហំ
 អនុមោទិទ្ធាន សទ្ធា បញ្ញាមិ ឧត្តកមុទោ ។
 ឯកទុវេន វិគោ កប្ប្យ យំ បុច្ឆមនំ តទា
 ទុក្ខតិ ពាកិជាបាមិ បុច្ឆនានស្សិទំ វេសំ ។

កុសលសន្តិយន្តោបកាម ទី ៦

ជាអកុសល ក្នុងបទ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ក្នុងធិមិត្ត រយៈចប់
 គ្រាន់ បានបញ្ចេញមន្តចំពោះពួកសិស្ស ។ ខ្ញុំគម្ពល់ថា
 ទ្បល ៥ ក្របស្រីខ្លី ខ្ញុំមានប្រាថ្នា ដើម្បីបូជាទូរៀន
 បូជា ក្នុងការជួបជុំគាត់និមាត ។ វេលានោះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគព្រះនាមវិបស្សិ ទ្រង់ជានិរត្តៈ មានកុសល្យោមរម
 ទ្រង់ក្រាន់ទិសទាំងឡាយ ហើយស្តាប់ធិមន្តមក ។ ខ្ញុំបាន
 ក្រាលភាសនៈ ហើយធិមន្តព្រះមហាមុទំ បានក្រាលដោះ
 ហើយ ទាំព្រះអង្គហួសទៅកាន់ជួររបស់ខ្លួន ។ អាមិសៈណា
 ដែលខ្ញុំបានគម្ពល់ទុក មានក្នុងជួររបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំជ្រេថ្នាំទុកថ្វាយ
 អាមិសៈនោះចំពោះព្រះសម្មា ដោយវេលាសំខ្លួន ។ ខ្ញុំដឹង
 គួរកាលដែលព្រះសម្មា ទ្រង់លោយរួចហើយ ក៏បានថ្វាយ
 ផ្កាមួយក្របំ ព្រះសព្វញ្ញ្យោ ធ្វើទុក្ខទារុចហើយលប
 ព្រះក្រូទៅកាន់ទិសទុក្ខា ធិមន្តចេញទៅ ។ ក្នុងក្បួន
 ទី ៧១ អំពីក្បួននេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខា នេះជាផលវិបាកបូជា ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

អនន្តរា វិសោ កាច្យេ វាជាហុ វិទស្សនោ
 សត្តរាគនសម្បត្តោ កក្កវត្តិ មហាទ្វេលោ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្សោ វិសោក្ខាបិទ អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អយស្សា កុសុមាសនិយោ វេរោ
 វិសោ កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពុស្សមនិយោស្ស អបទានំ លទ្ធិ ។

សត្តមំ ផិលទាយកត្តោបទានំ

(២៧) អដ្ឋា យិកោ មន្តនរោ តិស្តិំ វេទន ចារក្ខ
 ហិមវន្តស្សវិទូរេ វសាទិ អស្សទេ អហិ ។
 អត្ថិហត្តក្ខ ទេ អត្ថិ បុស្សាវិកាដលោទិ ច
 បុដកោ វិក្ខិចិក្ខាន ធុមក្កេ លត្ថិកំ មយោ ។
 មនុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតិទំ បដិក្កហោ
 មនុមុត្តរោ លោ កិក្ខេត្តោ មមុហាមមិ ។
 បសច្ចិចិក្ខោ សុមាថា ដលំ ពុទ្ធស្សនាសហំ
 បិកិសក្ខនំ មយិ វិដ្ឋនាឌ្ម សុទារហោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកិច្ចការជាប់ជាប់ អំពីកិច្ចការនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកក្តិ
 ឈ្មោះវិទស្សនៈ ទ្រង់បរិច្ចលិវិយាយកែវ ៧ ប្រការ មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិទេក្ខ ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះកុសុមាសនិយោគរោមាយ បានសម្តែងខ្លួន
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ពុស្សមនិយោស្សបទាន ។

ផិលទាយកត្តោបទាន ទី ៧

(២៧) ខ្ញុំជាអ្នកស្មារត្យយមន្ត ចរិតមន្ត ចេះចប់
 គ្រូវេទ នៅក្នុងកាលស្រម ជិតព្រហ្មមន្ត ។ ការបូជា
 ភ្លើង របស់ខ្ញុំគឺមាន ខ្ញុំជាក់វែលយូកទាំងឡាយក្នុងកិច្ចការ
 ហើយព្យាបាលបុគ្គលិក ។ ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ
 ទ្រង់ខ្លួនខ្លួនលទ្ធិស្រៀវចូរា ទ្រង់មានប្រាជ្ញា និងស្រង់ខ្ញុំ
 ស្តេចនិងមន្តទៅដើម្បីកិច្ចការ កិច្ចលមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។

សុត្តនិកាយ សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ
អដ្ឋមិ ញ្ញាណសញ្ញាញ្ញាបទានំ

(២៨) វេទុកេ ហិមវន្តម្ហិ វសាមិ វេទុកន្តរេ
 បុទ្យំទំ សោកនំ ទិស្វា តុន្ត្រសេដ្ឋំ អនុស្សវំ ។
 ញ្ញាណោ ឧបនិទំ ទត្ថិ សង្កាមិ ទត្ថិ សត្តុបោ
 សព្វទម្ហំ អភិញ្ញាយ ញ្ញាណោ ទ អនិម្មត្តិ ។
 ទមោ ភេ បុរិសាជញ្ញ ទមោ ភេ បុរិសុត្តម
 ញ្ញាណោ ភេ សមោ ទត្ថិ យាវតា ញ្ញាណមុត្តមិ ។
 ញ្ញាណោ ទិក្ខំ ចសាទេត្វា កម្មំ សក្កម្ហិ មោទហំ
 អវសេសេសុ កម្មេសុ កុសលំ កវិកំ(១) មយា ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កម្មេ យំ សញ្ញាមលភី ភតា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ញ្ញាណសញ្ញាយិទំ ដលី ។

• ឧ. វិជ្ជ ។

សុត្តនិកាយ សុត្តនិកាយ អបទានំ
ញ្ញាណសញ្ញាញ្ញាបទានំ ទី ៨

(២៨) ខ្ញុំនាំខាត្តិហិមពាន្ត យើងគ្នាទៅរកបដិប្បក្កនិទាន្តាត្តិ
 ខ្ញុំនាំខាត្តិប្រាសក្កនិទាន្តាត្តិ ការប្រៀបធៀប ក្នុងញ្ញាណ
 (របស់ប្រាសក្ក) មិនមានឡើយ សង្កាមរបស់ប្រាសក្ក
 ក៏មិនមានដែរ ប្រាសក្កបានប្រាប់ខ្ញុំអំពីទុក្ខ ទ្រង់សិប
 ស្នូនដោយញ្ញាណ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជ្ញា ខ្ញុំ
 សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ទុក្ខ ខ្ញុំ
 សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ សភាពដទៃស្មើដោយញ្ញាណរបស់ព្រះ
 អង្គមិនមានឡើយ មានតែញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គ ទើបទុក្ខជា
 កំណត់ ។ ខ្ញុំកោតចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញ្ញាណហើយ គឺបាន
 ទៅរកព្រះអង្គហិមពាន្ត អស់មួយកម្ម ខ្ញុំបានគោរពកុសល
 ក្នុងកម្មដ៏សេស ។ ក្នុងកម្មទី ៧ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាល
 នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យសេចក្តីសំគាល់ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងញ្ញាណ ។

វិចិត្រ គន្ធបុប្ផិយលោកទានំ

ឥតោ តេសត្តតិកេច្យេ ឯកោ វុឡិទបុប្ផិយោ
 សត្តាភទសម្បន្នោ ធក្កវត្តំ មហេត្វលោ ។
 ចដិសត្តិទា ភតស្សោ វិមោក្ខាបិក អដ្ឋិមេ
 ធឧឡកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ ភាយស្នា ញាណសញ្ញាតោ ថេរោ
 ឥមា កាដាយោ អភាសិត្តាតិ ។
 ញាណសញ្ញាធម្មស្ស ឆរទានំ សមដ្ឋំ ។

វិចិត្រ គន្ធបុប្ផិយលោកទានំ

(២៧) សុវណ្ណវណ្ណោ ភគវា វិចស្សិ នក្កំណារហា
 វុវត្តតោ សាវតោហំ អារាមា អភិទិកុមិ ។
 ទិស្វាទហំ ពុទ្ធសេដ្ឋិ សព្វញ្ញតំ មហាសវិ
 ចសន្នចិត្តោ សុមោ កតមត្តំ អច្ឆជយិ ។
 តេជ ទិក្ខុច្យសាទេជ ទិបទិទ្ធស្ស តាទិយោ
 ហដ្ឋោ ហដ្ឋេជ ចិត្តេជ វុជ វដ្ឋិ តដាកតំ ។

គន្ធបុប្ផិយលោកទានំ ទី ៧

ក្នុងស្បថ ៧៧ អំពីក្បួន៖ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ១
 ជាតិ ព្រះនាមបុព្វុប្ផិយ៖ ទ្រង់ចម្រើនដោយកែវ ៧
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ព័ន្ធ ២ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់ជូនហើយ ។

បានភូមិ ព្រះញាណសញ្ញាករោរមានកាយ បានសម្ព័ន្ធ
 ឱវាជាទាំងមេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ញាណសញ្ញាលោកទានំ ។

គន្ធបុប្ផិយលោកទានំ ទី ៨

(២៨) ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវិចស្សិ មានវណ្ណៈដូចមាន
 ទ្រង់គូរទទួលខ្ញុំទន្ធិណទាន មានក្នុងសាវតោមរោម ស្តេច
 ចេញអំពីភាម ។ ខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាសព្វញ្ញ
 មិនមានកាសវៈ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បាន
 បូជាផ្លូវដែលស្តេចនិមន្តទៅ ។ ខ្ញុំជាអ្នករីករាយ មានចិត្តរីក
 រាយ ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាទិប្បក្កល ប្រសើរជាងសត្វដើរកំរា
 ទើបទ្វាយបង្គំព្រះតេជអក្ខរៈទៀត ដោយចិត្តជ្រះថ្លាខោះ ។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិយស្ស ឧបទានំ

ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ចុច្ចមភិរោមយំ
 ទុក្ខតំ ធាភិជាធាមិ ពុទ្ធស្វាយំនិ ឥសំ ។
 ឯកត្តាធឿសិភោ កាច្ឆេ វុណោ ធាម(១) ទត្តិយោ
 សត្តាភទសឡោ ធក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ធនស្សោ វិហាកុកាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ។
 ឥត្តិ សុនំ ភាយស្មា កទ្ធមុច្ឆិយោ ដេវោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិប្បាតិ ។

នទុច្ឆិយោស្ស ឧបទានំ សម្ពំ ។

ទសមំ បទុមបូជិកត្ថោបទានំ

[៣១] ហិមវន្តស្សវិទូរេ កោតោ ធាម បទូតោ
 ធានាវុក្ខេហិ សញ្ញោ មហាភូតកណាលយោ។
 វេមជ្ឈម្ពំ ធនស្សាសិ អស្សោ អភិច្ឆិតោ
 បុក្ខុកោ សសិស្សេហិ វសាមិ អស្សោ អហំ។

១ ឆ. ចរណោ ធាម ។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិយ សធាន

ក្រីក្រ្យចំ ៧១ អំពីក្រីក្រ្យនេះ ក្រីក្រ្យនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានថ្វាយដ្ឋាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគតិ នេះជាសេ
 វៃនក្រីក្រ្យ ។ ក្រីក្រ្យចំ ៧១ អំពីក្រីក្រ្យនេះ ខ្ញុំកើតជាប្រុស
 ចក្រពត្តិ ឈ្មោះវណ្ណៈ គ្រងបច្ចុណ្ណិយោយក្រីក្រ ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហាកុ ៨ ទិវិអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាប់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់គ្នាហើយ ។
 បានពូជ ព្រះនិទ្ទម្ពិយោក្រោមនាយុ បានសម្តែងខ្លាចា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្រើនច្បងច្បាចនា ។

បទុមបូជិកត្ថោបទានំ ទី ១០

[៣០] មានក្នុង ១ ឈ្មោះនោះថា ទៅប្រយ័ត្ន ដេ
 ជាសហោយឈើវង្សនិ ជាទីស្រីយនៅខែត្តកក្កដាច្រើន ។
 ខ្ញុំបានសាងកស្រម គ្រងកណ្តាលក្នុងនោះ មានក្នុងសិស្ស
 ចោមរោម តែងនៅក្នុងកស្រម (ខ្ញុំបបួលក្នុងសិស្សចា)

សម្តី បទប្បដិក្ខន្ធហារាម

អាយុន្ត មេ សិស្សកុណា បទុមី អាហារន្ត មេ
 ពុទ្ធច្នដំ ករិស្សាមិ ធិមនិទ្ធស្ស ភាទិណោ ។
 វរិទ្ធិ កេ បដិស្សត្វា បទុមី អាហារីសុ មេ
 តតា ធិមិត្តំ កត្វាហំ ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
 សិស្ស តតា សមាទេត្វា សាទុកំ អនុសាសហំ
 មា មោ មុខ្មេ មមជ្ជិត្វា អប្បមាណោ សុខារិហោ ។
 វរិ សមនុសាសិត្វា ស សិស្សេ វទេក្ខមេ
 អប្បមាទកុណោ យុត្តោ តតា កាលី ករោតា អហំ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កាច្យេ យំ ចុច្ចមភិរោមយី
 ទុក្ខតិ តាភិជាតាមិ ពុទ្ធច្នជាយិទំ ផលំ ។
 ឯកចញ្ញាសកប្បមិ រាជា អាសិ ផលុត្តមោ
 សត្តានុសច្យន្តោ ទត្តាវត្តិ មហាពុលោ ។
 បដិសត្តិជា ទតស្សា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ទដ្ឋកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សូមពួកសិស្ស មកកាន់សំណាក់យើង សូមពួកសិស្សទាំងឡាយ
 ឈ្នួលមកទិញយើងវានឹងធ្វើពុទ្ធច្នជា ចំពោះព្រះពុទ្ធជាភាចិបុគ្គល
 ទ្រង់ប្រសើរជាងសត្វដើរពីរ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ទទួល
 ពាក្យខ្ញុំថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ បានយកក្តីឈ្នួលមកទិញខ្ញុំ ខ្ញុំ
 ធ្វើទិមិត្តតាមទំនងដូច្នោះហើយ បានបង្ហាត់ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធ
 ជាម្ចាស់ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានប្រជុំពួកសិស្ស ហើយប្រៀន
 ប្រដៅដោយប្រៀនថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រមាទ សេចក្តី
 មិនប្រមាទជាគុណនាំមកទូរសេចក្តីសុខ ។ ខ្ញុំនោះបានប្រៀន
 ប្រដៅពួកសិស្សដែលជាអ្នកដល់ពាក្យនេះហើយ ខ្ញុំប្រកប
 ក្នុងអប្បមាទគុណ ក៏បានធ្វើមរណកាលក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុង
 កម្សាន្ត ៧១ អំពីកម្សាន្តនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយក្តី ខ្ញុំមិន
 ដែលស្តាប់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃពុទ្ធច្នជា ។ ក្នុងកម្សាន្ត ៧១
 អំពីកម្សាន្តនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាជ្ញត្តិ ព្រះនាមផលុត្តមៈ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិករ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ-
 សត្តិទា ៤ វិមាតុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើទិញកំរិត្តសំ
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បុទុសមោ លោភិពវិគ្គោ

បឋមំ លោភិពញោបទានំ

(៣១) បទុមុត្តរោ ឆាម ជេនោ លោកដេដ្ឋោ ឧកសភោ
 មហាតោ ជនកាយស្ស ទេសេតិ អមតំ បទំ ។
 កស្សាហំ វចនំ សុត្វា វិចារសភិមុដិវតំ
 អញ្ញសី មត្តោបទានំ ឯកោត្តោ អាសហិ តថា ។
 យថា សមុទ្ទោ ឧទទិមមត្តោ
 មេរុ ឧកាមំ មវរោ សិលុទ្ធកាយោ
 តថេវ យេ ចិត្តវសេន វត្តេវ
 ឧ ពុទ្ធស្វាណាស្ស កាលំ ឧមេន្តិ តេ ។
 ឧត្តវិចិ វមេត្វានំ ពុទ្ធា កាវុណិកោ ឥសិ
 ភិក្ខុសិវ្យេ ធិសិធិត្វា ឥហា កាថា អភាសថ ។
 យេ លោ ញាណំ មកិក្កេសិ ពុទ្ធខ្ញំ លោកឆាយកេ
 កាម្យាមំ សវកសហស្សំ ទុក្ខតិ លោ ឧ កច្ចតិ ។

លោភិពវិគ្គ ទី ១៤

លោភិពញោបទាន ទី ១

(៣១) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបុទុមុត្តរៈ ជាព្យាប្បក្កន្តិលោក
 ទ្រង់ជាឧកសភៈ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ជាចំណែកព្រះនិព្វាន ដល់
 ពួកជនច្រើន ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធវិញ
 មេស្រីព្រះអង្គនោះ ដែលទ្រង់ពោលដោយវាចា ដ៏អង្គកាច
 ខ្ញុំផ្តងអញ្ញសី បានចិត្តនឹងក្នុងការម្នេសឈឺតែមួយ ។ សមុទ្រ
 ប្រសើរជាងស្មឹងតាំងឡាយ ក្នុងព្រះសុមេរុ ប្រសើរជាងក្នុង
 តាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ជនណាប្រព្រឹត្តដោយគំណាច
 ចិត្ត ជននោះមិនដល់មួយចំណិត ខែពុទ្ធស្វាណាឡើយ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះសេម្ភុជាឥសី ប្រកចដោយ
 សេចក្តីកុណា ទ្រង់បញ្ជប់ខ្ញុំអង្វរដ៏ គង់ក្នុងកណ្តាលដំនុំ
 ភិក្ខុសង្ឃ ហើយសម្តែងខ្ញុំនាថាតាំងឡាយនេះថា ជនណា
 បានសរសើរ ខ្ញុំញាណវៃព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក
 ជននោះឯង វែងមិនទៅកាន់ទុក្ខតិ អស់មួយសែនកប្ប

សុទ្ធិប័ណ្ណ ខ្មែរកំណយស្ស ធម្មតា

កិលេសេ យាចយិទ្ធាន ឯកោត្តា សុសមាហិតោ
 សោកិតោ ធាម ធាមេន ហេស្សតិសត្តុសារកោ។
 កិលេសា យាមិតា មយ្ហិ ភវា សទ្ធវេ សម្មហតា
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុច្យតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 ចញ្ញាសេ កច្យសហស្សត្ថិ សត្តវសិ សមុក្កតា
 សត្តវគនសម្បត្តា ចញ្ញវត្ថិ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពុទា ធនស្សោ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 នត្ថិ សុទំ អយស្មា សោកិតោ ដេវោ ធិមា
 តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សោភិតន្តោស្ស ធម្មតា នសន្តំ ។

ទុតិយំ សុទ្ធស្សនត្តោបទានំ

(៣២) ខ្ញុំត្រាស់(១)និយា គឺវេ មិលក្នុងលំដៅ(២) អហ្ម
 តាហំ វុក្ខំ កវេសន្តោ អន្តសំ លោកនាយកំ។

១ ឆ. វិគោ ។ ២ ឆ. មិលក្នុងលំដៅ ។

សុទ្ធិប័ណ្ណ ខ្មែរកំណយ ធម្មតា

នឹងដុតចំពោះព្រះកិលេសាទាំងឡាយ មានចិត្តនឹងក្នុងការម្នាក់
 ឯមួយ មានចិត្តម្តងចំពោះ នឹងបាននាមជាសោភិតៈ ជា
 សារីកនៃព្រះសោស្តា ។ ខ្ញុំបានដុតចំពោះព្រះកិលេសាហើយ
 ក៏បានចិត្តខ្ញុំបានដកចេញហើយ វិថុ ព្យ ខ្ញុំបានសម្រេច
 ហើយ ទាំងសាសនាចរសព្វពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 ក្នុងកថាខ្ញុំ ៥០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាជ្ញដ៏ ជាពិ ព្រះ
 នាមសម្ភុត្តនៈដូចគ្នា ទ្រង់បិច្ចណិដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុទា ៤ វិមោក្ខ ៤ និងកកិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា ចរស
 ព្វពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោភិតន្តោមានអាយុ បានសម្បត្តិដូចជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សោភិតន្តោធម្មតា ។

សុទ្ធស្សនត្តោបទាន ទី ២

(៣២) ក្នុងឈើមិលក្នុងនាមវេ នៅក្បែរច្រកស្ទឹងដីធំ ខ្ញុំ
 កំពុងស្វែងរកឈើនោះ បានឃើញព្រះលោកនាយក ។

រឿង លុះស្បែកខ្មោចពាន់

កោតកំ(១) ចុះច្រើន ធីស្វា វណ្ណ ទេព្វានហំ តតា
 ពុទ្ធស្ស អភិរោចេសី សិទ្ធិខោ លោកពត្តុខោ ។
 យេន ញាណោន បញ្ចាសិ អន្ទតិ អមតិ បដិ
 តិ ញាណំ អភិប្បវេសី ពុទ្ធសេដ្ឋ មហាធុរិ ។
 ញាណាម្ហិ ក្នុង កត្វាន មិលកុំ អន្ទសំ អហំ
 បដិលទ្ធាម្ហិ តំ សញ្ញំ ញាណក្កដាយនំ ផលំ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យ យំ ចុច្ចមកិរោចយំ
 ទុក្ខតិ ហិកិជាតាមិ ញាណក្កដាយនំ ផលំ ។
 ឥតោ កោសកប្បម្ហិ ទ្វានសាសិ ពលុក្កតា
 សត្តវតទសម្បត្តា ឥក្កវត្តិ មហាព្វលា ។
 បដិសម្ហិទា ឥតោស្ស វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិទេ
 ឥឡកិញ្ញា សម្ហិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតិ សុទិ ភាយស្សា សុទស្សាខោ ដេរោ ឥហ
 កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

លុះស្បែកខ្មោចពាន់ លម្អំ ។

១ ម. ពេជ្រិតិ ។

លុះស្បែកខ្មោចពាន់ ទី ២

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឃើញដើមតែសមានផ្ការីក ទើបកាប់ផ្កាពាំង
 ទង ខំចូលទៅថ្វាយចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិរិ ជា
 លោកគន្ធី ក្របខ្លួលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រសើរ
 ជាមហាមុនី ព្រះអង្គដល់ហើយ ខ្ញុំអមតចេ ជាទីមិនយូរ
 ដោយញាណណា ខ្ញុំប្តូរចំពោះញាណនោះ ។ លុះខ្ញុំធ្វើ
 ការប្តូរចំពោះញាណហើយ ទើបបានឃើញនូវឈើមិលកុ
 ខ្ញុំជាបុគ្គលបាននូវការសំគាល់នោះ នេះជាផលនៃញាណ-
 បូជា ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ធម៌កថាខណ្ឌ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។
 ក្នុងកថាខណ្ឌ ធម៌កថាខណ្ឌ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងតិ ១២
 ជាតិ ព្រះនាមពលុក្កតៈដូចគ្នា ទ្រង់ចាំប្តូរណិដោយតែ វេ
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ហិទា ២ វិហោត្ត ៨ ទិវ
 កតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតិច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះសុទស្សនៈគ្រូមានភាយ បានសំដែងនូវនាថា
 ពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ លុះស្បែកខ្មោចពាន់ ។

តតិយំ បន្តប្បជីកញ្ជោបទានំ

[៣១] កន្ទកាតាធនីតិវេ អហោសី ឥន្ទ្រោ ភយា
 បុប្ផកត្តោ ធម៌ អាសី បុប្ផានំ វសនោ អហំ(១) ។
 អន្តទស្សី តុ អគវា លោកាដេដ្ឋា ធលាសភោ
 បវនក្កន(២) ធិយ្យាសិ ហំសវាវ អគ្គេ ។
 ធមោ ភេ បុរិសាជញ្ញ ចិន្ទំ ភេ សុវិសោ ចិតិ
 បសន្នុមុទវណ្ណាសិ វិច្ឆសន្នមុទិ ព្រិយោ ។
 ឱរោហិត្វាន អាតាសា ក្វិវចញ្ញោ សុមេធសោ
 សង្សានិ បក្កវិគ្វាន បល្ល័ង្កន ឧចារិសិ ។
 វិសិទំ ធន្តាធាយ អគមាសី ធិនន្តិកោ
 បសន្នុចិត្តោ សុមនោ តុទ្ធស្ស អភិរោបយំ ។
 អភិកនេត្វាន សម្ពុទ្ធិ លោកាដេដ្ឋិ ធលាសភិ
 ចារោដ្ឋិ ជនយិត្វាន បក្កាមី ឧត្តរមុទោ ។

១ ម. ធា ។ ២ ម. វិចនេត្ត ។

បន្តប្បជីកញ្ជោបទានំ ទី ៣

[៣២] គ្រាវាវា ខ្ញុំក៏ដាក់ខ្លះ ទៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទ-
 កាតា ជាអ្នកទទួលបានផ្លូវផ្ទាល់ ជាអ្នកស្ងៀមផ្លូវផ្ទាល់ ។
 កាលវាវា ព្រះបាទព្រះរាជព្រះនាមអន្តទស្សី ជាព្យាដក្ក
 លោក ជាឧកសកៈ ស្តេចហោះទៅតាមទិសបិណ្ឌុនៃព្រៃធំ ដូច
 ស្តេចហង្ស (ហើរទៅ) នាគកាស (ខ្ញុំសរសើរពុទ្ធភុណ្ណ) ។
 បតិគ្រព្រះអង្គជាបុរសកាលនោះ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះ
 អង្គ ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ ស្តារឡើងវិញ ព្រះអង្គមាន
 សម្បុរព្រះភ័ក្ត្រជ្រះថ្លា មានដង្រៃយឺតព្រះភ័ក្ត្រស្រស់បស់ ។
 លុះព្រះអន្តទស្សី មានបញ្ញាដូចដៃដី មានបញ្ញាជាស្រៀង
 កុរោ រស្មីចម្រើនតាម ហើយក្រាលសន្សំដី ទ្រង់
 ចូលមកគាំក្រែង ។ ខ្ញុំមានយកទ្វិមចន្ទនីដ៏ល្អដង ហើយ
 ដើរចូលមកក្នុងសំណាក់ព្រះជេនស្រី ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មាន
 ចំនួនសាមនស្ស បានចូលចំពោះព្រះកុទ្ធ ។ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំ
 ព្រះសម្ពុទ្ធជាព្យាដក្កលោក ជាឧកសកៈ ហើយក៏កើត
 ប្រាមាជ្យ ឈមមុខទៅកាន់ទន្លេទិស ដើរចេញទៅ ។

បញ្ជី ប្រធានិយត្រូវបទាន

អដ្ឋានសេ កក្កសុតេ កន្ទុំ យំ អក្ខយំ
 ទុក្ខតំ ធាតិជាធាមិ កុន្ទុក្ខជាយំនំ ដលី ។
 ចក្កុន្តសេ កក្កសុតេ ឥតោ អាសីសុ តេ តាយោ
 កេហិណិ ធាម ធាមេន ចក្កុវត្តិ មហាតូណា ។
 ចដិសុត្តិណ ចកស្សា វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្យកិញ្ញា សន្និកតា កតិ កុន្ទុស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតិ សុតិ អាយស្ស កន្ទុចប្បជេតោ ជេរោ ឥមា
 តាជាយោ អភាសិតាតិ ។

ចន្ទុក្ខនិយត្រូវបទាន សម្ពុំ ។
 ឥន្ទុំ កាលាវិ ។

បញ្ជី ប្រធានិយត្រូវបទាន

(៣២) សុខន្តា ធាម ធាមេន ក្រាហ្មណោ មន្តុចារក្ខ
 អដ្ឋាយតោ យោតយោតោ កជិចេយ្យិ អយោតយិ ។
 ចទុមុត្តកេ លោកវិទូ អត្តោ កក្កុណិកោ ឥសិ
 ជនតិ អទុកម្យតោ អន្តរ កន្តិមិ តតា ។

ប្រធានិយត្រូវបទាន ទី ៤

ក្នុងកប្បទិ ១១៨ អំពីកប្បនេះ ក្រោមហេតុផលនៃប្រាជ្ញា
 ខ្លឹមចន្ទុតំ ខ្លឹមនៃផលស្គាល់ចុក្ខតំ នេះជាផលនៃកុន្ទុក្ខជា ។
 ក្នុងកប្បទិ ១១៤ អំពីកប្បនេះ ខ្លឹមនៃកើតជាស្គាល់ចក្កុ
 តា ជាតិ ព្រះនាមកេហិណិដ្ឋុចគា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចដិសុត្តិ ២ វិមោក្ខ ៨ ខនិអកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្លឹមនៃប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានព្រួយ ព្រះចន្ទុក្ខប្បជេតោមានអាយុ បានសម្រេចនូវ
 ភាពធាតុនេះ ដោយប្រការដ៏ច្រើន ។
 ចចំ ចន្ទុក្ខនិយត្រូវបទាន ។
 ចចំ កាលាវិ ទី ៤ ។

ប្រធានិយត្រូវបទាន ទី ៤

(៣២) មានក្រាហ្មណ៍ម្នាក់ មាននាមសុខន្ទៈ ជាអ្នកបរ
 ចប់មន្ត ស្វាគ្យាមមន្ត គួរតែសូមបាន បានច្រើនស្រឡាញ់យក
 ឈ្មោះរាជបេយ្យៈ ។ កាលនោះ ព្រះលោកវិទូជាអគ្គបុរស
 ព្រះនាមបុមុត្តនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយសេចក្តីតុណ្ហ ទ្រង់ស្រឡា
 កន្ទុវិសុណ អនុគ្រោះដល់ក្នុងជន ស្តេចច្រៀមនាហោកស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ធម្មមិគ្គានំ សម្មុទ្ទោ សព្វញ្ញុ លោកនាយកោ
 មេត្តាយ អថវិ សត្តេ អប្បមាណំ ខិរុច្ឆនិ(១) ។
 វណ្ណោ ជិគ្គានំ បុច្ឆានិ ព្រាហ្មណោ ឧទ្ធិទារក្ខ
 សព្វសិស្សេសមាទេត្វា អាគារសេ ឧត្តិទាចយិ ។
 យាវតា ឧករំ អាសិ បុច្ឆានំ ធននំ តតា
 ពុទ្ធស្ស អាណុកាវេន សត្តាហំ ន វិកច្ឆថ ។
 តេទេវ សុត្តម្បុលេន អនុភោគ្វានំ សម្បតា
 សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ តិណ្ណោ លោកេវិសត្តិកំ ។
 ឯការសេ កច្បសតេ ធម្មាភិសាសុ ទត្តិយោ
 អត្តវិសសនាមា(២) តេធម្មាវត្តិ មហាព្វលា ។
 ធម្មិសម្ពិទា ឧត្តស្សោ វិហោត្វាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មិកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្សា បុច្ឆធននិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ប្បុរសទិយោស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ

១ ឧ. ឧប្បមាណេ ខិរុច្ឆនិ ។ ២ ឧ. ពុទ្ធិ ហេតុតេ អប្បមាមា ច វាជាតោនំ វិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

លុះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញុ ជាលោកនាយក ទ្រង់ចង្រ្រម្លេច
 ហើយ ក៏ផ្សាយមេត្តាចំពោះពួកសត្វ (សព្វទិស) មិនមាន
 ប្រមាណ មិនមានទមន្ត ។ ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកចេញបំបង្ក
 បានបរិយេកដ៏ពិតប្រាកដ ប្រជុំពួកសិស្សទាំងអស់ ហើយ
 ព្រះទ័យលើកកាស ។ ក្នុងកាលនោះ នគរតំបន់ត្រៀម
 ប្រគល់ដោយដ្ឋានដ៏កំណត់ ហេតុនៃការពារព្រះពុទ្ធ ដ្ឋាន
 មិនបានវិធាន អស់ពីថ្ងៃ ។ ដោយកុសលមូលនោះឯង
 ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិ កំណត់ដ៏ធំខ្លាំងក្លាស្រី ទ្រង់ខ្ញុំ
 ឧប្បាសជាគ្រឿងចាក់ស្រែកក្នុងលោក ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១១ អំពី
 កម្មវិធី ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងខ្ញុំ យូរ ជាង មានព្រះ
 នាមអត្តវិសេដ្ឋុត្តា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២
 វិហោត្វ ៨ មិនអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនាបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រួយ បុប្ផធននិយោ ក្រុមមានកាយ បានសម្រេច ខ្ញុំភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បញ្ជី រហោសញ្ញាណប័ណ្ណ

[៣៨] ហិមវន្តស្សវិទូរេ វសកោ នាម ធាតុតោ
 ភស្មំ ធាតុតោនម្ហិ អស្សមោ អាសិ មាចិតោ ។
 ភិណ្ឌំ សិស្សសហស្សនិ វាទេសិ ព្រាហ្មណោ តនា
 សិសារិក្ខាន តេ សិស្សេ ឯកមន្តិ ទុចារិសី ។
 ឯកមន្តិ ឯសិទិក្ខា ព្រាហ្មណោ មន្តិទារក្ខ
 ពុទ្ធវេសិ កវេសន្តោ ញ្ញៈលោ ធីត្តិ មសា ធម៌ ។
 តត្ថ ធីត្តិ វសានេត្តា ធីសិទិ មណ្ឌិ វសន្តេ
 មល្លត្តំ អាពុទិក្ខាន តត្ថ កាលំ កាលោ មរិ ។
 ឯកត្តិសេ ឆតោ កាច្យ យំ សត្វមលកិ តនា
 ទុក្ខតិ ចារិជាចារិ ញ្ញាណសញ្ញាយិទិ ជលិ ។
 សត្តវិសម្ហិ កាច្យម្ហិ វាជា សិរិទេវ អហុ
 សត្តវតនសម្សន្តោ ទត្តវត្តិ មហាទូលោ ។
 មជ្ជិសម្ហិជា ធម្មស្សោ វិហោទុចិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មវិញ្ញា សន្និកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនមន្តិ ។

រហោសញ្ញាណប័ណ្ណ ទី ៥

[៣៨] មានក្នុងរហោសញ្ញាណប័ណ្ណនេះ នៅជិតព្រហ្មមន្ត ខ្ញុំ
 សាងកាស្រមនៅខាងជើងក្នុងនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍
 បានបង្រៀនសិស្សចំនាត់ ចុះបង្រៀនសិស្សទាំងនោះ
 រួចហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ទិសមគួរ ។ ចុះព្រាហ្មណ៍ ឆិខ្ញុំ
 នេះឯង ជាអ្នកបេរបម្រុង អង្គុយក្នុងទិសមគួរហើយ ស្រែវិក
 មើលគេបេរបស្រែក្នុង ក៏បានញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាក្នុងញាណ ។
 លុះខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ក្នុងញាណនោះរួចហើយ ក៏អង្គុយ
 លើកម្រាលស្វិកាលី ពែនក្នុងមេឃលោកាលក្នុងទិសនោះ ។
 ក្នុងល្បឿន ៧១ អំពីកម្រងនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានដល់នូវសច្ចសំគាល់ (ក្នុងញាណ) ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ខ្លួនខ្ញុំ នេះដោយឯកញាណសញ្ញា ។ ក្នុងល្បឿន ៧៧
 អំពីកម្រងនេះ ខ្ញុំក៏ដឹងស្តីចម្រកន្តិ ព្រះនាមសិរិទេវ ទ្រង់
 ចាំចូលដោយកែវ ព្រករ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចង់សម្លឹង
 ៤ វិហាត ៥ ធីតកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះក្មេង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឆបកង

ឥត្ថំ សុខំ អាយស្មា រហោសត្តិកោ យេវេ ឥមា
កាតាយោ អភាសិត្តានិ ។

យោសត្តិកន្ទោស្ស ឆបកង សម្មំ ។

ឆ្លង្គិ ចម្បកប្បប្បិយត្ថោបទានំ

[៣៦] កណិការិវ ជាតន្តំ ធិសិទ្ធិំ បទុតន្តរ
 ឱកាសេន្តំ ធិសា សត្វា ឱសធិ វិយ កាវកំ^(១) ។
 តាយោ មាណវកា អាសុំ សកេ សិច្ឆេ សុសិក្ខិតា
 វារិការិ កហេត្វាធិ អទ្ធិន្តំ មម បច្ឆតោ ។
 បុដកេ សត្ត ចុច្ឆាធិ ធិក្ខិត្តាធិ តបស្សីនា
 កហេត្វា តាធិ ញាណម្ហិ វេស្សកុស្សកំរោមយិ ។
 ឯកត្ថិសេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ចុច្ឆមកំរោមយិ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ ញាណចុដាយិធិ ឥសំ ។
 ឯក្ខន្តិសកច្ឆម្ហិ វិហាកាភាសនាមកោ^(២)
 សត្តរតទសច្ឆន្ទោ ចក្កវត្តិមហាត្វលា^(៣) ។

១ ម. ឱសធិ វិយ កាវកា ។ ២ ម. វិបុលកាសតាមកោ ។ ៣ ម. រាជាយោសិ មហាវណោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឆបកង

បាទព្វជា ព្រះហោសត្តិកន្ទោមាណសោ បាទសម្មុទ្ធិស្តវាថា
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លំ យោសត្តិកន្ទោមាណសោ ។

ចម្បកប្បប្បិយត្ថោបទានំ ទី ៦

[៣៦] (ព្រះសម្មុទ្ធិ) ទ្រង់ជឿនឹងដូចជាភណិកា ទ្រង់
 ឆន្ទ៍នៅឆាចគ្នាខ្ញុំ ញ៉ាំងទិសចាំងពួងឱ្យភ្លឺដូចផ្កាយព្រឹក មា-
 ណា ធាតុ ជាអ្នកសិក្សាដំណឹងក្នុងសិល្បសាស្ត្ររបស់
 ខ្លួន ខំខ្លាចកែវប្រករដើរមកកំពីក្រោយខ្ញុំ ខ្ញុំបាទយកដំបូង
 ៧ ដែលជាប់ដាក់ក្នុងកញ្ចប់នោះ ហើយថ្វាយដាក់ទាំងនោះ
 ចំពោះញាណ របស់ព្រះវេស្សកុស្សមាណសម្មុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទិ
 ៣១ កំពីកប្បនេះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំបាទថ្វាយដាក់ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ខ្លួនគឺ នេះជាផលនៃញាណបូជា ។ ក្នុងកប្បទិ ២៧
 កំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចប្រតិទិន ព្រះនាមវិហាកាភាសា
 ទ្រង់ចម្លំបូណិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

សន្តម៌ អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ

បដិសម្ពុទ្ធា តតស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សទ្ធិកាតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ធម្មកម្មដ្ឋិយោ ដេវោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ចម្បកច្ចុយនោស្ស អបទានំ សន្តំ ។

សន្តម៌ អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ

[៣៧] វិសាលមារឿ អាសិវន្តោ អន្តសំ លោកាយកំ
 ទំណាសវិ ពលឃ្មត្តំ កិក្ខុសង្ឃបុរាត្ថតិ ។
 សតសហស្សា តេវជ្ជា ធន្យកិញ្ញា មហិទ្ធិកា
 បរិវារេន្តំ សម្ពុទ្ធិ កោ ទិស្វា ធម្មសីទតិ។
 ញាលោ ឧបទិបាយស្ស ទ វិជ្ជតិ សនេរកេ
 អនន្តញ្ញាលំ សម្ពុទ្ធិ កោ ទិស្វា ធម្មសីទតិ។

អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ ទី ៨

បដិសម្ពុទ្ធា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទខ្ញុំឱ្យ
 ដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទ
 ប្រគល់គ្នាហើយ ។

បាទឮថា ព្រះប្រមុខបច្ច័យនោះបានកាយ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ចម្បកច្ចុយនោបទានំ ។

អន្តសន្តស្សកន្តោបទានំ ទី ៧

[៣៧] ខ្ញុំគង្គិយនៅក្នុងកេរ្តិ៍ បាទឃើញ (ព្រះបុព្វមុនៈ) ជា
 លោកាយក ទ្រង់អស់ភាសវៈ ទ្រង់ដល់នូវពលធម៌ មានកិក្ខុ
 សង្ឃបោមរោម ។ (ខ្ញុំសរសើរថា) កិក្ខុសង្ឃទាំងមួយសែនគង្គ
 សុខ្នតែជាអ្នកបាទវិជ្ជា ៧ អភិញ្ញា ៦ មានបច្ច័យច្រើន តែនិយម
 រោមព្រះសេដ្ឋុ អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាទ ។
 (ក្នុងលោក) ព្រមទាំងទៅលោក អត់មានញាណណាមិន
 ច្រៀមផ្អែមក្នុងញាណព្រះសេដ្ឋុបាទឡើយ អ្នកណាឃើញព្រះ
 សេដ្ឋុមានញាណទប់ជុំគ្នាហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាទ ។

សុទ្ធភិណ្ឌ បុព្វនិកាយស្ស អបទានំ

ធម្មកាយញ ធិបេន្តិ(១) កេវលំ រតនាការិ
 វិកោដេត្តំ ឈ សក្កោន្តិ កោ ធិស្វា ឈធម្មសិទ្ធិតំ ។
 ឥហាហិ ភីហិ កាជាហិ ធារតោ បុរកន្តិ សោ (២)
 បទុមុត្តរំ ជិវិត្វាឈ សម្ពុទ្ធិ អបរាជិតំ ។
 តេឈ ចិត្តច្យសារធនេ ពុទ្ធសន្តវិធនេ ច
 កច្យាធិ សកសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធិបបដ្ឋហំ ។
 ឥតោ ភីសេ កច្យសតេ សុមិទ្កោ ធាម ទត្តិយោ
 សត្តាគធសច្យដ្ឋោ ធក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធកសេន្វា វិហោត្វាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនំន្តិ ។

ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្សា អត្តសន្តស្សកោ ដេវេ ឥហា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អន្តសន្តស្សកោស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

១ ធម្ម. ទំបេន្តិ ។ ២ ធម្ម. វិញ្ញាពូលោ ។

សុទ្ធភិណ្ឌ បុព្វនិកាយ អបទាន

ម្យុតិទៀត សារឹកចំណងច្បាប់សម្រាប់បុព្វនិកាយ ជាទីកើតនៃ
 គេនៃបុព្វនិកាយ តែមិនអាចឱ្យព្រះសម្ពុតប្រើបានទេ អ្នក
 ណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាបាន ។ នាទេបុរសគិទ្ធិនោះ
 ដើរទៅក៏ខាងមុខ ហើយពោលសរសើរ ឱ្យព្រះបទុមុត្តរៈ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឥតមានបុគ្គលដ៏ល្អដ៏ធ្លាញ់បាន ដោយភាព
 ខ្ពស់នៃ ។ ដោយចិត្តជ្រះថ្លាខាងផង ដោយការស្ម័គ្រ
 ស្មាលនឹងព្រះពុទ្ធដ៏ម្ចាស់ផង ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុក្ខតិ
 អស់មួយសែនកម្ស ។ ក្នុងកម្សទីទី អំពីកម្សនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាគ្រូប្រក្រតិ ព្រះនាមសុម្ពិទ្ធិ ទ្រង់បរិបូណ៌
 ដោយកែវ ជ័យប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហារក្នុង ៨ នឹងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
 ចំណីសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអន្តសន្តស្សកោនោះមានកាយ បានសម្រួល

ភាពខ្ពស់នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់អន្តសន្តស្សកោស្ស អបទាន ។

អង្គម៉ី ឯកវិសនិយត្តោបទានំ

[៣៨] ធារណោ ឥតិ ធារេន កេសរេ(១) ឥតិ មិ វិទូ
 កុសលាកុសលំ ឯសំ អគមំ ពុទ្ធសន្តិកំ ។
 ខេត្តចិត្តោ កាវុណិកោ អគ្គនស្សំ មហាមុនិ
 អស្សនសយន្តោ សត្តោ សោ ធម្មំ ទេសេតិ ឥកុមា ។
 សកំ ចិត្តំ មសារេត្វា សិវេ កក្កាទ អញ្ញលី
 សត្តារំ អភិវាទេត្វា មក្កាមិ ធានិយមុខោ ។
 សត្តរេសេ កក្កសកេ ភជា អាសិ មហិមតិ
 មមិត្តកមយោ ធាម ធក្កវត្តំ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពុតោ ធកស្សោ វិមោក្កាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្ពុកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្សា ឯកវិសនិយោ(២) ថេរេក
 ឥតា តាថាយោ អកាសិក្កាតិ ។

ឯកវិសនិយោស្ស អបទានំ ធម្មន្តំ ។

១ កខ្ចិ យេត្តេក កស្សយេតិ ទិស្សនិ ។ ២ ធម្ម. ឯកបទាននិយោ ។

ឯកវិសនិយត្តោបទាន ទី ៨

[៣៨] ខ្ញុំឈ្មោះនោះ គេស្គាល់ខ្ញុំថា កេសរវិញ
 ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកកុសលអកុសល ក៏បានទៅកាន់សំណាក់ព្រះ
 ពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គទស្សីមហាមុនី មានព្រះហឫទ័យ
 ប្រកបដោយមេត្តាករុណា ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធអង្គីនោះ ទ្រង់
 ញ៉ាំងសត្វឱ្យស្រួលស្រួល ហើយទ្រង់តែងសំដែងចមិ (ចំពោះ
 សត្វ) ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រះថ្លា ហើយធ្វើអញ្ញលី
 លើសិរ្សៈ ផ្ទុយចង្អុលព្រះសាស្ត្រ រួចឈមមុខទៅកាន់បុគ្គល
 ទំស ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកថាទី ១១៧ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចប្រក្រតិក្ខតម្ចាស់ដែនដី ព្រះនាមអមិត្តកម្មនេះ ទ្រង់មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុតា ២ វិមោក្ក ៨ និងអភិក្កា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាកំច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រគល់ក្តីហើយ ។

បានទូថា ព្រះឯកវិសនិយោនោះ មានកាយ បានសំដែងទុក

គាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

ឥរិមិ ណាលទាយកញ្ជោបទានំ

[៣៧] មិគភវា តណ អាសិ អភិជាតោសុ កេសវិ
 ភិវិទុក្កំ កវេសនោ មន្ទសំ លោកាយកំ
 អយំ ទុ ទោ មហារិក ចិត្តាចេតិ មហាជំ
 យន្តចំមិ(១) ទោសេយ្យំ ទេវិទេវិ ឧភសភំ ។
 សាទំ សាលស្ស កត្តិកា សកោដិ(២) បុច្ឆមាហិ
 ទមកត្តា មស្កុទ្ធិ អនាសិ បុច្ឆមត្តមិ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កច្យេ យំ បុច្ឆមកិរេមយិ
 ទុក្កតិ យាភិជាតមិ បុច្ឆនាមស្សិទំ ផលំ ។
 ឥតោ ឧ ទវេម កច្យេ ខិរោធនសយាមកា
 កយោ អាសិសុ វាជាយោ ឧត្តវត្តិ មហាពូលា ។
 បដិសម្ពិទា ឧតស្សោ វិហោត្តាមិក អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ចា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតុំ សុទំ អាយស្មា សាលនាយកោ ថេរោ ឥមា
 កជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ណាលទាយកញ្ជោបទានំ លមន្តំ ។

១ ប. យំទុតហំ ។ ២ ប. សហសំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

ណាលទាយកញ្ជោបទានំ ទី ៧

[៣៧] ប្រាថាវា ខំកើតជាភស្តុតាម ជាអភិជាត
 កំពុកិស្វនិកតំដែលទៅទុកដោយក្រម កំបានយើងព្រះ
 លោកនាយក (ទើបគិតថា) ឃើញ ព្រះមហាវិរោធិយោ
 ទ្រង់កំណើតមហាជន ឲ្យលេងទុក បើដូច្នោះ គួរត្រូវ
 ចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធនេះ ព្រះអង្គជាទៅតាមសំទៅតា
 ជាឧបសគ្គៈ ។ ទើបខំកាប់យកមកកំ ព្រមទាំងចង្ហែមដា
 ចូលទៅគាល់ព្រះសម្មា ហើយថ្វាយដំប្រសើរ ។ ក្នុង
 កថាខណ្ឌ ៧១ អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខំបានថ្វាយដំ ខំ
 មិនដែលស្គាល់ខ្លួនគេ នេះជាផលនៃបុគ្គល ។ ក្នុងកថា
 ៧ អំពីកថានេះ ខំបានកើតជាស្តេចក្រុង ៣ ជាតិ ព្រះ
 នាមវិរោធិយោដូចគ្នា ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
 ទាំងសាលនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះណាលទាយកនេះបានអាយុ បានសំដែងនូវ
 នាមាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ណាលទាយកញ្ជោបទានំ ។

ទស្សី ផលទាយកញ្ចកបទាន

[៤០] ចរោធិកោ(១) តណ អាសី ចរោធិកោ
 ចក្កាវ សេយ្យិ កាច្យេមិ អវិទូនេ សិទិសត្តោ ។
 សាយិ ចាតតូ បស្សមិ តុទិំ លោកត្តោយកំ
 ធម្យធម្មោ ច មេ ធម្មិ ធិបធិទ្ធស្ស តាធិតោ ។
 ចិយាលដលមាធាយ អកមំ តុទ្ធសន្តិកំ
 ចដិក្កមាសិ កកវា លោកាដេដ្ឋោ ធាសកោ ។
 តតោ ចរិ ឧបាធាយ ចវរិកំ(២) វិបាយកំ
 តេធន ចិក្កប្បសាធនេ តត្ថកាលំ កតោ អហំ ។
 ឯកត្តិសេ វតោ កាច្យេ យំ ដលំ អធិដិ អហំ
 ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ ដលធាធស្សិទិំ ដលំ ។
 វតោ បណ្ណវសេ កាច្យេ តយោ អាសីសុ មាលកំ(៣)
 សត្តវតធសប្បធា ធការតិំ មហាទូលា ។

១ ម. បារិកា ។ ២ ម. បរិចារី ។ ៣ ម. ធមោ អានុំ ចិយាលំតោ ។

ផលទាយកញ្ចកបទាន ទី ១០

[៤០] គ្រោះនោះ ខ្ញុំក៏គង់សក្ខបរោធិកោ(១) ជាសក្ខបរោធិកោ
 យ៉ាងគួរចម្រើន ទទួលបានដំណេកនៅក្បែរញ្ជក់ ក្នុងទី
 ជិតសំណាក់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមសិទិ ។ ខ្ញុំក៏ដឹងឃើញ
 ព្រះពុទ្ធជាលោក្ខណាយក ចំណែកព្រឹក កែខ្ញុំដឹងខ្លះខ្លះ
 ចង់ថ្វាយព្រះសម្មុ មានព្រះទ័យនឹង ប្រសើរជាងសត្វដឹង
 ពីកុំបុន ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែទ្រយីន ទៅកាន់សំណាក់
 ព្រះពុទ្ធ ព្រះមានព្រះភាគ ជាច្បងក្នុងលោក ជាឧបសគ្គ
 ទ្រង់ក៏បានទទួលយក ។ លំដាប់គឺនោះ ខ្ញុំធ្វើមរណកាល
 ក្នុងទីនោះ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ពស្រ័យព្រះវិញ្ញាណដែល
 ខ្ញុំប្រាថ្នាហើយនោះ ។ ក្នុងកម្មទី ៣១ អំពីកម្មនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខភិ
 នេះជាផល នៃផលបាន ។ ក្នុងកម្មទី ១៧ អំពីកម្មនេះ
 បានជាភិក្ខុស្តេចប្រាជ្ញ ៣ ជាតិ ព្រះនាមមាលភិ ទ្រង់
 ចរិប្បណិដោយតែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

១ ក្នុងបាលីព្រះត្រៃបិដកសុត្តនិកាយ “បារិកោ” ច្រើន “ប្រាថេ” ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សច្ចានំ

ធម៌សម្ពុទ្ធា ចតុស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិម
ចន្ទតិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ផលនាយកោ យេវេ ឥហ
តាជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

ផលនាយកោស្ស អចតានំ សន្តំ ។

ទូទ្រាវ

សោភិ សុខស្សនោ ចេវ ចន្ទនោ មុច្ឆននោ
រហោ ធម្មកម្មម្ហិ ច អត្ថសន្តស្សកោ ច ។
ឯកវិសី សាលននោ នសមោ ផលនាយកោ
តាជាយោ សត្តតិ ទ្វេ ច កណិកាយោ វិហាវិហិតិ។

សោភិវិទ្ធា ពុទ្ធសមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អច្ចានំ

បដិសម្ពុទ្ធា ៤ វិហោត្ត ៨ និទិអភិញ្ញា ៦ នេះ ទុំបាទប្តីឱ្យ
ដាក់ច្បាប់ហើយ ចាំសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ទុំបាទ
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទពូថា ព្រះផលនាយករក្សាមានតាយ្យ បាទសម្តែងឱ្យ
ភាវីចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម៌ ផលនាយករក្សាចានំ ។

ទូទ្រាវ

សោភិវិទ្ធា ១ សុខស្សនក្សេមចានំ ១ ចន្ទនប្បដ-
កក្សេមចានំ ១ បុប្ផននិយក្សេមចានំ ១ រហោសញ្ញាភិក្ខុ-
កមចានំ ១ ធម្មកម្មប្បិយក្សេមចានំ ១ អត្ថសន្តស្សក្សេម-
ចានំ ១ ឯកវិសីនិយក្សេមចានំ ១ សាសនាយក្សេម-
ចានំ ១ ផលនាយក្សេមចានំ ជាគម្រប់ ១០ ភាវី ៧៦
ពួកអក្រាប្រាជ្ញ បាទកណិកាហើយ ។

ចម៌ សោភិវិទ្ធា ទី ៤ ។

បណ្ណាវសមោ ឆត្តវគ្គោ
 ហឋមី អធិឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

[២១] បរិចិព្វតេ កកវតិ អត្តទស្សីនត្ថមេ
 ធន្តាតិច្ឆតំ កាវេត្វា ដូចត្ថំ អភិរោមយំ ។
 កាលេន កាលំ អាកត្តា ធម្មស្សី លោកោយកំ
 បុប្ផធនំ កក្វាធន ធន្តត្ថំ អភិរោមយំ ។
 សត្តរសេ កាច្យសតេ ទេវេជ្ជមការយំ
 ធម្មស្សត្ថំ ធន កត្តាមិ ដូចក្វដាយំនំ ជលំ ។
 បដិសន្តិយា ធម្មសេព្វ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋមេ
 ធម្មកំញា សន្តិកតា កតិ កុត្តស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្ថំ សុនំ អាយស្មា អធិធន្តិយោ វេរោ ឥមា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អធិឆត្តិយត្ថេរាបទានំ សម្ពុំ ។

ឆត្តវគ្គ ទី ១៥

អធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[២១] កាលព្រះធានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី ទ្រង់ប្រ-
 សើរដោងក្នុងនាមៈ ទ្រង់បរិចិព្វាមហើយ ខ្ញុំបាទឱ្យគេធ្វើធម្មក
 ហើយឱ្យលើកឡើងគ្រង់ព្រះស្នូប ។ ខ្ញុំបាទមកឧបស្ការព្រា
 លោកនាយក សព្វៗ កាល ហើយធ្វើគ្រឿងប្រក់ដោយផ្កា
 លើកឡើងឧបស្ការលើគ្រឿង ។ ក្នុងកម្មវិធី ទេវ អំពី
 កម្មនេះ ខ្ញុំបាទសោយជាទេវរាជ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតជា
 អនុស្សត្ថំឡើយ នេះជាផលនៃបុប្ផដា ។ បដិសន្តិកា ៤
 វិមោក្ខ ៥ និងអភិញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់វារ្យសរហើយ
 តាំងសាសនា ថេស្រព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។
 បាទពូជា ព្រះអធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន បាវសំដើរឱ្យតាជាតាំង
 នេះ ហើយប្រការដូច្នោះ ។

ករិ អធិឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកានំ
ទុតិយំ បិដ្ឋានបកត្តោបទានំ

(៤២) ធិត្ថុតេ លោកោចាថង្គំ ធម្មទស្សីនកសកេ
 អាហោចេសី ធនត្ថង្គំ កុទ្ធសេដ្ឋស្ស ចេតិយេ។
 ធិស្សន្តិណំ មាចយិក្ខន ក្នុងសេដ្ឋំ សមារហំ(*)
 ជាតត្ថង្គំ កហោត្វាន ក្នុងមង្គំ អភិរោចយី ។
 អហោ កុត្វា អហោ ធម្មា អហោ យោ សក្កុសម្បត្តា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាតិ ក្នុងក្នុងយិធិ ធិលី ។
 ធឧត្ថុតេ ឥតោ កាមេ ក្នុងសិទ្ធសទាមតោ
 សោឡសាសីសុ កជាធា ធឧក្កវង្គំ មហាទូលា ។
 ចដិសង្កំនា ធឧត្ថស្ស វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធឧត្ថកិញ្ញា សង្កិកោ កតំ កុទ្ធស្ស សាសនង្គំ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា បិដ្ឋានេចកោ ថេរោ ឥមា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បិដ្ឋានបកត្តោស្ស អបកានំ សមង្គំ ។

។ ឆ. សមាភី ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ អបកាន
បិដ្ឋានបកត្តោបទានំ ទី ២

(៤២) កាលព្រះលោកោចាថព្រះនាមធម្មទស្សី ជាឧកសកៈ
 ត្រង់បរិនិព្វាន ខ្ញុំបានលើកដងទង្គំ ត្រង់ចេតិយរបស់ព្រះ
 សក្កុដ្ឋិប្រាសិវ ។ ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរសម្រាប់ឡើងទៅកាន់
 ព្រះស្នូបដ៏ប្រាសិវ បានទាំងយកផ្កាជាត្រីក្រូចទៅដាក់លើព្រះ
 ស្នូប ដោយកាំងចិត្តថា ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជា
 សកោតអស្ចារ្យ សម្បទារបស់ព្រះសាស្ត្រានយើង ជារបស់
 អស្ចារ្យ ។ ដោយហេតុសលកម្មនេះ ខ្ញុំបានវេលាស្គាល់
 ទុក្ខនិ នេះដល់វេលាដូចគ្នា ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៤២ អំពីកញ្ចប់នេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រពង្ស ១៦ ជាតិ ព្រះនាមក្នុងសិទ្ធិ
 ដូចគ្នា ត្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសង្កំទា ៤ វិមោក្ខ ៨
 ធិតិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យកំចាត់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះបញ្ចារេចកន្តោមាណយ្យ បានសំដែងនូវភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បិដ្ឋានបកត្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោដ
បឋមសុត្តន្ត សមវារិយត្ថេរាបទានំ

(២២) បទុទុត្តរោ នាម ជិយោ លោកដេដ្ឋោ ឧកសកោ
 ផលំត្វា អត្តិក្ខត្វាវ សុត្តត្វា បរិវិទិត្តោ ។
 វិទិត្តោ ច មហារិវេ ដូចោ វិញ្ញាវិកោ អំហុ
 ដូចធម្មំ(១) ឧបដ្ឋន្តិ យាតុកោយ វុត្តមេ(២) ។
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ អតំ ចទ្ធនវេទិតំ
 ជិយតិ ទូចកត្វោ ច ដូចាទុត្តរិកំ ភយា ។
 កវេ វិទិត្តត្តាធម្មិ ទេវត្តេ អដ មាទុស
 ឧមត្តិ មេ ឧ បស្សមិ ចុត្តកម្មស្សនំ ផលំ ។
 បញ្ចនសេ កច្យសតេ ភតោ អដ្ឋ ផលា អហំ
 សត្វេ សមត្តនាមា តេ ធក្កវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសត្តិណា ធនស្សា វិទោក្ខាបិច អដ្ឋមេ
 ធន្យកិញ្ញា សត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។

១. ឧ. ខុទ្ទកំ ។ ២. ម. យាតុកោយត្ថេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោដ
សមវារិយត្ថេរាបទានំ ទី ២

(២២) ព្រះដ៏ស្រស់មុខ ព្រះនាមបទុទុត្តរៈ ជាប្បវិទិត្តលោក
 ជាឧកសកៈ ត្រូវរៀនដូចគំនរភ្លើង ទ្រង់បរិវិទិត្តហើយ ។
 លុះព្រះមហារិវៈ ទ្រង់បរិវិទិត្តហើយ ព្រះស្តេចជាបេសិធ
 សម្បូរមតិកើតមានឡើង (ក្នុងកាលនោះ) ពួកជនដែលនាំគ្នា
 ចូលទៅបម្រើព្រះស្តេច ត្រង់ល្ងែងតម្កល់ព្រះនាម ដ៏ប្រសើរ
 ខ្ពង់ ។ កាលនោះខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស
 បានសារិះឡើងរឿងចម្លង បានថ្វាយចូលនឹងគ្រឿងក្រអូប ដ៏
 សមគួរដល់ព្រះស្តេច ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងគណ (ណាៗ) នោះ
 បិដាទៅតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំមិនបានជួបនូវភាពថោកថាប
 ឡើយ នេះជាផលវៃនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកម្សិ ១១៨ គំពើកម្ស
 នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិខ្លះ ជាគំ ព្រះនាមសមន្តៈ
 ដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្តីតា ២ វិទោក្ខ ៨
 និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ខាង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចញ្ជម៍ ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ

ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា សចរិករិយោ វេរោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សចរិករិយោស្ស អចានំ សមន្តំ ។

ចញ្ជម៍ ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ

(៤៩) និព្វតេ លោកមហិតេ អារហតិមំ បដិគ្គហេ
 សិទ្ធកុត្តិ កកវតិ មហាដូបមហោ អហុ ។
 មហេ ចវត្តមាទម្មិ សិទ្ធកុស្ស មហាសិរិយោ
 ឧម្មាបុប្ផិ កហេត្វាន ដូបម្មិ អភិរោមយី ។
 ធកុទ្ធក្រេ ឥនោ កម្សេ យំ បុប្ផមកិរោមយី
 ធកុតិ បាភិជាបាមិ បុប្ផត្វាយិទំ ឥលី ។
 ឥនោ ធនវមេ កម្សេ សោមរោសបាមកា
 ចញ្ជាសិទិសុ វជាយោ ធកុត្តិ មហាទុលា ។
 បដិសម្ពិទា ធកស្សោ វិហោត្វាវិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សត្តិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។

ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ ទី ៨

បាទព្វថា ព្រះសចរិករិយោក្រោមាណយុ បាទសំវេនិទ្ធីភាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម៍ សាធិវិយធូរាបទានំ ។

ឧម្មាបុប្ផិយធូរាបទានំ ទី ៥

(៤៩) កាលព្រះមាតាព្រះកោតព្រះនាមសិទ្ធកៈ ដែលពួក
 សត្វលោកប្តូរហើយ គួរឲ្យលទ្ធផលច្រៀងបូជា ទ្រង់បរិនិព្វាន
 ហើយ ក៏មានការត្រូវព្រះសូបដីធំ ។ កាលដែលកំពុងរៀប
 ចំឆ្លងព្រះសូប ខ្ញុំក៏បានយកដំរីទៅដាំគាលើព្រះសូប នៃព្រះ
 សិទ្ធក្នុងមហេសី ។ ក្នុងកថាទី ៥២ អំពីកថ្យានេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានផ្ទុយដំរី ខ្ញុំបានដែលស្គាល់ខ្ពស់ ទេដោយសារ
 បុប្ផបូជា ។ ក្នុងកថាទី ៥ អំពីកថ្យានេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រតី ៨៨ ជាតិ ព្រះនាមសោមរោវេរដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទ្យា ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សង្ឃម្ចាស់ មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ

បដិសង្កឹតា ធម្មស្សា វិទោក្ខមិច អដ្ឋិថេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កឹតា កតិ តុន្តស្ស សាសនត្ថិ ។
 ភត្តិ សុទិ ភាយស្នា អនុលោមនាយកោ(១) ថេរោ
 ឥមា កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

អនុលោមនាយករត្ថោបទានំ សង្ឃម្ចាស់ ។

សង្ឃម្ចាស់ មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ

(២៧) ឧត្តរិក្ខានំ ធនិកំ	វងិ កច្ឆតិ ធម្មកុមារ
តមន្តសាសិ សង្កត្តិ	សិទ្ធិត្ថិ វេលក្ខណំ ។
កុត្តាលចិដកមាធាយ	សមិ កត្តានំ តិ បដិ
សត្តារិ អភិវាទេត្វា	សតិ ចិត្តំ បសាធិយិ ។
ធម្មត្ថិកេ ឥតោ កម្សេ	យំ កម្មមករិ តនា
នុក្ខតិ ហភិជាធាមិ	មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ ដលី ។

១ ឧ. អនុលោមនាយកោ ។

មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ ទី ៨

បដិសង្កឹតា ៤ វិហាកុ ៨ ឯកិកិញ្ញា ៦ នោ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យ
 ជាតិច្បូសហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបាទ
 ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

បាទព្រះបាទ ព្រះអនុលោមនាយករត្ថោបទានោ បាទសម្តែង

ឱវាចាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អនុលោមនាយករត្ថោបទានំ ។

មគ្គុទ្ទាយករត្ថោបទានំ ទី ៧

(២៧) ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបញ្ញាចក្ក ព្រះនាមសិទ្ធិគ្នា ទ្រង់ឆ្លង
 ស្ទឹង ស្ទើរត្រូវដំណើរទៅកាន់ព្រៃ ខ្ញុំបាទឃើញព្រះសម្មា
 ព្រះនាមសិទ្ធិគ្នានោះ ទ្រង់បានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ទើបខ្ញុំកាន់
 យកចម្លងកញ្ជី ធ្វើឱ្យទោឡាបស្មើ ហើយថ្វាយចង្ហុំព្រះ
 សាស្តា ហើយញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រុះថ្លោះ ។ ក្នុងកម្សាន្ត ៧២
 អំពីកម្សាន្តនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាទធ្វើកុសល
 កម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគេ បេះដាវលើខោក្រោយថ្លោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មតាំង

សត្តបញ្ញាសកច្បង្គិ ឃ្លោកា អាសី ជនាធិនោ
 នាមេន សុច្ឆុតុទ្ធាតិ បាយកោសោ ទិស្សរោ ។
 បដិសម្ពុតា ធម្មស្សា វិហោក្ខាបិ ច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកាតា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុដ្ឋំ អាយស្សា មគ្គនាយកោ មេរោ ឥហ
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មន្ត្រីបាយកោសោ ធម្មតាំង ៧៦ ។

អដ្ឋិមិ ផលកថាយកលោកបទានំ

[២៨] យានកោរោ បុរេ អាសី ធាតុកក្កេ សុសិក្ខិតោ
 ចន្ទុធន ផលកំ កត្វា អនាសិ លោកតទ្ធានា ។
 បកាសតិ ឥទ្ធិ ត្បដ្ឋំ សុវណ្ណស្ស សុខិម្មតិ
 ហត្ថិយាធិ អស្សយាធិ ធិត្តយាធិ ឧបដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មតាំង

ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧៧ អតិកថាខណ្ឌ ៦៦ ចុះនាមបុគ្គលិកស្តេច ១ អង្គ
 ព្រះនាមសុច្ឆុតុ ជាធិបតី ជាបាយក ជាឥស្សរេលី
 ក្នុងនាម ។ បដិសម្ពុតា ២ វិហោក្ខ ៤ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់លាក់ហើយ ចំណែកនាម របស់ព្រះក្នុង
 ខ្ញុំបានប្រកបច្បាប់ហើយ ។

បានដឹង ព្រះមគ្គនាយកនោះមានកាយ បានសំដែងឱ្យភាព

ចំណេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បច្ចុប្បន្នបាយកោសោ ។

ផលកថាយកលោកបទានំ ទី ៨

[២៨] កាលកំដើមខ្ញុំជាអ្នកធ្វើយាន បានសិក្សាស្តាប់ក្នុងការ
 ឈឺ បានធ្វើដែនការដោយទ្រង់ទ្រាយ ដូចនេះព្រះព្រហ្មណ
 កុ ។ (ដោយកុសលកម្មនោះ) ទើបវិចារនេះ ដែល
 បុគ្គលក្នុងកំណើនដោយមាស តែងត្រូវស្តារឡើង មានចំណ
 យានដំរី យានសេះ យានទំពូ កើតប្រាកដឡើង (ដល់ខ្ញុំ) ។

សម្តែង វិធីសក្តិយត្ថេរាបទាន

ពាសាណា សិវិកា ទេវ ធិត្តត្ថន្តិ យ ធិត្តត្ថ
 អក្កម្ពំ រាជំ មយ្ហំ ជលកស្ស ឥនំ ជលំ ។
 ឯកធម្មតេ ឥតោ កម្មេ ជលកំ យំ អហំ ធនិ
 ទុក្ខតំ យាភិជាយមិ ជលកស្ស ឥនំ ជលំ ។
 សត្តមញ្ញាសកម្មម្ពំ ធម្មរោ កវិនិច្ឆ័តា
 សត្តរតនសម្មដ្ឋា ធម្មវត្ថុ មហាទូលា ។
 ចជិសន្តិជា ធម្មស្សា វិហោទ្ធាមិច អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស រាសនន្ទំ ។
 ឥតំ សុនំ អយស្ស ជលកាយតោ ជេរោ ឥតា
 កជាយោ អកា មិត្តាភិ ។

ឥលទាយត្ថេរោ អចរាមំ សម្ពំ ។

សម្តែង វិធីសក្តិយត្ថេរាបទាន

(២៧) សុមេតោ យាម ធាមេធន សយម្ពុ អចរាជិតោ
 វិវេកមទុក្ខប្រយោ អន្លោកាហិ មហាវំ ។

វិធីសក្តិយត្ថេរាបទាន ទី ១

តាំងប្រាសាទ និងគ្រួសែង កំរើតឡើង (ដល់ទំរង់)
 កែវបារបស់មិនរំកិល គួរតាមប្រាថ្នា (កំរើតឡើង) ដល់ទំ
 នេះជាផល នៃផែនការ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១ អំពីកម្មនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានយល់ផែនការ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតំ
 នេះជាផលនៃផែនការ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៨៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចក្រុង ២ ជាតិ ព្រះនាមកវិនិច្ឆ័ត្តិ
 ទ្រង់បិប្ផណិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ព័ត ២ វិហារ ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ច្រកបង្ហាញហើយ ។

បានព្រួយ ព្រះវេលាពាយករុរោ មានអាយុ បានសំដែងឲ្យ
 ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឥលទាយត្ថេរាបទាន ។

វិធីសក្តិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(២៧) ព្រះសយម្ពុ ព្រះនាមសុមេតៈ អកមានបុគ្គល
 ផ្កាញ់បាន ទ្រង់ចម្រើនវិវេក ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះ ។

ល្បែងចំណី ឧទ្ធរណ៍កាយស្ស អចរាជំ

សលឡិ បុប្ផិកំ ទិស្វា កន្តិក្កា ធរ វជិសកំ
 ពុទ្ធស្ស អភិរោមេសី សម្មា លោកាយកំ ។
 តិសកប្បសហស្សម្ហិ យំ បុប្ផមភិរោមយំ
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធាមិ ពុទ្ធប្បជាយេទំ ផលំ ។
 ឧទរិសេ កប្បសតេ ហោឡសាសីសុ ទិម្ហិកា
 សត្តាធនសម្មត្ថា ធករតិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពុតា ធនស្សោ វិទោក្ខាមិធរ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សង្ខិកតា កកំ ពុទ្ធស្សសាសនទិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្សា វជិសកិយោ មេរោ ឥមា
 កថាយោ អភាសិត្តតិ ។

វិសិកិយស្ស អចរាជំ សម្ពំ ។

ល្បែងចំណី ឧទ្ធរណ៍កាយ អចរាជំ

ទុំបុនាយើញដើមស្រស់មានផ្ការឹក (ទើបកាប់យកមក) ដោយ
 ក្រវីធ្វើជាគ្រឿងប្រដាប់ក្បាល បង្ហាត់ដោយព្រះពុទ្ធ ជា
 លោកនាយក ចំពោះព្រះក្រុង ។ ក្នុងកម្មវិធី ៣០.០០០ អំពី
 កម្មវិធីនេះ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ទុំបុនាយើញ ទុំបុនិវេសស្តាប់
 ទុំបុនិ នេះជាវេសនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១៧ អំពីកម្ម
 នេះ ទុំបុនិកើតជាវេសចក្រពន្ធ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមឧម្មិកៈ
 ដូចគ្នា ច្រើនបែបណាដោយវិវា ៧ ប្រការ មានកម្រិតច្រើន ។
 បដិសម្ពុតា ៤ វិហារ ៨ ឯងអភិញ្ញា ៦ នេះ ទុំបុនិធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ចំណីសាសនាបស់ព្រះពុទ្ធ ទុំបុនិប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បុនពុទ្ធិ ព្រះវិសិកិយស្សមានកាយ បុនសិវិវិទូរតាថា

ចំណីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

៧៥ វិសិកិយស្សអចរាជំ ។

ទសមី បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ

(៥០) សុខេតស្ស កកវនោ លោកាដេដ្ឋស្ស តាធិនោ
 បល្ល័ង្កោ ហិ មយោ ធិនោ សទុក្ខាសមច្ចុដោ ។
 សក្កាតទសម្បដ្ឋោ បល្ល័ង្កោ អាសិ សោ តណ
 មម សង្កម្បមញ្ញាយ ធិត្ថត្ថិ សនា មម ។
 ភីសកម្បសហស្សម្ពិ យំ បល្ល័ង្កមនធិន្តណ
 ទុក្ខិ បាភិដាបាមិ បល្ល័ង្កស្ស ឥដិ មលំ ។
 វិសកម្បសហស្សម្ពិ សុវណ្ណាកា តយោ ជនា
 សក្កាតទសម្បដ្ឋោ កក្កវត្ថិ មហាឡលា ។
 បដិសម្ពិថា តតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្កិកតា កាភិ ទុក្ខស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥដិ សុដិ អាយស្មា បល្ល័ង្កនាយកោ ថេរោ
 ឥនា តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទានំ អចតំ សម្ប ។

បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទាន ទី១០

(៥១) ខ្ញុំបាទថ្វាយបង្គំ (វិទ្រ) ព្រមទាំងគ្រូ ចំពោះព្រះ
 ព្រះព្រាហ្មណ៍ព្រះនាមសុខេតៈ ជាប្បវត្តិលោក ទ្រង់ប្រកប
 ដោយតាមគុណ ។ ពេលនោះ បង្គំដ៏ចម្រើនដោយវិវា
 ប្រការនោះ (ហាក់ដូចជា) ដឹងម្រិះរបស់ខ្ញុំ តែងកើតសម្រាប់
 ខ្ញុំ សព្វរាល់ ។ ក្នុងកម្រិត ៣០.០០០ អំពីកម្រិតពេល
 នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាទថ្វាយបង្គំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ ក្នុងកម្រិត ២០.០០០
 ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចប្រាសាទ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសុវណ្ណាក
 ទ្រង់ចម្រើនដោយវិវា ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ
 សម្ពិថា ៤ វិមោក្ខ ៤ ធិន្ត ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទថ្វាយ ព្រះបល្ល័ង្កទាយកត្តោបទាន ពុទ្ធសាសនា
 តាមទំនៀម ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បល្ល័ង្កទាយកត្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុទ្ធានំ

ធម្មដក្ខេត្តំ(*) ច វេទី ច បរិវារុទ្ធម្មិយោ(២)
 អនុលោមោ ច មក្កោ ច ផលកោ ច វដិសកោ
 ចល្លង្គនាយិ(៣) កាថាយោ ច ប្បញ្ញាស មកិទ្ធិតា ។
 ធូរត្រោ ច ធូរសមោ ។

* ខ. ធូង្គ ។ ២ ម. បរិវារុទ្ធម្មិយោ ។ ៣ ម. ចល្លង្គតោ ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុទ្ធាន

អធិគង្គិយក្កេត្តបទាន ។ វេទិកេត្តបទាន ។ វេទិកា-
 ក្កេត្តបទាន ។ សបរិវារិយក្កេត្តបទាន ។ ទុទ្ធម្មិយក្កេ-
 ត្តបទាន ។ អនុលោមតាយក្កេត្តបទាន ។ មក្កតាយក្កេត្ត-
 បទាន ។ ផលកតាយក្កេត្តបទាន ។ វដិសិយក្កេត្តបទាន ។
 ចល្លង្គតាយក្កេត្តបទាន ។ កាថាថា ៧៦ អកប្រាជ្ញបទាន
 រោលទុកហើយ ។

ចប់ ធូរត្រ ទំ ១៧ ។

សោម្បុសមោ ពន្លឺវិកវិគ្គោ
 បឋមំ ពន្លឺវិកវិគ្គោបទានំ

[៥០] ចន្ទំ វិមលំ សុទ្ធិ វិច្សសន្ទមនាវលំ
 ធន្តិកវកិក្កិណំ(១) តិណ្ណំ លោកេ វិសត្តិកំ ។
 ធិក្កាមយន្តំ ជនតំ តិណ្ណំ ការយតំ មុទិ(២)
 វេស្មិ ឈាយមាធន្តិ ឯកក្កិ សុសមាហិតំ ។
 ពន្លឺវិកវិគ្គោ លក្កិក្ខា សុត្តកេ អហំ(៣)
 ពុទ្ធស្ស អភិរោចេសិ សិទិទោ លោកពន្លឺនោ ។
 ឯកក្កិសេ វិគោ កាឃ្យេ យំ កាឃ្យមករិ គណ
 ពុក្កិ ធាតិជាធាមិ ពុទ្ធច្វាយនិ ជលំ ។
 វិគោ សត្តមកេ កាឃ្យេ មនុទិទោ មហាយសោ
 សមន្តចក្ក ធាមាសិ ចក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ពតសេន្ត វិមោក្ខាមិ អដ្ឋិមេ
 ចឃ្យកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. ធន្តិកវិក្កិណំ ។ ២. វិ ។ ៣ ម. សុត្តកេហំ ។

ពន្លឺវិកវិគ្គ ទី ១២

ពន្លឺវិកវិគ្គោបទាន ទី ១

[៥១] (ខ្ញុំ បាន ឃើញ ព្រះ ពុទ្ធ ព្រះ តាម សិទិ) ទ្រង់ បរិសុទ្ធ
 ប្រាស ចាក មន្ទិល ដូច ព្រះ ចន្ទ មាន ព្រះ បាប្យជ័យ ថ្កា ស្លាត មិន
 ល្អ ក៏ មាន មន្ទិល គ្រោះ ខ្លាច អស់ ហើយ ព្រះ អង្គ ទ្រង់ ហើយ ទូរ វិស-
 ត្តិ កាត ល្អ ក្នុង លោក ព្រះ អង្គ ក្នុង ប្រជុំ ជន ឲ្យ រលត់ ខ្ពក ទ្រង់
 ទ្រង់ ហើយ ជា ព្រះ មុនី របស់ ពួក ជន អាក្រក់ កំពុង ប្រើ ឈាម
 មាន ព្រះ ហឫទ័យ ខឹង ក្នុង ការ ម្នាក់ កែ មួយ កំណើត ល្អ ក្នុង ព្រៃ ។
 ខ្ញុំ កាន់ ក្បួន ក្បួន លើ ខ្សែ គំរោះ ហើយ ថ្វាយ ចំពោះ ព្រះ ពុទ្ធ ព្រះ
 តាម សិទិ ជា ដើម ព្រះ វិទ្យា លោក ។ ក្នុង ព្រះ ទី ១១ កំណើត ព្រះ
 នេះ គ្រោះ គោះ ព្រោះ ហេតុ ដែល ខ្ញុំ បាន ធ្វើ បុណ្យ មួយ ខ្ញុំ មិន
 ដែល ស្គាល់ ខ្ពក គឺ នេះ ជា ផល ខ្លះ ពុទ្ធច្វាយ ។ ក្នុង ព្រះ ទី ៧
 កំណើត ព្រះ នេះ ខ្ញុំ បាន កើត ជា ស្តេច ក្រុង គឺ ព្រះ តាម សមន្តចក្ក
 ទ្រង់ មាន យស ច្រើន ជា ជំនុំ មនុស្ស មាន កម្លាំង ច្រើន ។ ចជិ-
 សម្ពិទា ៤ វិហារ ៤ ខឹង អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ បាន ធ្វើ ឲ្យ ជាក់ ច្បាស់
 ហើយ ទាំង សាសនា របស់ ព្រះ ពុទ្ធ ខ្ញុំ បាន ប្រតិបត្តិ ហើយ ។

លុត្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធិំ អាយស្សា ពន្ធិវិភោ យេវេន ឥមា
កាមាឃោ អកាសិក្ខាតិ ។

នុទ្ធិវិភោស្ស អបទានំ ឈម្ពំ ។

ទុតិយំ ធម្មបច្ឆិយត្ថោបទានំ

[៧២] បរកម្មាយទេ យុត្តោ អបទានំ អកាសាហំ	
វនន្តិ អភិធាវិស្សិ	កយវេសបទ្យតោ ។
អុច្ឆិកំ ចានបំ និស្សា	ចិណ្ឌិតន្តំ សុទិដ្ឋិតំ
តម្មមុច្ឆិ កហោត្វាន	ពោជិយំ ឱកិវិ អហំ ។
សម្មុច្ឆិក្ខាន តំ ពោជិ	ចាជលិ ចានមុត្តមំ
បល្លង្កំ អកុដិក្ខា	ពោជិគ្គលំ ឧចាវសិ ។
កតមក្កំ កវេសត្តា	កកក្កំ មម សន្តិកំ
តេ ច និស្សានហំ តត្ថ	អាវន្តិ ពោជិមុត្តមំ ។
វច្ឆិក្ខា ច អហំ ពោជិ	វិច្យសន្នេន ទេតសា
អទេកតាធឿ បមតិ	គិវិទុក្កេ កយានកេ ។

លុត្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះពន្ធិវិភោស្សោ បាទសវ័ក្កន្តវិភោ
ចាំនិរោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នុទ្ធិវិភោស្សោ ។

ធម្មបច្ឆិយត្ថោបទានំ ទី ២

[៧២] ខ្ញុំប្រកបក្នុងការងាររបស់ជនដទៃ បានធ្វើខ្ញុំកំហុស
ជាអ្នកពេញច្រៀមដោយភ័យខ្លាច ហើយក៏ស្ទុះគំរាម
កូនក្មេងទីពេញ ។ ខ្ញុំឃើញដើមឈើ ដែលមានផ្កាភ្លុះ
ស្លាយចងជាចង្កឹម ដែលធម្មតាខ្ញុំតម្រូវហើយ កាន់យកម្ត
ផ្កាគ្រហមរោយរយចុះទៀបពោធិព្រឹក្ស ។ ខ្ញុំបោសដើមប្រ-
ទៀនជាឈើដ៏ទុក្ខមជាពោធិព្រឹក្សនោះ ហើយចូលទៅដឹក
គល់ពោធិព្រឹក្ស អង្គុយផ្តាំក្នុង ។ កាលពួកជនស្វែងរក
ផ្លូវដែលខ្ញុំទៅ ក៏មកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ លុះខ្ញុំឃើញខ្លាពួកជន
ចាំនិរោះ ក៏នឹកដល់ពោធិព្រឹក្សដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំ
មានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយបង្គំដើមពោធិព្រឹក្ស រួចហើយក៏ធ្លាក់
ទៅក្នុងគ្រោះក្នុងវេលាព្រឹក្ស មានជម្រៅច្រើនដូរដើមភ្លោត ។

ធម៌យំ វិថីសម្បជ្ឈកត្តាបទានំ

ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាធយ យំ កុប្បមតិ រោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ពោធិព្វជាយំទំ ផលំ ។
 ឥតោ ច តតិយេ កាធយ រាជា សម្មសិកោ អហុ
 សត្តាភទសម្បជ្ឈោ ចក្កវត្តិ មរោត្តលោ ។
 មជ្ជិសម្ពិទ្ធា ទតសេន្យ វិហោត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ទន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ វុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្សា តត្តុប្បិយោ វេរោ ឥតា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កុប្បុយន្តេស្ស អចតានំ សម្ពុំ ។

ធម៌យំ វិថីសម្បជ្ឈកត្តាបទានំ

(២៣) ឧទេន្តំ សតវសិវ កិវតវសិវ ភាលុមិ
 មណ្ឌារសេ យថា ចន្តំ ទិយេន្តំ លោកយាយកំ ។
 អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សានិ សាទ្ធិ ទិណាសនិ អហំ
 ចរិវរិសុ សម្ពុទ្ធិ ទិមទិដ្ឋំ នរាសកំ ។

វិថីសម្បជ្ឈកត្តាបទានំ ទី ៣

កុណិកយុទ្ធិ១១ អំពិកយុនេ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយដាក់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាផលនៃការប្តេជ្ញាពេញចិត្ត ។
 កុណិកយុទ្ធិ ២ អំពិកយុនេ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកត្តិព្រះ
 នាមសម្មសិកៈ ទ្រង់មានកម្លាំងប្រើប្រាស់ បរិច្ចេហិយោយវិក
 វេ ប្រការ ។ បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះតម្កបប្បិយោគោមានកាយ បានសម្បជ្ឈហើយនូវ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុប្បុយន្តេស្សបទានំ ។

វិថីសម្បជ្ឈកត្តាបទានំ ទី ៣

(២៤) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជាមាយកនៃលោក កំពុង
 ស្តេចទៅ ដូចព្រះភាគីគ្រូមានស្មើប្រើប្រាស់ កាលរះឡើងមាន
 ស្មើភាពលើស ឬដូចព្រះចន្រ្ទក្នុងថ្ងៃទី ១៤ កើត ។ ពួក
 ព្រះទិណស្រឡាតទាំងពួងមានប្រមាណ ៦៨.០០០ ពោមរាម
 ព្រះសម្ពុ ព្រះអង្គជាប់ជាងលក្ខណ៍ដ៏តិរ ជាមកសកៈ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាម

សឌ្ឍជ្ជិក្ខានំ តិ វិចី ឱយ្យន្តោ លោកោយយកេ
 ទស្សាបេសិ ធនិ ភក្ក វិច្ឆសន្នោ ទេតសា ។
 ឯកោវុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ ធនិ អភិរោមយិ
 ទុក្កតិ ឆាភិជាតាមិ ធននាទស្សនិ ដលិ ។
 ឥតោ ទេតុក្កកេ កាច្យេ រាជាហោសិ ឧហាទ្វលោ
 សព្វាការេន សឌ្ឍន្នោ សុដោ ឥតិ វិស្សតោ ។
 បដិសម្ពិយា ទតសេនា វិហាត្តាមិ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្និកតា កតិ ទុក្ខស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតិ សុនិ អាយស្មា វិចីសឌ្ឍកោ ដេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វិសម្ពុតិញ្ញេស្ស អបកាម សម្ពុតិ ។

បត្តន្តិ កក្ការប្បជិកត្តោបទានំ

[៥៤] ទេវបុត្តោ អហំ សន្តោ មូជយិ សិទិធាយកំ
 កក្ការប្បជិ បត្តយេ ទុក្ខស្ស អភិរោមយិ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមកិរោមយិ
 ទុក្កតិ ឆាភិជាតាមិ ទុក្ខម្ចាយិមិ ដលិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាម

កាលប្រាសោកនាយកកំភុនិយានិទៅ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បាន
 បោសផ្តល់នោះ ហើយលើកនូវទង់ជ័យក្នុងទិវានោះ ។ ក្នុង
 កថាខុទ្ទក អំពីកថាខុទ្ទកនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទង់ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទង់ ។ ក្នុងកថា
 ខុទ្ទក ៤ អំពីកថាខុទ្ធនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ព្រះនាមសុផលៈ
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ទ្រង់ចរិយ្យណិយាយពាក្យទាំងអស់ ។
 បដិសម្ពិយា ៤ វិហាត្ត ៨ ទង់អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនាបេសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់
 ហើយ ។

បានរួច ព្រះវិចីសម្ពុតិញ្ញេស្សមាននាយ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដិសម្ពុតិញ្ញេស្ស ។

កក្ការប្បជិកត្តោបទានំ ទី ៤

[៥៤] ខ្ញុំជាទេវបុត្ត បានប្តូរចំពោះព្រះពុទ្ធជាមួយព្រះ
 នាមសិទិ ខ្ញុំកាន់យកជាលើក បង្កើតថ្វាយព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុង
 កថាខុទ្ទក ៣១ អំពីកថាខុទ្ធនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
 ទង់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល នៃកុម្មវិជ្ជា ។

បក្ខំ មន្ត្រីវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ

ឥតោ ធនេ កោធម្ម រាជា សត្តុត្តោ អហ្ម
 សត្តុត្តោ ធម្មតោ មហាឡាលោ ។
 ធនេសត្តិយា ធម្មសេនា ធម្មតោ អដ្ឋិមេ
 ធម្មតោ សត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កក្ការុក្កជកោ យេវេ ឥតោ
 កាតាយោ អភាសិត្តាតិ ។
 កក្ការុក្កជកោ ឥតោ ឥត្ថំ ។

បក្ខំ មន្ត្រីវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ

(៩៥) ធម្មតោ អហ្ម សត្តុត្តោ ក្នុងយី សិទ្ធិតាយកំ
 មន្ត្រីវេទ ធម្មតោ ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
 សត្តុត្តោ ធម្មតោ អាយ ធម្មតោ តថាកតោ
 សត្តុត្តោ ធម្មតោ ធម្មតោ តថាកតំ ។
 ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ
 ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ។

មន្ត្រីវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ ទី ៥

ក្នុងកម្ម ៥ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានជាស្តាប់ច្រកក្នុង ៧ ជាន់
 ទ្រង់នាគម្នាងច្រើន ទ្រង់ទន្ធម បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧
 ប្រការ ។ បដិសម្ព័ន្ធ ៤ វិមាត្រ ៨ និងអភិក្ខា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានច្រកច្រកហើយ ។

បានឮថា ព្រះកក្ការុក្កជកោ បានសម្រេចនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ កក្ការុក្កជកោ ។

មន្ត្រីវិប្បប្បដិកធូរាបទានំ ទី ៥

(៩៥) ខ្ញុំជាទេវតាក្នុង បានចូលចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាតាយក
 ព្រះនាមសិទ្ធិ ខ្ញុំបានចូល ចំពោះព្រះពុទ្ធដោយផ្កាមន្ត្រីវេទ ។
 ផ្កាកម្រិតទិព្វ ជាគ្រឿងប្រក់ពេញព្រះនាមសិទ្ធិ អស់ ៧ វិញ
 ក្នុងនាមសិទ្ធិ អស់មកចូលជុំគ្នាហើយ ឧបស្សាព្រះនាមសិទ្ធិ ។
 ក្នុងកម្ម ៥ អំពីកម្មនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានដឹង
 ថា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេដដែលនៃពុទ្ធបូជា ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទាន

ឥតោ ច មសាមេ កកោជ្ឈ វាជាហោសិ ជុតិទ្ធកោ
 សត្តតេសសោធម្មោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វាលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ចឡភិញ្ញា សដ្ឋិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុនំ វាយស្មា ឧទ្ធាវប្បប្បដិកោ ថេរោ
 ឥហ តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧទ្ធាវប្បប្បដិកោធម្មស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ធម្មំ វិទុម្ពប្បិយត្រោបទានំ

(៥៦) ហិមវន្តស្សវិទូរោ កក្កោដោ ធាម មទ្ធកោ
 តម្ពិ មទ្ធកតាទម្ពិ សត្ត ពុទ្ធា វសដ្ឋិ តេ ។
 កន្តម្ពំ ចុដ្ឋិកំ ធិស្វា ធិមវាជិវ ឧត្តិកំ
 ឧហោហិត្តហិ មក្កយ្ហ សត្ត ពុទ្ធេ សហោតិវិ ។
 ចក្កុន្តវតេ ឥតោ កកោជ្ឈ យំ ចុដ្ឋមភិរោមយំ
 មុត្តិកំ ធាភិជាបាមិ ពុដ្ឋម្បាយំធិ ធរសិ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកថា ១០ អំពីកថាខណ្ឌ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រសួង ព្រះ
 នាមជុតិទ្ធកោ គ្រងនាមកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌ដោយវិវា ៧
 ប្រការ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្វ ៨ ធិតិកត្តា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ចាំសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានគ្រប់គ្រងហើយ ។

ពុទ្ធភូជា ព្រះមន្ត្រីវេទប្បប្បដិកោ មានអាយុ បានសម្រេច
 ឲ្យតាចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចចំ ឧទ្ធាវប្បប្បដិកោធម្មស្ស ។

វិទុម្ពប្បិយត្រោបទានំ ទី ៦

(៥៦) ភ្នំរយ្តារកុកុដៈ មានក្នុងទីជិតភ្នំហិមវន្ត ព្រះពុទ្ធ ៧
 ព្រះក្នុងនោះ តែធិតិកត្តាទៀបជើងភ្នំនោះ ខ្ញុំបានឃើញដើម
 កង្កែបដែលមានជាំកស្មុស្មាយ ដូចព្រះភាគីគ្រូរទៀន ទើប
 កាន់យកដោយដៃទាំងពីរ ហើយរកយកយកថ្វាយព្រះពុទ្ធចាំ
 ៧ អង្គ ។ ក្នុងកថា ៥៦ អំពីកថាខណ្ឌ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានថ្វាយដាក់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុតិក ទេដោយសារខ្ញុំមិនដឹង ។

សង្ខំ ពិណស្វលកត្តោបទានំ

ទ្វេនុវតេ ឥតោ កាមេ យ សត្តាសុំ បុច្ឆនាមកា
 សត្តាភទសម្បជ្ជា ធក្កវត្តំ មហាទូលា ។
 ចដិសម្ពិទា ភកស្សេ វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥតំ សុទំ អាយស្មា កាធម្មត្ថិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ពទ្ធកុញ្ញិយានុស្សេ ឆទានំ សម្ពំ ។

សង្ខំ ពិណស្វលកត្តោបទានំ

[៨៧] ហិមវន្តស្សវិទូរេ ភូតកណោ នាម បទូតោ
 វសតោកោ ដិលោ តត្ថ សយម្ពុ លោកាចំ ឃ្មដោ ។
 ពិណស្វលេ កាហាត្វា ពុទ្ធស្ស អភិរេបយី
 ឯក្ខនសតសហស្ស កាប្បំ ន វិទំនាតកោ ។
 ឥតោ ឯកានសេ កាមេ ឯកោសី ទាណិវុហោ
 សត្តាភទសម្បជ្ជា ធក្កវត្តំ មហាទូលា ។

ពិណស្វលកត្តោបទាន ទី ៨

ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថាខន្ធ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ ៧
 ជាតិ ព្រះនាមបុព្វៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌
 ដោយវៃវៃ ប្រការ ១ បដិសម្ពិទា ២ វិហាក្ខ ៨ ឯក
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះកេតុប្បិយន្តោ មានកាយ បានសម្រួល
 នាវាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ថេ ពទ្ធកុញ្ញិយានុស្សេ ។

ពិណស្វលកត្តោបទាន ទី ៧

[៨៧] ក្នុងកថាខន្ធ ៧២ បានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ ៧
 ជាតិ ព្រះនាមបុព្វៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន បរិបូណ៌
 ដោយវៃវៃ ប្រការ ១ បដិសម្ពិទា ២ វិហាក្ខ ៨ ឯក
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិទ បុរាណិយស្ស អបកានំ

កដិសម្ពិទា ចតសេព្វ វិទោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ចឡកិញ្ញា សង្ខិកតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា ពិណ្ណស្សនកោ ដេវោ វិទា
 កាថាយោ អភាសិក្ខាភិ ។

និណស្សនកោស្ស អបកានំ សន្តំ ។

អដ្ឋមំ តាគប្បិយត្ថេរាបទានំ

(៨៨) សុវេជ្ជា ធាម ធាមេន ព្រាហ្មណោ ឧទ្ធចារក្ខ
 បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ វសតិ ចទ្ធភន្តវេ ។
 បទុមុត្តរោ ធាម ដិចោ អាហុតិំ បដិក្កហោ
 មមុទ្ធវិកុត្តារោ សោ អាតត្ថិ មម សន្តិកំ ។
 វេហាយសេ កន្តមតិ ដិចោ មជ្ឈលិកេ កថា
 ហាសំ មមំ វិទិត្តាន ចក្កានិ ចាចិតាមុទោ ។

សុត្តនិបិទ បុរាណិយ អបកាន

ចដិសម្ពិទា ៤ វិទោក្ខ ៨ មិទិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងហេតុផល របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

បានរួច ព្រះនិណស្សនកោ មានតម្រូវ បានសម្រេចស្តី
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ និណស្សនកោស្ស ។

តាគប្បិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨៨) ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះសុវេជ្ជៈ ជាអ្នកដល់ខ្លះត្រើយ
 នៃមន្ត មានក្នុងសិស្សបោមរោម តែងទៅក្នុងចន្លោះក្នុង ។
 ព្រះជេនស្រី ព្រះចាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជូនទទួលខ្ញុំត្រៀមបូជា
 ព្រះអង្គមានប្រាថ្នាដើម្បីស្រោចស្រង់ខ្ញុំខ្ញុំ ទើបស្តេចមកកាន់
 សំណាក់ខ្ញុំ ។ ទ្រង់ចង្រ្រមលើភាវាស ដូចប្រថីប រុក្ខរៀង
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ខ្ញុំសេចក្តីច្រកអររបស់ខ្ញុំ ហើយមាន
 ព្រះត្រៀមទៅទិសភាគកើត ស្តេចចៀសចេញទៅ ។

នវិម បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទានំ

ភក្ខុ អន្តរិយំ ធិស្វា អក្ខតិ លោមហំសង្ខំ
 នាគប្បដ្ឋំ កហោត្វាន កកមក្ខន្តិ ឱកិរិ ។
 សតសហស្សេ ឥតោ កាច្យេ យំ ប្បដ្ឋំ ឱកិរិ អហំ
 តេន ចិត្តប្បសារទេន ធុក្ខតិ ទូបបដ្ឋហំ ។
 ឯកក្ខំសេ ឥតោ កាច្យេ វាជា អាសិ មរោរោជា
 សត្តានុសង្សន្ទោ ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
 បដិសន្តិណា ចតស្សោ វិហាត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្តិកតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្វា នាគប្បដ្ឋិយោ ដេវោ ឥហ
 កាជាយោ អកាសិក្ខានំ ។

នាគប្បវិយណ្ណេន ឆតានំ សន្តិ ។

នវិម បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទានំ

(៨៩) កាណនំ វនោក្ខយ្ហ វសាមិ លុទ្ធកោ អហំ
 ធុត្តានំ ប្បដ្ឋិកំ ធិស្វា ពុទ្ធសេន្និ អនុស្សរិ ។

បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទាន ទី ១

ចំណែកទាំងនេះ យើងគ្រូបង្ហាញឲ្យដឹង គួរដាំទីព្រឹកេម
 គោរមយើង ក៏កាន់យកគ្នាដាំទីព្រឹកេម កេយកយលើផ្លូវដែល
 ព្រះអង្គស្តាប់ទៅ ។ ក្នុងកថា ចម្លើយសេន អំពីកថាទេ
 ព្រោះហេតុដែលទុំបានកេយកយក ដោយចិត្តជ្រះថ្លាគោរ
 ទុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុក្ខ ។ ក្នុងកថា ១១ អំពីកថាទេ
 ទុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ព្រះនាមមហាវេនៈ ទ្រង់បាន
 កត្តានិច្ច បរិច្ចាណិដោយកែវ ៧ ប្រការ ។ បដិសន្តិ ២
 វិហាត្ត ៨ និងកកិញ្ញា ២ នេះ ទុំបានទ្រង់ជាកំច្បាស់យើង
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ទុំបានប្រតិបត្តិយើង ។
 បានរួច ព្រះនាគប្បវិយណ្ណេនកាយ បានសម្រេចនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ នាគប្បវិយណ្ណបទាន ។

បុត្តាគប្បវិយណ្ណបទាន ទី ២

(៩០) ទុំជាតាយក្រាន បានចូលទៅទៅស្រីយ ក្នុង
 ព្រៃធំ បានឃើញដើមបុត្តាគត្រីក្ស ដែលបានដាំកសិ
 ស្តាយ ហើយនឹកលើកំចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមាស

តំ បុរិ ឱចិជិតាន	សុត្តិ កុទ្ធកុទ្ធិកំ(១)
ដុមំ កាវិតាន បុទ្បិទេ	កុទ្ធស្ស អភិរោមយំ ។
ទ្វេនុវតេ ឥតោ កម្សេ	យំ បុម្មិ អភិវុជយំ
ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ	កុទ្ធវុជយំទំ ដលំ ។
ឯកម្ពំ ទុវតេ កម្សេ	ឯតោ អាសិ គមោទុយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ	ចក្កវត្តិ មហាត្វណោ ។
បដិសម្ពិទា ចកស្សោ	វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
ចន្ទរិកិញ្ញា សម្មិកកា	កាតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

ឥតិ សុទំ អាយស្មា បុញ្ញកម្មមិយោ យេវេ ឥហ
 កាជាយោ អភាសិតាតិ ។

បុត្តនុប្បិយន្តោស្ស អបកមំ និមន្តំ ។

វសមិ កុម្មុទទាយកត្តោបទានំ

(៦០) ពិមវន្តស្សវិទូវេ	មហាជាតស្សវេ អហុ
ឥទុម្បយលសញ្ញោ	បុណ្ណរិកសមោណិកោ(១)។

• ឧ. បុណ្ណរិកសមោណោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមាស

ខំបេដ្ឋានោ ដែលមានភ្នំក្រអូប យំនីក្រែលនី ហើយ
 ធ្វើជាព្រះស្នូប លើផ្នែកខ្ពស់ ដូចជាព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ព្រោះហេតុដែលខំបានបូជាដាក់ ខំមិន
 ដែលស្គាល់ខ្ពស់ នេះជាផលវិនិច្ឆ័យ ។ ក្នុងកម្មទី ៧១
 អំពីកម្មនេះ ខំបានកើតជាស្រពក្រព្រឹក ១ អង្គ ព្រះនាម
 ភាមាទុខៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ចរិយ្យណិយាយកែវ ៧
 ប្រការ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហេតុ ៧ នឹងអតិញ្ញា ៦ នេះ
 ខំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចាំសាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ
 ខំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រួយ ព្រះបុត្តនុប្បិយន្តោ មានការ បានសម្តែងនូវ
 ភាពចំរើននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ បុត្តនុប្បិយន្តោបទាន ។

កុម្មុទទាយកត្តោបទានំ ទី ១០

(៦០) មានស្រះកើតឯដីដំបូង ក្នុងទីជិតដំបូង ជាស្រះដេរ-
 ជាសរដោយឈូកនិងឡូល ព្រាងព្រាងដោយផ្កាឈូកស ។

សម្តី ពុទ្ធភោយកន្តោបកថា

កុក្កដា(១) ឆាម ឆាមេន គន្ធាសី សកុណោ គណ
 សីលកំ វត្តសឡាប្រោ បុញ្ញបុញ្ញសុ កោដិឆោ ។
 បដុត្តកោ លោកវិទូ អាណតិំ បដិក្កហោ
 ជាតស្សវស្សវិទូរេ សញ្ញវត្ត មហាមុទិ ។
 ជលទិំ កុមុទិំ កិក្ខា(២) ឧបទេសិំ មហេសិំឆោ
 មម សន្តិធិបញ្ញាយ បដិក្កហំ មហាមុទិ ។
 កត្ត ឆាទិំ ធនិក្ខហំ សុក្កម្ភលេន ឆោនិកោ
 កម្សានិំ សតសហស្សំ ទុក្ខតិំ ទ្ធិបបដ្ឋហំ ។
 សោឡសេតោ កម្សសេតោ អាសុំ វុណឆាមកា
 អដ្ឋ ឯតេ ជយ កត្ត កក្កវត្តិំ មហិទ្ធិលា ។
 បដិសម្ពុទា ធនសេនា វិហេត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកាតា កតិំ ពុទ្ធស្ស សាសននិំ ។
 ឥត្តិំ សុទិំ អាយស្មា កុមុទនាយកោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ពុទ្ធភោយកន្តោបកថា សម្តី ។

១ ឧ. កុក្កដា ។ ២ ឧ ឆោ ។

ពុទ្ធភោយកន្តោបកថា ទី ១១

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏ដេញដោល ជាសកុណជាតិ នៅជិតស្រះ
 នោះ ជាសត្វមានសីល បរិបូណ៌ដោយវត្ត ឃ្លាសវៃក្នុងអំពើ
 បុណ្យនិងបាប ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ព្រះនាមបុគ្គលៈ
 ជ្រាបច្បាស់ខ្លះលោក ទ្រង់ដូរខ្លួនខ្លះត្រៀមបូជា គ្រាប់ថៅ
 ក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីជាតិប្រទេសនោះ ។ ខ្ញុំបានកាប់ដុំកុម្ភុ ដែល
 កើតក្នុងទីកំ បង្កើនចូលមកថ្វាយព្រះមហេសី ។ ព្រះពុទ្ធ
 ជាមហាមុនី ទ្រង់ជ្រាបខ្លះ បចក្តិគ្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ក៏ទទួល
 យក ។ ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលជាសំរឿន ព្រោះបានឲ្យទាននោះ
 ខ្ញុំក៏មិនទៅកើតក្នុងទីកំ អស់មួយសែនកម្ម ។ ក្នុងកម្មទី
 ១១៦ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងទី ៨ ជាតិ ព្រះ
 នាមវុណៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពុទា ២
 វិហេតុ ៨ មិនអត់ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ព្រះពុទ្ធជា ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី មានអាយុ បានសម្រែងខ្លួន
 នាដំបូងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សត្តរសមោ សុប្តារិបិយវិគ្គោ

បឋមំ សុប្តារិបិយញ្ចោបទានំ

(៦០) ធនុមោ ធាម ធាមេន ធិមធិញោ នរាសកោ
 បវនា ឧភិវិកុម្ភ ធម្មំ នេសេតិ ធកុមា ។
 យក្កាធំ សមយោ អាសិ អវិទ្ធាវ មហោសិទោ
 យេន កិរុទេន សម្បត្តា អដ្ឋា បេក្ខិសុ(១) តាវនេ ។
 ពុទ្ធស្ស កិរមញ្ញាយ អមតស្សវ នេសធំ
 បសន្នចិញ្ចោ សុមនោ អប្បោដេត្វា ឧបដ្ឋហិ ។
 សុចិណ្ណស្ស ផលំ បស្សិ ឧបដ្ឋានស្ស សត្តុនោ
 តិបកប្បសហស្សសុ ទុក្ខតិ នោបបដ្ឋហំ ។
 ឧនត្ថិសេ កប្បសតេ សមលន្តកនាមកោ
 សត្តរកនសម្បត្តោ ធក្កវត្តិ មហាព្វាលា ។
 បដិសម្ពិទា ធកសេនា វិហោត្តាបិច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកំព្វា សចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

១ ឧ. អដ្ឋិច្ឆិសុ ។

សុប្តារិបិយវិគ្គ ទី ១៧

សុប្តារិបិយញ្ចោបទាន ទី ១

(៦១) ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមៈ ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើង
 ពីរ ជាឧកសកៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់ចេញចាកព្រៃ
 អិសិណ្ណា នៃសិវ្វង្គនូវផល ។ ពួកយក្ខបានប្រជុំគ្នាក្នុងទីដឹក
 ព្រះពុទ្ធមហោសិ ដោយកិច្ចដែលពួកយក្ខនាំនិរនាមកជួបជុំគ្នា
 ហើយប្រាថ្នាមើល (នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ) ក្នុងនរណាៈនោះ ។ ខ្ញុំមាន
 មិត្តជ្រុំជុំ មានចំនួនប្រាកដ ដឹងច្បាស់នូវវាចារបស់ព្រះពុទ្ធ
 ជាគ្រឿងសំដែងនូវព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ទៅដល់ហើយ
 ចូលទៅបោះប្រើ ។ ខ្ញុំជួបនូវផលនៃការបោះប្រើ ដែលខ្ញុំសន្សំល្អ
 ហើយ ប៉ុន្តែព្រះសាស្តា ក្នុងកម្សតិច្ឆិម ខ្ញុំមិនដែល
 ទៅកើតក្នុងខ្ពង់ខ្ពស់ឡើយ ។ ក្នុងកម្សតិ ១២៧ អំពីកម្សតិ នេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ ព្រះនាមបមលន្តកៈ ទ្រង់បរិច្ចាណិ
 ដោយវិភ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិភ. ក. ៨ ចំណីកំព្វា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 នាំនិសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់អ្វីហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អថាទំ

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា សុខារិចរិយោ ខេរោ ឥហ
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សុធិវិធិយន្តោស្ស អថាទំ សច្ចំ ។

ទុតិយំ វណ្ណវិប្បវិយត្តោបទានំ

(៦៦) សិទ្ធិត្តោ ធាម កកវំ	លោកាដេដ្ឋោ ធនសរោក
បុរក្កុតោ សារិកេហិ	ធនិ បដិច្ចដ្ឋ ។
រោញ អន្តបុរោ អាសិ	កោមកោ អភិសម្មតោ
ពាសារោ ឧបវិដ្ឋោហិ	អន្តសំ លោកាយោ ។
កណារិ កហេត្វាធន	កិក្កុសង្ឃេ សហោកិរិ
កុទ្ធស្ស វិសុំ កត្វាធន	តហោ កិយេន្ត សហោកិរិ ។
ធនុន្តរតេ ឥតោ កាច្យេ	យំ បុប្ផមភិរោមយី
ទុក្កតិ ធាភិជាធាមិ	កុទ្ធប្បជាយំនំ ជលិ ។
សត្តាសិក្ខិត្តិកោ កាច្យេ	ធនុកសុំ មហិទ្ធិកា
សត្តាននសម្បជ្ជា	ធនុវត្តិ មហាពូលា ។
បដិសម្ពិទ្ធា ធនសេន្ត	វិហេត្វាមិក អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា	កតិ កុទ្ធស្ស សាសនទន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អថាទំ

បាទព្វជា ព្រះសុធាវិចារយន្តោមោកាយុ បាទសវម្ពន្ធន្ទវតាជា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ សុធិវិធិយន្តោមោក ។

វណ្ណវិប្បវិយត្តោបទានំ ទី ២

(៦៦) ព្រះមោក្ខព្រះកោក្ខព្រះនាមសិទ្ធិគ្គៈ ជាចម្បងក្នុងលោក
ជាធនសកៈ មានក្នុងសារិកេហេមរោមហើយ ទ្រង់ស្តេចមក
កាន់ក្រុង ។ ខ្ញុំជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្នុងក្រុងក្នុងប្តី របស់ស្តេច
ដែលស្តេចនឹងកាន់ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងប្រាសាទ បាទយើង
ព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ។ ខ្ញុំយកក្តីច្បា រោយយចំពោះ
កិក្កុសង្ឃ រោយយចំពោះព្រះពុទ្ធ ធ្វើឱ្យរៀនច្រើនក្រៃ
លែងជាងនោះ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានផ្ទាយក្តី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផលវៃ
ក្នុងប្តី ។ ក្នុងកប្បទិ ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
ស្តេចក្រព្រឹត្តិ រោយមហិទ្ធិគ្គៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែ ៧
ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ៦ វិទ្យា ៨
និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

តតិយំ ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ

អំតុំ សុទ្ធិំ អាយស្មា កាលាវេបុដ្ឋិយោ ដេវោ

ឥណ កថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ពណេវច្ឆិយន្តោស្ស អចរាមំ សមន្តំ ។

តតិយំ ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ

[៦៣] តិស្សស្សចោ កកវតោ ធុត្វេ ផលមនាសហំ
 ពាជ្ឈិកោត្ថេ ចាមាសិ ទដ្ឋកំ អភិសម្មតំ ។
 ពុទ្ធស្ស តមហំ ធាតុ តិស្សស្ស តុ មហោសិយោ
 មោធាមហំ កាមកាមិ ឧបបដ្ឋិ យមិទ្ធកំ ។
 ទ្វេនុវតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធានមទទិ តធា
 ធុត្តតិ មាភិជាធាមិ ផលធានស្សិទិ ផលំ ។
 ឥតោ តោសកប្បម្ពិ រាជា ឥន្ទសមោ អម្ប
 សត្តានុសម្បន្នោ ធុត្តាវត្ថុ មហាត្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធុតស្សោ វិសោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធុត្តកិច្ចា សដ្ឋិកាតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសននិ ។

ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ ទី ៣

បានថ្វា ព្រះកាលាវេបុដ្ឋិយេន្តោមោកាយុ បានសម្ព័ន្ធន្តវាថា

ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធើ ពណេវច្ឆិយន្តោមោ ។

ទដ្ឋកាយកត្តោបទានំ ទី ៣

[៦៣] ក្នុងកាលតំដើម ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លូវឈើ បានថ្វាយ
 ផ្លូវផ្លូវ ដែលគេសន្មតថាជាច្រើន ចំពោះព្រះមោកាយុព្រះកាយ
 ព្រះនាមតិស្សៈ ។ លុះខ្ញុំថ្វាយផ្លូវឈើនោះ ចំពោះព្រះពុទ្ធ
 ព្រះនាមតិស្សៈជាមហោសិហើយ ក៏រករយ ខ្ញុំបានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាក្នុងកាយ ក៏បានទៅកើតនាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ក្នុង
 កប្បទី ៧២ កំភិកប្បនេះ ក្នុងគ្រាខាង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនគឺ នេះជាផលវិភាគឲ្យ
 ខ្លួនផ្លូវឈើ ។ ក្នុងកប្បទី ១៣ កំភិកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចប្រក្រតិ ព្រះនាមឥន្ទសមៈ ទ្រង់បរិបូណិដោយកែវដ
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទានុ ៨ និង
 អភិក្កា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធិំ អាយស្ស ទដ្ឋោយោកោ ថេរោ ឥតោ
កាជាយោ អកាសិភ្នាតិ ។

ខុទ្ទកាយន្តោស្ស ឧបទានំ សម្មំ ។

បក្កុដ្ឋំ ទេសប្បដិក្ខេរាបទានំ

(៦៤) អត្តទស្សី តុ កកវា	លោកដេដ្ឋោ ទកសិកោ
អក្កក្កន្ទាទ វេហាសំ	កត្តន្តោ អទិលញ្ចសេ ។
យទ្គិទេសេ វិហោ សភ្នា	អក្កក្កន្ទំ មហាមុទិ
ភាហំ ទេសំ អក្កទេសី	ចសន្តោ សេហិ មាលិកេ ។
អដ្ឋារសេ កច្យសតេ	អន្ទសំ យំ មហាមុទិ
ទុក្កតិ ធាតិជាបាមិ	ទេសក្ខជាយំទិ ដលំ ។
ឯកានសេ កច្យសតេ	កោសុជាតមធាមកោ
សត្តាតទសម្បន្តោ	ចក្កវត្ថុំ មហាព្វលោ ។
ចជិសក្កិទា ធមស្សា	វិហោក្កាចិក អដ្ឋិមេ
ទធូរិក្ខា សច្ចិកកា	កកិ តុទ្ធស្ស សាសទ ធិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

បាទព្វា ព្រាទដ្ឋោយកេត្តោមាយ បាទសំវេទិក្ខុវាជា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចរិ ខុទ្ទកាយន្តាចាន ។

ទេសប្បដិក្ខេរាបទានំ ទី ៤

(៦៤) ព្រាមាត្រាភាគ ព្រាមាត្រាស្សី ជាចម្បង
ក្នុងលោក ជាឧទាហរណ៍ ហោរាទៅកាន់ភាគស រក្សាទៅក្នុង
ភូមិភាគស ។ ព្រាសាស្តាជាមហាមុទិ ឋាននៅក្នុងប្រទេស
លា ហើយទ្រង់ហោរាទៅ ខ្ញុំជ្រាបចូលដល់ចំពោះប្រទេស
នោះ ដោយវេលាវេលា ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១៨ អំពីកម្មវិធី
ព្រោះហេតុផលខ្ញុំ បានឃើញព្រាមហាមុទិ ទិដ្ឋិទិដល
ស្គាល់ខ្លួនគឺ នេះជាផលនៃការប្តូរចំពោះប្រទេស ។ ក្នុង
កម្មវិធី ១១១ អំពីកម្មវិធី ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិព្រា
នាមាសុជាត ទ្រង់បរិច្ចារិយដោយវេលា ព្រា មាត
កម្មវិធីច្រើន ។ ចជិសក្កិទា ៤ វិហោក្ក ៨ ទិដ្ឋិកិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងនាសនា របស់ព្រាមុទ
ខ្ញុំបានប្រកបចំហើយ ។

បញ្ជី រណីការប្តូរទិយត្ថេរាបទាន

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា ទេសប្បដកោ ថេរោ ឥតា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ទេសប្បដកោស្ស អបទានំ សទ្ធិំ ។

បញ្ជី រណីការប្តូរទិយត្ថេរាបទាន

(៦៤) វេស្សក្ខ បាម សម្ពុត្តោ	លោកដេដ្ឋោ ធនសកោ
ធិកំ វិហោរាយ មុច្ឆិ	ធិតាហយំ មហាវទំ ។
កណិកាវំ ធិចិណ្ឌិត្តា	ធិត្តំ កក្ខាធិបាណ្ណា
បុប្ផធនំ កក្ខាធិ	ពុទ្ធស្ស អភិរោចយំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ	យំ បុប្ផំ អភិរោចយំ
ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ	ពុទ្ធស្ស ជាយំ ធិ ផលំ ។
ឥតោ វិសតិកាច្យម្ហិ	សោណ្ណាកា អដ្ឋ ទត្តិយោ
សត្តាភទសម្បត្តា	ធីត្តាវត្តំ មហាទូលា ។
ពជិសត្តិបា កតស្សា	វិហោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្តិ ។

រណីការប្តូរទិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ពុទ្ធភូតំ ព្រះទេសប្បដកោតោមាយុ បាទស្មៃក្នុងទូរភាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទេសប្បដកោបទាន ។

រណីការប្តូរទិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៦៥) ព្រះសម្ពុត្ត ព្រះនាមវេស្សក្ខ ជាធម្មនិក្ខន្ធលោក
ជាធនសកៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់បរាវិន
ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាប់ផ្កាកណ៍
ការធ្វើជាដ៏គ្រូ លុះខ្ញុំធ្វើទិញជាដំបូលដោយផ្ការួចហើយ ទើប
បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា ៣១ អំពីកថ្យានេះ ព្រោះ
ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល
នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកថា ៦០ អំពីកថ្យានេះ ខ្ញុំបានកើតជា
ស្តេចប្រាជ្ញ ៨ ជាតិ ព្រះនាមសោណ្ណាកៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិ-
បូណិដោយកែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ បរិសម្ព័ត្តា ២
វិហោក្ខ ៨ ធិនិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើទិញកាប់ព្យាសហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ អបកម៌

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កាលិការច្នៃធិយោ ថេរោ
ឥហ កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ពណ៌កាព្វទនិយោស្ស អបកម៌ សទ្ធំ ។

ធម្មំ សប្បិទាយកត្តោបទានំ

ឃុំស្រែ ធាមាសិ កកវា អហុតិទំ បដិគ្គយោ	
កច្ចតេ វិជយោ វិរោ ធិត្វាចេន្តោ មរោជទំ ។	
អនុចុក្ខេន កកវា អាកត្តិ មម សន្តិកំ	
កតោហំ បត្ត ចក្កយ្ហ សច្យតេសិ អធាសហំ ។	
ទ្រេនុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ សច្យមននិ តណ	
ទុក្ខតិ ចាកិជាធាមិ សច្យធានស្សិទិ ផលំ ។	
ចេយ្យញ្ញាសេ ឥតោ កាច្យេ ឯតោ អាសី សមោនតោ	
សត្តរកនសម្បន្តោ ធក្កវត្តិ មហាត្វលោ ។	
បដិសន្តិទា ចតស្សោ វិមាត្តាចិច អដ្ឋិមេ	
ចេយ្យភិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។	

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ អបកម៌

បានព្រា ព្រះពណ៌កាព្វទនិយោស្ស បានសំដែង
នូវភាពព័ន្ធនេះ ហើយប្រកាសថា ។

ចង់ ពណ៌កាព្វទនិយោស្ស ។

សប្បិទាយកត្តោបទាន ទី ៦

(៦៦) ព្រះមោគ្គលានុភិស្ស ព្រះមោគ្គលានុភិស្ស
នូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គជាវិបុលសេ រស្មីទៅរាមដូរ ញ៉ាំង
មហាជនឱ្យលេងខ្លួន ។ ព្រះមោគ្គលានុភិស្ស គំរូស្តេចមកកាន់
សំណាក់របស់ខ្ញុំតាមលំដាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំទទួលយក
បាត្រ ហើយបានថ្វាយទឹកដោះថ្នាំនិងប្រេង ។ ក្នុងកថា
ទី ៧៦ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះមោគ្គលានុភិស្ស
បានថ្វាយទឹកដោះថ្នាំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាផលនៃ
ការថ្វាយទឹកដោះថ្នាំ ។ ក្នុងកថាទី ៧៦ អំពីកថានេះ ខ្ញុំ
បានកើតជាស្តេចក្រព្រឹត្តិ មួយអង្គ ព្រះនាមសមោទកៈ
ទ្រង់បរិច្ចារិយោយក្រ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
បដិសន្តិទា ៦ វិចារុ ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ព័ន្ធសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

សង្ខម៍ យុទ្ធសាស្ត្រ

អំពី សុទ្ធិ រកយស្ត្រ សក្យធាយកោ ថេរោ ឥន្ទ
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សច្ច៍តយកោស្មេ អចតានំ សម្មំ ។

សង្ខម៍ យុទ្ធសាស្ត្រ

(៦៧) ឥន្ទកាតាធនីតិរេ	អនុសោតិ វជាមហិ
សយម្ពំ អនុសំ តត្ថ	សាលាដរ ដុល្លិតំ ។
ធុដ្ឋិ យុទ្ធិកមាធាយ	ឧបកដ្ឋិ មហាធុដ្ឋិ
មសន្តចិត្តោ សុអោ	ពុទ្ធស្ស អភិរោមយិ ។
កត្តដ្ឋរេត ឥតោ កាប្ប	យិ ធុដ្ឋិ អភិរោមយិ
ពុត្តតិ ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធវ្វជាយិទំ ដលំ ។
សត្តសដ្ឋិដ្ឋិតា កាប្ប	ឃតោ សាមុទ្ធរោ អហុ
សត្តករសម្បន្នោ	ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
អដិសម្ពិទា ធតស្ស	វិហា ក្លាបិក អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សដ្ឋិកតា	កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

យុទ្ធសាស្ត្រ

បានឮថា ព្រះសម្បជាយកោស្មេ បានសម្តែងខ្លឹមសារ
ចំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លើយសម្តែងខ្លឹមសារ ។

យុទ្ធសាស្ត្រ

(៦៧) ខ្ញុំទៅតាមទិសល្អក្នុងខ្សែច្រក ទៀបឆ្នេរស្ទឹង
ឈ្នះចន្ទកាតា ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ សយម្ព ដូចសាល-
រាជគ្រឹក្ស ដែលមានភ្នំកែវស្តុស្តុយ ជិតស្ទឹងនោះ ។
ខ្ញុំកាន់យកក្នុងដៃ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំ
មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ។
ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថាខេរ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
ភ្នំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុង
កថា ៦៧ អំពីកថាខេរ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចគ្រប់គ្រងម្តង
ព្រះនាមសាមុទ្រៈ ទ្រង់បរិច្ចាណិយោយកែវ ៧ ប្រការ មាន
កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទ្យា ៨ ជិតអភិញ្ញា ២
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំនងសាសនា របស់
ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានច្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ
ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា យុទ្ធិកេច្ឆិយោ ដេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

យុទ្ធិកេច្ឆិយស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

អន្តិមំ ទុស្សទាយកត្តោបទានំ

[៦៨] តិវរាយំ ចុវ រម្មេ វាជកុត្តោ អបំ តនា
ចណ្ណកកាវំ លភិគ្វាន ឧបសទ្ធិស្សនាសហំ ។
អធិកសេសំ កកាវ វត្ថុំ^(១) ហត្ថេន អាមសិ
សិទ្ធិត្តោ អធិកសេស្វា វេហាសំ នកេច្ឆិមំ ។
កុទ្ធិស្ស កច្ឆមានស្ស ទុស្សន ហវន្តំ ចច្ឆោតា
តត្ថ ធិត្ថំ ធសារោសិ កុទ្ធា ឆោ អក្កមក្កលោ ។
ចក្កុទ្ធវិទេ ឥតោ កេច្ឆេ យំ ទុស្សមននី តនា
ទុក្កតិ ឆាភិជាឆាមិ ទុស្សនានស្សិទ្ធិ ជលំ ។
សក្កស ដ្ឋិម្ហិតោ កេច្ឆេ ចក្កវត្ថុ តនា អហ
បរិសុទ្ធាភិ ឆាមេន មនុជិត្តោ មហាឡលោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
បាទព្វថា ព្រះយុទ្ធិកេច្ឆិយៈន្តោមាណាយ បាទសវិច្ឆន្តិយុវគាថា
តំនិទេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឈប់ យុទ្ធិកេច្ឆិយស្សអបទាន ។

ទុស្សទាយកត្តោបទាន ទី ៨

[៦៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាវាជបុគ្គលក្នុងប្តូរឈ្មោះអិវរា ជា
ទីក្រុងអ្នករីករាយ ខ្ញុំបានឮវចណ្ណកាវ ហើយថ្វាយព្រះកុទ្ធ
ព្រះអង្គជាបុគ្គលស្ងប់រង្សា ។ ព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ទទួល
ហើយទ្រង់ពាល់សំពត់ដោយព្រះហស្ត លុះព្រះកុទ្ធព្រះនាម
សិទ្ធិត្តោហើយ ក៏ហោះទៅកាន់អាគារសេហាសំ ។
កាលព្រះកុទ្ធស្តេចទៅ សំពត់ទ្រង់ព្រាយក៏វិល្លាតទៅតាម
ក្រោយ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះកុទ្ធនោះថា ព្រះកុទ្ធ
ជាអគ្គបុគ្គលរបស់យើង ។ ក្នុងកម្សិច្ច ៤២ អំពីកម្សិច្ចនេះ ក្នុង
កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ ក្នុងកម្សិច្ច
៦៧ អំពីកម្សិច្ចនេះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី
ព្រះនាមបរិសុទ្ធៈ ជាតំនាងមនុស្ស ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

៧៧ សមាធិកម្មវិធី

បដិសង្កេត ធម្មសញ្ញា វិមោក្ខាចិក អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សង្ខារតា កាតំ កុដ្ឋស្ស សាសនដ្ឋិ ។
នំត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ទុស្សនាយតោ ដេវោ
នំសា កាដាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ទុល្លាបយក្ខេស្ស ធម្មវាចំ សម្មំ ។

៧៨ សមាទបក្ខេរាជវិធី

(៦៧) កុដ្ឋតិយា ធម្មនេ មហាត្ថកកណោ អហុ
តេសាហំ បវរោ ភាសី មម ចដ្ឋនា(៧) ។ តេ ។
តេ សទ្យេ សង្ខារតេត្វា បុត្តាកន្មេ សមាទិយី
នាលី កាវិស្សេម សង្ឃស្ស ទុត្តាទេត្តមទុត្តរិ ។
សទ្ធាតិ តេ បដិស្សុត្វា មម ធម្មសាទុតា
បិដ្ឋាចេត្វាវ តំ មាធិ វិមស្សិស្ស អធម្មសេ ។
ដលនទុតេ ដលោ កាប្បេ យំ មាធិមទនី តតា
ទុត្តរិ នាភិជាតាមិ មាធិមាទស្សិទិ ដលី ។

១ ធម្ម. កុដ្ឋតិ ៥ ៣ ។

សមាទបក្ខេរាជវិធី ៧៨

បដិសង្កេត ២ វិមោក្ខ ៦ ចំណីសកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទ ធ្វើឱ្យយក់ច្បាស់
ហើយ ចំណីសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទ ប្រតិបត្តិហើយ ។
បានព្រួយ ព្រះទុស្សនាយក្ខេរាជវិធី បានសម្តែងខ្លះខាង
ចំណីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចម្លើយ ទុល្លាបយក្ខេរាជវិធី ។

សមាទបក្ខេរាជវិធី ៧៩

(៦៨) ខ្ញុំជាអ្នកបានត្រួតពិនិត្យ ច្រើនក្នុងក្រុងកុដ្ឋតិ ជាបុគ្គល
ប្រសើរ ជាងកុដ្ឋតិចំណីនោះ កុដ្ឋតិចំណីនោះ សុទ្ធតែ
ប្រតិបត្តិការរបស់ព្រះបាទប្រាជ្ញាប្រសាទ ។ ខ្ញុំប្រជុំកុដ្ឋតិចំណី
នោះ ហើយបបួលកុដ្ឋតិកុដ្ឋតិ យើងនឹងធ្វើខ្លះខាងសម្រាប់
ជាបុគ្គលកុដ្ឋតិប្រសើរ របស់ព្រះសង្ឃ ។ កុដ្ឋតិចំណីនោះ
នឹងទទួលស្តាប់ថា ប្រវែក ហើយប្រតិបត្តិការអំណាចរបស់
ព្រះបាទប្រាជ្ញាប្រសាទ លុះអង្វរព្រះនាមស្រេចហើយ ក៏ថ្វាយ
ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ៧១ អំពីកថា
នេះ ក្នុងការនោះ ព្រះនាមវិបស្សី ខ្ញុំបាទ បានស្តាប់ពេល ខ្ញុំមិន
ដែលស្តាប់ទុក្ខនិ នេះដល់វិចិត្រវិជ្ជា ។

៧៨

សុត្តនិដក ខុទ្ទកិយស្ស ធម្មសំ

ឯក្យនសង្ខិកធម្មន្តិ^(១) ឯកោ អាសិ ជនាទិចោ
អាវេលោ ធាន^(២) ធានេន ចក្កវត្តិ មហាទ្វេលោ ។
ចដិសង្ខំនា ចកស្សោ វិហោក្ខាបិច អង្គិមេ
ធម្មកិញ្ញា សង្ខិកាតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនង្គិ។
នំត្ថិ សុទំ អាយស្មា សមាធម្មកោ ថេរោ នំនា
កាតាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

សមាចរោស្ស ធម្មសំ សង្ខំ ។

ទសមិ បញ្ចង្គលិយធម្មាបទានិ

[៧០] តិស្សោ នាមាសិ កកវា លោកាតោ ធនសកោ
ចដិសង្ខំ^(៣) កុទកុដិ វិហារកុសលំ ធុនិ^(៤)
សុកុទ្ធាល្យមាធាយ អកមាសិ ជិចង្គិកំ
អប្បសន្ធា^(៥) ធម្មសុទ្ធេ បញ្ចង្គលិមធាសមំ ។

១ ឆ. ឧទុមស្មនិកេយ្យ ។ ២ ឆ. អាយេយ្យ ធាន ។ ៣ ឆ. យិសនិ ។ ៤ ឆ.
វិហារកុសលេន ធុនិ ។ ៥ ឆ. អប្បសន្ធា ។

សុត្តនិដក ខុទ្ទកិយស្ស ធម្មសំ

កុដិកប្បទិ ៧៧ អំពិកប្បទេន ខុំបុនកើតជាស្មេចចក្រតង្គិប្បយ
អង្គ ព្រះនាមការវេលៈ ច្រើនជាងជាង៧៨ បានក្នុងរៀនច្រើន ។
ចដិសង្ខំទា ៦ វិហារ ៨ ចំណីអតិញ្ញា ៦ នេះ ខុំបុនកើត
ជាតំប្បសវហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ ខុំបុន
ច្រើនចង្អុលហើយ ។

បានក្នុង ព្រះសេចក្តីចក្រនេះ បានកាយ បានសម្តែងនូវភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ សមាចរោស្សធម្មសំ ។

បញ្ចង្គលិយធម្មាបទានិ ទី ១០

[៧១] ព្រះនាមព្រះកាម ព្រះនាមតិស្សៈ ជាទីចំណីនៃសុទ្ធ-
លោក ជាឧបសគ្គ ខុំបុនឃើញព្រះកុទ្ធមហាមុទិ ព្រះអង្គជា
អ្នកឆ្លាស់វៃក្នុងវិហារធម៌ កំពុងចូលអង្គុកដិ ទើបកាន់យក
នូវគ្រឹះច្រើនបានក្លែងក្រអួប ហើយដើរទៅកាន់សំណាក់ព្រះ
ជិនស្រី ។ ខុំបុនសម្លាតិចម្តួលនោះ បានផ្ទុយនូវគ្រឿង
ក្រអួប ច្រស់ច្រំដោយប្រាមវិជ្រុំ ចំពោះព្រះសម្តេច ។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃបញ្ញត្តិ

ទ្រង់តែ ឥរោ កាច្យ យំ កត្តមភិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាតុជាតាមិ ចត្តាភ្នំលិស្សនិ ដលី ។
 ទ្រង់សត្តតិមិរោ កាច្យ រាជា អាសិ សយម្បកោ
 សត្តតនសម្បដោ ចក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 របដិសម្ពិទ្ធា ធនស្សោ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចឡកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាស ធន្និ។
 ឥត្តិ សុតិ អាយស្មា ចត្តាភ្នំលិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អរាសិទ្ធាតិ ។

បញ្ញត្តិយន្ត្រស្ស អបរាម សម្ពំ ។

បញ្ញត្តិយន្ត្រស្ស ទី ១១

ក្នុងកថា ៧៦ អំពីកថានេះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 គ្រឿងក្រក្រម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃគ្រឿង
 ក្រក្រម ដែលប្រសំគ្រប់ដោយប្រាមវដ្ត ។ ក្នុងកថា ៧៦
 អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រក្រម ព្រះនាមសយម្បកៈ
 ទ្រង់បិច្ចណិដោយវិក្រ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចរិសម្ពិទ្ធា ២ វិមោក្ខ ៤ និងកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាតំលាស់ហើយ ចំណែកសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រះបញ្ញត្តិយន្ត្រស្ស មានកាយ បានសម្រួលខ្ញុំ

តាមតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចាំ បញ្ញត្តិយន្ត្រស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុក្ខានិ

សុបាវចិយកណារី ទដ្ឋកោ ទេសប្បដកោ
 កណិការោ សប្បននោ យុចិកោ ទុស្សនាយកោ
 មាណ្យោ ច បញ្ចន្តិលិកោ ច ឧប្បញ្ញាសតាដកាតិ ។
 សុបាវចិយវន្តោ សន្ធិសមេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុក្ខានិ

សុបាវចិយកណារី ទដ្ឋកោ ទេសប្បដកោ ទ ទដ្ឋ-
 តាយកកណារី ទ ទេសប្បដកកណារី ទ កណិការច្ចុ-
 ចិយកកណារី ទ សប្បននាយកកណារី ទ យុចិកប្បដ-
 កកណារី ទ ទុស្សនាយកកណារី ទ សមាទបកកណារី-
 តាយ ទ បញ្ចន្តិលិយកកណារី ទ មាណ្យោ ៥៤ ។

ចប់សុបាវចិយវន្ត ទំ ១៧ ។

អដ្ឋសម្រេ កុម្មុទិក្ខា
 បឋមំ កុម្មុទមាលិយតោរាបទានំ

[៧១] កត្តតេ ហិច្ឆន្តិ មកាជាតស្សរោ អហុ
 តត្ថដោ វក្ខុសោ អាសី យោវុចោ មហាពុលោ ។
 កុម្មុទំ បុច្ឆិកំ តត្ថ ធក្កមត្តាចិ ជាយវេ
 ទិចិតានិ ចហំ បុច្ឆំ ដលិចោ សាមិទិ តតា ។
 អត្ថុទស្សី តុ កកា ធិមទិទ្ធោ ឧរាសរោ
 បុច្ឆំ សង្កាពិតំ ធិស្ស ភាគច្ឆំ មម សង្កិកេ ។
 ឧទាតតត្ថ សម្ពុទ្ធំ ទេវទេវំ ឧរាសរិ
 សព្វត្ថ កុច្ឆំ ចក្កយ កុម្មុស្ស អភិរោចយិ ។
 យាវតា ហិច្ឆន្តស្សី យាវ មាលា តតា អហុ(១)
 តាវច្ឆធនសច្សទ្ធោ អកអាសិ តតាកតោ ។
 អដ្ឋាសេ កច្សសតេ យំ បុច្ឆមភិរោចយិ
 កុច្ឆតិ តាកិជាទានិ កុម្មុជាយិទិ ដលិ ។

• ម. យាវតា ហិច្ឆន្តតា ចរិណ សា តតា អហុ ។

កុម្មុទិក្ខ ទី ១៨
 កុម្មុទមាលិយតោរាបទាន ទី ១

[៧១] បានស្រមើលឯងដឹង ទៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ខ្ញុំជា
 តារក្សទឹក កើតក្នុងស្រុកនោះ បានប្រជុំសម្លៀក ឯកក្រាំង
 ច្រើន ។ កុម្មុទមាលិយតោរាបទាន ក្នុង
 កុម្មុទ ប្រហារបុគ្គលនេះ កើតឡើងក្នុងស្រុកនោះ ខ្ញុំគង់
 លេងផ្កាផង ផ្លែផង ជារឿយ ។ ។ កាប់ចូល ព្រះចានព្រះភោគ
 ព្រះនាមក្ខន្ធស្សី ជាទំពាំងសម្បជើងពីរ ជាមកសកៈ ច្រង់
 ឃើញផ្កា ដែលខ្ញុំចេះទុក ក៏ស្នេហាមកកុស្តិសំណាត់របស់
 ខ្ញុំ ។ លុះ (ខ្ញុំឃើញ) ខ្ញុំព្រះម្តង ក៏ទៅតារបស់ទៅជា
 ជាមកសកៈហើយ ខ្ញុំក៏យកផ្កាទាំងអស់ មកបាញ់ព្រះក្នុង ។
 ក្នុងកាលនោះ ផ្កាច្រង់ទាំងច្រើន ក៏ទៅជាគ្រឿងប្រក់
 ក្លាយព្រះគោគ ដែលស្នេហាទៅទៀបភ្នំហិមពាន្ត ។ ក្នុង
 កម្មុទី ១១៨ អំពីកម្មុទនេះ ព្រះនាមក្ខន្ធដែលខ្ញុំ បាន
 ក្លាយផ្កា ខ្ញុំបិទដែលស្នេហាខ្ញុំ ទៅជាស្រទៃក្នុងយូរ ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិយស្ស ធម្មបទ

ឥតោ មណ្ឌារសេ កាច្សេ សត្តាហេសិ ជនាទិចា
 សរាស្ស្រជនាមា តេ ឧក្កវត្តិ មហាព្វលា
 ចជិសម្ពិទា ធម្មស្ស្រ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្ខិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា កុម្មុនមាលិយោ ដេវោ ឥមា

កាលាយោ អភាសិត្តាទិ ។

កុម្មុនមាលិយស្ស ធម្មបទំ សន្តំ ។

ទុតិយំ និស្សេណីទាយកធ្មោបទានំ

[៧២] កោណ្ឌាញ្ញស្ស អកវិភោ លោកនាថស្ស តានិចោ
 អារោហត្តាយ ចាសានិ និស្សេណី កាវិភោ មយោ
 តេន ចិត្តវ្យសានេន អនុកោត្វាន សម្បតា
 បារមិ អន្តិមិ ទេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធសានានេ ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិយ សមទាន

កុរិយេតិ មេ ឥតិកច្យនេ ខុំបុនកិធម៌សេចចក្រតន្តិ ៧
 ជាតិ ជាតិជាតិជន ព្រះធម្មសមាស្ស្រេ ទ្រង់មានម្នាតិ
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៤ និវិភិក្ខា ៤ នេះ
 ខុំបុនធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខុំបុនច្រឡំចង្អុលហើយ ។

ពុទ្ធភាព ព្រះកុម្មុនមាលិយស្ស ពុទ្ធសម្ពុទ្ធិវិញ្ញាណ
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុម្មុនមាលិយស្សបទ ។

និស្សេណីទាយកធ្មោបទាន ទី ២

[៧២] ខុំបុនឱ្យគេធ្វើដំណើរសេចច្រឡំកាន់ប្រាសាទ
 ដោយព្រះធម្មព្រះធម្មព្រះធម្មកោណ្ឌាញ្ញ ជាទីកំរិតសេច-
 លោក ទ្រង់ប្រកបដោយតម្កល់ ។ ខុំបុនបំពេញសម្បត
 (វិនិច្ឆ័យ) ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាខិតខំនោះ ទើបខ្ញុំទ្រង់
 ខ្ញុំកំរិតកាយជាទីបំផុត កុរិយសមា នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

បញ្ជី សំណេរនាយករដ្ឋមន្ត្រី

ឥឡូវ ស្តីពី អាយស្យា ធុរមានដោយសោ ៤៤៣

ឥរា កេដាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ទេពនាយករដ្ឋមន្ត្រី អចនំ សន្តំ ។

បញ្ជី សំណេរនាយករដ្ឋមន្ត្រី

[៧៨] ធិតុមេ លោកនាថ្មី	ធិតុមេ លោកនាថ្មី
បសន្ធិចិត្តោ សុមនោ	សីហាសន្ធិមនាសហំ ។
តម្បុរោ កត្តកាលេហិ	បរលោកសុខារិហោ ^(១)
តត្ថ ប្បដិ កេរិក្ខាម	ចិត្តាយតិ តត្ថេនោ ។
បសន្ធិចិត្តោ សុមនោ	វង្សិកា ពោធិមុត្តមំ
កក្ការំ សតសហស្សំ	កក្ការំ ទូបបដ្ឋហំ ។
កក្ការសសហស្សំ	កក្ការំ អដ្ឋ អាសុ តេ ^(២)
សិល្បច្ចយសនាមា ៨	កដាយោ ធីត្តវត្តិណោ ។
ធិសម្ពិណា ធិសេន្ត	វិហាត្តាចិ ធីតេមេ
ធីត្តកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតិ កុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។

១ ឆ. វង្សិកា ករណី ។ ២ ឆ. អាយុ ។

សំណេរនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទី ៨

បាណ្ឌវា ព្រះទេពនាយករដ្ឋមន្ត្រី បាណ្ឌវ បាណ្ឌវ

ន្ទវិភាពាចារិកនេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធី ទេពនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

សំណេរនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទី ៥

[៧៩] កាលព្រះពុទ្ធត្រឆោធិបទ្ធក្ករៈ ជាតាយក ជាទិក្ខិ
 ខែលោក បរិវិត្តាហើយ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រៅ មានចិត្តរីករាយ
 បានដោយសីហានេះ ។ សេចក្តីក្តី ជនមានប្រមាណ
 ច្រើននាក់ បានខ្សែសច្ច័សុខក្តីបរលោក ហើយវិបុល
 ទុក្ខបាន ព្រោះច្រើនការចូល ដោយគ្រឿងក្រអូបចិត្ត
 កម្រងជាច្រើន ក្នុងទីបរិវិត្តានោះ ។ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រៅ
 មានប្រសិទ្ធភាព ដោយចិត្តវិភាគព្រឹក្សាជំនុំ ខ្ញុំមិនទៅ
 កើតក្តីទុក្ខ អស់មួយសែនកម្ស ព្រោះកុសលនេះ ។
 ក្នុងកម្ស ១៨.០០០ អំពីកម្សនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រព្រឹក
 ៨ ជាតិ ព្រះនាមសិល្បច្ចយៈដូចគ្នា ។ បដិសម្ពិណា ៤ វិហាត្ត
 ៨ មិនកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យរីកចម្រើនហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

មន្ត្រីជំនាញ ប្រតិបត្តិការ ឧបករណ៍

ឥត សុំ អាយស្កា សីហាសន្តាយកោ ដេរោ
ឥត កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សិរាសន្តាយកោ ឧបករណ៍ សន្តិ ។

ឆ្នាំ មន្ត្រីករណ៍បទាន

(៧៦) អោចធនស្សី កកក ធិមនិទោ ឧកសកោ
ធិដ្ឋធនសុខគ្នាយ អញ្ចោកាសម្មិ ធន្តិមិ ។
ឧទ្ធកេ ខានេ ធុញ្ញាធិ សោកិ(*) មុទ្ធនិ តិដ្ឋរ
បសន្តិទោ សុមោ វត្តិកា ធុញ្ញោកា ។
វិសកច្បសហស្សន្តិ ឥតោ បត្យ ជនា អហ្ម
ធុញ្ញន្តរណិយោ ធាម ធន្តរក្ខិ មហាវណា ។
ចមិសម្មិទា ធាស្សា វិហោក្ខាមិ ធា អដ្ឋិមេ
ធាស្សិកា សន្តិកា កតិ ឧទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
ឥត សុំ អាយស្កា មន្ត្រីករណ៍ ដេរោ ឥត
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មន្ត្រីជំនាញ ឧបករណ៍ សន្តិ ។

* ២. សិរាស ។

មន្ត្រីជំនាញ ប្រតិបត្តិការ ឧបករណ៍

បានព្រា ព្រាសីហាសន្តាយកោ មានកាយ បាន
សិរាសន្តាយកោ ដោយប្រការផ្សេង ។

ចមិ សិរាសន្តាយកោ ឧបករណ៍ ។

មន្ត្រីករណ៍បទាន ទី ៦

(៧៦) ព្រាព្រាព្រាព្រាព្រាព្រាព្រា ជាតិជាតិ
សក្ការិកិ ជាឧកសកៈ ទ្រង់ទ្រង់មន្ត្រីករណ៍ ធាស្សន្តិ ធាស្សន្តិ
ប្រយោជន៍សិរាសន្តាយកោ ក្នុងបុព្វបុត្រ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
មានចិត្តរីករាយ បានជាយប់ន្តិព្រាព្រា ដែលទ្រង់សិរាសន្តាយកោ
ហើយខ្ញុំចង់ទាំងឡាយដែលល្អប្រសើរលើកិច្ចសក្ការិកិ មករាយ
រាយថ្វាយ ។ ក្នុងបុព្វបុត្រ ២០-១០០ អំពីកប្បនេ ខ្ញុំបានគេង
ជាស្តេចប្រក្រតិ ជាតិ ព្រាព្រាបុព្វបុត្រនិយៈវុច្ឆា មាន
កម្លាំងច្រើន ។ ចមិសក្កិ ២ វិហោក្ខ ៨ ធាតិកិញ្ញា ២ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់លាក់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រាព្រា
ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រាមន្ត្រីករណ៍ មានកាយ បានសិរាសន្តាយកោ
ទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេង ។

ចមិ មន្ត្រីករណ៍ ឧបករណ៍ ។

សង្គម ឯកទ័បិយធូរាបទានំ

(៧៧) បទុមុត្តរស្ស មុនិយោ សលឡេ ពោជិមុត្តមេ
 ធរសន្តិកោ សុមោ ឯកទិចិ អនាសហំ ។
 កវ ធិត្តមាទិ ធិត្តេ បុញ្ញសញ្ញាយេ
 ទុត្តិ ពាកិជាតមិ ធិចនាទស្សិធិ ផលំ ។
 សោឡសេ កុច្ឆសហស្សេ វគោ កេ ទុកេ ផលា
 ទន្ធកា ធាម ធាមេទ ទត្តវត្តិ មហាទុលា ។
 បដិសន្តិទា ទតសេន្ត វិមាត្តាទិក អន្ទិមេ
 ទន្ធកិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 វត្តំ សុទិ កាយស្នា ឯកទិចិយោ ជេរោ វគោ
 កជាយោ អភាសិត្តាទិ ។

ឯកទ័បិយធូរាបទានំ ។

វេទិ កាលាវិ ។

ឯកទ័បិយធូរាបទានំ ទី ៧

(៧៧) ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ បានក្លាយ
 ប្រសិទ្ធិយដល់ក្រុងមុនី ព្រះនាមបុត្តន្តរៈ ទៀតដើមស្រស់
 ជាពោធិ៍ត្រីក្រវីស្រី ។ កាលខ្ញុំកើតក្នុងភព កាលកាល
 សន្សំបុណ្យកើតហើយ ខ្ញុំក៏មិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជា
 ផលនៃការក្លាយប្រសិទ្ធ ។ ក្នុងកល្យាណ ១២ ធាតុ កំណើត
 នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងនិ ៤ ជាទី ព្រះនាមបុត្តន្តរៈ
 ដូចគ្នា ប្រព័ន្ធកង្វាក់ក្រើន ។ បដិសន្តិកា ៤ វិមាត្ត ៨
 ធិនិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានក្លា ព្រះឯកទ័បិយធូរ បានកាយ បានសាវ្វេន្ត្រីតាជា
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកទ័បិយធូរាបទានំ ។

ចប់ កាលាវិ ទី ៧ ។

សុទ្ធត្ថវិជិត បុព្វនិកាយ ឧបទាន
អដ្ឋមិ មណិប្បជិកឆ្នោតបទាន

(៧៨) ឱវេទ ភិវាទុស្ស ធនិកា(៦) សអ្សវត្ថុជ
 តស្ស បាទ្ធចបទេត្ថម្ហិ សយេត្ត វសតេ តតា ។
 មណិ ចក្កយ មល្លភ័ន្តិ សាទុច្ឆិក្ខុ មហោវម៌
 មសទ្ធិត្ថោ សុមហោ តុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
 ធកុទ្ធវិគេ ឥតោ កាច្យេ យំ មណិ អភិរោមយី
 ឧត្តមិ ធាតិជាធាមិ តុទ្ធភ្វជាយេនិ ជលំ ។
 ឥតោ ធម្មានេស កាច្យេ សតវសីសបាមកា
 អដ្ឋ តេ វជានោ អាសិ ធក្កវត្តិ មហាព្វលា ។
 ចជិសម្ហិទា ធកស្ស វិហោត្តាមិក អដ្ឋិទេ
 ធម្មវិញ្ញា សច្ចិកតា កាតិ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុនិ អយស្មា មណិប្បជេកោ ថេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មណិប្បជិកឆ្នោត ឧបទានំ សម្ពុំ ។

សុទ្ធត្ថវិជិត បុព្វនិកាយ ឧបទាន
មណិប្បជិកឆ្នោតបទាន ទី ៨

(៧៨) សុនិវេទន្តិប្បវេទន្តិកាតិកាយក្នុងបាមកា ភាច
 ចូតត្រាតោ ព្រះក្មេសយម្ហុ ទ្រង់គង់នៅក្នុងខេត្តជាបន្ទាប់
 នៃសុនិវេទន្តិ ។ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ យក
 ចម្លើងកែវមណិ ដែលគេចោទដោយប្រពៃ ជាទីគ្រុកអ
 នៃចិត្ត ផ្លាយចំពោះព្រះក្មេ ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៧២ អំពីកញ្ចប់នេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានផ្លាយចម្លើងកែវមណិ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាដែលខ្ញុំកុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកញ្ចប់ ១២
 អំពីកញ្ចប់នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រណត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាម
 សអារិវ្យជូត្តា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ហិទា ២
 វិហោត្ត ៤ និងអភិកា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 តាំងសាសនា របស់ព្រះក្មេ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រះមណិប្បជិកឆ្នោត មានកាយ បានសំដែងនូវ
 ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សិរីមិ ពិកិច្ចកណ្តោបទានំ

[៧៧] ឧករ កទ្ធិមតិយោ វេជ្ជោ អាសី សុសិក្ខិតោ
 អាតុកំ សុទ្ធក្ខិណំ(*) មហាជនសុទ្ធាវហោ ។
 ព្យាដិកំ សមណំ ធិស្វា សិលវត្តិ មហានុតិ
 បសទ្ធិតោ សុមនោ ភេសជ្ជមនធិ ភតា ។
 អរោតោ អាសិ តេនេវ សមណោ សិវុតិជ្រៀយោ
 អសោតោ បាម បាមេន ទមជ្ជាតោ វិបស្សិទោ។
 ឯកានុវតេ ភតោ កាច្យេ យំ ឱសថមណាសហំ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ ភេសជ្ជស្ស ភំធិ ជលំ ។
 ភតោ ធម អដ្ឋមេ កាច្យេ សព្វោសថសបាមកោ
 សត្តរកនសម្បជ្ជោ កក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហោត្តាបិធម អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ទុទ្ធិស្ស ភាសានន្ទិ។

* ឧ. ឧទ្ធិណំ ។

ពិកិច្ចកណ្តោបទានំ ទី ៧

[៧៧] ខ្ញុំជាពេទ្យមានវេជ្ជសាស្ត្រសិក្សាល្អហើយ នៅ
 ក្នុងអកេទ្ធិមតិ ជាអ្នកនាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់មហាជន
 ពិសេសចំពោះពួកជនអ្នកមានជម្ងឺ មានទុក្ខភ្នាំង ។ ខ្ញុំឃើញ
 សមណៈអ្នកមានសីល មានសេចក្តីជឿជំនឿច្រើន ដែល
 កំពុងឈរក្នុង ក្នុងកាលនោះ ក៏បានចិត្តជ្រះថ្លា បានចិត្ត
 រីករាយ បានប្រគេនភេសជ្ជៈ ។ សមណៈនោះ ឈ្មោះ
 អរោតោ បានជ្រៀយសង្រួមល្អ ជាចម្បាំងរបស់ប្រវិចស្សិ
 សម្បទ ក៏សរជាពេញ ដោយភេសជ្ជៈនោះ ។ ក្នុងកថាទី ៧១
 អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្រគេនទេសថ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃភេសជ្ជៈ ។ ក្នុងកថាទី
 ៨ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានរកឃើញស្តេចត្រេភតិ ព្រះបាទ
 សុព្វាសថៈ ជ្រើសចូលរំលាយវិសេ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំព្យាសវិហើយ បំភានសាសនា របស់ព្រះក្រុម
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

១១១

ក្រាប

ឥត្តិ សុតិ អាយស្មា សន្និកដ្ឋានោ យេនេ
សេ តាជាយេ អរាសិត្តិ ។
សង្ឃបដិក្ខានិទានេ អបទានំ យទ្ធី ។

ឧទ្ទិស្តិ

កុម្មុយោ អដ ធិស្សនី វត្តិកោ ឧទទាទោ
សីហាសនិ មគ្គប្បដោ វិកាដិបិ មណិប្បដោ
តិកិច្ចកោ ឧបដ្ឋានោ វិក្កុទបញ្ញាសកាជកាតិ ។
កុម្មុយោ អដ្ឋានេ ។

ឧកាម

បុទព្វោ ព្រះសង្ឃបដិក្ខានេ យេនាយេ បុទសម្ពុទ្ធសុ
តាវចានិទេ យេប្រការដ្ឋានេ ។
ធម៌ សង្ឃបដិក្ខានិទានេ ។

ឧទ្ទិស្តិ

កុម្មុមាលិយក្កុបទាន ១ និស្សនិ វាយកក្កុបទាន ១
ក្កុយប្បិយក្កុបទាន ១ ឧបទានាយកក្កុបទាន ១
សីហាសនាយកក្កុបទាន ១ មគ្គទត្តិកក្កុបទាន ១
ឯកទិបិយក្កុបទាន ១ មណិប្បដិកក្កុបទាន ១ តិកិច្ច-
កក្កុបទាន ១ សន្និកដ្ឋានកក្កុបទាន ១ មានភាវ ៤៧ ។

ធម៌ កុម្មុយោ ១៧ ។

ឯកសារសិមា កុដិជប្បិយវគ្គ
បឋម កុដិជប្បិយធូរាបទាន

(៧០) សុវណ្ណវណ្ណំ សុត្តិំ   សតវសីវ ឧត្តមំ(១)
 និសំ អនុវិណោកេន្តំ   កន្ទម្ហំ អនិលញ្ចសេ ។
 កុដមំ បុច្ឆិមំ និស្សា   សិវិគ្គកាសមោត្តកំ
 រុក្ខោ ឱចិជិគាម   ដុប្បស្ស អភិរោមយំ(២)។
 ទ្វេនុតេ វតោ កាច្យេ   យំ កុដិ អភិរោមយំ
 ធុត្តតិ ឆាកិណាមមំ   តុទ្ធក្រមាយិទំ ជលំ ។
 វតោ សត្តរសេ កាច្យេ   តយោ អាសីសុ បុច្ឆិមា
 សត្តរតទសម្បដ្ឋា   ធុត្តវតិ មហាទ្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ធនសេន្យ   វិហាក្កាចំ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ចា សច្ចិកតា   កតិ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 វត្តំ សុទំ អាយស្ស កុដជេត្តិយោ ថេរោ វតោ
 កាដាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

កុដិជប្បិយធូរាបទាន បឋមំ សម្ពុំ ។

១ ឆ. ឧត្តមំ ។ ២ ឆ. ដុប្បស្សធិរោមយំ ។

កុដិជប្បិយវគ្គ ទី ១៧

កុដិជប្បិយធូរាបទាន ទី ១

(៧១) (ខ្ញុំឃើញ) ខ្ញុំព្រះដុស្សសម្ពុំ ទ្រង់មានវណ្ណះដូច
 មាស ទ្រង់ទុកដូចព្រះភាគិយ្យ ទ្រង់ព្រះឲ្យកមើលទិស
 ទ្រង់ធ្វើក្នុងដំណើរទៅទ្រង់កាស ។ ខ្ញុំបានឃើញដើម
 ខ្វែងគង់មានផ្កាវិក ហើយចេះផ្កាវិកនិងផ្កាត្រកុំអំពីដើម ចូរ
 ដល់ព្រះដុស្សសម្ពុំ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាដ្ឋា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃកុដបូជា ។ ក្នុងកប្បទិ ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចចក្រភតិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមប្បិកៈដូចគ្នា ទ្រង់ចិញ្ចា
 ដោយកែវ ៧ ប្រការ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមាតុ ៨ និងអភិញ្ចា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ពំនិសាសនា របស់ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានច្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុដជប្បិយធូរា មានកាយ បានសម្រេច
 ខ្ញុំភាពពំនិសេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ កុដិជប្បិយធូរាបទាន ។

ខ្ញុំឃើញ ពុទ្ធវិវិកាលោកបទដ៏

(៨២) សោភិតោ បាម សម្មុទ្ធោ សយម្ហូ សត្តិវណ្ណិកោ
 សទានិ សោ សមាចន្ទោ ធិសីទិ ចក្ខុនន្តរេ ។
 ជាតស្សរេ ករេសន្ទោ ធនកដំ ចុច្ចុមក្កមំ
 ពុទ្ធវិវិកាបុត្តាទិ អន្តសំ សមនន្តរំ ។
 ឧកោហេតុហិ ចក្កយ្ហ ឧបកថ្មី ឧហាមុទិ
 បសន្ទិចិត្តោ សុមនោ សោភិតស្សាភិរោចយី(*)។
 ចក្ខុន្តរេ ឧតោ កាច្យេ យំ ចុច្ចុមកិរោចយី
 ពុក្កិ ចាភិជាបាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ដសិ ។
 ឧតោ កុទ្ធន្តរេ កាច្យេ ឯតោ អាសិ ជបាទិចោ
 សមុទ្ធកាច្យេ ចាមេន ចក្ករក្ខិ មហាត្វលោ ។
 បដិសក្កិទា កតស្ស រិមាត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទរិក្ខា សច្ចិកតា កកិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថិ សុទិ អាយស្សា ពុទ្ធវិវិកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អភាសិតាភិ ។

ពុទ្ធវិវិកាលោក អបទានំ សម្ពុំ ។

* ១. សំព្រឹត្តិស្សាភិរោចយី ។

ពុទ្ធវិវិកាលោកបទដ៏ ទី ២

(៨២) ព្រះសម្មុទ្ធ ព្រះនាមសោភិតនៈ ជាព្រះសម្មុទ្ធ
 ដែលសប្បុរសសារសីរហើយ ព្រះអង្គស្តេចចូលសទានិ គង់
 នៅគ្រង់ចន្ទោភ្នំ ។ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកផ្កាដ៏ប្រសើរ ដែលកើត
 ក្នុងទីកន្លែងជាស្រះ ក៏បានឃើញផ្កាច្បារ ក្នុងលំដាប់ស្មើ ។
 ខ្ញុំកាន់យកវាដោយដៃទាំងពីរ ចូលទៅកាលព្រះមហាមុនី ខ្ញុំ
 មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានចូលដល់ព្រះសោភិត-
 សម្មុទ្ធ ។ ក្នុងកញ្ចប់ទី ៧ អំពីកញ្ចប់នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានចូលផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
 ក្នុងកញ្ចប់ទី ១២ អំពីកញ្ចប់នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រសួងមួយ
 អង្គ ព្រះនាមសម្មុទ្ធកញ្ចុះ ជាទីជាទីដ៏សំខាន់ បានតម្កល់ច្រើន ។
 បដិសក្កិទា ២ វិហារក្នុង ៨ ឯងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ផាត់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានទូលំ ព្រះពុទ្ធវិវិកាលោក មានកាយ បានសំដឹងខ្លួនវាជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចម្លើយពុទ្ធវិវិកាលោក ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សទទាន

តតិយំ កោតម្បិយត្ថោបទានំ

(៨៧) កាលិការិវ ជោតន្តិ ចិសិទ្ធិ បព្វតន្តិវ
 អម្បមេយ្យិវ ឧទទិ ឧទ្ធចិ(១) ធរណិ យថា
 មុរតំ ទេវសិរេយ្យទ ចិសកាជាចិយិ យថា
 ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ឧបកត្តិ នុត្តមិ ។
 សត្ត បុទ្ធានិ បក្កយ្ហ កោតម្បិ សមាគុលិ
 ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសិ សិទិរោលោកតន្តិទោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កម្មេយិ បុប្ផមភិរោបយិ
 ឧត្តតិ ទោភិជាទាមិ ពុទ្ធបូជាយិទិ ជលិ ។
 ឥតោ វិសតិកម្មម្ហិ មហានេលសទាមកោ
 ឯកោ អាសិ(២) មហាតេជោ ចក្កវត្តិ មហាទូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធនសេនា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនទិ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្ថា កោតម្បិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អរាសិក្ខាតិ ។

កោតម្បិយត្ថោបទានំ សទទានំ ។

១ ម. វិទ្ធា ។ ២ ម. អាសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សទទាន

កោតម្បិយត្ថោបទានំ ទី ៣

(៨៧) ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ចូលទៅក្រសែសិទ្ធិសុទ្ធ ទ្រង់
 រៀនដូចគ្នាគណិការ ដែលគង់នៅគ្រងចន្ទានុក្ខំ ដូចជា
 សមុទ្រប្រហោសាមិទាន ឬដូចផែនដីដ៏ប្រាស ព្រះគង្គមាន
 ពួកទៅវាហោហមហិយ ទ្រង់ដូចជាអាជានយ្យដ៏ប្រសើរ
 ទ្រង់ជាដំរីឧត្តម ។ ខ្ញុំយកជា ៧ ទិវ ទិវសំរាប់រោមសក្ខ
 ដែលលាយក្នុង បូជាដល់ព្រះសក្ខ ព្រះនាមសិទិ ហ
 លោកតន្តិ ។ ក្នុងកម្មទី ៣១ កំរិតប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានចូលជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃ
 កុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្មទី ៦០ កំរិតប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រភតិ មួយអង្គ ព្រះនាមមហានេលៈ ទ្រង់មានរាជៈ
 ច្រើន មានកម្លាំងច្រើន ។ ចរិសម្ពិទា ២ វិហោតុ ៨
 ទិវកំរិត ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាកម្សៅហិយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហិយ ។

បានពូជា ព្រះកោតម្បិយត្ថោ មានភាយុ បានសម្តែងដូរគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កោតម្បិយត្ថោបទានំ ។

បញ្ជី បញ្ចហន្តិយត្រៃវបទាន

(៧៤) តំស្មេរ ធានាសិ កកវ លោកដេដ្ឋោ ឧកសកោ
 ចុកកោ សាវកេហិ រដិយំ បដិបដ្ឋដ ។
 បញ្ច ឧច្យលហត្ថា ន ធម្មុទ្ធិចិត្តា មយា(១)
 រាហុតិ ធាតុកាខោហិ ពុត្តោន្តិ ហិកសិទ្ធិយា(២)។
 សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិ កច្ឆន្តំ អន្តរកលោ
 កុទ្ធិវិសិហំ ដុដ្ឋោន្តិ ចូដេសិ និបទុក្ខមំ ។
 ទ្វេនុវតេ ឥតោ កាប្បេ យំ បុច្ឆមកិរោថយិ
 កុក្កតិ ធាកំជាបាមិ កុទ្ធរូបាយិទិ ដសិ ។
 ឥតោ តោសកច្ឆន្តិ បញ្ចសុលកសម្មតា
 សត្តាធនសម្បត្តា ធម្មវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សេរ វិទោក្ខាមិធម អដ្ឋិមេ
 ធម្មវត្តា សច្ចិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា បញ្ចហន្តិយោ ដេវោ ឥតោ
 ធានិយោ អភាសិត្តាតិ ។

បញ្ចហន្តិយត្រៃវបទាន សម្ពុទ្ធ ។

១. ឧ. ធម្ម. វិញ្ញាណបិដក. ១៤៤. បដិបដ្ឋ. ១. ២. បញ្ចហន្តិវិសិហិយា ។

បញ្ចហន្តិយត្រៃវបទាន ទី ២

(៧៤) ព្រះមាតាព្រះភារ ព្រះមាតិស្សៈ ជាប្រសិទ្ធិ
 លោក ជាឧកសកៈ ដែលពួកសាវកចោមរោម ស្តេចទ្រង់
 កុម្មុដំណើរទៅក្នុងផ្លូវ ។ ខ្ញុំគាំទ្រកុម្មុដំណើរ ៧ ក្នុង
 ឬ ២ ក្នុង ខ្ញុំជាកូនវិទាតាឈ្មោះញ៉ែសិទ្ធិ ប្រាជ្ញាធីតា
 ត្រៀមបូជា ។ ខ្ញុំដែលស្ម័គ្រចិត្តព្រមព្រៀម បានបូជា
 ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បានវិញ្ញាណបិដក ទ្រង់កុម្មុដំណើរទៅក្នុង
 បន្ទោបន្ទាវ ព្រះអង្គទុកជាសិស្សដ៏ឆ្លាត ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ព្រះមាតាដែលខ្ញុំបានបូជា ខ្ញុំមិន
 ដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃកុម្មុបូជា ។ ក្នុងកម្មទី ១៣
 អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុង ៧ ធានី ព្រះមាតា
 សុលកសម្មនៈផុតតា ទ្រង់បិប្ផណិដោយនៃ ៧ ប្រការ
 មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទាតា ៧ ធានីក្រុង
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ គាំសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះបញ្ចហន្តិយនៃ មានពាយុ បានសម្រែក
 នាថាគាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ បញ្ចហន្តិវិសិហិយា

សុត្តនិកាយ បុរាណិយស្ស ធម្មបទ
បញ្ចមិ ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ

[៨៨] ឧទេម្ហំ សភវសីវ បិភវសីវ កាល្យាមិ
 កក្កុដំ វិលសន្តិវ(១) ធម្មុត្តនាយាយកំ ។
 ឥសិមុត្តំ ធម្មទ្កេត្វា(២) ធម្មុទុទ្ទេ អនិលកោ
 ពាសារេមិ បិគោ សន្តោ អនាសិ លោកាពុទ្ធចោ ។
 អដ្ឋសតសហស្សនិ អហោសិ ពុទ្ធសាវកា
 សរោសំ ធម្ម ចូរេន្តិ កោតា វាមិ ពហុភិ ។
 គេន ចិត្តច្យសារេន ឥយ្ហុត្តរេន ចោនិកោ
 កក្កុដំ សតសហស្សំ កុត្តតិ ទ្ធម្មបដ្ឋហិ ។
 កត្តាឡិសន្តិ សហស្សេ កក្កុដំ អដ្ឋតិសកេ
 ធម្មិសច្ឆន្តនាមា គេ(៣) ធម្មុត្តំ ធម្មាទ្ធលា ។
 ធម្មិសន្តិទា គេសេន្យ វិហោក្កាមិក អដ្ឋិមេ
 ធម្មុតិក្កា សន្តិកាតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុតិ អាយស្មា ឥសិមុត្តនាយាយកា មេកេ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ សម្ពុំ ។

១ ឥ. វិលសន្តិវ ។ ២ ធម្ម. ឥសិមុត្តនិ បិសិទ្ធា ។ ៣ ធម្ម. ឥសិមុត្តសមាគេន ។

សុត្តនិកាយ បុរាណិយស្ស ធម្មបទ
ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ ទី ៥

[៨៨] ខ្ញុំបាទនិមន្តព្រះបទុម្ភុន្ត្រះជាយក ទ្រង់មានស្មើ
 ដូចព្រះភាគីក្សវិលទើបនឹងរេឡើង ឬដូចព្រះភាគីក្សបារាស្មី
 លឿង ទ្រង់ល្ងាសល្ងន់ ដូចដើមដាច់ក្រវិល ។ ខ្ញុំបិតាទៅ
 លើប្រាសាទ បាននិមន្តព្រះអង្គជាឥសិមុត្តន្តសំហើយក្លាយ
 រៀនយ៉ាងដ៏ល្អដូចជាមនុស្ស ដល់ព្រះពុទ្ធជាសោកកុ ។ ពុទ្ធ-
 សាវកមានចំនួន ៨ លាន ខ្ញុំចំពេញបាត របស់ពុទ្ធសាវក
 ទាំងអស់ឲ្យពេញ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំប្រគេនឲ្យគ្រូច្រើនលើសជាង
 នោះទៀត ។ ខ្ញុំប្រគេនសម្បត្តិដល់ស្រី ខ្ញុំមិនដែលទៅ
 កើតក្នុងគ្រូ អស់មួយសែនកម្ម ដោយចិត្តជ្រះថ្លាខ្លាំង ។
 ក្នុងកម្មវិធី ៤០.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រពត្តិ ព្រះ
 នាមហិសមន្តៈ ទ្រង់បានក្រាបបង្គំ ។ បដិសម្ពុទ្ធា ៤
 វិហារ ៨ និងអភិកាម ៦ ទេ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាច់កំលាំងសំហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។
 បាទព្រះ ព្រះឥសិមុត្តនាយកក្កោ មានភាយ បានសម្តែងស្តី
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ឥសិមុត្តទាយក្កោបទានំ ។

ផ្ទៃ ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកណ្តោបទាន

[៨៦] ឧកេ រដ្ឋវតិលោ អាសី ឡាវវិទកោ
 ចំក្នុងដ្ឋានយុត្តោន្តិ កតោកំ ពោធិ៍ទុត្តមំ ។
 សាវេ ចាតិ ឧបដ្ឋិតា សុក្កត្តលេន ចោធិ៍តោ
 អដ្ឋានេ កច្យសេ ទុក្កតំ ទ្ធកបដ្ឋហំ ។
 ពត្តនេស កច្យសេ វតោហោសិ ជចាធិចោ
 ឧបាសោនេ(*) ចាសេន ឧត្តវត្តំ ធម្មាទ្ធលោ ។
 វជិសម្ពិទ្ធា ឧតស្សោ វិភោត្តាចិទ អដ្ឋិមេ
 ឧទ្យុកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតិ តុទ្ធស្ស លាសនន្តិ ។
 វត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកោ វេរោ
 វសា តាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកន្ទេស្ស អបកនំ សមន្តំ ។

* ឧ. ឡាវ ៣៧ ។

ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកណ្តោបទាន ទី ២

[៨៦] ខ្ញុំជាអ្នកវាយសំពោ ក្នុងនរោប្រវត្តិ បានទៅ
 ប្រកបការប្រើជាទិដ្ឋ ឆ្ងរដើមពោធិ៍ត្រីក្ស ជីប្រសិរ ។
 ខ្ញុំប្រើល្ងាចត្រីក ប្រវត្តសលម្ពូលដាស់ភៀនហើយ ក្នុង
 កប្បទិ ១.៨០០ ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងទុក្ខតិ ។ ក្នុងកប្បទិ
 ១.៨០០ អំពីកប្បទេ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាជ្ញ ជាធំ
 ជាធំជន មានព្រះនាមទម្រះ ទ្រង់មានកង្វារច្រើន ។ បដិ-
 សម្ពិទ្ធា ៤ វិហារ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់
 ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ប្រាជ្ញ ខ្ញុំបានប្រកែបក្តិ
 ហើយ ។

បានទូត ព្រះពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកន្ទេ បានកាយ បានសម្តែង

ឲ្យគាត់ទាំងនេះ ដោយប្រការដ្ឋិត្ត ។

ឈប់ ពោធិ៍ទុបដ្ឋាយកណ្តោបទាន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តមិ ឯកបិដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ

(៨៧) យេនា ទេវេ(១) ទេវកាយោ កវតេ(២) អាឃុសុភ្នំយោ

កាយោ សទ្ធា ចិច្ចុវន្តិ	ទេវេចំ អនុមោទតំ
ឥតោ កោ សុភតិ កច្ច	មនុស្សាចំ សហព្យតិ
មនុស្សក្ខតោ សទ្ធខេ	លភ សទ្ធិ អនុត្តរំ ។
សា ភេ សទ្ធា ចិវិជ្ជស្ស	មូលជាតា មតិជ្ជិតា
យាវជីវិ អសំហិក	សទ្ធខេ សុបវេទិតេ ។
កាយេន កុសលំ កត្វា	វាចាយ កុសលំ តហំ
មនសា កុសលំ កត្វា	អក្សមជ្ឈំ ចិវ្រមជំ ។
កតោ ឧបចិតំ(៣) មុត្តំ	កត្វា នាទេន តិ តហំ
អញ្ញាចិ មត្វេ សទ្ធខេ	ព្រហ្មករិយេ ចិវេសយេ ។
ឥហាយ អនុកាច្យាយ	ទេវេទេវំ យេជារិទ្ធ
កវន្តំ អនុមោទន្តិ	ឋហិ ទេវ មុនប្បុរិ ។

១ ម. ទេវិ. ២ ម. ចរិទ្ធ ។ ៣ ម. ចរិទ្ធ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

ឯកបិដ្ឋិកត្ថេរាបទាន វិ ពិ

(៨៧) កាលណា ទេវតាច្យុតចាកត្រូវទៅតា ព្រោះអស់កាយ
 សំឡេង ឯ យ៉ាង របស់ពួកទេវតាកាលអនុមោទនា តែង
 លាងព្យាជ្រំថា ម្ចាស់អ្នកដឹងរើម អ្នកច្យុតអំពីទៅលោកនេះ
 ហើយទៅកាន់សុភតិ ទៅជាមួយនឹងពួកមនុស្ស លុះកើតជា
 មនុស្សហើយ ចូរបាននូវសទ្ធាដ៏ច្រើន ក្នុងព្រះសទ្ធម្មចុះ
 សទ្ធារបស់អ្នកដែលកាន់ខ្លួនហើយនោះ នឹងកើតជាមូល
 កាន់នៅចំពោះ ជាសទ្ធាចំនួនម្រឹក ក្នុងព្រះសទ្ធម្មវិវេលព្រះ
 សុភតសីម្ពនិល្អ្នហើយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ អ្នកត្រូវធ្វើ
 កុសលដោយកាយ ធ្វើកុសលឱ្យច្រើនដោយវាចា ធ្វើកុសល
 និមិត្តក្បាច់ មិនមានឧបធិដោយចិត្ត ។ គតិវិទា អ្នកត្រូវធ្វើ
 មុហ្សានោះ ដែលខ្លួនសន្សំហើយឱ្យច្រើន ដោយការឱ្យខាន
 មួយវិញទៀត ត្រូវញ៉ាំងពួកសត្វដទៃ ឱ្យកាន់នៅក្នុងព្រះ
 សទ្ធម្ម នឹងព្រហ្មចាយធម៌ ។ ទេវតាជាអ្នកប្រាជ្ញពុំខ្លាច
 តែងរីករាយនឹងអ្នកដឹងច្រើន ដែលជាទេវតារិសេស ដោយ
 សេចក្តីអនុគ្រោះគោរព ម្ចាស់ទេវតា អ្នកចូរមករឿយ ។ ។

សន្តតំ ឯកចំនួនព្រះករុណា

សិរិវិញ្ញាណំ^(១) តតា អាសី ទេវសាធម្មំ សរណតោ
 កំសុ ធាម អណិ យោធិ ភវិស្សចិ ឥនោ ធុតោ ។
 មម សំវេតមញ្ញាយ សាមណោ ការិទ្ធិទ្រុយោ
 មច្ចុទ្ធវិគុណាមោ សោ អាគត្តិ មម សន្តិកោ ។
 សុមមោ ធាម ធាមេន មទុមុត្តរសាវកោ
 អត្តទណ្ឌទុសាសិត្វា សំវេជេសិ មម តតា ។
 តស្សាហំ វេជំ សុត្វា ទុទ្ធ ចិត្តំ មសាធម៌
 អភិវាទេត្វាចិ សម្ពុទ្ធិ^(២) តត្ថ កាលិ កតោ អហំ ។
 ឧបមជ្ជិ ស តត្ថោ សុក្កមូលេន ចោធិតោ
 កម្សានំ សតសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធរមជ្ជហំ ។
 មជិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្សា វិមោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សម្មិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស ហសេនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្មា ឯកចំនួនោ វេរោ ឥមា
 តាថាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ឯកចំនួនព្រះស្ស អចតានំ សម្តតំ ។

១ ម. សិវិញ្ញា ធម ។ ២ ច. ធិ ធិ អភិវាទេត្វា ។

ឯកចំនួនព្រះករុណា ទំ ០

កាលព្រះគោតម្នីប្រជុំគ្នា គ្រានោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីសង្ឃឹម
 ថា ភាគអញ រៀនចាកអត្តភាពនេះ ហើយនឹងទៅកាន់
 កំណើតអ្វីក្តី ។ មានសមណៈច្រើនប្រ មានគ្រូយស្រគត់
 ស្រងំ ជ្រាបសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់ខ្ញុំ លោកមានប្រាជ្ញាអំពី
 ស្រងំខ្ញុំ ដំបូងគេសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ
 សមណៈនោះ មានមាថា សុខនៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះ
 បុត្រសុត្តសុត្ត លោកមានប្រជ្រាបអំពីនិមិត្ត ធ្វើឱ្យខ្ញុំភ័យ
 សង្ឃឹម ។ ខ្ញុំបាណស្តាប់តាម របស់សមណៈនោះហើយ ក៏
 ញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រាបក្នុងព្រះពុទ្ធ បានថ្វាយចង្ហែសម្ពុទ្ធហើយ
 ធ្វើកាលកិរិយាពុទ្ធិនោះ ។ ខ្ញុំនោះ ត្រូវកុសលបូលចាស់
 ធ្វើទំ ក៏ចូលទៅក៏ដកដំទៅលោកនោះដដែល ខ្ញុំមិនដែល
 ហៅកាន់បុគ្គលិក អស់មួយសែនក្ស ។ ចំណែក ៤
 វិមេត្ត ៨ នឹងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំប្រែប្រួលជីវិតច្បាស់ហើយ
 ចំណែកសមា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ

បានព្រះពុទ្ធិករុណា អនោយុ បានសម្ពុទ្ធិករុណា

ចំណែកនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សន្តិសុខភាព ខ្ពស់កំណែប្រែ ធម្មបទ
រដ្ឋមិ ពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោបទានំ

(៨៨) ទេវក្កតោ អហំ សន្តោ អច្ចរហំ ចុវក្កតោ
ចុវក្កតម្មំ សវិគ្គាម ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សនំ ។
តិកណ្ឌិប្បវិយញ្ញោ(១) មក្កញ្ញោ សកំ ចិក្ខុំ មសាធរយំ
ពុទ្ធមិ អភិរោចេសិ វិចេស្សិមិ ធនសកេ ។
ឯកទុកេ ឥតោ កច្យេ យំ មុច្ឆិ អភិរោធរយំ
មុក្កតិ ឃាតិជាធាមិ ពុទ្ធជាយិទំ ផលំ ។
តេសត្តតិមិញ្ញោ កច្យេ ធម្មរោសុំ(២) រមុក្កតា
សត្តរធនសម្បត្តា មក្កវតិ មហាទ្វលា ។
ចដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហាត្តាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសននិទំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិកណ្ឌិប្បវិយញ្ញោ(៣) មេរោ
ឥមា តាជាយោ អភាសិក្កាតិ ។

ពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោធម្មបទ ធម្មនិ ។

១ ម. ពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោ ។ ២ ម. ចតុរសុំ ។ ៣ ម. ពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោ ។

សន្តិសុខភាព ខ្ពស់កំណែប្រែ ធម្មបទ
ពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោបទានំ ទី ៨

(៨៨) ខ្ញុំកើតជាទេវតា មានក្នុងស្រីអប្សរោចារោម ព្យា
នុវច្ឆកម្ម (របស់ខ្លួន) ហើយព្យាប្បព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។
ខ្ញុំកាន់យកជាពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោ ធ្វើចិក្ខុរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រៅថ្លា បាន
ចូលដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិចេស្សិ ជាធនសកៈ ។ ក្នុងកម្ម
ទី ៨១ អំពីកម្មនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានចូលជា ខ្ញុំមិន
ដែលស្គាល់ខ្លួន ទោះជាដល់ ខែក្នុងចូល ។ ក្នុងកម្មទី
៧៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកត្និ ២ ជាតិ ព្រះ
នាមមុន្នមៈផ្លូវគ្នា ទ្រង់បិច្ឆណិដោយវិភ ៧ ប្រការ មាន
កម្លាំងច្រើន ។ ចដិសម្ពិទា ៤ វិហាត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំប្បសំហើយ តាំងណាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រះពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោ មានកាយ បានសម្រេចនូវ
ភាវីតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

៤៧ ពិភណ្ឌិប្បវិយញ្ញោបទានំ ។

ឆវិមី ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ

(៨៧) ភារត្តិសេសុ ទេវេសុ មហាឃោសោ គដា អហុ
 គុដ្ឋោ ឆ លោកេ ធិត្វាតិ មយេក្ខម្ហ សរាគិលោ ។
 តេសំ សិវេតជាតានំ សោកសល្យសមន្តិធិ
 សវាលេន ឧបត្ថដ្ឋោ អតមំ គុន្ទសន្តិកេ ។
 មហារិ កហេត្វាន សន្តិកិ អភិធិម្ហិ
 វេនិព្វានកាលម្ហិ គុន្ទស្ស អភិរោជយិ ។
 សទ្យេ ទេវាទុមោធិសុ អច្ឆរាយោ ឆ មេ គដា
 កក្ករិមំ សគសហស្សំ ទុក្ខតិ ទ្ធវបជ្ជហំ ។
 សន្តិកស្សសហស្សម្ហិ ឥតោ សោឡស តេ ជីតា
 មហាមល្យជីតា ធាម ឆក្កវត្តំ មហាគុលា ។
 បដិសន្តិដា ឆតស្សោ វិហោត្វាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆឡកំញា សន្តិកតា កតំ គុន្ទស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុដំ ភាយស្សា ឯកចារិយោ ថេរោ ឥតា
 តាថាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ឧបទានំ សមន្តិ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ទី ៩

(៨៧) ក្នុងកាលនោះ មានសម្លេងឆ្នាំង ក្នុងភ្នំក្រវាត់
 យ៉ាងខ្លាំងរួច ព្រះពុទ្ធបរិនិព្វាន ក្នុងលោកផង ពួកយើង
 នៅមានកតៈផង ។ កាលទៅតាំងនោះ កើតសេចក្តី
 សង្វេគ ប្រកបដោយសរ ធិសេចក្តីសោក ខ្ញុំជាអ្នករឹងច្រំ
 ដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏បានទៅក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ។
 ខ្ញុំយកដ្ឋានម្នាក់ ដែលពួកទៅតាំងមិនជាកម្រង បានបូជា
 ជម្រុំព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលដែលទ្រង់បរិនិព្វាន ។ កាលនោះ
 ពួកទៅតាំងអស់ និងពួកទេពអប្សរ ក៏ត្រេកអរចំពោះខ្ញុំ
 ខ្ញុំមិនដែលទៅកើតក្នុងខ្លួន អស់មួយសែនកម្ស ។ ក្នុងកម្ស
 ទី ៦០.០០០ អំពីកម្សនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងត្រី ៤៦
 ជាតិ ព្រះនាមមហាមល្យជនៈវង្សត្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្តី ២ វិហោត្វ ៦ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកចារិយត្ថេរ មានតាយ បានសម្តែងសូត្រថា
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯកចារិយត្ថេរាបទានំ ។

៖ ក្រាម

ឥត្តិ សុតិ កាយស្នា ឥវណ្ណិច្ឆិយោ(១) វេរោ ឥហ
កាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ឥវណ្ណិច្ឆិយោធម្មោ អរហនំ សម្មំ ។

ឧទ្ធច្ឆិ

កុដជា តទុដិវី ឆ កោតុត្តរិកហត្តិយោ(២)
ឥសិមុត្តោ ឆ កោតិ ឆ ឯកចិទ្ឋិ ឥវណ្ណិកោ(៣)
ឯកចារី ឥវណ្ណិ(៤) ឆ កាជា សដ្ឋិ ចកិត្តិកា ។

កុដិច្ឆិយោធម្មោ ឯកុដិវីសិមោ ។

១ ឆ. ឥវណ្ណិច្ឆិយោ ។ ២ ឆ. កោតុត្តរិកហត្តិយោ ។ ៣ ឆ. កំណតិកោ ។
៤ ឆ. ឥវណ្ណិ ។

៖ ក្រាម

បាទព្វថា ក្រឡាឥវណ្ណិច្ឆិយោធម្មោ មានកាយ បាទសវច្ឆិដ្ឋ
ភាវីតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ ឥវណ្ណិច្ឆិយោធម្មោ ។

ឧទ្ធច្ឆិ

កុដិច្ឆិយោធម្មោ ឆ កុដិវីកុដិយោធម្មោ ឆ កោតុត្តរិ-
យោធម្មោ ឆ បញ្ចាបដិយោធម្មោ ឆ ឥសិមុត្តាយក-
រោធម្មោ ឆ កោតិច្ឆិយោធម្មោ ឆ ឯកចិទ្ឋិកុដិ-
យោធម្មោ ឆ ឯកចារិយោធម្មោ ឆ ឯកចារិយោធម្មោ ឆ
ឥវណ្ណិច្ឆិយោធម្មោ ឆ មានភាវី ២០ ដែលលោកសវច្ឆិដ្ឋ
ទុកហើយ ។

ចប់ កុដិច្ឆិយោធម្មោ ទី ១៧ ។

វិសតិមោ តមាលបុប្ផិយវិគ្គោ

បឋមី តមាលបុប្ផិយត្ថោបទានំ

[៧១] ទុណ្ណសីតិសហស្សនិ ឥន្តោសោវណ្ណយោ អនុ
 ទេវលដ្ឋិបដិកាកំ វិហានំ មេ សុទ្ធិម្មតំ ។
 តមាលបុប្ផិ បក្កយេ វិញ្ញសន្នេន ទេតសា
 ពុទ្ធស្ស អភិរោមេសី សិទិទោ លោកកទុនោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ តទា
 ទុក្ខតំ ធាតំជាបាមិ ទុទ្ធព្វជាយំនិ ជលី ។
 ឥតោ វិសតិមេ កាច្យេ ទទ្ធិតត្តោតិ ឯកតោ
 សត្តុតទសម្បន្នោ ធម្មវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសន្តិទា ទេតសេនា វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
 ទទ្ធិកិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតំ សុទ្ធិ អាយស្មា តមាលបុប្ផិយោ ឥរោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

តមាលបុប្ផិយន្តេស្ស ភាវានំ សន្តំ ។

តមាលបុប្ផិយវិគ្គ ទី ២០

តមាលបុប្ផិយត្ថោបទាន ទី ១

[៧២] វិហារមេសំ ឧំ ធានសសា ៨៤.០០០ ជាវិការវិទេមាល
 ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតឱ្យហើយ មានចំណែកប្រៀបដូចលដ្ឋិវៃ
 ទទ្ធិនមេសំទេវតា ។ ឧំ ធានចិច្ចជ្រះថ្លាយក្នុងស្វារ្យ ឬជា
 ដល់ប្រាជ្ញ ប្រាថាមសិទិ ជាលោកពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្មវិ
 ទេយ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ប្រោះហេតុដែលឧំ បានធ្វើ
 កុសលកម្ម ឧំ មិនដែលស្គាល់ខ្លួននិ នេះជាដល់នៃពុទ្ធបូជា ។
 ក្នុងកម្មវិ ២០ អំពីកម្មនេះ ឧំ បានកើតជាស្តេចគ្រងត្តិមួយ
 ប្រាសាទ ប្រាថាមបន្តិក្ខៈ ទ្រង់បិថូណិ ដោយវិភិ ៧
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ឧំ បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា
 មេសំប្រាជ្ញ ឧំ បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ពុទ្ធព្វជា ប្រាតមាលបុប្ផិយន្តេ ខានកាយ ពុទេសវ័ម្ពន៍
 នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពតំ តមាលបុប្ផិយន្តេបទាន ។

ទ្រឹយ័ ពិណសន្តារទាយកញ្ជោបទាន

(៧៦) យនា វណសិកោ(១) ឥសិ តិណិ លាយាមិ(២)

	សត្តុនោ
សទ្ធវេ បទក្នុងណាវត្តា	ចម្រក្សា ធិបតីសុ តេ ។
តមហំ តិណមាធាយ	សន្តវ ធរណិមុត្តមេ(៣)
តិណោវ កាលចត្តាធិ	អាហរិទ្ធាធិ តធា
តិណស្នោ ធនធិ កត្តា	សិទ្ធកុស្ស អនាសហំ
សត្តាហំ ធាយុំ តត្ត(៤)	ទេវមនុស្សា សត្តុនោ ។
ចតុន្តវតេ ឥតោ កាច្យ	យំ តិណិ អនធិ តធា
ទុក្ខតិ ធាភិដាធាមិ	តិណាធាធស្សិធិ ឥសិ ។
បញ្ចសង្ខិម្ហោ កាច្យ	ចត្តារោសុំ មហាទ្ធា
សត្តវតទសម្បនា	ចត្តវត្តិ មហាទ្ធា ។
ចដិសម្ពិទា ធឧតស្សោ	វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សម្មិកាតា	កតំ តុទ្ធស្ស ហាសធិ ។

ឥត្តិ សុធិ អាយស្មា តិណសន្តារទាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ពិណសន្តារទាយកញ្ជោ អចតំ សម្ពុំ ។

១ ឧ. វណិសិ ។ ២ ឧ. លាយាមិ ។ ៣ ឧ. ធរណិមុត្តមេ ។ ៤ ឧ. តត្ត ។

ពិណសន្តារទាយកញ្ជោបទាន ទី ២

(៧៦) ក្នុងកាលវេលាខ្ញុំកើតជាឥសិ ទៅតាស្រីយក្នុងក្រែង
តែងប្រកួតស្រីថ្វាយព្រះសាស្តា ស្រីតាំងអស់នោះទាក់ចុះលើ
វែងដី វិលទៅទាញស្នាំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំយកស្រីនោះ
ក្រាលលើទេវណីដីទុក្ខ ហើយខ្ញុំយកស្រីក្រោម ៣ ធានីធ្វើ
ជាដំបូល លើកណាត់រោម ៣ ដើម ថ្វាយដល់ព្រះសិទ្ធកុ-
សត្តុ ទៅតាធិនិមមុស្សតាំងច្បាយ ទ្រង់យកព្រះសាស្តាអស់
ពីថ្ងៃ ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកញ្ជី ៧៤ អំពីកញ្ជីនេះ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្រី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
បុគ្គតិ នេះជាដល់នៃការថ្វាយស្រី ។ ក្នុងកញ្ជី ៦៨ អំពីកញ្ជី
នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមមហាទ្ធានៈ
ដូចគ្នា ទ្រង់បរិច្ចារិយាវិកា ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
បដិសម្ពិទា ៤ វិហាតុ ៨ ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើទិដ្ឋភាព
ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះកុខ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
ហើយ ។

បានព្រាង ព្រះពិណសន្តារទាយកញ្ជោ មានកាយ បានសម្ពុត
នូវភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពិណសន្តារទាយកញ្ជោទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ធម៌ិយំ ទណ្ឌផុល្លិយញោបទានំ

(៧) ធុស្សស្ស ។ ចា កកវតោ ដូចោ អាសិ មហាវិទេ
កុញ្ញហេតិ តណ ភិដ្ឋោ សិវុទ្កេ ហនោ តហិ ។
វិសមញ្ច សមំ កត្វា សុបាចិណ្ណំ អនាសហំ
តិលោកកតុនោ តស្ស កុណហិ ចរិទោសិទោ ។
ទ្វេនុតេ ឥតោ កច្សេ យំ កឌ្ឍមកវិ តណ
ទុក្កតិ ហកិជាទាមិ សុបាចិណ្ណស្សិទិ ផលំ ។
សត្តសត្តតិកច្សត្តិ ជិតសេនាសិ សោឡុស
សត្តតេសសច្សត្តា ចក្កវត្តិ មហាពូលា ។
ចមិសត្តិទា ធមស្សោ វិទោក្កាមិច អដ្ឋិមេ
ចឡុកិញ្ញា សត្តិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
ឥត្តិ សុទិ អយស្មា ទណ្ឌធុល្លិយោ^(១) ថេរោ
ឥហ កជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

ទណ្ឌផុល្លិយញោបទានំ នាម ។

១. ឧ. ទណ្ឌផុល្លិយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ទណ្ឌផុល្លិយញោបទាន ទី ៣

(៧) ព្រះស្តេចរបស់ព្រះបាទព្រះភាគ ព្រះនាមផុស្សៈ
នៅក្នុងព្រះ ក្នុងកាលនោះ (ព្រះស្តេចនោះ) ត្រូវបានដើរ
កម្មចេញពីយ ដើមរោងដុះទ្រុចទ្រុល ក្នុងទីនោះ ។ ទំរង្គិ
កន្លែងជិមដុច (ច្រេនា) ឱ្យស្មើ ហើយលាបបាយអ ទំ
ព្រេកអរដោយគុណចំណង់ខ្សោយ របស់សត្វក្នុងគ្រលោក ។
ក្នុងកថា ៧៦ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះរាជកុរុដែល
ទំពុនធ្វើកុសលកម្ម ទំរង្គិដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេវតាដែលខែ
ដុំបាយអ ។ ក្នុងកថា ៧៧ ទំពុនកើតជាស្តេចក្រសួង
១៦ ជាតិ ព្រះនាមជិតសេនៈដូចគ្នា ទ្រង់ចរិច្ចលាដោយ
វិភវ ព្រះបាទ បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសត្តិ ៤ វិទោក្ក
៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ទំពុនធ្វើឱ្យកំចាត់ច្បាស់ហើយ ចំណង
សាសនា របស់ព្រះក្សត្រ ទំពុនប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះទណ្ឌផុល្លិយញោបទាន បានភាយ បានសង្កត
រូវភាពចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទណ្ឌផុល្លិយញោបទាន ។

បច្ចុប្បន្ន អសោកបូជិតធម្មបទានំ

[៤៤] តិប្បកយិ(*) បុរេ អន្តរ រាជ្យោ អហុ តតា
 ឧយ្យាននាលោ តត្ថាសី រត្តោ បដ្ឋនរោ អហំ ។
 បទុមោ ទាម ទាមេន សយត្តុ សច្ចុតោ អហុ
 ទិសិទ្ធិ បុណ្ណិកម្មិ ទាយា ន ទិហំតិ មុទិ ។
 អសោកំ បុច្ឆិកំ ទិស្វ ចិណ្ណិកាវ សុទ្ធស្សំ
 តុទ្ធស្ស អភិរោចសី ផលទុក្ខមទាមិទោ ។
 តត្ថុទ្ធិតេ ឥតោ កាច្យេ យំ តុច្ឆិ អភិរោចយី
 តុក្កិ ទាភិជាទាមិ តុទ្ធវ្វជាយិទំ ផលំ ។
 សត្តតិច្ឆិ ឥតោ កាច្យេ សោឡស អរណាញហា
 សត្តតនសច្ច្វា តត្តវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា តតស្សោ វិហោត្តា ចិព អដ្ឋិមេ
 ទឡុកិញ្ញា សច្ឆិកាតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្ស អសោកបូជិតោ ដេរោ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អសោកបូជិតធម្មបទានំ លទ្ធិ ។

* ម. ទិវិរាយំ ។

អសោកបូជិតធម្មបទានំ ទី ៤

[៤៤] កាលនោះ មានរាជ្យោ ១ ក្នុងភិប្បកុប្បិ ជាទិវិក
 កយ ខ្ញុំជាយ្យានទាល ជាអកសិទ្ធិស្វាលទិស្វចក្កក្រុក
 នោះ ។ ព្រះសយម្បុព្រះនាមបទុមៈ ស្តេចមក (ក្នុងរាជ្យោ
 នោះ) ច្របំទិលរបស់ព្រះមុនី ទ្រង់ឆង់ទៅក្បែរដើមស្វាយស។
 ខ្ញុំយើញដើមអសោក មានផ្កាទឹក មានចេតិយគួរមើលមើល
 ទើបខ្ញុំប្តូរដល់ព្រះកុទ្ធ ព្រះនាមបទុមៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៤៤
 អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្តូរជាង ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃកុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧០ អំពី
 កប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុងឆ្នាំ ១៦ ជាតិ ព្រះនាម
 អរណាញហៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះអសោកបូជិតគោរ មានកាយ បានសម្តែងខ្លួន

នាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បត់ អសោកបូជិតធម្មបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ប្បដកថយស្ស អបទានំ

បញ្ចមំ អង្កោលកត្តោបទានំ

[៧៩] អង្កោលំ បុដ្ឋិតំ និស្វា មាលាវវសមោកតំ
 ឱចំចិត្តាទំ កំ បុដ្ឋំ អតមំ កុទ្ធសន្តិកោ ។
 សិទ្ធក្តោ តម្ហំ សមយេ ចដលីចោ មហាមុទំ
 មុហុតំ ចដិមាទេត្តា កុហាយំ បុច្ឆមោករិ ។
 ទកុទ្ធកំ ឥតោ កាច្យេ យំ បុដ្ឋំ អភិរោមយំ
 ទុក្កតំ ចាភិជាតាមិ កុទ្ធកុហាយិទំ ជលំ ។
 ទភ្និសម្ហំ ឥតោ កាច្យេ អាសេតោ ទេវតដ្ឋិតោ
 សត្តរតទសម្បន្នោ ទក្ការត្ថំ មហាឲ្យលោ ។
 បដិសម្ហំ ទតស្សោ វិមោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ទធុរិកញ្ញា សម្មិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតុំ សុទំ អាយស្មា អង្កោលកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អង្កោលកត្តោបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ប្បដកថយស្ស អបទានំ

អង្កោលកត្តោបទានំ ទី ៥

[៨០] ខ្ញុំយើញ្ញាដើមគោលមានក្តីរក សំយុត្តិចុះជាចៀប
 ដីល្អ ហើយចេញទៅនាយកទៅ ក្នុងសំណាក់ព្រះសម្មា ។
 ក្នុងសម័យនោះ ព្រះសិទ្ធក្តមហាមុទិទ្រង់កូនសម្លំ ខ្ញុំរាប់កាន់
 មួយរំពេច ហើយរោយពេញក្នុងកុហុយា ។ ក្នុងកម្សាន្ត ៧៤
 អំពីកម្សាន្ត ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរក្នុង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខតំ នៅជាដល់នៃកុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្សាន្ត ៧៦ អំពីកម្សាន្ត
 ខ្ញុំកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមអាសកទេវតដ្ឋិតៈ ទ្រង់បរិ
 បូណ៌ដោយកែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្លំទា
 ៤ វិមោត្ត ៨ ឱនអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ តំណែសនាចសំព្រះក្សត្រ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះអង្គិលកត្តោ មានកាយ បានសម្តែងខ្លួន
 អាចតាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ព្រះ អង្កោលកត្តោបទានំ ។

១៣១

អង្គ គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណបទាន

ពុទ្ធក្រឹត ឥសោ កាប្បេ យំ ដលំ អធិ តំ ធា
 ទុក្ខំ ធា ភិជា យមិ ដល ធា ទស្សំ ដលំ ។
 សត្តកញ្ញាសកាប្បដ្ឋិ ធម្មទទុសតាមកោ
 សត្តកតទស្សន្នោ កញ្ញាវត្តិ មហាឡលោ ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ទស្សកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ឡុស្សសាសទន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុដំ អាយស្សា តិទុកាយយកោ ថេរោ ឥមា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឥទ្ធកាយកន្លែង អបទានំ ធម្មំ ។

អង្គ គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណបទាន

(៧៧) សុមេតោ ធាម កកក លោកដេដ្ឋោ ទកសកោ
 បច្ចិមេ អទុកក្សយ បដាបំ បទហិ ដិ តោ ។
 កស្ស កត្តមមាទស្ស ទិបទិទុស្ស កាទិ តោ
 គិរិទេវត្តិ អុដ្ឋានំ មុដ្ឋិ ឡុស្ស កេបយំ ។

គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណបទាន ទី ៤

កុណិកប្បទិ ៧៤ អំណិកប្បនេ កុណិកាលោ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានផ្ទុយផ្ទៃឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល
 ខែការផ្ទុយផ្ទៃឈើ ។ កុណិកប្បទិ ៧៧ អំណិកប្បនេ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចក្រតកិ ព្រះនាមបទទុ ទ្រង់បរិច្ចាហិដោយ
 តែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិញ្ញា
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 រាសនា របស់ព្រះត្រៃ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រម ព្រះឥន្ទកាយកកៈ មានពាយុ បានសម្តែងឱ្យ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចប់ ឥទ្ធកាយកន្លែង ។

គិរិទេវត្តិវិញ្ញាណបទាន ទី ៨

(៧៧) ព្រះជិនស្រី មានព្រះភាគ ព្រះនាមសុរេមនៈជាច្បង
 កុណិកោ ជាទកសកៈ ទ្រង់ទាំងព្យាបាប ដើម្បីអនុគ្រោះ
 ក្នុងសត្វជាតិក្រោយ ។ ព្រះសុរេមនៈអន្លើនោះ ជាទំពាំង
 សក្កុដើរពីរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកមិ ស្តេចកំពុង
 ចង្រឹម ខ្ញុំបូជាគិរិទេវត្តិព្រឹក្សមួយស្តាប់ ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

១៣៦

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

តេជ កិច្ចប្បសារនេន សុត្តន្តម្ភលេខ បោជិតោ
 ភិសកក្សសមាស្សចិ ទុក្ខតិ ទ្ធិបបដ្ឋហំ ។
 តេវីសនិកក្សសរេត សុខេលោ បាម ទត្ថិយោ
 សក្ករកទសម្បន្នោ ឯកោ អាសិ មហាទ្វាលា ។
 បដិសម្ពិទា ធនស្សា វិមោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យវិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ ទុក្ខស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិរិទេលមុដ្ឋិច្ចដកោ ដេរេ
 ឥរេ កាថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ធិរេលមុដ្ឋិច្ចដកោ អបទានំ សម្ពិ ។

សិរិមិ ធិកណ្ឌិប្បិយញ្ញោបទានំ

[៧៧] សុខដ្ឋំលោតិ បាមេន សយម្ភ អបរាជិតោ
 រាវតា(*) ចិក្ខុមិគ្វាន ធនវិ បាវិសិ ដិបោ ។
 កិណ្ឌបាវិ ធិវិគ្វាន ចិក្ខុម្ភ ធនក មុចិ
 កាតកិញ្ញាវ សម្ពុត្តោ សោ វសិ វធមន្តេ ។

* ធន. វិចត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលជាសំរឿន ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុក្ខតិ អស់
 ៣០.០០០ កម្ស ដោយចិត្តជ្រះថ្លាទោះ ក្នុងកម្សទី ២.៣០០
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចគ្រងនិម្មយអង្គ ប្រាមាមសុខេលៈ ទ្រង់
 បរិច្ចណិដោយកែវ វិ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិ បាម ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតំប្បាសរំហើយ
 កំណើតសាសនា របស់ប្រាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិរំហើយ ។

បានព្រម ព្រះធិរេលមុដ្ឋិច្ចដកោ មានកាយ បានសម្រួល

ខ្ញុំគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដិ ធិរេលមុដ្ឋិច្ចដកោ អបទានំ ។

ធិកណ្ឌិប្បិយញ្ញោបទានំ ទី ៧

[៧៧] ព្រះជិនស្រីសយម្ភ ទ្រង់ឈ្នះបាវ ប្រាមាមសុខេលៈ
 ស្តេចចេញអំពីព្រ ហើយចូលទៅកាន់ទីក្រុង ។ ព្រះមុនី
 ស្តេចទៅមិណ្ឌាបុត្រ ហើយចេញអំពីទីក្រុង លុះព្រះសម្ពុទ្ធ
 អង្គរនោះ ទ្រង់ធ្វើកុក្ខកិច្ចចូលហើយ កំណើតក្នុងចន្លោះព្រ ។

ឆវិ ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ

ឥកណ្ឌិបុគ្គិ(១) កក្កយ កុទ្ធស្ស អភិរោមយី
 កសន្ទចិន្តា សុមយោ សយេន្តស្ស ឧបោសិយោ ។
 កក្កន្តុតេ ឥតោ កក្កេ យី បុប្ផមភិរោមយី
 កុក្កតិ ធាកិជាតាមិ កុទ្ធច្វជាយិទិ ដលី ។
 ធន្យសិគិម្ហិតោ កក្កេ អបសេណសនាធាតោ(២)
 សក្កេតនសម្បន្នោ ធន្តវត្តិ មហាព្វលោ ។
 មជិសម្ពិទា កតស្សោ វិរោត្តាមិទ អដ្ឋមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា កក្កំ កុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្មា ឥកណ្ឌិបុគ្គិយោ ដេរោ
 ឥតោ កាជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ ធម្មិ ។

១ ឆ. ឥកណ្ឌិបុ ។ ២ ឆ. ឧបោសិសាធាតោ ។

ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ ទី ១

ខ្ញុំបានចិត្តប្រដៅ បានចិត្តរិករោម បានយកផ្កាឥកណ្ឌិប្រឹក្ស
 បូជាដល់ព្រះពុទ្ធសយម្ហូ ទ្រង់ស្រឡាត្រឡាដំរី ។ ក្នុងកប្ប
 ទី ៤៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំបំផ
 ដែលស្គាល់គុណនិ នេះជាដល់នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៨៦
 អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រភ្នំ មួយអង្គ ព្រះនាម
 អបសេនេ ទ្រង់បរិច្ចាលិយោយវិកា វិ ប្រការ បានតម្លាង
 ប្រើន ។ មជិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានព្រា ព្រះឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោត បានកាយ បានសម្រែងខ្លួន
 អាថាទាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឥកណ្ឌិបុគ្គិយឆោតកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មគោល
ទសមិ យុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោគោលទានំ

[១០០] បទុមុត្តរោ ឆាម ជំពោ អាហុតិធិ ធម៌ក្កហោ
 កវតា ធិក្កុមិទ្ធានំ វិហារិ យាតិ កក្កុមា ។
 ឧកោរោត្តេហំ បក្កុយ្យេ យុដិកំ បុប្ផមុត្តមំ
 ពុទ្ធស្ស អភិរោចេសិ មេត្តចិក្កុស្ស ភាជិយោ ។
 ភេទ ចិក្កុយ្យសារោទ អនុរោក្ខាន សឡោ
 កញ្ចាធិ សតសហស្សំ ទុក្កតិ ធូបធម្មហិ ។
 ឥតោ បញ្ញាសកម្មេស្ស ឯកោ អាសិ ជំពាជិយោ
 សមិគទទ្ធា ឆាម កក្កុតិ មហាឡោ ។
 កជិសម្ពិទា កតស្សោ វិហោត្តាភិក អដ្ឋិចេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ឆិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថំ ។
 ឥតិ សុទិ អាយស្មា យុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោ ជេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

យុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោស្ស ធម្មគោល សម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោល
យុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោគោលទានំ ទី ១០

[១០០] ព្រះជំនឿស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ក
 ព្រះអង្គគួរទទួលស្រៀងបូជា ទ្រង់ចេញអំពីព្រះហឺយស្ត
 ទៅកាន់វិហារ ។ ខ្ញុំកាន់កុំយុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោ ដោយដៃ
 ទាំងពីរ យកទៅបូជាដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ
 ប្រកបដោយមេត្តា មិនញាប់ញឹកដោយលោកធម៌ ។ ខ្ញុំបាន
 សម្បទារឿយ ។ មិនដែលទៅកាន់ទុក្កតិ គល់មួយសែនកម្ម
 ដោយចិត្តជ្រះថ្លាទោះ ។ ក្នុងកម្មទី ៨០ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបាន
 កើតជាស្តេចក្រុងមួយក្នុង ជាតិជាតិផង ព្រះនាមសមិគ-
 ទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចរិសម្ពុតា ៤ វិហារ
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះយុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោ មានអាយុ បានសម្រួលខ្លួន
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ យុច្ឆិកប្បវិញ្ញយោគោល ។

ឧទ្ទាស័

តតាលី តិលាសន្តារោ ទណ្ឌុល្លិ អសោតិយោ
អត្តោលកោ តិសលយោ(១) តិទុកោ លេលបុត្តិយោ
តិកណ្ឌិកោ ឆ យុដិកោ(២) តាថា បញ្ញាស មដ្ឋិ ឆ ។

អាលទុត្តិយវន្តោ វសនំ មោ ។

អបិ វិក្កុទ្ទាស័

ភិក្ខុទាយិ មរិវំ ភេ សេរេយ្យោ(៣) សោភិតោ តថា
ឆត្តោ(៤) ឆ ពទ្ធដិវិ ឆ សុភារិចរិយោមិឆ
កុមុនោ កុដដោ ចេវ តតាលិ ធមសោ កតោ
ឆ សតាមិ ឆ តាថាមិ ឆ សដ្ឋិ ឆ តតុត្តិ ។

ភិក្ខុទ្ធសនំ ទុតិយសតំ សន្តមំ ។

១ ម. បល្លា ០ ។ ២ ម. ភិក្កុណិកយុមិកោ ០ ។ ៣ ម. សោធរយ្យោ ។ ៤ ម. ឆត្តិ ។

ឧទ្ទាស័

អាលបុប្ផិយភ្នេតបទា ១ ភិលាសន្តារោយកភ្នេតប-
ទា ១ ទណ្ឌុល្លិយភ្នេតបទា ១ អសោកបូជកភ្នេតបទា
១ អត្តោលកភ្នេតបទា ១ តិសលយបូជកភ្នេតបទា ១
តិទុកទាយកភ្នេតបទា ១ តិរិទលបុត្តិយភ្នេតបទា ១
តិកណ្ឌិបុប្ផិយភ្នេតបទា ១ យេថិកបុប្ផិយភ្នេតបទា ១ មាម
ភាថា ៨៨ ។

ចប់ អាលទុត្តិយវន្ត ទី ៤០ ។

មួយទៀត ឧទ្ទាស័នៃវិក្កុ

ភិក្ខុទាយិវិក្កុ ១ មហាមរិវំវិក្កុ ១ សេរេយ្យវិក្កុ ១ សោភិត
វិក្កុ ១ ឆត្តវិក្កុ ១ ពទ្ធដិវិវិក្កុ ១ សុភារិចរិយោមិ
កុមុនវិក្កុ ១ កុដដវិក្កុ ១ អាលបុប្ផិយវិក្កុ ១ ក្រវិថា ១០
វិក្កុ មានភាថា ៦៦៦ ។

ចប់ ភិក្ខុវិក្កុសកៈ និង ទុតិយសកៈ ។

ឯកវិសធិមោ កណ្តិការបុប្ផិយវគ្គ

បឋមី កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាទាបនំ

[១០១] កណ្តិការិ(១) បុប្ផិកំ ធិស្វា ឱចិធិត្វាធិហំ តតា
 តិស្សស្ស អភិរោមេសី ឱយតិណ្ណាស្ស កាធិខោ ។
 ទ្រេនុតេ ឥតោ កាធម្ម យំ បុប្ផមភិរោមយី
 បុក្កតិ ហាភិជាហមិ កុទ្ធច្វយាយិធំ ធរំ ។
 បញ្ចត្តិសេ ឥតោ កាធម្ម អរុណាណាលោតិ វិស្សុតោ
 សត្តរគមសឡា ចក្កវត្តិ មរោឡលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កាតំ កុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កណ្តិការបុប្ផិយោ ថេរោ
 ឥហ កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាស្ស ឥចតាមំ សទត្ថំ ។

១ ឆ. កណ្តិ ។

កណ្តិការបុប្ផិយវគ្គ ទី ២១

កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាទាបនំ ទី ១

[១០១] កុណ្ឌិកាលនោ ខ្ញុំយិញ្ញាមិមកណ្តិការមានក្តិរិក
 ទើបចេយកទៅបូជាព្រះភិស្សុសម្ពុ ទ្រង់ឆ្លងអន្លង់ហើយ
 មិនញាប់ញ័រដោយលោកមិ ។ កុណ្ឌិកា ៧៦ អំពីកប្ប
 នេ ព្រោះចោតុវិសេខ្ញុំបានបូជា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់
 នេដាដែលវិនុបូជា ។ កុណ្ឌិកា ៧៧ អំពីកប្បនេ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រក្កតិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមអរុណាបាលដ្ឋុ
 តា ទ្រង់បរិច្ចណិដោយកែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ២ វិហោកុ ៨ ធិនិកិញ្ញា ២ នេ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុខ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានពូជា ព្រះកណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរា ទានអាយុ បានសម្បែងខ្លួន

ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឃុំ កណ្តិការបុប្ផិយត្ថេរាទាបនំ ។

ទុតិយំ មិណេលបុប្ផិយត្ថោបទានំ

សុវណ្ណវណ្ណា កកវា	សតវិសី មការវេ(១)
ចង្កមដំ សមាទ្រោ	មេត្តចិត្តោ សិទិ សតោ ។
បសន្ទចិត្តោ សុមោ	ដោមេត្តា ញាណមុត្តមិ
មិណេលបុប្ផិ មក្កយ្យ	ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
ឯកគ្គិសេ ឥតោ កាឃ្យ	យី បុប្ផមភិវុជយី
មុត្តតិ ហភិជាហមិ	ពុទ្ធបូជាយិដំ មលំ ។
ឯក្ខន្តិសេ កាឃ្យម្ពិ	សុមេយយេនាមតោ
សត្តវគ្គនសម្បន្នោ	ចក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
វជិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិហោក្កាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សដ្ឋិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

ឥតំ សុទិ អាយស្មា មិណេលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥហា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មិណេលបុប្ផិយត្ថោ អចទានំ សន្តំ ។

១៥. ១៣៧ ។

មិណេលបុប្ផិយត្ថោបទានំ ទី ២

[១០៦] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទិ ទ្រង់មានវណ្ណៈ
ដូចមាស មានសិរិច្ឆេន មានភ្នំដំប្រសើរ មានមេត្តាចិត្ត
មានព្រះស្មារតី ស្តេចទៅកាន់ទីច្រៀម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
មានចិត្តរីករាយ សរសើរនូវញាណដ៏អក្ខម ហើយយកមុ
ត្តាមិណេលបុប្ផិ ទៅបូជាដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្សិ ៣១
អភិកម្សនៈ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាត្ត ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាដល់នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកម្សិ ២៧
ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំមួយអង្គ ព្រះនាមសុមេយនៈ
ទ្រង់បរិច្ចសារិដោយវិក័ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
ចជិសម្ពិទា ២ វិហោក្ក ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
កាន់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះមិណេលបុប្ផិយត្ថោ មានកាយ បានសម្តែង
នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មិណេលបុប្ផិយត្ថោបទានំ ។

ធាតុយំ កំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវាបទានំ

[១០១] កត្យានុក្ខយេ បង្កាសោ សត្វត្ថា លោកនា-

យកោ

ឱនកំ ធម្មោមោក្ខយ្ហ	សិទាយំ លោកនាយកោ ។
បក្កយ្ហ កំកណិប្បដិដ្ឋិ	វិបស្សិស្សាភិរោធយេ
ឱនក្ខត្តោ សុមនោ	ធិបទិទ្ធស្ស ភាទិទោ ។
ឯកទុក្ខេ ឥតោ កម្មេ	យំ បុប្ផភិរោធយេ
ទុក្ខតិ ធាតិជាទាមិ	ពុទ្ធម្មនាយិទិ ធម្មិ ។
សត្តវិសតិកម្មម្ហំ	រាជា ភិមរដោ អហុ
សត្តានុសម្មេន្ទោ	កោវត្តិ មហាព្វលោ ។
បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ	វិមោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
ធម្មកំព្វា សច្ចិកតា	កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនទិ ។
ឥត្ថិ សុទិ វាយស្មា	កំកណិកប្បដិដ្ឋិយោ ។ ដេវោ

ឥហ កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

កំកណិកប្បដិដ្ឋិយស្ស អថវាទំ ធម្មតំ ។

កំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវាបទាន ទី ៣

[១០២] ព្រះសត្វត្ថា លោកនាយក ប្រាកដស្មើដោយ

ត្រៀមបូជាវិការវិទាស ព្រះលោកនាយក ស្តេចចុះកាន់
 ទំក្រសេរីយេច្រង់ស្រង់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្ត
 រីករាយ កាន់យកខ្លួនកំណើន ទៅបូជាដល់ព្រះវិចិត្រ ជា
 ឯងនឹងសង្ឃដើរពីរ ទ្រង់ទិញបញ្ជីដោយលោកធម៌ ។
 កុណិកប្បទី ៤១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជាបូជា
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដែលខ្ញុំបូជា ។ កុណិកប្បទី
 ៤៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបូជាតែជាស្តេចប្រកត្តិ ព្រះនាម
 ភិមរេ ទ្រង់បរិបូណិយដោយគៃ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិទាកុ ៨ និងកកិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបូជាធ្វើទ្យង់កំព្វសំហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបូជាប្រតិបត្តិហើយ ។

បូជាព្រះកំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវា មាននាយ បូជាសម្ព័ន្ធ

នូវភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ កំកណិកប្បដិដ្ឋិយត្ថេវាបទាន ។

បញ្ជី ពណ័យល្ហោបទាន

(១០២) អគ្គនិស្សី គុ កកា ធិបដិដ្ឋោ ធាសកោ
 បុរក្ខោ សារកោហិ កង្កាភិ ទុចាគមិ ។
 សមតិក្ខំ កាកោយោ កង្កា អាសិ ទុក្កា
 ទុក្កាយិ កិក្កុសង្កិ កុក្កា ធិបទុក្កមិ ។
 អដ្ឋារសេ កម្មសតេ យំ កម្មមករិ គណ
 ដុក្កតិ ចាភិជាចាមិ ករណាយ វដិ ដលំ ។
 តេសិវោ កម្មសតេ បញ្ច សញ្ជោកា អហំ
 សក្កកេសម្មន្តា កក្កាភិ មហាទ្វលា^(១) ។
 កដិសម្ពិទា កេស្សោ វិហោក្កាមិ កដិមេ
 កដ្ឋកិក្កា សដ្ឋកា កតិ កុក្កុស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 វដិ កុក្កិ អាស្សា ករណិយោ ថេរោ វដា
 កថាយោ អកាសិក្កាភិ ។

ពណ័យល្ហោបទាន កថាខណ្ឌ ១

១ ក. វិហោ យំ បញ្ចកេ វដិ កដិ កាកោហិ ក្រាហ្មកោ កុលេ សក្កិ វដិ វដា សមរយេហិ បញ្ចំ សក្ក សាសនេនិ វិស្សំ ។

ពណ័យល្ហោបទាន ទី ៤

(១០២) ព្រះមោក្ខកោ ព្រះនាមក្កុស្សិ ជាដំបូង
 សក្កដេវិភិ ជាឧកសកៈ មាត្រកុសារិកិហោបេ ស្តេចចូល
 ទៅកាន់ន្ទេរទុក្កា ។ ឯទុក្កា បានទិកេត្រប្រៀប
 ល្មមក្កុកេដិកុសង្កិ ជាស្តីដល់គេដូចជាដោយក្រ ខ្ញុំ
 បានចម្លងកិក្កុសង្កិ ព្រះកុដិក្កុសង្កិ ជាសក្កដេវិភិ ។
 កុក្កុសង្កិ ១.៧០០ អំពីកុដិក្កុសង្កិ កុក្កុសង្កិ ព្រះមោក្ក
 ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កា នេះជាដល
 វិហោចម្លង ។ កុក្កុសង្កិ ១.៧០០ អំពីកុដិក្កុសង្កិ ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្តេចប្រាជ្ញ ៨ ជាដំ ព្រះនាមសញ្ជោកាវដ្ឋក្កា ទ្រង់បិ
 បូណិដោយវិក ៧ ប្រការ មានកុដិក្កុសង្កិ ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិហោ ៨ ឯកកិក្កា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យកក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកុដិ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះពណ័យល្ហោ មានកាយ បានសម្រែកឱ្យគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពណ័យល្ហោបទាន ។

បញ្ចមំ និក្ខណ្ឌិប្បវិយត្តោបទានំ

(១០៥) វិបស្សនិស្ស កក្កវតោ អាសី អាភិកោ អហំ
 និក្ខណ្ឌិប្បវិយ បក្កុយ ពុទ្ធស្ស អភិកេបយី ។
 ឯកទុក្ខេ វតោ កក្កេ យំ បុច្ឆមភិកេបយី
 ពុក្ខំ ពាភិជាបាមិ ពុទ្ធក្ខជាយំទំ វលី ។
 បញ្ចក្ខិសេ វតោ កក្កេ ឯកោ អាសី ជនាជិបោ
 មហាបតាបោ បាមេន ធក្កវត្តិ មហេទុលោ ។
 វជិសក្កិណា ចតស្សា វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្និកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ភត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា និក្ខណ្ឌិប្បវិយោ វេរោ វតោ
 តាដាយោ អអាសិគ្គាតិ ។

និក្ខណ្ឌិប្បវិយស្ស អបទានំ សមន្តំ ។

និក្ខណ្ឌិប្បវិយត្តោបទានំ ទី ៥

(១០៥) ខ្ញុំជាពាក្យមកដទៃរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាម
 វិបស្ស បានយកក្កវតោ ទៅបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុង
 កថាខុទ្ទក ៤១ អំពីកថានេះ ព្រះវេរោកុដលខ្ញុំ បានបូជាក្ក
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខុក្កិ នេះជាដល់ខែពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកថាខុ
 កថ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្កចចក្រពត្តិ មួយអង្គ
 ជាជំងឺជន ព្រះនាមមហាបតាមៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 វជិសម្ពុតា ៤ វិមោក្ខ ៨ ឯកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់
 ព្យាសហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានពូជ ព្រះនិក្ខណ្ឌិប្បវិយស្ស មានអាយុ បានសម្តែងឲ្យ

តាចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ និក្ខណ្ឌិប្បវិយត្តោបទានំ ។

ធម្មំ ទុទកទាយកត្តោបទានំ

[១០៦] កុញ្ញុំ សាមណំ និស្សា វិជ្ជាសន្មតនាវលំ
 យដោយនកកាយេ សិទ្ធកុស្យ អនាសហំ ។
 ធិដ្ឋលោ រោមហំ អដ្ឋ វិមលោ ទិណសំសយោ
 កវេ ចិត្តមាណសំ(១) ដលំ ចិត្តតេ មម(២) ។
 ចតុត្ថវតេ ឥតោ កម្មេ ទុកកំ អននិ ភនា(៣)
 ទុកតិ ធាតិជាតមិ ទុកកនា ធាស្សនំ(៤) ដលំ ។
 ឯកសង្ខតោ កម្មេ ឯកោវ វិមលោ អហុ
 សន្តវតសម្មា ចក្កវត្តិ មហាទុលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចកស្ស វិមោក្ខាមិក អដ្ឋមេ
 ចន្ទកិញ្ញា សង្ខតា កកំ ទុកុស្យ សាសនំ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា ទុកកាយោ កោ មេវេ ឥតោ
 តាណាយោ អកាសិគ្គាតិ ។

ទុទកទាយកត្តោបទានំ សន្មតំ ។

១ ច. ចិត្តមាណសំ ។ ២ ច. សុតំ ។ ៣ ច. ចតុត្ថវតោ កម្មេ ទុកកំ យមតា-
សណំ ។ ៤ ច. ទុកកស្សនំ ។

ទុទកទាយកត្តោបទានំ ទី ២

[១០៦] ខ្ញុំយើញ (ខ្ញុំព្រះសិទ្ធកុស្យ) ជាសមណៈ
 កំកុតិទានំ បានផងទឹកថ្លាមិកម្លប់មួយក្នុង ក្លាយដល់ព្រះ
 សិទ្ធកៈ ។ ក្នុងវិជ្ជានេះ ខ្ញុំមិនមានមន្ទិល ប្រាសចាកមន្ទិល
 អស់សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងភពដែលខ្ញុំកើតហើយ ផលរវែង
 កើតដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកម្មទី ៧២ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយទឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខកិ
 នេះជាផលនៃការថ្វាយទឹក ។ ក្នុងកម្មទី ៦១ អំពីកម្មនេះ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភក្តីមួយអង្គ ព្រះនាមវិមលៈ ទ្រង់បរិ-
 បូណីដោយកែវ ៧ ច្រកា មានកម្លាំងច្រើន ។ ចំណែក
 ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ល្អសំហើយ
 ទាំងលាសា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រះទុទកទាយកត្តោ មានកាយ បានសម្តែង

ក្នុងភាសាទំនេរ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ទុទកទាយកត្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
សុត្តន្តំ សលទ្ធម្មាណិយត្តោបទានំ

(១០៧) កាលិកាវរំ ជោតន្តំ ធិសិទ្ធិ បទ្ធកន្តរ
ឱកាសេន្តំ ធិសា សព្វា សិទ្ធក្កំ ធរសារមិ ។
ធនុំ អភេជ្ឈិ(១) កត្វាធិ ឧសុំ សទ្ធាយហំ ឧទា(២)
បុរិ វស្សំ ធរត្វាធិ កុទ្ធស្ស អភិភេចយិ ។
ធរុទ្ធាតេ ឥតោ កាប្បេ យំ បុច្ឆនភិភេចយិ
ទុក្កតំ ធាភិជាធាមិ កុទ្ធស្សជាយំធិ ធរសំ ។
ឯកាបញ្ញាសិគោ កាប្បេ ឯកោ អាសិ ធីតិទុរោ
សត្តាតទសម្បុន្តោ ធរក្កវត្តិ មហាទុលោ ។
បដិសង្កតា ធរសេន្ត វិហាត្វាធិធិ អដ្ឋិមេ
ធរ្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្សា សលទ្ធម្មាណិយោ ដេវោ
ឥហ កាជាយោ អកាសិក្កាតិ ។

សលទ្ធម្មាណិយត្តោបទានំ សមន្តំ ។

១ ឧ. អភេជ្ឈិ ។ ២ ឧ. ឧសុំ សទ្ធាយ ហត្ថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
សលទ្ធម្មាណិយត្តោបទានំ ទំ ពី

(១០៧) (ខ្ញុំបាទឃើញ) ព្រះសិទ្ធកុសម្មុទ្ធ ព្រះអង្គជាសារមិ
ទុន្តានត្ថានៈ ត្រង់រឿងដូចជាគណិកា គង់នៅត្រង់ចន្លោះ
ក្នុង ត្រង់ញាតិទិស ទាំងក្នុងទ្វីបភូមិ កាលនោះខ្ញុំស្យាត្រញ
ធ្វើចម្លែងឱ្យបែកដាច់ បានកាប់ដាក់ទង ចូលព្រៃកុទ្ធ ។
ក្នុងកថា ៧៤ អំពីកថាខ្លះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានចូលដាក់
ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតំ នេះជាធរណីយកុទ្ធចូរ ។ ក្នុងកថា
៧៥ អំពីកថាខ្លះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចត្រង់ មួយអង្គ
ព្រះនាមជុតិទ្ធាៈ ត្រង់ចំបូលវិជ្ជាយុវិកា ៧ ប្រការ មាន
កម្លាំងច្រើន ។ បដិសង្កតា ៤ វិហាត្វ ៨ ធិតិកញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ចូលវិហាយ ទាំងសាសនា បេសព្រៃកុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រកបក្តីហើយ ។

បានពួក ព្រះសលទ្ធម្មាណិយត្តោ មានអាយុ បានសម្រួល
ឱ្យភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សលទ្ធម្មាណិយត្តោបទាន ។

សុទ្ធកិច្ចិក បុព្វនិកាយស្ស អបចានំ
នវិមំ អាណាទាយកច្ឆេរាបទានំ

[១០៧] អាណាភំ មយោ ធិដ្ឋំ សិទ្ធិោ លោកតទុចោ
ចារេមិ បធុវិ សត្វំ កេវលំ វស្សំ វសិ ។
កិលេសា ឈាមិតា មញ្ញំ កវំ សទ្ធេ សមូហតា
ចារេមិ អដ្ឋិមំ ទេហំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
សត្វវិសេ វិគោ កម្សេ អរោសិ ទតុរោ ជនា
សមន្តវុណា ឆាម ចក្កវត្តិ មហាទុលា ។
បដិសន្តិទា ចតស្សា វិហោត្តាមិក អដ្ឋិមេ
ចន្យភិក្ខា សន្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
វត្តំ សុនំ អាយស្មា អាណាទាយកោ ដេរោ
វិហោ កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អាណាទាយកច្ឆេរាបទានំ សម្ពុំ ។

សុទ្ធកិច្ចិក បុព្វនិកាយ អបចាន
អាណាទាយកច្ឆេរាបទានំ ទី ៧

(១០៧) ខ្ញុំបានឆ្ងាយដើរភាពាវ ដល់ព្រៃសិទ្ធិ ជាលោក-
ភារី (ដោយកុសលកម្មនេះ) ខ្ញុំប្រទ្រង់ដែលដំបាំងមូលនេះ ។
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសាដំបាំងច្បាយ កតតាំងអស់ ខ្ញុំជកោល
ហើយ ខ្ញុំប្រទ្រង់កាយជាទីបំផុត ក្នុងសាសនា យេស៊ូ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា ២៧ អំពីកថ្យនេះ ខ្ញុំបាន
កើតជាស្តេចចក្រភក្តិ ៤ ជាភិ ព្រះនាមសមន្តវុណាដូចគ្នា
ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសន្តិទា ៤ វិហោតុ ៨ និង
អភិក្ខា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំង
សាសនា យេស៊ូព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានច្រើនបង្កើតហើយ ។

បានពូជ ព្រះភាពាទាយកន្តរ មានកាយ បានសម្ពុទ្ធិគូ
ភាពាទាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ អាណាទាយកច្ឆេរាបទានំ ។

ទស្សន៍ បាបនិវរិយន្តោបទានំ

[១១១] តំស្សស្ស វា កកវតោ ទេវទេវស្ស តាទិទោ
 ឯកច្ចតំ មយា ទិទំ វិច្ឆសន្ទេន ទេតសា ។
 ទិវុតិ កោតិ មេ ទាបំ កុសលស្ស្វចសឡនា
 អាសាសេ ទត្តិ ទារទំ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
 ទវិមំ វត្តតេ មយ្ហិ កវំ សទ្ធេ សម្មហតា
 ទារមិ អទ្គិមិ ទេហំ សង្គសម្ពុសាសនេ ។
 ទ្វេនវុតេ វតោ កម្មេ យំ ទត្តមទទំ តនា
 ទុក្ខតិ ទាភិជាទាមិ ទត្តនានស្សិទំ ផលំ ។
 ទ្វេសត្តតិ វតោ កម្មេ អដ្ឋាសីសុ ផនាទិទា
 មហានិទាននាមេន វាជាទោ ទត្តវត្តិទោ ។
 មជិសម្ពិទា មតស្សេ វិមោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ទធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ទុក្ខស្ស សាសនទំ ។
 វត្តិ សុទំ អាយស្មា ទាមនិវរិយោ វេហេ វតោ
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បាបនិវរិយន្តោបទានំ មទនំ ។

បាបនិវរិយន្តោបទាន ទី ១១

[១១១] ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លាបានថ្វាយគ្រូម្នាក់ ដល់គ្រូមាន
 គ្រូភោគគ្រូទាមគិស្សៈ ជាទៅតា របស់ទៅតា ជាតាទិ
 បុគ្គល ។ ខ្ញុំបានយាត់អំពើបាប ហើយចំពេញតែអំពើកុសល
 ទៅតាតែងប្រតិទ្រូត (ឱ្យខ្ញុំ) ឮដំណាស់ នេះជាផលនៃ
 បុព្វកម្ម ។ ភពជាទីចម្រើនរបស់ខ្ញុំ តំពុលប្រព្រឹត្តទៅ ភព
 ទាំងអស់ខ្ញុំបានតាសវិលវិលទោលហើយ ខ្ញុំទ្រទ្រង់ភពកាយ
 ជាទីចម្រើន ក្នុងសាសនា នៃគ្រូសង្គសម្ពុ ។ ក្នុងកម្សិ
 ៧៦ អំពើកម្សិទេ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះបោកដល់ខ្ញុំបាន
 ថ្វាយគ្រូ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយ
 គ្រូ ។ ក្នុងកម្សិ ៧៦ អំពើកម្សិទេ ខ្ញុំបានកើតជះស្តេច
 ចក្រកន្តិ ៨ ជាតិ ជាតំជាតំផង គ្រូនាមមហានិទាន ។
 បដិសម្ពិទា ២ វិចារុ ៨ និវិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់គ្រូពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រួយ គ្រូបាបនិវរិយន្តោ មានកាយ បានសម្រេចខ្លួនគាត់
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បាបនិវរិយន្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស គម្ពោធនំ

ទុទ្ធានំ

កណ៌កាណោ មិណេលត្ស កិកណ៌ ភារណោ ធម៌
និកុណ្ណិកុដ្ឋិ នកោណោ សលន្សោ ធម៌ កុរុណ្ណាកោ
អាណារណាជំ មាចត្ស អដ្ឋតាឡិស តាថកា ។

កណ៌ការច្បងវិញ្ញោ ៥នីសនិមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ គម្ពោធនំ

ទុទ្ធានិ

កណ៌ការច្បងវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។ មិណេលច្បងវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។
កិកុណ៌កច្បងវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។ ករណ៌វិញ្ញោគម្ពោធនំ ។
និកុណ្ណិកច្បងវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។ ទទកតាយករណ៌គម្ពោធនំ ។
សលន្សោវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។ កោរណ្ណច្បងវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។
កាណារណាជំវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។ មាចនិកវិញ្ញោគម្ពោធនំ ។

មានភាថា ៤៨ ។

ចប់ កណ៌ការច្បងវិញ្ញោ ទី ២១ ។

ពារីសតិមោ ហត្ថវិគ្គោ

បឋមី ហត្ថិទាយកត្តោបទានំ

[១១១] សិទ្ធកុស្យ កតវតោ ធិបទិទ្ធស្ស តាធិបោ
 ធាតសេដ្ឋោ មយោ ធិន្នោ ត្នៀសាធិន្នោ ទុរុទ្ធកោ ។
 ទុក្ខមត្តំ អនុកោមិ សន្និបទមនុក្ខរំ
 ធាតទានំ(១) មយោ ធិន្នំ សព្វលោកហិតេសិបោ ។
 ធាតុទុរុតេ វតោ កាប្បេ យំ ធាតមទទិ តទា(២)
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ធាតទានស្សិទិ ដលំ ។
 អដ្ឋសត្តិកាប្បដ្ឋិ សោឡសាសិសុ ទត្តិយោ
 សមន្តចាសាធិកា ធាម ចក្កវត្តំ មហាទូលា ។
 ចជិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោត្តាមិ ច អដ្ឋមេ
 ចឡភិញ្ញា សច្ចិកតា កាតិ ទុទ្ធស្ស សាសនន្នំ ។
 វត្តិ សុទិ អាយស្មា ហត្តិទាយកោ ដេវោ វតោ
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ហត្ថិទាយកត្តោ អទានំ ធាតុំ ។

១ ធិ. អទានំ ។ ២ ធិ. កាមវត្តោ ។

ហត្ថិវិគ្គ ទី ២២

ហត្ថិទាយកត្តោបទាន ទី ១

[១១១] ខ្ញុំបាទថ្វាយដំរីជ្រៃសិរី មានក្នុង មានកម្លាំង
 ព្យាយាមក្លាហាន ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធកុស្យ ថា
 អំពាវសត្វជើងពីរ ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបាទខ្ញុំប្រយោជន៍
 ដ៏ទុក្ខម អិសិទ្ធិបទដ៏ជ្រៃសិរីនេះ ព្រោះខ្ញុំបាទថ្វាយដំរី
 ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកខ្ញុំប្រយោជន៍ ដល់សត្វលោក
 ទាំងពួង ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧៤ អំពីកថាខ្មែរ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាទថ្វាយដំរី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាដល់នៃការថ្វាយដំរី ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧៤ ខ្ញុំបាទកើតជា
 ស្តេចចក្រភ្នំ ១៦ ជាតិ ព្រះនាមសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាហិតិកៈដូចគ្នា
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ពិទា ៤ វិមោត្ត ៤ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទថ្វាយ ព្រះហត្ថិទាយកត្តោ មានកាយ បាទសម្ពុទ្ធនៃ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ហត្ថិទាយកត្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ
ទុតិយំ បាណិទាយកណ្តោបទានំ

[១១៤] អរត្តិកស្ស ឈាយំ ទោ(១) មេត្តចិត្តកចស្សិ ទោ(២)

ឧទ្ទស្ស កតៃត្តស្ស	តទាសិ ចាទទិ មហំ ។
តេឧ កម្មេឧ និចទិទ្ធ	លោកាដេដ្ឋ ឧភសក
និទ្ធកយានំ ឧទុកោមិ	បុព្វកម្មស្សិទិ ផលិ ។
ទត្ថុទ្ធាតេ ឧតោ កម្មេ	យំ កម្មមករិ តទា
ទុក្ខតិ ទាភិជាទាមិ	ចាទទិស្ស ឧទិ ផលិ ។
សត្តសត្តតិទោ កម្មេ	អដ្ឋ អាសិសុ ទត្ថិយា
សុយាទា ទាម ទាមេឧ	ឧក្កវត្តិ មហាទ្វលា ។
ចជិសត្តិទា ទោសេន្ត	វិហាត្វាចិច អដ្ឋិមេ
ទន្សិកិញ្ញា សត្តិកតា	កតិ ទុក្ខស្ស សាសទន្តិ ។

ឧត្តិ សុទិ អាយស្សា ចាទទិទាយកោ ថេរោ ឧហា
កាជាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

ធានិកាយកណ្តោស្ស ឧបទានំ ធាន្តំ ។

១ ឧ. វិណិទោ ។ ២ ឧ. ចិត្តកចស្សិ ទោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ
បាណិទាយកណ្តោបទានំ ទី ២

[១១៥] ខ្ញុំបាណិទាយស្ស ករណី ផលំ ផលំ អ្នកមានមេត្តា-
ចិត្ត មានមហិមា ទៅក្នុងព្រៃ ចម្រើនយោន ចម្រើនចមិ ។
បដិច្ចព្រះអង្គជាតំ ជាតិសត្វជើងពីរ ជាល្បីក្នុងលោក ជា
ឧភសកៈ ខ្ញុំតែងបាណិទាយស្ស ជាទិទ្ធ ដោយកម្មនោះ
នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកម្មទី ៧៤ អំពីកម្មនេះ ក្នុង
កាលនោះ ព្រោះបាណិទាយខ្ញុំបាណិទាយស្ស ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃស្សករណី ។ ក្នុងកម្មទី ៧៧
អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបាណិទាយស្ស ចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ ព្រះនាម
សុយានៈផ្ទៃត្រា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសត្តិ ២
វិហារ ៨ ឧទិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាណិទាយស្ស ជាតំ ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាណិទាយស្ស ហើយ ។

បាណិទាយ ព្រះបាណិទាយកណ្តោ មានអាយុ បាណិទាយ
ជាតំ ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធានិកាយកណ្តោបទានំ ។

ធាតុយំ សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ

(១១៣) វេស្សក្ខ ឆាម កក្ក កិក្កុស ធុប្បក្កតោ
 ធនេសតិ អវិយេសទ្ធានំ ធិត្តាមេត្តោ មហាជនំ ។
 វរមក្ការុញ្ញបត្តាម្មិ សម័តិ អកមាសហិ
 សោហំ ធិសិន្ទកោសត្តោ ធម្មំ អស្សោសិ សត្តុចោ ។
 កស្សហំ ធម្មំ សុត្វាទ ធនេវលោកំ អកច្ចហិ
 តិស កម្មាទិ ធនេស្ម អវសី តត្ថហំ បុរេ ។
 ឯកត្តិសេសីតោ កម្មេ យំ សញ្ញាមលកិ តតា
 ទុក្កតិ ឆាភិជាឆាមិ សព្វសញ្ញាយំនំ ផលំ ។
 ធាតុសម្មិ ឥតោ កម្មេ ឯកោ អាសី ជតាធិតោ
 ឯកផុស្សិតតាមោវ ធក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
 ចជិសម្ពិទា ធកស្សោ វិហោក្កាមិទ អដ្ឋិថេ
 ធន្យកិញ្ញា សដ្ឋិកោតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សព្វសញ្ញាកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្កាតំ ។

សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ សម្ពុទ្ធ ។

សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ ទី ៣

(១១៤) ព្រះបាទព្រះរាជព្រះនាមវេស្សក្ខ មានកិក្កុសធុ
 ចោមកេមទ្រង់សម្រែងអវិយេសទ្ធា ញ៉ាំងមហាជនឱ្យលេត់ទុក្ខ ។
 ខ្ញុំផល់ឱ្យសេចក្តីករុណា បានទៅកាន់ទីប្រជុំ ខ្ញុំនោះអង្គុយ
 ស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តា ។ លុះខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះសាស្តា
 នោះហើយ ក៏បានទៅកាន់ទៅលោក ខ្ញុំនៅក្នុងប្លុកនីទៅ
 លោកនោះ អស់ ៣០ កម្ស ។ ក្នុងកម្សទី ៣១ អំពីកម្សនោះ
 ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃសព្វសញ្ញា ។ ក្នុងកម្សទី ២២
 អំពីកម្សនោះ ខ្ញុំបានគិតជាស្តេចចក្រតន្ត្រីមួយអង្គ ជាចំជាងជន
 ព្រះនាមឯកផុស្សិតៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសម្ពិទា ៤
 វិហោក្ក ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮជា ព្រះសព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ មានអាយុ បានសម្រែងឱ្យគាត់
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

រាប់ សព្វសញ្ញាភព្វរាបទានំ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ញត្តិ ឯកសញ្ញាករោបទានំ

(១១២) ទុមក្កេ បិសុក្ខុលីកំ លក្ខិំ និស្វាទ សត្តុខោ
 អញ្ញុលី បក្កុហេទ្វាទ បិសុក្ខុលី អវុទ្ធិហំ ។
 ឯកក្ខិសេ ឥតោ កាខ្សេ យំ សញ្ញមលកិ កណ
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធាមិ ពុទ្ធភ្វជាយនិំ ផលំ ។
 បញ្ចវិសេ ឥតោ កាខ្សេ ឯកោ អាសី ផណធិហោ
 អមិកាកោតិ ធាខេទ ធក្កវត្តិ មហេទ្វលោ ។
 បដិសក្កិណា ធកស្សោ វិហោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនធំ ។
 ឥតិំ សុទិំ អាយស្មា ឯកសញ្ញាកោ ដេវេ
 ឥហ កាថាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ឯកសញ្ញាករោស្ស អបទានំ សច្ចំ ។

បញ្ញមំ វិសិសញ្ញាករោបទានំ

(១១៥) ឧទធំំ សតវិសិវ បិកវិសិវ កាលុមិ
 ក្សក្សសកិវ បវិ សុជាតិ មទ្ធកន្តវ ។

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឯកសញ្ញាករោបទាន ទី ៤

(១១២) ខ្ញុំឃើញសំពត់បង្កិក្ខុល ដែលទើបលើចុងឈើ
 ក៏ឆ្លងអញ្ជាញវាយសំពត់បង្កិក្ខុលដល់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកម្ម
 ទី ៣១ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 នូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខុក្ខតិ នោះជាផលវៃធាតុបូជា ។
 ក្នុងកម្មទី ២៨ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្លុចប្រកត្តិ
 មួយអង្គ ជាធំជាងផទ ព្រះចោមអមិធាកៈ ច្រើនជាងគ្រប់
 ច្រើន ។ បដិសម្ភិកា ៤ វិហោក្ខ ៨ និងកិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសញ្ញាករោ មានកាយ បានសង្កេតនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្រើន ឯកសញ្ញាករោបទាន ។

វិសិសញ្ញាករោបទាន ទី ៥

(១១៥) (ខ្ញុំបានឃើញ) ព្រះសុជាតសម្មុទ្ធ ច្រើនជាងស្មីច្រើន
 ដូចព្រះកោតិក្សដែលទើបនឹងរះ ឬដូចព្រះចន្ទ្រពានស្មីល្បឿន
 ព្រះអង្គប្រសើរ ដូចគ្នាទាំងនឹងគោរុសក ក្រង់ចន្ទ្រវិទ្ធា ។

បញ្ជី វិសិសញ្ញាប្រធាន

ពុទ្ធស្ស អាណាថា សា ជនតេ ចតុក្កន្តេ
 វិសេ ចិត្តិ ចសាទេត្វា កម្មំ សក្កម្ហិ វេទនមំ ។
 ធម៌សេសេសុ កម្មេសុ កុសលំ កាវតំ មយា
 ភេទ ចិត្តប្បសរណេន ពុទ្ធានុស្សតិយោចិច ។
 តិវកកម្មសាស្សោ យំ សញ្ញាមលកំ តតា
 ទុក្ខតំ យាភិយាចមិ ពុទ្ធសញ្ញាយេនិ ដលំ ។
 សក្កចញ្ញាសកម្មតិ ឯកោ អាសិ ជនាទិចោ
 សុជាតោ យាម យាមេន ចក្កវត្តិ មហាទុលោ ។
 បដិសន្តិទា ពតស្សោ វិវេកក្កាបិច អដ្ឋិម
 ធម្មវិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្មា វិសិសញ្ញាកោ វេរោ ឥវា
 កតាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វិសិសញ្ញាប្រធាន បញ្ជី ១

វិសិសញ្ញាប្រធាន ១៨

កតុភាពរបស់ប្រាជ្ញាដោះ រឿងក្នុងចន្លោះ ខ្ញុំធ្វើចិត្ត
 ឱ្យជ្រះថ្លាក្នុងស្ម័គ្រចិត្ត ក៏បានទៅរកយកក្នុងឋានសួគ៌ អស់
 មួយពយ្យ ។ ក្នុងកម្មទាំងឡាយដ៏សេស ខ្ញុំបានធ្វើកុសល
 ដោយចិត្តជ្រះថ្លាដេរដេរ ដោយករណីកុទ្ធកុលដេរ ។ ក្នុង
 កម្មទី ៣០.០០០ កំរិតច្បះនេះ ក្នុងកាលនោះ ប្រាមហេតុ
 ដែលខ្ញុំ បានទូរសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងក្រុងកុទ្ធ ។ ក្នុងកម្មទី ៨៧ កំរិតប្ប
 នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតិ មួយអង្គ ជាធំជាងដទៃ
 ព្រះនាមសុជាត ទ្រង់នាទកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្តិតា ៤
 វិចារក្ខ ៨ ឯងអត់ព្រា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ប្រាជ្ញា ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រវិសិសញ្ញាកន្ថោ មានកាយ បានសម្តែងឱ្យ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បញ្ជី វិសិសញ្ញាប្រធាន ១

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ឆៃដ្ឋី សន្និធិត្ថេរាបទានំ

[១១៦] អស្សុត្តេ ហរិវោកាសេ សិវុទ្ធស្និធិ ចានមេ
 ឯកំ ពុទ្ធកតំ សត្តំ អលកិកំ ចជិស្សតោ ។
 ឯកន្តិសេ ឥតោ កម្មេ យំ សញ្ញមលភិ តណ
 តស្ស ភស្តាយ វាហសា ចត្តោ មេ អាសវក្ខយោ ។
 ឥតោ តេសកច្បន្តិ វណិទោ យាម ទត្តិយោ
 សត្តុកតសម្បន្នោ ចក្កវន្តិ មហាឡលោ ។
 ចជិសន្តិចា ធម្មស្សោ វិហោត្តាចិក អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិក្ខុ ភស្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស លាសទន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា សន្និទោ វេរោ ឥតា
 កាថាយោ អភាសិទ្ធាតិ ។

សន្និធិត្ថេរាបទានំ ឧបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុទាន

សន្និធិត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១១៦] ខ្ញុំមានស្មារតីបាទនូវសញ្ញាមួយ ដែលគាំទ្រនៅ
 ក្នុងប្រាសាទ គ្រងដើមអស្សុត្រឹម ដែលមានស្មើទៀត ដូ
 ម្យ៉ាងទៀតទៀត ។ ក្នុងកម្រិត គ្មាន អំពីកម្រិត ក្នុងកាល
 នោះ គ្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាទនូវសញ្ញា ខ្ញុំដល់នូវការអស់
 ទៅនៃសារៈ ដោយអំណាចនៃសញ្ញានោះ ។ ក្នុងកម្រិត
 គ្មាន អំពីកម្រិត ខ្ញុំបាទនឹងជាស្មើច្រកនិ គ្រោះមហិទ្ធិ
 គ្រងចិប្បណិដាយវា វេ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចជិសន្តិ ២ វិហោត ៨ មិនអតិក្ខា ២ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឲ្យ
 ជាតំប្រាសាទ គាំទ្រសាសនា របស់ប្រាសាទ ខ្ញុំបាទ
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទនូវសញ្ញា គ្រោះមហិទ្ធិ នោះ បាទនូវសញ្ញា គ្រោះមហិទ្ធិ

គាំទ្រនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សន្និធិត្ថេរាបទាន ។

សង្គម ពាលវណ្ណទាយកន្ត្រៃបទាន

[១០៧] ពាលវណ្ណា មយា និដ្ឋិ តិស្សស្ស និព្វនក្កុយោ
 តិដ្ឋិ ធិត្វាចនគ្គាយ ចវិទ្យុហោចសន្តិយោ ។
 សន្និទ្ធាចេមិ កកក្កិ ទោសក្កិញ កុដុត្តិ
 ធិត្វាចេមិ ច ខោហក្កិ ពាលវណ្ណស្សនិ ដលី ។
 កិលេសា ឈាបិកា ចយ្ហិ កវា សទ្ធេ សម្មហតា
 ធារេមិ អន្តិមិ ទេហិ សម្មាសម្មុទ្ធសាសនេ ។
 ទ្រេទុវុតេ ឥតោ កាច្យេ យិ កាម្មមករិ កដា
 ទុក្កតិ ចាភិជាចាមិ ពាលវណ្ណស្សនិ ដលី ។
 តេសដ្ឋិដ្ឋិ ឥតោ កាច្យេ មហាកមសធាមតោ
 សត្តរកនសម្បន្នោ ទក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិខោទ្ធាបិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា ពាលវណ្ណាយកោ ថេរោ
 ឥតា តាជាយោ អកាសិទ្ធាភិ ។

ពាលវណ្ណទាយកន្ត្រៃស្ស អចានំ សន្ធិ ។

ពាលវណ្ណទាយកន្ត្រៃបទាន ទី ៧

[១១៧] ខ្ញុំបានថ្វាយអ្វីស្តីកន្តោន ដល់ព្រះបម្រើខ្លួន ព្រះ
 នាមធិស្សៈ ប្រសិនបើចង់ចុក ដើម្បីរលត់កន្តោ ធិនិក្ខេប
 សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយ ។ ខ្ញុំបានរំលែកភ្នំនិរត្តិ ភ្នំនិ
 រោសៈផង រំលែកភ្នំនិរោហៈផង ដែលជាភ្នំនិក្ខេបក្រៃលែង
 ជាងនោះ នេះជាដលេ វៃន្តិស្តីកន្តោន ។ ខ្ញុំដុតចង្កាញ
 កិលេសាទាំងឡាយ តាមរំលែកទាំងអស់ ខ្ញុំប្រទ្រង់នឹង
 កាយជាចីប្តីដុត ក្នុងសាសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុង
 កម្មតិ ៧៦ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដលេវៃន្តិស
 ស្តីកន្តោន ។ ក្នុងកម្មតិ ៦៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចប្រក្រតិ មួយគតិ ព្រះនាមមហាក្រះ ប្រង្វែរម្នាក់
 ដោយព្រៃ វេ ប្រការ មានកម្លាំងប្រើ ។ បដិស្តីចា ២
 វិហាកុ ៧ នឹងកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាតិស្តេចស្តេច
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានថ្វាយ ព្រះពាលវណ្ណទាយកន្ត្រៃ មានកាយ បានសម្តែង
 ដូចគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដ្ឋេច្ឆេ ។
 ចម្រើ ពាលវណ្ណទាយកន្ត្រៃបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មគោ
អដ្ឋមិ អកុសលញ្ញាណញ្ញាណបទានំ

[១១៤] កុសាដកំ កហោត្វាទ ឧបជ្ឈាយស្ស ចារុបេ(១)

មន្តញ្ច អនុសិទ្ធាមិ	កណ្តុកេធស្ស(២) ចត្តិយា ។
អនុសិ វិវជំ ពុទ្ធិ	អាភុតិចំ បដិក្កហំ
ឧសភំ ចវិ អក្កំ	វិស្សិ ពុទ្ធិ កដ្ឋក្កមិ(៣) ។
កុសាដកំ បត្តិវតិ	អក្កមន្តំ ឧត្តមិ
សមុក្កតិ មហាវិ	លោកដេដ្ឋិ ធនសភំ ។
ទិស្វា តិ លោកបដោតិ វិមលិ ធនុសន្តិកំ	
អវិទ្ធិ សត្តុចោ មាទេ វិច្សសន្នេទ ចេតសា ។	
កត្តុដ្ឋវុតេ វិគោ កាម្យេ យំ អបាសិ កុសាដកំ	
នុក្កតិ ឆារិជាជាមិ កុសាដកស្សនិ ដលិ ។	
សន្តត្តិសេ វិគោ កាម្យេ ឯកោ អាសិ ជនាចិចោ	
សុទដោ ឆាម ឆាមេទ ចក្កនត្តិ មហាពុលោ ។	

១ ម. ឧបជ្ឈាយស្សហំ ធុប ។ ២ ឧ. ឆ្មា កេសស្ស ។ ៣ ម. ធនុក្កមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មគោ
អកុសលញ្ញាណញ្ញាណបទានំ ទី ៧

[១១៥] ខ្ញុំយកសាវកកម្រកំ (សាវកសាច់ក្រាស់) ហើយ
សិក្សាមន្ត ក្នុងភាវីមុខនៃព្រះបុព្វបុត្រ ដើម្បីដល់នូវការ
ទទួលបាននូវពរ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមនិស្សៈ ទ្រង់
ប្រោសចាកធូលីធីតាលេស ដូចម្តេចនូវគ្រឿងយូរជា ព្រះអង្គ
ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរលើសលុប ទ្រង់ប្រោសដីធីតាសព្វៈ ។ ដូច
ជាធីតាលាវ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះមហាវិះ ជាគោរពដ៏ខ្ពង់
ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ជាយូរក្នុងលោក ជាពន្ធសកៈ ទ្រង់ជាតំសំពត់
សាវកនិកាក្រកំ ដែលខ្ញុំក្រាលហើយ ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក
ដូចព្រះចន្ទ ទ្រង់ប្រោសចាកមន្តិល បានផ្ទាយចង្កីព្រះបាទា
លស្រព្រះសាស្តាដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកថា ៥២ អំពីកថា
នេះ ប្រោសចោទុវិសេសខ្ញុំបានផ្ទាយសាវកកម្រកំ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់មន្តអី នេះជាផលនៃការផ្ទាយសាវកកម្រកំ ។ ក្នុង
កថា ៥៧ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានគិតជាស្តេចចក្រកន្តិមួយអង្គ
ជាតំជាធីតា ព្រះនាមសុទ្ធាៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

ឧបិសម្ព័ន្ធ សប្បិទាយកត្តោបទានំ

បដិសម្ព័ន្ធ ៤ តស្សោ វិណេត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ តុទ្ធស្ស សាសនម្ហំ ។
 ឥត្តំ សុដំ អាយស្សា អក្កន្តសញ្ញាកោ ថេរោ
 ឥហ តាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

អក្កន្តសញ្ញាស្មេស្ស ឧបទានំ ធម្មតំ ។

ឧបិមិ សប្បិទាយកត្តោបទានំ

(១១៧) ទិសិដ្ឋោ ចាសាធរេ ធារិកណបុរាត្តតោ
 ត្យាដិទំ សមណំ ទិស្វា អតិធាមេសហំ យរិ
 ទេវិដ្ឋិ មហារិ ទេវទេវំ ទណសកំ
 សព្វកេសំ មយោ ទិដ្ឋិ សិទ្ធតុស្ស មហេសិទោ ។
 ឧស្សទ្ធជាជិ ទិស្វា វិធសន្តមុច្ឆិទ្រិយំ
 វិទ្ធិត្វា សត្តនោ ចាទេ អនុសិសារយិ មុនេ ។

សប្បិទាយកត្តោបទានំ ទី ៧

បដិសម្ព័ន្ធ ៤ វិហារុ ៨ ទិវិភកិញ្ញា ៦ នេ ខំបុនេធ្វើឱ្យ
 ដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខំបុន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បុនពុថា ព្រះអក្កន្តសញ្ញាកោ មានន័យ បុនសិទ្ធិខ្លួន
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធម៌ អក្កន្តសញ្ញាស្មេស្ស ។

សប្បិទាយកត្តោបទានំ ទី ៨

(១១៨) ខំអនិយក្ខត្រុណាទទិប្រសេវ មានក្នុងភារិ
 ពោមរោម បុនយើញព្រះសមណៈជាមហាវិរៈ ជាទេវតា
 ដ៏ក្រៃលែង ជាឧកសកៈ ទ្រង់មានការពារ ស្តេចចូលមក
 ជិត ខំក៏នាំមកកាន់ផ្ទះ ខំបុនភ្ជួរសប្បិទិវិប្រតិ ដល់
 ព្រះសិទ្ធតុមហេសិ ។ ខំយើញ (ព្រះអង្គ) មានក្រវល់
 ក្រវាយរាត្រាហើយ មានមុខត្រង្គិយស្រស់ចស់ ក៏ភ្ជួរ
 បង្គំព្រះបាទរបស់ព្រះហស្តា ហើយដើរទៅភារិបុទ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ទិស្វា មំ សុបសទ្ធនំ ឥន្ទ្រិយោ ចារមី កតោ
 ធាតុ អត្តកុមំ វិហោ ហិសរាជានំ អម្ពុរេ ។
 ធាតុច្រៀត ឥតោ កាច្យេ យំ នាទមទនំ តតា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ សច្ច្យតេលស្សនំ ដលំ ។
 ឥតោ សត្តរសេ កាច្យេ ទុតិទេវសចាមកោ
 សត្តរតទសច្ច្យោ ធម្មវត្តិ មហាធូលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មវត្តិ ធម្មវត្តិ សត្តិកតា កតំ តុទ្ធស្ស លាសទន្តិ ។
 ឥន្ទ្រិ សុទ្ធិ អាយស្មា សច្ច្យធាយកោ ដេវោ
 ឥតា កថាយោ អភាសិក្កាតិ ។

សច្ច្យតាយកខ្មោស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទានំ

ព្រះវិសមណៈ ទ្រង់ដល់នូវគ្រឿងខែច្នូ ទ្រង់ឃើញខ្ញុំនោះ
 មានសេចក្តីជ្រេថ្លាស្មោះ ក៏ហោះទៀងកាន់អាកាស ដូច
 ស្តេចបាង្សហើរទៅឮដីអាកាស ។ ក្នុងកថាទី ៧២ អំពីកថា
 នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះបាតុវិសេសខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល់ខែការថ្វាយទានប្រើ ។
 ក្នុងកថាទី ១៧ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រាសាទ
 មួយអង្គ ព្រះនាមទុតិទេវៈ ទ្រង់បរិច្ចារិដោយវិវេក ៧
 ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោក្ខ ៤ ធាតុ
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេច្យ្យតាយកខ្មោស្ស មានកាយ ទានសម្ពុំ

នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដិសច្ច្យតាយកខ្មោស្ស ។

ទស្សន៍ បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណទានំ

[១២០] ចិយនស្សិស្ស កកវតោ ធម្មំ គោតិ មយោ

ធម្មកេហិ ចជិទ្ធនំ   វិភាគបដិវរណំ ។
 កាមំ វិជ្ជាទត្ថាយ   កុសលស្សបសធម្មនា
 កិលេសានំ មហាយាយ   មធម៌ សត្តសាសនេ ។
 វិភោ ឯកានសេ កម្មេ អភិកេដោតិ វិស្សតោ
 សត្តាធនសធម្មនោ   ធម្មវត្ថុ មហាគុណោ ។
 ចជិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្សោ   វិហាក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្មិកតា   កតំ តុទ្ធស្សសាសនទ្ធិ។
 វត្ថុ សុទ្ធិ អាយស្សា   ចាធមិវិហារ វេរោ វិភា
 កាយោ មហាសិទ្ធាតិ ។

បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណ ធម្មានំ សទ្ធិ ។

បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណទាន ទំ ១០

[១២០] ខ្ញុំជម្រាបចម្រើន បិទបំផុតដោយដើមបុស ជា

គ្រឿងការពារប្រយោជន៍កម្រិត ដើម្បីគ្រោះមហាគ្រោះ
 តាមបិយស្សិ ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា កុសលស្ស ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់ការវិវឌ្ឍន៍ដូចគ្នា ដើម្បីលាបដំបូងកិលេស
 តាំងឡាយ កុសលសាវ័ន្ត្រសាស្តា ។ កុសលប្បវិទ្ធិ
 កិលេសនេះ ខ្ញុំបានរកឃើញជាស្រេចក្រព្វ ប្រាថាមអដ្ឋិមេ
 គ្រប់ចិយ្យាដោយកែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 ចជិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហាក្ក ៨ ធម៌កិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ជាក់លាក់ហើយ តាំងលាសនា របស់ប្រាណ្ឌ ខ្ញុំបាន
 គ្រប់ចម្រើនហើយ ។

បានពូជ ប្រាណ្ឌវិញ្ញាណ មានកាយ បានសម្រេចខ្ពស់

គាត់តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ បាធិវិញ្ញាណញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុក្ខានំ

ហត្ថិ ចានចិ សទ្ធក្ស ឯកសញ្ញិ ធរិសិយោ(១)
សទ្ធិតោ កាលវណ្ណិ(២) ធរ តថា ឯកន្តសញ្ញាកោ(៣)
សម្មិ ចាចទិករិ ធរ កតុច្បញ្ញាស កាថកោតិ ។

ហត្ថិវច្ឆោ ករិសនិមោ ។

១ ឧ. វិសិកា ។ ២ ឧ. កាលវណ្ណិ ។ ៣ ឧ. អន្តន្តសញ្ញិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទុក្ខានំ

ហត្ថិចាយកន្តកថទាន ១ ចានទិចាយកន្តកថទាន ១ សទ្ធិ-
សញ្ញាកន្តកថទាន ១ ឯកសញ្ញាកន្តកថទាន ១ វិសិសញ្ញា-
កន្តកថទាន ១ សទ្ធិតោកន្តកថទាន ១ កាលវណ្ណចាយកន្ត-
កថទាន ១ អន្តន្តសញ្ញាកន្តកថទាន ១ សម្មិចាយកន្តក-
ថទាន ១ ចុបទិករិយេកន្តកថទាន ១ ចានភាថ ៥២ ។

ចចំ ហត្ថិវច្ឆ ទំ ២២ ។

ឆើសធីមោ អាណម្ពនទាយកវិគ្គ

បឋមំ អាណម្ពនទាយកញ្ជោបទានំ

[១២១] អគ្គនស្សិស្ស កកវតោ លោកដេដ្ឋស្ស តានិទោ

អាណម្ពនំ ឧយោ ធិត្តិ និកនិទ្ធស្ស តានិទោ ។

ធរណី បដិច្ចាមិ វិកុលំ សាកច្បវិ

កលោសុ ក ឥស្សវិយំ វត្តេមិ វសុបាយ ក ។

កិលេសា យាមិកា ឧយ្ហំ កវិ សទ្ធេ សម្មបាតា

កិស្សោ វិជ្ជា អនុច្បត្តា កកិ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥតោ ទ្វេសដ្ឋិកច្បត្តិ ឧយោ អាសីសុ ទត្តិយា

ឯកានស្សិតនាតា តេ ចក្កវត្តិ ឧបាទ្វលា ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិទានក្កាមិច អដ្ឋិមេ

ធម្មកិញ្ញា សម្ពិកតា កកិ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្តិ សុតំ អាណស្ស អាណម្ពននាយកោ ថេរោ

ឥមា កតាយោ អកាសិក្កាតិ ។

អាណម្ពនទាយកញ្ជោស្ស កកវតំ ធិត្តិ ។

អាណម្ពនទាយកវិគ្គ ទី ២៣

អាណម្ពនទាយកញ្ជោបទានំ ទី ៤

[១២១] ខ្ញុំបាទប្រាប់បង្គំខ្ញុំ ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះ
តាមស្ថានសួរ ជាប្បវត្តិករលោក ទ្រង់នឹងចឹង ជាចំហែង
ពួកសត្វជើងពីរ ជាតាមបុគ្គល ។ ខ្ញុំគ្រប់គ្រងវិសេសដ៏ទៃល់
នឹងសាសា ញ៉ាំងស្សវិយយសឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកសត្វផង
លើវិសេសសុបាផង ។ ខ្ញុំផ្តល់វាញកិលេសទាំងឡាយហើយ
កាសិវលើនឹងកត់ចំណង់ពេលហើយ បាទដល់វិញ ឲ្យ សាស
នាច្រស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទធ្វើហើយ ព្រោះកុសលកម្មនេះ ។
ក្នុងកថា ៦២ អំពីកថ្យនេះ ខ្ញុំបាទកើតដល់ស្តេចក្រុងភ្នំ យ
យ៉ាង ព្រះនាមបកាស្សនៈដូចគ្នា ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។
បដិសក្កិទា ៤ វិ. ៤. ក្នុង ៤ ដំណើរការ ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យពាក់
ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា ច្រើនព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាទច្រើនបង្ក
ហើយ ។

បាទប្រាប់ ព្រះអាណម្ពនិទាយកនេះ បាននាយ បាទសម្តែងខ្លួន
ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការច្នៃច្នះ ។

យំ អាណម្ពនទាយកញ្ជោបទានំ ។

សុត្តនិបាត បុរាណិយស្ស ធម្មកថា
ទុតិយំ អជីនទាយកញ្ជោបទានំ

[១៦៦] ឯកភ្នំសេ វសោ កាឃ្យេ កណ្តាសន្តារកោ អហំ
 អនុសំ វិជំ ពុទ្ធិំ   អាហុតិំ ធម៌កុហំ ។
 ធម្មទណ្ឌំ មយា ធិត្តំ   សិទិំ លោកតទុំ លោ
 កេន កាឃ្មេន ធិមធិនុ   លោកាធម្មេ ឧភសក ។
 សឃ្យត្តិ អនុភោគ្វាន   កិលេសេ លាមយំ អហំ
 ធាវេមិ អន្តិមំ លេហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។
 ឯកភ្នំសេ វសោ កាឃ្យេ   អជិំ យំ អធាសហំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ   អជិំ ធម្មេ វសិំ ធម្មំ ។
 វសោ ធម្មាសកេ កាឃ្យេ   រាជា អាសិំ សុបាយកោ
 សត្តវកេន សឃ្យន្ទោ   ធម្មវត្តិ មហាឡាលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សេន   វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្មិកតា   កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

សុត្តនិបាត បុរាណិយស្ស ធម្មកថា
អជីនទាយកញ្ជោបទានំ ទី ២

[១៦៦] ក្នុងកប្បទិ ធម្ម អតិកប្បនេ នុំបុនកើតជាបុរស
 អ្នកក្រាលកម្រាលសម្រាប់គណៈ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់
 ប្រាសចាកធូលីអិកតៈ នូវទទួលនូវគ្រឿងចូជា ។ នុំបុន
 ថ្វាយកំណត់ស្បែកគ្នា ដល់ព្រះសិទិជាលោកធម្ម បតិគ្រ
 ព្រះអង្គជាដំបូងសត្វដើរពីរ ជាប្បធិក្នុងលោក ជាឧបសគៈ
 នុំបុនទទួលនូវសឃ្យត្តិ ហើយដុតចំផ្កាញ ទូក្នុកិលេស
 ដោយកម្មនោះ នុំប្រទ្រង់រាងកាយជាចិបដុត ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទិ ធម្ម អតិកប្បនេ ព្រោះ
 បានដល់នុំ បានថ្វាយស្បែកគ្នា នុំបុនដល់ស្តាប់ទុក្ខតិ
 នេះដល់នៃការថ្វាយស្បែកគ្នា ។ ក្នុងកប្បទិ ៨០ អតិកប្ប
 នេ នុំបុនកើតជាស្តេចប្រាជ្ញ គ្រឿងមសុបាយកៈ ទ្រង់
 បរិច្ចណិដោយកែ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិហោកុ ៨ ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ នុំបុនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ នុំបុនប្រតិបត្តិហើយ ។

ធម៌យំ ទ្រូរធម៌យំធូររាជ

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា អធិណាយកោ បេរោ
សោ កាតាយោ អកាសិត្តាភិ ។
អធិណាយកោស្ស អធិណិ សច្ចំ ។

ធម៌យំ ទ្រូរធម៌យំធូររាជ

[១២៣] មិត្តលុត្រោ ចុវេ អាសិ អនេត្តា កាណិ ធម៌
អន្តសំ វិវធិ ពុទ្ធិ អាហុតិច្ឆិ បដិច្ចហិ ។
មិសចេសិ មយោ ធិត្តា វិបស្សិស្ស មហោសិ ចោ
សនេកស្មិ លោកស្មិ ឥស្សរិ កាវយោមហិ ។
ឥមិណា មិសនាណេ រតនំ ធិព្វត្តតេ មម
ធុវេ មេ រតនា លោកេ ធិដ្ឋនម្មស្ស បត្តិយា ។
តេហំ សាទ្ធ អតិរោមិ(១) មិសនាណស្ស បត្តិយា
កត្តក្ស មុទុកំ មយំ បញ្ញា ធិបុណវេធិធិ ។
ឯកាទុវេតេ សតោ កាច្យេ យំ មិសមនធិ តនា(២)
ធុក្កតិ បាភិជាតាមិ មិសនាណស្សិធិ ផលំ ។

១ ម. អនុរោមិ ។ ២ ធី. អហំ ។

ទ្រូរធម៌យំធូររាជ ទី ៣

បាទព្វហិ ព្រាហ្មណិ តាយកេន្តេ ហានោយុ បាទសវិច្ឆន្តិវិភាហ
តាំងនេ វោយប្រការដ្ឋិច្ឆេ ។
ធម៌ ធម៌ណាយកោស្ស ។

ទ្រូរធម៌យំធូររាជ ទី ៣

[១២៤] ក្នុងកតមុន ខ្ញុំកើតជាប្រាមម្រឹមនៅក្នុងព្រះ
បាទឃើញព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់ប្រាសចាកនូវសិក្ខា គួរទទួល
នូវគ្រឿងបូជា ។ ខ្ញុំបាទថ្វាយដុំសាច់ដល់ព្រះវិបស្សិមហោសិ
ខ្ញុំបាទនូវវេលាពេល ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។
គេនាំគ្នាប្រើសម្រាប់ខ្ញុំ វោយការថ្វាយដុំសាច់នេះ
គេនាំគ្នាយ៉ាងក្នុងលោក កើតឡើងដល់ខ្ញុំ វោយចំណែក
នៃវេលាបច្ចុប្បន្ន ។ ខ្ញុំប្រាសចាកនូវសក្ការៈពាក្យទាំងអស់នោះ
វោយចំណែកនៃការថ្វាយសាច់ ខ្លួនរបស់ខ្ញុំទប់ក្នុងដំណឹង ទាំង
បញ្ញា (របស់ខ្ញុំ) ក៏ដឹងនូវហេតុដ៏ល្អិតផង ។ ក្នុងកម្រិត ៧១
អំពីកម្រិតនេះ ក្នុងការយោងនោះ ព្រាហ្មណ៍ដែលខ្ញុំបាទថ្វាយ
សាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខធី ទេដោយវេលានៃបំណង ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកានំ

ឥតោ កតុក្កកេ កឃេយ្យ ឯតោ អាសិ ជនាចិចោ
 មហាកេហិកនាគោ សោ កក្កាវត្តិ មហាគុណោ ។
 ចជិសម្ពិទា ធមស្សេ វិហោក្កាចិត អដ្ឋិទេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្សសាសនម្ពិ។
 ឥត្ថិ សុទិ អាយស្ស ទ្វេរកនិយោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ ធម្មាសិក្កាតិ ។

ទ្វេរកនិយោ អបកានំ សម្ពុំ ។
 ធម្មមំ ពាណិមំ ។

បដ្ឋានំ អារក្ខទាយកត្តោបទានំ

(១២២) សិទ្ធកុស្ស កតវតោ វេទិកា កាវិកា(១) មយោ
 អារក្កោ ក មយោ និទ្វោ សុកតប្ប មហោសិនោ ។
 តេន កម្មវិសេសេន ឧ ចស្សេ(២) កយកេរិ
 កុហិក្ខិ ឧបបទ្ធស្ស កាលោ មយ្ហិ ឧ វិជ្ជតិ ។
 ធម្មទ្ធរតេ ឥតោ កឃេយ្យ យំ វេទិ កាយយំ មុវេ
 ទុក្កតិ ធាភិជាធាមិ វេទិកាយ ឥទិ ជលិ ។

១. ឧ. ឃ. ១២០៧ ។ ២. ឧ. ៩ បស្សី ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកានំ

ក្នុងកប្បទិ ២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានទាក់ទងជាស្នូលបក្រកន្តិ
 មួយក្នុង ជាតិជាតិជន ព្រះនាមមហាកេហិក ទ្រង់មាន
 កថាដ្ឋិត្រឹម ។ ចជិសម្ពិទា ២ វិហោក្ក ៨ និងអតិញ្ញា ២
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់យើង តាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិយើង ។

បានពូជ ព្រះទ្វេរកនិយោ មានកាយ បានសម្តែងខ្លួនតាម
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ ទ្វេរកនិយោ អបកានំ ។
 យំ ពាណិមំ ទំ ១១ ។

អារក្ខទាយកត្តោបទានំ ទី ២

(១២២) ខ្ញុំឱ្យគេធ្វើបង្កើតវិជ ក្លាយព្រះមានព្រះកោស ព្រះ
 នាមសិទ្ធកៈ មួយទៀត ខ្ញុំក្លាយការក្បួនចំពោះព្រះសុភម
 មហោសិ ។ ហេតុតែកម្មវិសេសនោះ ខ្ញុំមិនដែលចូលក៏យ
 ដែលគួរខ្លាចទេ ខ្ញុំដែលកើតក្នុងទិព្វ ។ មិនចេះចាន
 សេចក្តីកត់ស្តុកឡើយ ។ ក្នុងកប្បទិ ៨២ អំពីកប្បនេះ
 ព្រះហេតុដែលខ្ញុំ បានឱ្យគេធ្វើបង្កើតវិជ ក្លាយព្រះពុទ្ធក្នុង
 កកមុន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពស់ ទេដោយដែលបង្កើតវិជ ។

បញ្ជី អន្តរាគមន៍

សីលា ជំងឺ កម្មវិធី អចរស្សនសយាមកោ
 សក្កាភិក្ខុ មហាទ្វាយ ១
 មជ្ឈិមនិកាយា ចតុស្សន វិហារក្នុងចំនោម អង្គប្រ
 ជន្តរិក្ខា សង្កាត កាតិ កុទ្ធស្សសាសនា ១
 សីលា សុទ្ធិ អាយស្ស អារក្ខនាយកោ ខេរោ
 សីលា តាមាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អន្តរាគមន៍ អន្តរាគមន៍ សាមី ។

បញ្ជី អន្តរាគមន៍

(១២៨) វិបស្សន្យ កកវតោ អត្តិសាលី អនាសហំ
 ព្យាទិទានញ អារាសិ ឧប្បោទកក្សដិក្ខហំ ។
 តេន កាខេន យំ មយ្ហំ អន្តរាគមន៍ សុទ្ធិខិលោ
 ព្យាទាហំ ចារិកាចារិ ធុញ្ញកក្ខស្សនិ ដលី ។
 ឯកទុក្ខេ ឯកោ កាចេយ យំ សាលមននិ កនា
 ទុក្ខតិ ចារិកាចារិ អត្តិសាលាយិនិ ដលី ។

អន្តរាគមន៍ ១៤

ក្នុងកម្មវិធី ៦ អំពីកម្មវិធី ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចក្រភ្នំមួយ
 អង្គ ព្រះនាមអបសរុទៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែ ៧ ប្រការ
 បានកម្រិតច្រើន ។ បដិសម្ព័ន្ធ ៦ វិហារ ៨ ឯងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា លេស
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានពូជា ព្រះនាមកុមារយន្តោ មាននាម ពុទ្ធសម្ព័ន្ធន៍
 តាមតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ អន្តរាគមន៍ ១៤ ។

អន្តរាគមន៍ ១៥

(១២៩) ខ្ញុំបានថ្វាយរោងភ្លើង ដល់ព្រះនាមព្រះនាមព្រះ
 នាមវិបស្សន្យ បានប្រគេនភាវសសប្រាប់ខ្លួនខ្ញុំក្នុងដល់
 ភិក្ខុដែលបានជម្ងឺផង ។ អន្តរាគមន៍ខ្ញុំដែលបញ្ញត្តិម្នាក់
 ល្អហើយ ដោយកម្មណា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ជម្ងឺដោយកម្ម
 នោះ នេះជាផលវៃបុណ្យកម្ម ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧១ អំពីកម្ម
 នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះនាមកុមារខ្ញុំ បានថ្វាយរោង
 ភ្លើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃរោងភ្លើង ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

ឥតោ ច សទ្ធកមេ កាចេជ្ឈ ឯកោ អាសី ធននិចោ(១)
 សទ្ធកមេសច្ឆន្តោ ធម្មវត្ថុ ធម្មាទូលោ ។
 ចជិសទ្ធិនា ធម្មសេដ្ឋ វិទោក្កាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥតិ សុទិ អយស្មា អន្សាចិកោ ថេរេ ឥនា
 តាថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ឧទ្ធចក្កិយេស្ស ឧបទានំ សទ្ធា ។

ឆដ្ឋំ វិកុលបច្ឆិយត្ថេរាបទានំ

(១២៦) ចារោ(២) ឥតិ មេ បាមិ កស្មនោ ឥតិ មិ វិទូ
 អទ្ធសិ សមណនក្ខិ វិបស្សិ រោសក្កតិ
 អនុត្តរក្កន្ធវិ(៣) កុទ្ធិ អាហុតិមិ ធម្មិក្កហិ
 វកុលបច្ឆិ(៤) ធម្មយ្ហ កុទ្ធស្ស អភិរោចយិ ។
 ឯកាទុកេ ឥតោ កាចេជ្ឈ យិ ធម្មនកិរោចយិ
 ធម្មតិ បាភិជាបាមិ កុទ្ធស្សាយិមិ ជសិ ។

១. ឯកោសំ ឧបទានំ ។ ២. ឯកោ ។ ៣. អនុត្តរក្កន្ធវិ ។ ៤. ឧ. ធម្មយ្ហប្បិ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

កុណិកប្បទិ វេ អំពិកប្បនេ ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចប្រាសាទខ្ញុំ
 អង្គ ជាតិជាតិកុណេ៖ ប្រសិច្ចសិរោយកៅ វេ ប្រការ
 មានកម្លាំងប្រិច ។ ចជិសទ្ធិ ២ វិទោក្ក ៨ ធីតិកិញ្ញា
 ៦ នេ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យជាតិច្បាស់ហើយ ចាំសិរោយ របស់
 ប្រាក្ខ ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្យា ប្រះអញ្ជាធិនេ មានកាយ បាទស្រ្តីធីត្តវាថា
 ចាំនេ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចមំ ឧទ្ធចក្កិយេស្ស ឧបទានំ ។

វិកុលបច្ឆិយត្ថេរាបទានំ ទី ២

(១២៦) ខ្ញុំបាទនោះ៖ តែស្តេចខ្ញុំវាស្សបៈ ខ្ញុំ
 បាទយើងប្រជិចស្សិសម្បត្តិ ជាតិកុលខ្ញុំកុសមណៈ ដែល
 ទៅតាមធីត្តិសក្ការៈហើយ ជាប្រាក្ខ ប្រធានធីត្តិកុស-
 ក្កនៈ ក្នុងទូលន្ធារ្យ្យ្យិក្ខិយ្យ ខ្ញុំយកជាស្តេចជាដល់ប្រះ
 សម្បត្តិ ។ កុណិកប្បទិ ៨១ អំពិកប្បនេ ប្រារោហេតុវិសេខ្ញុំ
 បាទប្បាសា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាដល់ខ្ញុំប្បាសា ។

ព្រះបាទ សោវណ្ណវិសិកិយធូរាបទាន

ទេសត្តតិភោ កាច្យេ រោមសោ ឆាម ទត្តិយោ
 អាមត្តមាលាករណោ សយោក្កតាលវាហោ ។
 បដិសន្ធិតា ទេសេស្ស វិហោត្វាធិទ អន្ធិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សន្ធិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។
 សត្តំ សុទ្ធំ អយស្សា វកុលបុត្តិយោ វេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វិសិកិយធូរាបទាន ធម្មនំ ធម្មនំ ។

សុត្តមិ សោវណ្ណវិសិកិយធូរាបទាន

(១២៧) ទយ្យាទក្ខនិ និយ្យន្តោ អនុសំ លោកោយកំ
 វដិសកំ កោតោ លោវណ្ណំ សាទុនិធិតំ ។
 សិយំ កោតោ សមាទុយ្ហ ចាត្តិទទ្ធកោតោ អហំ
 កុទ្ធស្ស អភិរោមេសិ សិទិដោ លោកោទុដោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ ចុច្ឆមភិរោមយំ
 ទុក្ខតិ ធាវិជាធានិ កុទ្ធច្វាយិទិ^(១) ធម្មំ ។
 សត្តវិសេ ឥតោ កាច្យេ ឯកោ ភាសិ ធនាទិដោ
 មហាមតាដោ ធាមេទ ធម្មវត្តិ មហាទុលោ ។

១ ម. ច្បាប់ធាយិ ។

សោវណ្ណវិសិកិយធូរាបទាន ទី ៨

ក្នុងកថា ៧៦ អំពីកថា នេះ ខ្ញុំបានកើតជាព្យាគ្រោះតាម
 លេខសៈ ពាក់កម្រងគ្នា និងគ្រឿងអង្គ ប្រកបដោយយាន
 និងផលនាហានៈ ។ បដិសន្ធិតា ២ វិហោត្វ ៨ និងអភិញ្ញា ២
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ពុទ្ធច្បា ព្រះវិសិកិយធូរាបទាន បានសម្រេចខ្លួនដោយ
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធម្មំ វិសិកិយធូរាបទាន ។

សោវណ្ណវិសិកិយធូរាបទាន ទី ៧

(១២៧) ខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីទ្រូង បានឃើញព្រះលោក
 តាយក កំកាន់ជាប្រដាប់ក្បាលធ្វើដោយធាស ដែលជាង
 និម្មិតឃើញ ។ ខ្ញុំដើរទៅដោយស្រេច ធ្វើនិរោធិ-ក
 ដី ហើយចូលដល់ព្រះគុដ្ឋ ព្រះនាមសិទិ ជាលោកគុដ្ឋ ។
 ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថា នេះ ព្រះបាទដែលខ្ញុំ បានថ្វាយដល់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុទ្ធច្បា ។ ក្នុងកថា
 ២៧ អំពីកថា នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រត្តិមួយអង្គ ជាង
 ជាងផង ព្រះនាមមហាមតាចៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

សុខ្ពុច័ដិក ខ្ពុកនិកាយ សុខានំ

ចដិសក្កិណា ធមសេន្ត វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្ថំ សុដិ ភាយស្មា សោវណ្ណវដិសកិយោ ខេរោ
ឥតា កថាយោ អកសិគ្គាតំ ។

សេវិណ្ណវដិសកិយខ្មោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

អដ្ឋមំ មិញ្ញវដិសកិយខ្មោបទានំ

(១៦៨) ទិព្វតេ លោកនាដម្ពំ សិទិម្ពំ វគតំ វិរ
វដិសកេហិ អកកិណ្ណំ ពោធិប្បដំ អត្តាសហំ ។
ឯកត្ថិសេ ឥរោ កាច្យេ យំ ប្បដមករំ តតា
ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ពោធិព្វជាយិទំ ដលំ ។
ឥតោ ធម្មិសតិកាច្យេ អហុ មេយត្តធាមកោ
សត្តាភទសឡាឆោ ធក្កវត្តំ មហាត្វលោ ។
ចដិសក្កិណា ធមសេន្ត វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

សុខ្ពុច័ដិក ខ្ពុកនិកាយ សុខានំ

ចដិសក្កិណា ៤ វិហោត្ត ៨ ធម្មកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យជាប់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

ពុទ្ធភាព ព្រះសាវណ្ណវដិសកិយខ្មោ មានភាយ បានសម្រេច
ខ្ពុភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចង់ សេវិណ្ណវដិសកិយខ្មោបទាន ។

មិញ្ញវដិសកិយខ្មោបទាន ទី ៨

(១៦៨) កាលព្រះលោកនាដព្រះនាមសិទិ ប្រសើរជាង
ពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់បរិច្ចាធិហើយ ខ្ញុំបានធ្វើការប្តូរជាដើម
ពោធិព្រឹក្ស ដេរជាសដោយផ្កា ប្រដាប់ក្បាល ។ ក្នុងកម្សិទិ
ធម្ម អំពីកម្សាន្ត ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើ
ប្តូរដោយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពោធិ
ប្តូរ ។ ក្នុងកម្សិទិ ៦៦ អំពីកម្សាន្ត ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
ចក្រភតិមួយអង្គ ព្រះនាមមេយក្កៈ ទ្រង់បរិច្ចាធិដោយវិករ
៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសក្កិណា ៤ វិហោត្ត ៨
ធម្មកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឆវិមី សុកតាវិទ្យុយលោកទាន

ឆវិមី សុកតិ ភាយស្មា មិញ្ញវជិសកិយោ ថេរោ
ឆវា កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ចិញ្ចវិសកិយលោកទាន ឆវមិ ។

ឆវិមី សុកតាវិទ្យុយលោកទាន

[១២៧] អសិកោ ឆាម ឆាមេន វាលាការោ អហិ ឆតា
អវេន្យំ ឆត្តោត្តាម រក្ខោ ឆាតិ វជាមហិ ។
អសម្មត្តោមិ វជាមិ អន្តសិ សិទិយាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន កុទ្ធស្ស អភិរោមយិ ។
ឯកត្តិសេ ឆវោ កាច្យេ យំ ធម្មមភិរោមយិ
ទុក្ខតិ ចាភិជាចាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ឆលំ ។
ធម្មវិសេ ឆវោ កាច្យេ វជា រោមិ មហាត្ថលោ
វេការោ ឆាម ឆាមេន ឆត្តវត្តិ មហាត្ថលោ ។
ធម្មិសម្មិកា ឆតស្សោ វិហោត្តាមិ ឆ ឆដ្ឋិមេ
ឆធម្មិកា ឆ ឆត្តិកា កាតិ កុទ្ធស្ស សាសនមិ ។
ឆវិមី សុកតិ ភាយស្មា ឆវ កតាវេន្យុយោ ថេរោ ឆវា
កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

សុកតាវិទ្យុយលោកទាន ឆវមិ ។

សុកតាវិទ្យុយលោកទាន ទី ៤

ចុនត្តា ព្រះសុកតាវិទ្យុយលោកទាន ឆាម ឆាមេន ចុនសវិទ្ធកិច្ច
កាជាតាំងនេ វាយប្រការវេច្ឆេ ។

ឆវ ចិញ្ចវិសកិយលោកទាន ។

សុកតាវិទ្យុយលោកទាន ទី ៥

[១២៨] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំគឺជាអ្នកក្រសួងរាជ្យនៃស្ថាន
កងក្រសួងក្រសួងក្រសួងក្រសួង ដើម្បីនឹងផ្ទុយស្តេច ។
ខ្ញុំមិនចង់ដល់ស្តេច គឺចុនយើងប្រសិទ្ធិនាយក ខ្ញុំបានចិញ្ច
វិសាយ គឺចុនជាដល់ក្រសួង វាយចំនួនវិសាយ ។ ក្នុងក្រសួង
១១ អំពីក្រសួង ព្រះបាទវិសេន្យុចុនចុនក្នុង ខ្ញុំមិន
វិសេន្យុកងក្រសួង នេះជាដល់ក្រសួង ។ ក្នុងក្រសួង
២៨ អំពីក្រសួង ខ្ញុំចុនក្រសួងស្តេចក្រសួង ព្រះបាទ
វិសេន្យុ ព្រះបាទក្រសួង ។ បដិសម្ពិទ្ធិ ២ វិសេន្យុ ៨
នឹងក្រសួង ២ នេះ ខ្ញុំចុនក្រសួងក្រសួងវិសេន្យុ តាំង
យាសនា បេសក្រសួង ខ្ញុំចុនក្រសួងវិសេន្យុ ។
ចុនត្តា ព្រះសុកតាវិទ្យុយលោកទាន ឆាម ឆាមេន ចុនសវិទ្ធកិច្ច
កាជាតាំងនេ វាយប្រការវេច្ឆេ ។

ឆវ សុកតាវិទ្យុយលោកទាន ។

បុព្វបទនៃ បុព្វកថា ធម្មបទ
ទសមី ឯកវិទ្យាវិញ្ញាណបទានំ

[១១០] ទសមី ចរិ កី វេស្សកុំ វិជីតារិធំ
 បសន្តិច្ឆេត្តា សុមចោ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវទូហំ ។
 ឯកវិទ្យាសេ ឥតោ កច្យេ យំ កច្ចុមករិ គណ
 ទុក្ខតិ បារិជាបាមិ វទូបាយ ឥធំ ជលំ ។
 ធម្មវិសុត្តិ កច្យត្តិ វិកតាទទូបាយកោ
 សន្តរតនសច្ចុប្បោ ធម្មវិសុត្តិ មហាត្ថលោ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាមិធ អដ្ឋិមេ
 ធម្មវិញ្ញា សុច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនធំ ។
 ឥត្តិ សុទិ កាយស្មា ឯកវទូចិយោ វេហេ ឥហ
 កតាយោ អកសិទ្ធាតិ ។

ឯកវិទ្យាវិញ្ញាណបទានំ សម្ពុំ ។

បុព្វបទនៃ បុព្វកថា ធម្មបទ
ឯកវិទ្យាវិញ្ញាណបទានំ ទី ១០

[១១០] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រុះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយ
 បង្គំប្រព្រឹត្តិប្រសើរ ព្រះនាមវេស្សកុ ជាទសមីប្រសើរ
 ទ្រង់មានក្បាយម ទ្រង់ឈ្នះបារ ។ ក្នុងកម្មវិ យ១ អំពី
 កម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសល-
 កម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាឥរិយាបថយបង្គំ ។
 ក្នុងកម្មវិ ២២ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចព្រាហ្មណ៍មួយអង្គ ព្រះនាម
 វិគតានន្ទៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិវេក វិប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាព័ទ្ធសំហើយ តាំងសាមនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានថ្វាយ ព្រះឯកវិទ្យាវិញ្ញាណបទានំ មានកាយ បានសម្បត្តិផ្លូវភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯកវិទ្យាវិញ្ញាណបទានំ ។

ទូត្រី

អលម្ពធាតុ អធិធំ មីសនាវត្តនាយកោ
 អក្សរធិវត្តលសោណ្ឌី មិត្តំ អវេន្យវទ្ធិធំ
 បញ្ចបញ្ញាស កាថាយោ គណិតា អត្តនស្សីហិតិ ។
 អលម្ពធាតុវត្ត កេសិនិហោ ។

ទូត្រី

អលម្ពធាតុវត្ត អធិធំ អលម្ពធាតុវត្ត ១
 ទ្រូតនិយត្តវត្ត ១ ភាគុទាយកវត្ត ១ អក្សរ-
 ធិវត្ត ១ កុលបដិយត្តវត្ត ១ សោណ្ឌ-
 វត្ត ១ មិត្តវត្ត ១ មិត្តវត្ត ១ សុក-
 ភាវត្តវត្ត ១ ឯកវត្ត ១ វត្ត ១ វត្ត
 ភាថា ៧៧ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញ ឃើញនូវប្រយោជន៍បានបំ
 ហើយ ។

ចប់ អលម្ពធាតុវត្ត ទំ ២៣ ។

បញ្ជីលេខ ១១ កាលនិទាយវិញ្ញា
បរិមី ១១ កាលនិទាយករណ៍បទាន

(១៣១) អាណាចក្រ ធិក្ខន្ធ ដលកាំ សន្តិ អបិ
 ឧទកក្ខ ឧបដ្ឋាសី ឧត្តមកុស្ណ ចត្តិយោ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ យំ កាឌ្ឍមករិ តថា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ អាសវេ ហោជេកេ ជលិ ។
 ឥតោ អណ្ណារសេ កាច្យេ អភិសាមសធម្មយោ
 សត្តវគទសធម្មន្ទោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វាលា ។
 ចដិសម្ពិទា ធមតស្សោ វិទោក្ខាបិក អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សត្តិកតា កាតំ កុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធំ ភាយស្មា ឧទកកាសននាយកោ ជេរោ
 ឥតា កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

១១ កាលនិទាយករណ៍ ឧបសំ សង្ខំ ។

១១ កាលនិទាយវិញ្ញា ទី ២៤
 ១១ កាលនិទាយករណ៍បទាន ទី ១

(១៣១) ខ្ញុំចេញទៅអំពីទ្វារកោម បានក្រាលបន្ទុក្ខ
 ឥតិ ឧត្តលទិកទុកឥតិ ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍មីទ្បង់ទ្បស់ ។
 ក្នុងកប្បទិ ៣១ អំពីកប្បវនេ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ដែលនិរោធន៍និរិក ។ ក្នុងកប្បទិ ១៧ អំពីកប្បវនេ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចប្រកត្តិ ព្រះនាមអភិសាមៈ ទ្រង់បិច្ចណិ
 ដោយកេ ៧ ប្រការ មានកប្បវនិច្រើន ។ ចដិសម្ពិទា ៤
 វិហារ ៨ និរិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានរួច ព្រះ១១ កាលនិទាយករណ៍ មានកាយ បានសង្កេត
 វុត្តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ១១ កាលនិទាយករណ៍បទាន ។

ទុតិយ៍ ភាជនទាយករណ៍បទាន

(១៣៦) ឧករេ ពទ្ធមតិយា កុម្មុកាភេ អហំ តតា
 ភាជនំ អនុចាលេសិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តាវធេ ។
 ឯកានុវតិភោ កម្មេ ភាជនំ អនុចាលេយិ
 ទុក្ខំ ធាភិជាធាមិ ភាជនស្ស វេទំ ឯសំ ។
 តេមញ្ញាសេ វតោ កម្មេ អនន្តជលិយាមកោ(១)
 សក្កុវតសម្បន្នោ ធក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
 ចដិសត្តិធា ធកស្សេន វិហាក្កាចិច អន្តិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សន្តិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 វត្តំ សុទ្ធិ អាយស្មា ភាជននាយកោ ថេរោ វតោ
 តាថាយោ អភាសិក្កាតិ ។

ភាជនទាយករណ៍បទាន បទានំ បទានំ ។

តតិយ៍ សាលបុប្ផិយរណ៍បទាន

(១៣៧) អនុណវតិយា ឧករេ អហោសិ បុរិកោ តតា
 មម ទ្វារេន កន្តន្តិ សិទិទិ អនុសំ ជិទិ ។

១. ឧ. អន្តរាសិទិមោ ។

ភាជនទាយករណ៍បទាន ទី ២

[១៣៦] កាលេនា ខ្ញុំភិក្ខុជាតាយសុខន្តំ ទៅក្នុង
 ក្រុងកុម្មុភិ បុនេក្សភាជនំរបស់ភិក្ខុសង្ឃ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១១
 កំភិក្សនេ គ្រោះហេតុដែលខ្ញុំបុនេក្សភាជនំ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខំ នេជាដែលខែភាជនំ ។ ក្នុងកម្មវិធី ១៣ កំភិ
 កម្មនេ ខ្ញុំបុនេក្សភាជនំស្តេចប្រក្រតិមួយអង្គ ព្រះនាម
 អន្តជលិ ទ្រង់បិប្បណិដោយកវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ ចដិសត្តិ ៦ វិហាក ១ វិហាក ១ វិហាក ១ នេ
 ខ្ញុំបុនេក្សភាជនំច្បាប់ហើយ តាំងសាលា របស់គ្រូកុម្មុ
 ខ្ញុំបុនេក្សភាជនំហើយ ។

បុនេក្ស ព្រះភាជនទាយករណ៍ មានកាយ បុនេក្ស
 ទូរភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ភាជនទាយករណ៍បទាន ។

សាលបុប្ផិយរណ៍បទាន ទី ៣

[១៣៧] កាលេនា ខ្ញុំភិក្ខុជាតាយសុខន្តំ ទៅក្នុងក្រុងកុណាភិ
 បុនេយ័ញ្ញព្រះជេស្រី ព្រះនាមសិ រក្សេចដិទុក្ខភាពទ្វាររបស់ខ្ញុំ ។

ច្បាប់ ជំនួយការស្តេច

ប្តូរ លោកនាយស្ស កិលក្សិ បរិយេសតិ
 កុទ្ធច្រដំ ករោន្តាធំ កិលក្សិ អនធិ អហំ ។
 ចក្ខុវិទ្យា ឥតោ ករោន្តា យំ កក្កដករី ករោ
 ទុក្ខតិ យាភិជាយាមិ កិលក្សិស្ស ឥធិ ឥលំ ។
 សក្កសក្កតិកក្សតិ ករោ អាសិ ឥលទ្ធករ
 សក្កកកសក្សន្តោ កក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា កកស្សោ វិទោក្សាបិច អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កកំ កុទ្ធស្ស សាសនធិ ។
 ឥត្តំ សុធិ អយស្ស កិលក្សិធាយកោ ថេរោ

ឥតោ ករោន្តាធំ អកសិក្ខតិ ។

កិលក្សិយក្សស្ស អចានំ សធិ ។

ច្បាប់ ជំនួយការស្តេចទាំង

(១៣៨) វិចស្សិទោ កកវិទោ កោធិយា យាធម្មតោ
 បសធិទិក្ខោ សុមទោ កកវេសិ វេទិកំ អហំ ។
 ឯកវិទ្យា ឥតោ ករោន្តា កកវេសិ វេទិកំ អហំ
 ទុក្ខតិ យាភិជាយាមិ វេទិកាយ ឥធិ ឥលំ ។

ជំនួយការស្តេចទាំង ៤

ប្រជុំជនស្រុកករោន្តា ដើម្បីជួយគ្រូបង្ហាញ ខ្ញុំបាទ
 ឲ្យករោន្តាដល់គ្រូជនករោន្តាខ្ញុំបាទ ។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ ៧២ កំរិត
 ក្របខ័ណ្ឌ ក្នុងការងារ គ្រូបង្ហាញដែលខ្ញុំបាទធ្វើកុសល-
 កម្ម ខ្ញុំបាទដែលស្គាល់ខ្ញុំបាទ នេះជាដល់ខ្ញុំបាទ ។ ក្នុង
 ក្របខ័ណ្ឌ ៧៧ ខ្ញុំបាទកើតជាស្រូវប្រក្រតី គ្រូបង្ហាញដល់ខ្ញុំបាទ
 គ្រូបង្ហាញដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិទ្យា ៨ ធីតិកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើ
 ឲ្យជាប់គ្នាសំបើម តាំងលាសនា របស់គ្រូបង្ហាញ ខ្ញុំបាទ
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្រះ គ្រូបង្ហាញតាមករោន្តា មានកាយ បាទសម្រួល
នូវភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ កិលក្សិយក្សស្ស ។

ជំនួយការស្តេចទាំង ៥

(១៣៩) ខ្ញុំបាទចិត្តប្រដៅ មានចិត្តរីករាយ បាទ
 ឲ្យអង្វើទៀន គ្រូដើមគោតិក្រិក្ស ដ៏ប្រសើរ របស់
 គ្រូបង្ហាញគ្រូបង្ហាញ គ្រូបង្ហាញវិចស្សិ ។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ ៧១ កំរិត
 ក្របខ័ណ្ឌ ក្នុងការងារ គ្រូបង្ហាញដែលខ្ញុំ បាទឲ្យអង្វើ
 ករោន្តាទៀន ខ្ញុំបាទដែលស្គាល់ខ្ញុំបាទ នេះជាដល់ខ្ញុំបាទ ។

សុត្តនិបិទ បុរាណិយស្ស ឧបទានំ

ឥតោ ឯកាទសេ កាចេជ្ឈ អារាហសិ សុរិយស្សនោ
 សត្តរាគមសម្បន្តោ កក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 បដិសក្កិទា ធម្មសេន្ត វិហារក្កាមិក អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា វេទិទាយកោ ថេរោ ឥតា
 កថាយោ អារាហិត្តាតិ ។

ជទីតយកន្តោស្ស ឧបទានំ ធម្មំ ។

ធ្មី វិណ្ណករកត្តោបទានំ

(១៣៦) ធម្មវេ អរុណាវតិយា វិណ្ណការោ អហំ តទា
 ទេតិយេ ទុស្សកណ្ណានិ ធានាវិណ្ណំ រដេមហំ(១) ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាចេជ្ឈ យំ វិណ្ណំ រដយិ តទា
 ទុក្កតិ យាភិជាទាមិ វិណ្ណនាទស្សិទិ ជសំ ។
 ឥតោ កេរិសតិកាចេជ្ឈ ធនុសមសទាមកោ(២)
 សត្តរាគមសម្បន្តោ កក្កវត្តិ មហាពូលោ ។

១ ឧ. រឿ ភ្នំ ។ ២ ឧ. វិណ្ណធម្មនិទានោ ។

សុត្តនិបិទ បុរាណិយស្ស ឧបទានំ

កុណិកប្បវិ ១១ អភិកប្បវេនេ ខំបុនកើតជាស្តេចចក្រភត្តិ
 ព្រះនាមសុរិយស្សេៈ ទ្រង់បិច្ចណិដោយកែវ ៧ ប្រការ
 បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសក្កិទា ២ វិហារក្ក ៤ ធីតិកកិញ្ញា
 ២ នេះ ខំបុនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខំបុនប្រតិបត្តិហើយ ។

បុនពូជា ព្រះវេទិទាយកេន្តោ បាននាយ បុនសម្រែងខ្ពស់
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បចំ ជទីតយកន្តោស្ស ។

វិណ្ណករកត្តោបទានំ ទី ៦

(១៣៦) កុណិកយោនោ ខំកើតជាជំនំជ្រែងកំ កុណិក្រុន
 អរុណវតិ បុនជ្រែងកំគ្រឿងប្រដាប់ជាក់សំពត់ កុណិកយ
 ឲ្យបានល្អវិជ្រែង ។ ។ កុណិកប្បវិ ១១ អភិកប្បវេនេ កុណិ
 កយោនោ ព្រោះហេតុវេសខំបុនជ្រែងកំលា ខំបុនវេស
 ស្តាប់ខ្ពស់ នេះជាវេសវេសវិណ្ណនាម ។ កុណិកប្បវិ ៦ យ អភិ
 កប្បវេនេ ខំបុនកើតជាស្តេចចក្រភត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមចុ-
 សេៈ ទ្រង់បិច្ចណិដោយកែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។

សម្តី បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មសេនា វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
ឥត្តំ សុទិ អាយស្ស វណ្ណការកោ យេវេ ឥតា
តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វណ្ណការកោស្ស ភាពំ សម្ពុំ ។

សម្តី បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ

(១៣៧) ធិតពុទ្ធា បុរេ អាសិ អរោញ្ច កាណនេ អហំ
បិយាលំ បុប្ផិតំ និស្វា កតមក្កេ ទិបិ អហំ ។
ពុទ្ធស្ស ធម្មំ ចក្កយ្ហ បិយាលបុប្ផមទាសហំ
ចក្កេ កតស្ស ពុទ្ធស្ស វិច្ឆសន្នេន ធម្មសា ។
ឯកនុវតេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ បុប្ផមកិច្ចផយំ
ទុក្ខតិ ធាកិជាតមិ ពុទ្ធច្វាយិទិ ដលំ ។
បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មសេនា វិហោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។

បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហោក្ខ ៨ ធិតិកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះក្នុង ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវណ្ណការកោ មានអាយុ បានសម្តែងឲ្យ
ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វណ្ណការកោចទាន ។

បិយាលបុប្ផិយធូរាចទានំ ១ ៧

(១៣៧) ក្នុងរាមមុន ខ្ញុំបានកើតជាព្រះម្រឹត នៅក្នុង
វិទ្រងំ បានឃើញអើមទ្រយនិវេសនាភារិក ក៏បាចសាច
ទៅគ្រងផ្លូវដើរ ។ ខ្ញុំបានចំនុះជ្រះថ្លា បានកាន់យកបាត
របស់ព្រះក្នុង ហើយថ្វាយដ្ឋាទ្រយនិវេសនាព្រះក្នុង ដែលទ្រង់
ក្នុងរំលឹកក្នុងផ្លូវ (នោះ) ។ ក្នុងប្បទិ ១១ កំពិតច្បោះនេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្តូរដ្ឋា ខ្ញុំបានវេលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
ជាផលវៃក្នុងប្តូរ ។ បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិហោក្ខ ៨ ធិតិកិញ្ញា
២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់
ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ភត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា បិយាលបុច្ឆិយោ ដេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

ចិយាយច្បុយានុស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

អដ្ឋមិ អម្ពយាគទាយកញ្ជោបទានំ

[១៣៨] សិកេ សិច្ឆេ អបក្កោ អភមិ កាលនំ អហិ
សម្ពុទ្ធំ យន្តំ និស្វាទ អម្ពយាភិ អនាសហំ ។
ឯកទវុតេ ឥនោ កេច្ឆេ យំ ឆានមននិ តណ
ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ អម្ពយាកស្សនិ ដលំ ។
ចដិសម្ពុតា ចកស្សោ វិនោក្ខាបិទ អដ្ឋិថេ
ចន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កាតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។

ភត្តំ សុទ្ធំ អាយស្មា អម្ពយាគទាយកេ ដេវោ
ឥនា កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

អម្ពយាគទាយកេស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បាទព្វថា ព្រះចិយាលបុច្ឆិយេន្តេ ឆានកាយ បាទសម្ពុត្តេ
ភាថា តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ ចិយាលបុច្ឆិយេន្តេ ។

អម្ពយាគទាយកញ្ជោបទាន ទី ៧

[១៣៨] ខំគានសេចក្តីនឹងគ្នា ក្នុងសិប្បៈរបស់ខ្លួន បាទ
ដើរទៅក្នុងព្រៃ ខំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ក៏ក្នុងទីពុទ្ធជំណើរ
ទៅ ក៏ថ្វាយឲ្យការបូជាដោយផ្លូវស្វាយ ។ ក្នុងកម្សាន្ត ១១
អំពីកម្សាន្ត ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខំបាទថ្វាយ
នា ខំខំដែលស្គាល់ខ្លួន នេះជាដែលខំការបូជាដោយផ្លូវ
ស្វាយ ។ បដិសម្ពុតា ២ វិចារុ ៥ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខំ
បាទធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្វថា ព្រះអម្ពយាគទាយកេន្តេ ឆានកាយ បាទសម្ពុត្តេ
ភាថា តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ អម្ពយាគទាយកេន្តេ ។

នវិម៌ ជនគិការកណ្តោបទាន

[១៣៧] ឯព្រះគោ លោកនាថម្ពី អត្តនស្សីធម្មត្ថមេ
 ជនគិ កាវិភា មធី ពុទ្ធស្ស ដូបមុត្តមេ(១) ។
 អដ្ឋារសេ កម្មសតេ យំ កម្មមកាវិ គណ
 មុត្តតិ ធាតិជាធាមិ ជនគិយា វង្គិ ជសំ ។
 ចជិសគ្គិណ ទេសេស្ស វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មតិញ្ញា សដ្ឋិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 វង្គិ សុទ្ធំ អាយស្មា ជនគិការកោ ជេរោ វង្គា
 តាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ជនគិការកណ្តោបទាន សម្ពុទ្ធំ ។

ទសមិ វិសិទាយកណ្តោបទាន

[១៤០] កម្មារោហំ ធុរេ អាសិ ភិវរយំ ធុរ្តត្ថមេ
 ឯតា វាសិ មយោ ធិញ្ញា សយម្ពុំ អបរាជិតំ ។
 ទត្ថុទ្ធពេ វង្គោ កាច្យេ យំ វាសិមននិ គណ
 មុត្តតិ ធាតិជាធាមិ វាសិណនស្សិទ្ធិ ជសំ ។

• ប. បសុទ្ធិវិញ្ញា សុមតោ ជនគិ កាវិភា មធី មេ ចាយ វិស្សដ្ឋិ ។

ជនគិការកណ្តោបទាន ទី ៧

[១៣៧] កាលព្រះអត្តនស្សីជាលោកនាថ ទ្រង់ប្រសើរ
 ជាងពួកនោះ ព្រះអង្គបរិវិទ្ធានហើយ ខ្ញុំបានឱ្យអជ្ជជ្រះវង្គិ
 ក្រងក្រាវព្រះសូបដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា
 ១.៧០០ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវង្គិវង្គិ ។ ចជិសគ្គិ
 ៤ វិហោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះជនគិការកណ្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ជនគិការកណ្តោបទាន ។

វិសិទាយកណ្តោបទាន ទី ១០

[១៤០] ក្នុងកថាខុទ្ទក ខ្ញុំកើតជាជនវង្គិ ក្នុងក្រុងវិញ្ញា
 ជាបុរីដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានថ្វាយកំប៉ិតព្រាមួយ ផលព្រះសយម្ពុ
 ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកថាខុទ្ទក ៧៤ កំប៉ិតច្បុរនេះ ក្នុង
 កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយកំប៉ិតព្រា ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវង្គិវង្គិការថ្វាយកំប៉ិតព្រា ។

សុខ្ពង្គបិណ្ឌ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឆបតានំ

ចដិសម្ពិទ្ធា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិទេ
ធន្យកិញ្ញា សន្និកាមា កកំ តុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្ថំ សុតំ អាយស្មា វាសិទាយកោ ថេរោ និមា
កាជាយោ អកាសិទ្ធាតំ ។

វាសិទាយកខ្មោស្ស ឆបតានំ សុខ្ពំ ។

ទុទ្ធានំ

ទុទកាសចិ កាជនិយោ សាលបុច្ឆិ កិលញ្ញោ(១)
វេទិកា វណ្ណកាកោ ច បិយាលអម្ពយាកោ
ជគតិ វាសិទាយិ(២) ច កាជា ភីស ច អដ្ឋ ចាតិ ។
វេក.១៦១យិវត្តោ ចតុរិសោ ។

១ ឆ. ទុទកាសននំ សាលបុច្ឆិ កិលញ្ញោនំ ធម្មបទដ្ឋកថា ១២២ វាសិទាយ ។

សុខ្ពង្គបិណ្ឌ ខុទ្ទកនិកាយ ឆបតាន

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៥ និវត្តកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំឯសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រួយ ព្រលើសំពាយកខ្មោ មានតាម បានសម្រួលខ្លួន
ភាពចាំឯនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វាសិទាយកខ្មោឆបតាន ។

ទុទ្ធានំ

ទុទកាសននាយកខ្មោឆបតាន ១ កាជននាយកខ្មោឆបតាន ២
សាលបុច្ឆិយកខ្មោឆបតាន ១ កិលញ្ញាយកខ្មោឆបតាន ១ វេទិ-
កាយកខ្មោឆបតាន ១ វណ្ណកាកាយកខ្មោឆបតាន ១ បិយាលបុច្ឆិ-
យកខ្មោឆបតាន ១ អម្ពយាកខ្មោឆបតាន ១ ជគតិកា-
កខ្មោឆបតាន ២ វាសិទាយកខ្មោឆបតាន ១ មានភាព យូរ ។

ចប់ ទុទកាសននាយកខ្មោ ទី ២៤ ។

បញ្ជីសោ តុវិទ្យាយវិគ្គ
បឋមី តុវិទ្យាយកណ្តោបទាន

(១៤១) មីកលុត្រា ឬវេ អាសី អរញ្ញ កាណ១៤ មហា(១)
 តំ ទិស្វា រុដិវេនាយ(២) សឡស្ស អននិ អហំ ។
 ឯកនុតេ វេនា កាឡ យំ ទានមននិ គណ
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធាមិ តុវិទ្យាយិ ផលំ(៣) ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិទ្យាត្វាចិទ អដ្ឋិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សម្ពិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនទិ ។
 ភត្តំ សុទិ អាយស្មា តុវិទ្យាយកោ(៤) ថេរេ
 វេនា កថាយោ អកាសិភ្នាតំ ។

តុវិទ្យាយកណ្តោ អបទានំ សម្ពំ ។

ទុតិយី តាគពេសវិយកណ្តោបទាន

(១៤២) ធម្មិ អវេជ្ឈ(១) កត្វាន វនមជ្ឈកហិ អហំ
 កេសវំ ឱសវំ ទិស្វា បព្វមក្កំ(២) សឡដ្ឋិតិ ។
 ឧកោហតេហិ បក្កយ្ហ សិវេ កត្វាន អញ្ញសិ
 ទុទ្ធស្ស អភិរោចសិ តិស្សស្ស លោកកទ្ធា ។

១ ម. កន្លែង ។ ២ ឧ. វិគ្គ ឬវេនាយ ។ ៣ ម. ធម្មស្ស និវំ ផលំ ។
 ៤ ម. តុវិទ្យាយកោ ។ ៥ ឧ. តុវិទ្យាយិ ។ ៦ ឧ. បក្កយ្ហ ។

តុវិទ្យាយវិគ្គ ទី ២៥

តុវិទ្យាយកណ្តោបទាន ទី ១

(១៤១) ក្នុងកណ្តោ ខ្ញុំកើតជាប្រាជ្ញប្រឹក ទៅក្នុងប្រាជ្ញ
 ខ្ញុំបានឃើញផ្នែកញាតិទោះ មានសម្បុរក្របាម ហើយនាំ
 យកទៅប្រគេនដល់ប្រាសាទ ។ ក្នុងកប្បវិ ៧១ អំពីកប្បទេ
 ក្នុងកាលនោះ ប្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឱ្យទាន ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃប្រាជ្ញកិញ្ញាណ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិហាកុ ៨ នឹងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ប្រាជ្ញខ្ញុំ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រម ប្រាកដថាជាការ មានភាយ បានសម្ព័ន្ធនៃ
 នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តុវិទ្យាយកណ្តោបទាន ។

តាគពេសវិយកណ្តោបទាន ទី ២

(១៤២) ខ្ញុំធ្វើក្នុងមន្ទិលមុនហើយ ដើរចូលទៅក្នុងប្រ
 បានឃើញដើមទ្រូង មានផ្កាកក់ ដែលនាំទ្រូងទាន
 ចុងភ្នំនី ខ្ញុំកាន់យកដោយវេទនា ធ្វើអញ្ញសិស្សន៍
 បានចូលដល់ប្រាជ្ញខ្ញុំ ប្រះនាមនិស្សៈ ជាលោកកុ ។

សុទ្ធម្មចំណីត បុគ្គលិកយស្ស ឆបទានំ

ទ្វេនុកុតេ វេទោ កម្មេ យំ ធម្មមកិរោមយំ(១)
 ធម្មតិ បាភិជាបាមិ កុទ្ធកូដាយិទំ ដលិ ។
 សត្តសត្តតិមេ កម្មេ សុខោត្តរណបាមិកោ(២)
 សត្តរតនសម្បទោ ធម្មវត្តិ មហាទ្វិលោ ។
 ធម៌សម្ពុទ្ធា ធម្មស្សោ វិមោក្ខាបិទ អដ្ឋមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 វត្តំ សុទំ អាយស្ស បាភិកោសវិយោ មេតេ
 វេទោ កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

នាមនាមិយម្បេស្ស ឆបទានំ សម្បំ ។

តតិយំ នទ្ធិនកោសរិយត្ថោបទានំ

(១២៣) ជាតស្សវស្ស វេទេជ្ឈេ វសាមិ ផលកុក្កដោ
 អថទ្ធីសំ ធរវធរំ កក្កទ្ធិ អនិលត្ថាសេ ។
 កុស្តោធម កោសវិ(៣) កយ្ហ វិច្ឆសន្នេធម ធម្មសា
 កុទ្ធស្ស អកិរោមសិ តិស្សស្ស លោកាតទ្ធា ។

១ ឆ. ធម្មតិក្ខតិយំ ។ ២ ឆ. ធម្មសុទ្ធិកុក្កដោ សត្តកោសនាមកាទំ វិមេ យោ វស្សទ្ធិ ។
 ៣ ឆ. កោសវិ ។

សុទ្ធម្មចំណីត បុគ្គលិកយស្ស ឆបទានំ

ក្នុងកម្មវិ ៧៦ កំណិកម្មវេន គ្រោមហេតុវិសេន្តំ បាទបូជា
 គ្នា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាវេទនាបូជា ។ ក្នុង
 កម្មវិ ៧៧ ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចក្រុងគ្រី ព្រះនាមស្រីមាតុ-
 រណៈ ទ្រង់បរិច្ចារិយោយកែវ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពុទ្ធា ៤ វិមាតុ ៨ ចិន្តកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបាទធ្វើ
 ឲ្យជាតំប្បសាហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះកេតុ ខ្ញុំបាទ
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទបូជា ព្រះនាមកោសរិយេន្តោ មានកាយ បាទសម្បែងខ្ញុំ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។
 ចំ ឆាតោសរិយត្ថោបទានំ ។

នទ្ធិនកោសរិយត្ថោបទានំ ទី ៣

(១២៤) ក្នុងកម្មវិ ៧៦ កំណិកម្មវេន គ្រោមហេតុវិសេន្តំ បាទបូជា
 ក្នុងកម្មវិ ៧៧ ខ្ញុំបាទកើតជាស្តេចក្រុងគ្រី នៅក្នុង
 កណ្តាលជាតិស្រែ កាលនោះខ្ញុំបាទយើង (ព្រះសម្ពុទ្ធ) ជា
 ទេវតាដ៏ច្រើន កំពុងស្តេចធ្វើកុមារីនោះទៅឲ្យដ៏កាកស ។
 ខ្ញុំបាទចិត្តជ្រៅថា បាទនាយកកោស (ក្តីឈ្មួត) ដោយចំពុះ
 ហើយបូជាវេទនាបូជា ព្រះនាមស្រីមាតុ ដោយលោកកុ ។

បញ្ជី វិវិច្ឆិយត្ថេរាចារ្យ

ទ្រព្យកេ វិសោ កាច្យ យំ បុច្ឆមភិច្ឆដយំ
 ទុក្ខតិ ឆារិជាឆាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ដលំ ។
 កេសត្ថតិម្ហិ កប្បម្ហិ សត្តបត្តសធាមកោ(១)
 សត្តរកសម្បន្នោ ធក្កវត្តិ មហាព្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា កកសេរ្យ វិទោក្ខបដ អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សម្ពិកតា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនម្ហិ ។
 វិទុំ សុទិ អាយស្មា ធន្យិធកេសវិយោ ថេកេ
 វិសោ កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧទ្ទិសោយិយស្ស អចតានំ សម្ពុំ ។

បញ្ជី វិវិច្ឆិយត្ថេរាចារ្យ

(១២២) ទិណសវសេនាស្សេហិ និយ្យាតិ លោក-
 បាយកោ

វិវិច្ឆិ បក្កយ កុទ្ធស្ស អភិរោមយិ ។
 វិកាទុកេ វិសោ កាច្យ យំ បុច្ឆមភិច្ឆដយំ
 ទុក្ខតិ ឆារិជាឆាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ដលំ ។

១២. សត្តរកសម្បន្ត ។

វិវិច្ឆិយត្ថេរាចារ្យ ទី ២

ក្នុងកថា ៧២ អភិកប្បនេ ព្រោះហេតុដែល បុច្ឆម
 ជា បុច្ឆមដែលស្គាល់ខ្លួន ទេជាដែលនៃកុទ្ធច្វាយ ។ ក្នុង
 កថា ៧៣ បុច្ឆមកើតជាស្តេចប្រក្ខិ ព្រោះសត្តបត្ត
 ប្រតិបត្តិហើយ ៧ ប្រការ មានក្នុងគ្រឹះ ។
 បដិសម្ពិទ ២ វិទោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ បុច្ឆម
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងលាសតា របស់ព្រះក្មេង បុច្ឆម
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បុច្ឆម ព្រះក្មេងកសិយេន្តេ មានកាយ បុច្ឆម
 ត្រូវតាមតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចំ ឧទ្ទិសោយិយត្ថេរាចារ្យ ។

វិវិច្ឆិយត្ថេរាចារ្យ ទី ៤

(១២២) ព្រះលោកបាយក ទ្រង់ធ្វើកុទ្ធដំណើ ជាមួយនឹង
 ព្រះទិណស្រកម្មយោនំអង្គ បុច្ឆមយកក្នុងវិវិច្ឆិក្រឹត្យទៅបូជា
 ដល់ព្រះក្មេង ។ ក្នុងកថា ៧១ អភិកប្បនេ ព្រោះហេតុដែល
 បុច្ឆមបូជា បុច្ឆមដែលស្គាល់ខ្លួន ទេជាដែលនៃកុទ្ធច្វាយ ។

សុទ្ធិបដិសេធ បុព្វបទកាយស្ស ឧបទានំ
 ចដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្ស វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ចន្ទភិញ្ញា សង្ខិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា វិវិដ្ឋិយោ វេរោ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

វិវិដ្ឋិយោស្ស ឧបទានំ សមន្តំ ។

បញ្ចមំ កុដិជ្ជបក្កោបទានំ

(១៤៨) សិទ្ធកុស្តស្ស កកវតោ អហោសិ កុដិកោចាកោ
 កាលន កាលំ ទ្ធវេសិ^(១) ចសាញោ សេហិ ចាលិភិ ។
 ចតុទ្ធកុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ តតា
 ទុក្ខតំ ចាភិជាតមិ ទ្ធវេសិទ្ធិ^(២) ដលំ ។
 ចដិសម្ពិទ្ធា ធម្មស្ស វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិមេ
 ចន្ទភិញ្ញា សង្ខិកតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទ្ធិ អាយស្មា កុដិទ្ធវេសោ^(៣) វេរោ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

កុដិជ្ជបក្កោស្ស ឧបទានំ សមន្តំ ។

១ ឬ. ទ្ធវេសិ ។ ២ ឧ. ទ្ធវេសិទ្ធិ ។ ៣ ឧ. កុដិទ្ធវេសោ ។

សុទ្ធិបដិសេធ បុព្វបទកាយស្ស ឧបទានំ
 ចដិសម្ពិទ្ធា វិហោត្ត ឥតិកតិញ្ញា ឯ វេរោ ខ្ញុំបុនេត្តិទ្ធិ
 ជាតិច្បាសំហើយ តាំងណាសតា របស់ប្រាក្កុ ខ្ញុំបុន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បុនេត្តិ ប្រតិបត្តិយោ ធម្មកាយ បុនេសិទ្ធិទ្ធិភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចប់ វិវិដ្ឋិយោស្ស ។

កុដិជ្ជបក្កោបទានំ ទី ៥

(១៤៩) ខ្ញុំជាអ្នកកុដិ របស់ប្រាក្កុប្រាក្កុ ប្រា
 មាសិទ្ធិខ្ញុំ ខ្ញុំប្រាក្កុបុគ្គលិកផ្សេងៗ ដោយវេរោសំខ្លួន
 អស់កាលតាំងឆ្នាំ ។ កុដិទ្ធវេសិ ៤៤ ឥតិកតិញ្ញា កុដិកាយ
 នោះ ប្រាក្កុបុគ្គលិកខ្ញុំបុនេត្តិទ្ធិសេស ខ្ញុំបុនេត្តិទ្ធិសេស
 ទុក្ខតំ នេះដោយវេរោសំខ្លួន ។ ចដិសម្ពិទ្ធា វិហោត្ត
 ឥតិកតិញ្ញា ឯ វេរោ ខ្ញុំបុនេត្តិទ្ធិជាតិច្បាសំហើយ តាំង
 ណាសតា របស់ប្រាក្កុ ខ្ញុំបុនប្រតិបត្តិហើយ ។

បុនេត្តិ ប្រាក្កុបុគ្គលិក ធម្មកាយ បុនេសិទ្ធិទ្ធិភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចប់ កុដិជ្ជបក្កោស្ស ។

សន្តិ ធាតុប្បដិកត្តោបទានំ
ឆដ្ឋំ ចត្តទាយកត្តោបទានំ

[១៤២] បរមេន ធម៌េន សិទ្ធកុស្ស មហោសិទោ
ចត្តនាទំ មយោ និទ្ឋំ ឧទ្ធកុស្ស តាទិទោ ។
ឧត្តរុតេ វេតោ កម្មេយ យំ នានមននី តនា
ទុក្ខតិ ចារិជាតាមិ ចត្តនាទស្សនំ វេសំ ។
ចដិសម្ពិទា ចតសេនា វិទោក្ខាចិច អដ្ឋិទេ
ឧទ្ធកិញ្ញា សន្និកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។
វត្ថុំ សុទំ កាយស្មា ចត្តនាយោកោ យេវេ វេន
កាថាយោ អកាសិញ្ញាតិ ។

ចត្តទាយកត្តោបទានំ សន្តិ ។

សន្តិ ធាតុប្បដិកត្តោបទានំ

[១៤៧] និទ្ធកេ លោកតាដដ្ឋិ សិទ្ធកុត្តិ នវត្តមេ
ឯកតាតុ មយោ លទ្ធា និវនិទ្ធស្ស តាទិទោ ។

ចត្តទាយកត្តោបទានំ ទី ៦

[១៤២] ខ្ញុំបានចិត្តខ្លួនខ្លួន ដីក្រវែង បានប្រគេនប្រគេន
ដល់ព្រះមហោសី ព្រះនាមសិទ្ធក្លះ បានព្រះទ័យត្រង់ មិន
ញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកម្មទី ៥៦ អំពីកម្មនេះ
ក្នុងកាលនោះ ព្រះមហោសីដល់ខ្ញុំ បានឲ្យបាន ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ខ្លួនអី នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ ចដិសម្ពិទា ៤
វិទោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់ចំពោះ ។

បានឮថា ព្រះចត្តទាយកត្តោ បានអោយ បានសម្តែងខ្លួន
នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចប់ ចត្តទាយកត្តោបទានំ ។

ធាតុប្បដិកត្តោបទានំ ទី ៧

[១៤៧] កាលព្រះលោកតាដ ព្រះនាមសិទ្ធក្លះ ឧត្តមជាតិ
ពួកនេះ ត្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានព្រះភាគមួយអង្គ របស់
ព្រះសិទ្ធក្លះ ព្រះកន្តីប្រសើរដោយសព្វដើម្បី ជាភាគទិប្បក្ករ ។

សុត្តនិបទ ខុទ្ទកនិកាយ សមគានិ

កាហំ ធាតុំ កហោត្វាន ពុទ្ធស្សានិ ធូតពុទ្ធលោ
 ចក្កវស្សេ ចវិចរិ ភិដ្ឋន្តិវំ ធនុត្តមំ ។
 ចតុន្ទវតេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ធាតុមភិប្បជយិ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ធាតុចដ្ឋហនេ ដលី ។
 ចដិសម្ពិទា ចតស្សេ វិនោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទវិញ្ញា សច្ចិកាតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្តិ សុទំ អាយស្សា ធាតុប្បជកោ ដេវោ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិក្ខតិ ។

នាទុក្ខនិកាយេ សមគានំ សម្ពុំ ។

អដ្ឋមិ សត្តសត្តលំបុប្ផប្បជិកត្តរាបទានំ

(១៤៨) សត្តសត្តលំបុប្ផានំ សិសេ កត្វានហន្តា
 ពុទ្ធស្ស អភិរេចេសិ វេស្សក្ខមិ ធនុត្តមេ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ បុប្ផមភិប្បជយិ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ បុប្ផមជាយិនំ ដលី ។

សុត្តនិបទ ខុទ្ទកនិកាយ សមគានិ

ខ្ញុំកាន់យកព្រះនាគុដោយ របស់ព្រះពុទ្ធជាដើរពង្ស ខែព្រះ
 ភាគិធុ ហើយបម្រើ អស់៨ ឆ្នាំ ដូចកាលបម្រើព្រះអង្គជា
 បុគ្គលទុក្ខ ជាតិពួកនោះ កាលទ្រង់ទ្រង់ព្រះជន្មនោះហើយ
 ដែរ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧២ អំពីកថាខ្មែរ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានប្តូរជាព្រះនាគ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខអី នោះជាផល
 នៃការបម្រើព្រះនាគ ។ បដិសម្ពិទា វិនោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទពូជ ព្រះនាគប្តូរជន្មនោះ បានកាយ បានសម្រស់ឲ្យកាត់
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចចំ នាទុក្ខនិកាយេសានំ ។

សត្តសត្តលំបុប្ផប្បជិកត្តរាបទាន ទី ៧

(១៤៩) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានត្រង់ក្នុងអំឡុងពេល ៧
 ក្រោយ ដាក់លើព្យាស ហើយប្តូរជាផលព្រះពុទ្ធ ព្រះនាគ
 វេស្សក្ខ ព្រះអង្គប្រសើរជាតិពួកនោះ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១
 អំពីកថាខ្មែរ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
 ថ្នាំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខអី នោះជាផលនៃការប្តូរថ្នាំ ។

ផែន ពិធីជាលក្ខណៈប្រជាជន

ចងិសម្ព័ន្ធនា ធនស្សោ វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិទេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្និកតា កាតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ ភាយស្មា សត្តសត្តលិប្បប្បដកោ
 ដេវោ ឥតា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។
 សន្យស្សលិប្បប្បដកោ ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ។

ផែន ពិធីជាលក្ខណៈប្រជាជន

(១៤៤) ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា
 ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា

១១. រំលឹក ។

ពិធីជាលក្ខណៈប្រជាជន ទី ១

ចងិសម្ព័ន្ធនា ធនស្សោ វិហោត្តាបិទ អដ្ឋិទេ
 ធន្យកិញ្ញា សន្និកតា កាតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ ភាយស្មា សត្តសត្តលិប្បប្បដកោ
 ដេវោ ឥតា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។
 សន្យស្សលិប្បប្បដកោ ធន្យកិញ្ញា ធន្យកិញ្ញា ។

បានឮថា ព្រះសេនាសម្ព័ន្ធសម្ព័ន្ធនា មានកាយ បានសម្រែក
 ឮវាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចង់ សន្យស្សលិប្បប្បដកោ ។

ពិធីជាលក្ខណៈប្រជាជន ទី ២

(១៤៥) ព្រះសេនាសម្ព័ន្ធសម្ព័ន្ធនា មានកាយ
 បានសម្រែក ឮវាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចង់ សន្យស្សលិប្បប្បដកោ ។
 បានឮថា ព្រះសេនាសម្ព័ន្ធសម្ព័ន្ធនា មានកាយ
 បានសម្រែក ឮវាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចង់ សន្យស្សលិប្បប្បដកោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមគន់

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា តិម្ពិជាលបុច្ឆិយោ ដេវោ
ឥសា កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

តិម្ពិជាលបុច្ឆិយោ សមគន់ សមន្តំ ។

ទសមំ ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោបទានំ

[១៨៦] កុក្កុដោ ចាម ឆាមេន សយម្ហ អបកជិតោ
លវេណី^(១) ទិក្ខុមិគ្គាន អនុច្យតោ មហានទី ។
ទុទ្ទាលកំ កហោគ្គាន សយម្ហស្ស អនាសហិ
សិយតស្សុជុក្ខតស្ស ចសន្ទមនសោ គណ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កច្យេ យំ បុច្ឆមកិរោមយិ
ទុក្កតិ ចាភិជាចាមិ បុច្ឆនាទស្សិទិ ផលំ ។
ចជិសត្តិណ ធមស្សោ វិហោត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សត្តិកតា កាតំ ទុទ្ទស្ស សាសនទ្ធិ ។
ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ទុទ្ទាលទាយកោ ដេវោ ឥសា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោស្ស អបកនំ សមន្តំ ។

១. ឆ. វិចិត្រ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សមគន់

បានព្វថា ព្រះតិម្ពិជាលបុច្ឆិយោ មានកាយ បានសម្រួល
នូវភាពតាំងខេ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ឈប់ តិម្ពិជាលបុច្ឆិយោធម្មាទាន ។

ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោបទាន ទី ១០

[១៨៧] ព្រះសយម្ហ ប្រសិទ្ធភារកិលេស មាននាមថា កុក្កុដោ
ស្តេចចេញអំពីព្រៃ បានដល់នូវស្ម័គ្រីតំ ។ ក្នុងកាលនោះ
ខ្ញុំបានចិញ្ចឹមជា កាត់យកក្នុងព្រៃក្ស ថ្វាយដល់ព្រះសយម្ហ
ប្រធានអ្នកសម្រួល មានព្រះទ័យត្រង់ ។ ក្នុងកម្សិ យាម
អំពីកម្សិ នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយថ្កាំ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាដល់នៃបុព្វបទ ។ ចជិសត្តិ ៦ វិហោត្ត
៨ ទិវិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំង
សាសនា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះទុទ្ទាលទាយកញ្ជោស្ស មានកាយ បានសម្រួល
ភាពតាំងខេ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ឈប់ ទុទ្ទាលទាយកញ្ជោធម្មាទាន ។

ឧទ្ធាន៍

គុវរដ្ឋិណគមុគ្គិណ   វិវិកុដិដូធមកោ
 ចត្តោ   ធាតុសត្តលិយោ   ភិដ្ឋិ   ឧទ្ធាលកេន   ច
 សត្តត្ថិសេតិ   កាដាយោ   គណិកាយោ   វិកាវិយិទិ ។
 ឧវិចាយិក្ខោ   ចត្វរិសោ ។

ឧទ្ធាន៍

គុវរដ្ឋិណគមុគ្គិណ ។   ធាតុសត្តលិយោ ។
 គុវរដ្ឋិណគមុគ្គិណ ។   វិវិកុដិដូធមកោ ។   គុដិដូ-
 ចករត្តបទាន ។   ចត្តោធាយករត្តបទាន ។   ធាតុបូជនរត្ត-
 បទាន ។   សត្តសត្តលិយោ ។   ភិដ្ឋិជាសប្បដិ-
 យោ ។   ឧទ្ធាលកេន ។   កាដាយោ   គណិកាយោ   វិកាវិយិទិ ។
 ឧវិចាយិក្ខោ   ចត្វរិសោ ។

ចចំ ឧវិចាយិក្ខោ ទី ២៥ ។

ឆត្វិសតិមោ បោមកវិគ្គ

ចប់មិ បោមកត្ថេរាបទានំ

(១៨១) នេវលោកេ មិគោ សន្តោ វិបស្សិស្ស មហេ-

សិនោ

ធម្មំ សុត្តានំ ធម្មិកោ(១) ឥមំ វាចំ អភាសហំ
ធមោ តេ បុរិសាជញ្ញំ ធមោ តេ បុរិសុត្តម
ពហុជ្ជនំ កាយសិ នេសេន្តោ អមតំ បដំ ។
ឯកទុកេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ វាចំ អភណិ តនា
ទុក្ខតិ ធាកិជាធមិ ដោមបាយ ឥនំ ជលំ ។
បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតិ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ ភាយស្មា ដោមកោ ដេវេ ឥតា
កាជាយោ អភាសិតាតិ ។

បោមកត្ថេរាបទានំ សម្ពុំ ។

១ ឧ. សុណិ ចរោទិតោ ។

បោមកវិគ្គ ទី ២៦

បោមកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៨១) ខំជាទេវតាបំគានៅក្នុងទេវលោក បានស្តាប់ធម៌
របស់ព្រះពុទ្ធ ជាមហេសី ព្រះនាមវិបស្សិ បានចិញ្ចឹមកាយ
ហើយបានពោល ដូរវត្ថុនេះថា បតិគ្រូព្រះអង្គជាបុរស
កាជាមេឃ្យ ខំស្នូមមស្តារ ចំពោះព្រះអង្គ បតិគ្រូព្រះ
អង្គជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខំស្នូមមស្តារ ចំពោះព្រះអង្គ ព្រះ
អង្គសម្បែងខ្ពង់ខ្ពស់ គឺព្រះនិព្វាន វិនិច្ឆ័យជនច្រើន
(ឲ្យជល់ដូរត្រើយគឺព្រះនិព្វាន) ។ ក្នុងកថាខ្មុំ ៧១ ឥតិ
កថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រះហេតុវិជលខំ បានពោល
វាចា ខំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាវិជលនៃការសរសើរ ។
បដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ ឥតិកតិញ្ញា ៦ នេះ ខំបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពុំស្មាននា របស់ព្រះពុទ្ធ ខំ
បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រាថា ព្រះជាមករា មានកាយ បានសម្បែងខ្ពង់ខ្ពស់ជា

ពុំស្មាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

រាជំ បោមកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយ៍ ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ (១)

(១៨២) វិជហិត្តា ទេវវណ្ណំ សករិយោ ឥនាកមី
 អនិកាវំ កក្កកាមោ កុទ្ធសេដ្ឋស្ស ណាសទេ ។
 ទេវលោ ឆាម ឆាមេន បទុម្ពុសាវកោ
 តស្ស កិក្ខា មយា ទិដ្ឋា វិច្យសទ្ធន ទេតសា ។
 សតសយាស្ស ឥតោ កាច្យេ យំ កក្កមករិ តឆា
 ទុក្ខតិ ឆាភិជាឆាមិ ចិណ្ណាឆាតស្សិទំ ផលំ ។
 បដិសម្ពិទា ឆតស្សា វិមាត្តាមិទ អដ្ឋិមេ
 ឆធស្សិក្ខា សម្ពិកតា កតំ កុទ្ធស្ស ណាសទទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្សា ឯកាសទឆាយកោ ដេវេ
 ឥមា តាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ អបកំ ឆម្ពំ ។

តតិយ៍ បិកកប្បជិកណ្តោបទានំ

(១៨៣) អាទទោ ឆាម សម្ពុទោ សយម្ព អចកជិតោ
 អរោញ្ច បរិទិញាយិ អមទុស្សន្តិ កាទទេ ។

១ ភិក្ខុកាយកណ្តោបទានំ យុទ្ធសំយេវ ។

ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ ទី ២

(១៨៤) ខ្ញុំប្រាមតំភិកាយោ បុណ្ណេបដិធម្មវេទនាទេវតា
 ហើយមកក្នុងមនុស្សលោកនេះ ប្រាថ្នាខំធ្វើឲ្យកាកសារី
 ក្នុងសាសនាចរសំប្រាណ្តេដ្ឋប្រសើរ ។ មានសក្ខីចរសំប្រា
 បទុម្ពុសាវកោ ឈ្មោះទេវលោ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយកិក្ខុ
 ផលំប្រះទេវលោនោះ ។ ក្នុងកប្បជិយយសន អំពីកប្បនេះ
 ក្នុងកាលនោះ ប្រោរចេតុផលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិន
 ដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាឈ្មោះចិណ្ណាឆាត ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមាត្ត ៤ ឆិក្ខិត្តា ៤ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 តំណសនា ចរសំប្រាណ្តេ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានភ្ជាប់ ព្រះឯកសនទាយកណ្តោ មានកាយ បានសម្ពិទ្ធស្ត
 តាថាតំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ ឯកសនទាយកណ្តោបទានំ ។

បិកកប្បជិកណ្តោបទានំ ទី ៣

(១៨៥) ព្រះសយម្ពុសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ព្រះនាម
 កាន់ទ្ធិ ទ្រង់បរិទិញាក្នុងវិប្រាជំ ដែលមិនមានមនុស្ស ។

សុត្តនិបិដក បុរាណិកាយ ឧបទាន

ទេវលោកា ឥនាកន្ទា ចិត្តិ កាត្វាទហំ ឧទា
 សរីរំ ឧត្ត ឈរោសិ សក្ការក្ស អកាសហំ ។
 ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យំ កម្មមករិ ឧទា
 ទុក្ខតិ ពាកិជាទាមិ កុទ្ធច្វដាយំទិ ផលំ ។
 ចដិសម្ពិទា ចកស្សោ វិទាត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ទធុរិក្ខា សច្ចិកតា កាតិ កុទ្ធស្ស សាសទន្ទិ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ អយស្សា ចិត្តកត្វដកោ ទេវេ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិត្វាតិ ។

ចិច្ចករណ៍ស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ចម្ពុតំ ចម្បកប្បិយត្ថេរាបទានំ

[១៧២] ហិមវន្តស្សវិទូរេ វិកោតោ ទាម(១) ចត្វោ
 កស្ស វេមជ្ឈេ វសតិ សមលោ កាវិតិទ្រិយោ ។
 ទិស្វាទ ឧស្សោចសមំ វិច្ឆសវន្តោ ចេតសា
 តិណិ កម្មកប្បច្ឆាទិ កហោត្វាទ សរោករិ ។

១ ឧ.វិភោ ៣៧។

សុត្តនិបិដក បុរាណិកាយ ឧបទាន

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានដំណើរទៅលោកមកក្នុងទីនោះ ធ្វើជើងថ្កូវប្លែងជា
 សរីរៈផង ធ្វើសក្ការៈផង ក្នុងព្រៃនោះ ។ ក្នុងកម្មទី ៧០
 អំពីកម្មនោះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើ
 កុសលកម្ម ខ្ញុំទំនំដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាដែល នៃកុទ្ធុ-
 ប្លង់ ។ ចដិសម្ពុតា ២ វិទោក្ខ ៨ និងកិក្ខា ៦ នេះ ខ្ញុំ
 បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះគុដ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិត្តកប្បដកតេ មានកាយ បានសម្តែងនូវគាថា

តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្ពុចិច្ចករណ៍ស្ស ។

ចម្បកប្បិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[១៧២] មានក្នុងមួយរយៈពេលនោះ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត មាន
 សមណៈមួយអង្គ មានផ្រៀមស្រគត់ស្រគំ គង់នៅកណ្តាលភ្នំ
 នោះ ។ ខ្ញុំបានចិញ្ចៀនថ្វា បានឃើញសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ របស់
 សមណៈនោះ ទើបកាត់យកដំបូក ឲ្យ ទង ចូលទៅកេងកាយ ។

ច្បាប់ សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ

ឯកទុក្ខតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមភិរោចយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ពុទ្ធច្វាយិទំ ដលី ។
 ចដិសម្ពិទា ធមស្សន វិទោក្កាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធម្យកបុច្ឆិយោ ដេវោ ឥទា
 កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ច្បាប់ចម្រើនស្មេរស្មេរ អចានំ សមន្តំ ។

ចញ្ជមិ សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ

(១៧៧) កាលិកាវវ ជោតន្តិ ធិសិទ្ធិ បទ្ធកន្តរេ
 សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ ពុទ្ធស្ស អភិរោចយំ ។
 ឯកទុក្ខតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុច្ឆមភិរោចយំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ ពុទ្ធច្វាយិទំ ដលី ។
 ចដិសម្ពិទា ធមស្សន វិទោក្កាចិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ។

សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ ទំ ៨

ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថាខេន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្រាប់
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធច្វាយិទំ ។ ចដិសម្ពិទា
 ៤ វិហាកុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រាប់បង្ហាញហើយ ។

បានពូកែ ព្រះចេញកប្បិយភូតោ ទានកាយុ បានសម្រេចខ្ញុំ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ច្បាប់ចម្រើនស្មេរស្មេរ ។

សត្តបាទីលីយត្ថេរវាទានំ ទំ ៥

(១៧៨) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទានស្ម័គ្ររឿង ដូច
 គ្នាកាលិកា ទ្រង់អង្គត្រង់ចន្លោះក្នុង ខ្ញុំបានក្លាយជាប្រទេស
 ដ៏ទង់ដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា ៧២ អំពីកថាខេន ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានប្រាប់ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃពុទ្ធច្វាយិទំ ។ ចដិសម្ពិទា ៤ វិហាកុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រាប់បង្ហាញហើយ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ភីត្តំ សុទ្ធិំ អាយស្មា សត្តនាដលិយោ ដេវោ ឥសា
កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

ឆដ្ឋំ ទុបាហនទាយកញ្ជោបទានំ

[១៥៦] អរោសី ទទូនោ ឆាម សម្ពុទ្ធស្សត្រដោ កត្តា
ឯកោតាហនោ មយា ធិត្ថោ កោចិ សម្បជ្ជ មេ កុវិ ។
ឯកទុកេ ឥតោ កច្ឆេ យំ ចាទុំ អននិ តណ(១)
ទុក្កតិ ឆាភិជាតាមិ ទុបាហនស្សនិ ផលំ ។
ចដិសម្ពិទា ចកស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
ទធស្សិកញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ភីត្តំ សុទ្ធិំ អាយស្មា ទុបាហនទាយកោ ដេវោ
ឥសា កាជាយោ អភាសិត្តាភិ ។

ទុបាហនទាយកញ្ជោស្ស អបទានំ សម្ពុំ ។

១៥. ធានី ទិវង្គតា ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ អបទានំ

បាទព្វថា ព្រះសត្តបាដលិយោ មាទាយេ បាទសម្ពុទ្ធស្ស
ភាវាទំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯចំ សុត្តនិកាយស្ស អបទានំ ។

ទុបាហនទាយកញ្ជោបទានំ ទី ៦

[១៥៦] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឈ្នះចខ្លះ ជាបុត្ររបស់
ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំភ្ជាប់ស្បែកដើរមួយសម្រាប់ (ដោយបំណង
ថា) សូមព្រះអង្គញ្ជាតំពោធិញ្ញាលាទិសម្រេចផលខ្ញុំ ។ ក្នុង
កម្មទី ៧១ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានភ្ជាប់ស្បែកដើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាផល
នៃស្បែកដើរ ។ ចដិសម្ពិទា ៤ វិហោត្ត ៨ និងកតិញ្ញា
៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទព្វថា ព្រះទុបាហនទាយកញ្ជោ មាទាយេ បាទសម្ពុទ្ធស្ស
ភាវាទំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ឯចំ ទុបាហនទាយកញ្ជោបទានំ ។

សន្ទនី មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទានំ

[១៧៧] មញ្ញវិកំ ករិទ្ធាន រថិយំ ចជិចផ្លាហំ
 អន្តសំ សមណានត្ថំ ភិក្ខុសង្ឃប្បក្កាតិ ។
 ចសន្ទចិគ្គោ សុមោ ចរនាយ ទ បិទិយា
 ឧកោហត្ថេហំ ចក្កិយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោចយី ។
 ទ្វេនុតេ ឥនោ កថេជ្ឈ យំ បុច្ឆមភិច្ឆនយិ
 ទុក្ខតិ នាភិជាតាមិ បុច្ឆម្ហាយិធិ ឥសំ ។
 ឥនោ តេសត្ថតិកថេជ្ឈ ឯកោ ភាសំ មហិមមិ
 ដោតិយោ នាម ចាមេន ឧក្កវត្ថិ មហាទ្វលោ ។
 ចជិសម្ពិយា ចតស្សោ វិហាក្ខាចិច អដ្ឋិទេ
 ចន្យភិញ្ញា សច្ចិកនា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនច្ចិ។
 ឥត្ថំ សុនំ ភាយស្មា មញ្ញវិប្បដិកោ ថេរោ ឥនា
 កជាយោ អកាសិគ្គាតិ ។

មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទានំ សម្ពុំ ។

មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទាន ទី ៧

[១៧៧] ខ្ញុំធ្វើឱ្យជាមញ្ញវិប្បដិក្ស (លើក្សេល) ហើយដើរ
 ទៅកាន់ប្រាសាទ បានឃើញព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរលើសជាងគ្នា
 សមណៈ បានពួកភិក្ខុសង្ឃចោមកមហើយ ។ ខ្ញុំមានចិត្ត
 ជ្រះថ្លា បានចិត្តរីករាយ ដោយបីធីយ៉ាងវិស្វក្រិលនិ ហើយ
 កាន់យកដោយវិធីទាំងនេះ បូជាចំរើនព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកថា
 ទី ៧២ អំពីកថាខុទ្ទក ព្រះបាទឥន្ទ្រវរ្ម័ន បានបូជាដ៏ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃការបូជាដ៏ ។ ក្នុងកថា
 ទី ៧៧ អំពីកថាខុទ្ទក ខ្ញុំបានកើតជាស្រូវចក្រភិក្ខុមួយអង្គ
 ជាដំណើរផលនៃ ព្រះនាមដោយឈ្មោះ ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិហាក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើឱ្យជាតំប្រាសាទហើយ ទាំងសាសនា យសព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
 បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជា ព្រះមញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទាន បានសម្រេចផលជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មញ្ញវិប្បដិកធម្មរាជទាន ។

ឆវិមំ កុដិទាយកន្តោបទានំ

(១៧៧) វិមិទំ ចារិសធុត្វោ ក្រូធុលេ វសិ គណ
 ចន្តាសាលំ កវិទ្ធាន អនាសិ អបរាជិតេ ។
 ឯកទុក្ខេ ឥតោ កេច្ឆេ យំ ចន្តាកុដិកំ ធានា(១)
 ទុក្ខតិ នារិជានាមិ កុដិធានស្សិទំ ផលំ ។
 អដ្ឋង្គិសេ ឥតោ កេច្ឆេ សោធុសាសីសុ រាជិទោ
 សព្វកុ អភិវស្សិទិ វុទ្ធាវ ធម្មវង្គិទោ ។
 ចដិសង្កិទា ចកសេវា វិហាក្កាបិច អដ្ឋិទេ
 ចធុកិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនង្គិ ។
 អង្គិ សុទំ អាយស្មា កុដិធាយកោ ថេរេ ឥហ
 កថាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

កុដិទាយកន្តោបទានំ ធម្មំ ។

១២. អំ ។

កុដិទាយកន្តោបទានំ ទី ៧

(១៧៧) កាលនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចៅក្នុងព្រៃ គង់នៅ
 ទៀបដល់រយំ ខ្ញុំក៏បានធ្វើបណ្ណសាលាថ្វាយដល់ព្រះសម្មា
 គ្រងឈ្មោះកិលេស ។ ក្នុងកថាទី ៧១ អំពីកថ្យនេះ ក្នុងកាល
 នោះ ព្រះបោកុដិផលខ្ញុំបានថ្វាយបណ្ណកុដិ (ធុបស្សីក) ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា នេះជាផលនៃការថ្វាយកុដិ ។ ក្នុងកថា
 ទី ៧៧ អំពីកថ្យនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្មេចច្រកង្កិ ១៦ ជាង
 ព្រះនាមអភិវស្សិដ្ឋចន្តា ក្នុងលោកទាំងមូល ។ បដិសង្កិទា ៤
 វិហាកុដិ ទាំងកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ល្អដល់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះកុដិទាយកន្តោ មានកាយ បានសម្មន្តវិភាជា

ទាំងនេះ អោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុដិទាយកន្តោបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មទានំ

ទសមី អន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ

[១៦៦] សុវណ្ណវណ្ណំ សុទ្ធានំ ធិសិទ្ធិ បព្វតន្តរេ
 ឱកាសយទ្ធិ វិសិយោ សិទ្ធិ ធិសិទ្ធិ យថា ។
 អក្កជំ បុគ្គលាយ ឧបកក្កេ ឧក្កមិ
 ចសន្តចិត្តោ សុវេនោ កុទ្ធស្ស អភិរោចយី ។
 ឯកក្កិសេ វិទោ កាច្យេ យំ បុប្ផមកិប្បជយី
 ឧក្កតិ ធាកិជាបាមិ កុប្បជយិយំ ជសិ ។
 ចក្កវិសតិកប្បក្កិ អយោសិ មិគ្គយោកកោ(១)
 សន្តវនសធម្មន្នោ ឧក្កវត្តិ មហាពុលោ ។
 ចដិសន្តិទា ធម្មស្សោ វិទោ ក្កាចិម អដ្ឋិមេ
 ឧធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកាថា កតិ កុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុដិ កាយស្ស អក្កប្បដ្ឋិយោ វេរោ ធិតា
 កាជាយោ អកាសិក្កាតំ ។

អន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ ធម្មទានំ ។

១ ធម្ម. ធម្ម. ធម្ម. ធម្ម. ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មទានំ

អន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ ទី ១០

[១៦៦] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស
 គង់នៅចន្លោះក្នុង ទ្រង់ភ្លឺស្រពះដោយស្ម័គ្រ ដូចអណ្តាតភ្លឺ ។
 ខ្ញុំកាន់យកគ្នាពួកជាតិដែលរីកមុខអោយ ហើយចូលទៅក្រែង
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងពួកនារ ខ្ញុំបានចិញ្ចឹមជីវិត មានចិត្តរីក
 រាយ បានចូលដល់ព្រះក្មេង ។ ក្នុងកម្មវិធី ៣១ អំពីកម្មវិធីនេះ
 ព្រោះចោកដល់ខ្ញុំបានចូលជា ខ្ញុំបានដល់ស្តាប់ទុក្ខគឺនេះជា
 ផលនៃកុម្មវិធី ។ ក្នុងកម្មវិធី ៦៧ អំពីកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្នេហាច្រកន្តិ ព្រះនាមមិគ្គយោកកោ ទ្រង់បរិច្ចរាវដោយ
 កែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសន្តិទា ៤ វិទោកុ
 ៧ ធិតិកកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះក្មេង ខ្ញុំបានប្រដិបត្តិហើយ ។

បានព្យាបាល ព្រះអន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ បានសម្រេចផុតជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

យំ អន្តបច្ឆិយតោរាបទានំ ។

ទូទាត់

ដោយគោរព ភិក្ខុចិត្តកំ ធម្មគោរព សន្តបាដលី
នាទុមញ្ញិ ចណ្ណញ្ញ កុដិណោ អក្កបុត្តិយោ
តាជាយោ កណិកា ធម្ម ឯកត្តាធឿសមេវ ច ។

ថោមវិញ្ញោ ឆៀសធិមោ ។

ទូទាត់

ដោយករណ៍បទាន ១ ភិក្ខុនាយករណ៍បទាន ១ ចំនក.
បូជករណ៍បទាន ១ ធម្មកបូជិយរណ៍បទាន ១ សន្តបាដលី.
យរណ៍បទាន ១ ទុបាហាននាយករណ៍បទាន ១ មញ្ញិបូជក-
រណ៍បទាន ១ ចណ្ណនាយករណ៍បទាន ១ កុដិនាយករណ៍-
បទាន ១ អក្កបូជិយរណ៍បទាន ១ មានគាថា ៤១ ដែលអ្នក
ប្រាជ្ញចំពើយក្នុងវិធីនេះ ។

ចប់ ថោមវិញ្ញោ ទី ៤៦ ។

ទុតិយ៍ ធរណីយកិច្ចសមាគម

[១៦២] សិទ្ធិក្នុង កកវតិ ចិត្តក្នុង ឧបសគ្គ
 ពោធិយោ វេទិកាយោ តេសំ មក្ខេសិ ពាវនេ ។
 ឧត្តរុត្តេ ឥតោ កាច្យេ យំ តេសំ មក្ខេយំ តតា
 ទុក្ខតំ ធាកិជាធានិ មក្ខេបាយ ឥទិ ឥសំ ។
 ឧត្តរិសេ ឥតោ កាច្យេ សុត្តរិ ធាម មត្តិយោ
 សត្តរក្ខេសម្បន្នោ ឧក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
 មដិសម្ពិទា ឧតស្សា វិហោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ឧប្បកិញ្ញា សុត្តិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ។
 ឥត្តិ សុទិ អាយស្មា តេសមក្ខិយោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ធរណីយកិច្ចសមាគម ៧៧៧ ។

ធរណីយកិច្ចសមាគម ទី ២

[១៦២] កាលប្រោសប្រោស ប្រោសសិទ្ធិ ជាតក-
 សកៈ បរិទ្ធិព្រាហ្មណ៍ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានលាបប្រេងគ្រង
 ទៀនកោងព្រឹក្ស ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៧៤ អំពីកញ្ចប់នោះ ក្នុងកាល
 នោះ ប្រោសប្រេងដែលខ្ញុំបានលាបប្រេង ខ្ញុំបានលាប
 ខ្លួន ខេដាដែលខ្ញុំបានលាបប្រេង ។ ក្នុងកញ្ចប់ ៧៤
 អំពីកញ្ចប់នោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាប្រេង ប្រោសសុត្តរិ
 ប្រេងបិទ្វលិដោយវិក្រ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិហោក្ខ ៨ និងអតិញ្ញា ៦ នោះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងលាសតា របស់ប្រោស ខ្ញុំបាន
 ប្រេងបិទ្វហើយ ។

បានឮថា ប្រោសធរណីយកិច្ចសមាគម បានកាយ បានសម្រេចខ្លួន

ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធរណីយកិច្ចសមាគម ។

សង្គ្រោះជំនាញ ប្រកាសនៃការងារ របស់
គណៈកម្មាធិការ អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា

[១៦៣] គិស្សស្ស ទោ(១)កករតោ កោតិយា ចានបុត្តោ
អង្គប្រជុំ មយា ធិន្ទំ ធរណីវុរោចានេ ។
ទ្វេវុតេ ឥតោ កក្សេ យំ ចន្ទមភិរោមយំ(២)
ទុក្ខតិ ធាតិជាធានំ កោតិប្បជាយំធិ ជសំ ។
ចញ្ជិសេ ឥតោ កក្សេ ទេវលោ ធាម ទត្ថិយោ
សត្តរាមសម្បត្តោ ធរណីវុ មហាទូលោ ។
ចជិសត្តិធា ធរស្សោ វិហោត្តាចិ ធិ អដ្ឋិមេ
ធរណីវុ ធរស្សោ កតិ ទុក្ខស្ស ធរសម្បត្តិ
ឥត្តំ សុតំ កាយស្ស អង្គប្រជុំយោ វេរោ ឥតោ
កាយោ អកាយិក្ខាតិ ។

អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា សម្រាប់ ។

១ ធរ. ធិស្សស្ស ១ ២ ធរ. ច្បងភិរោមយំ ។

សង្គ្រោះជំនាញ ប្រកាសនៃការងារ របស់
អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា ទី ៣

[១៦៤] ខ្ញុំបាទវាយក្បាច់អង្គប្រជុំ ចំពោះពាចិត្តិក្ស ដ៏
ធរណីវុ របស់ព្រះបាទព្រះកោតិយោធរណីវុ ដែលជាយំ
ដុលើអរណិ ។ ក្នុងកម្មវិធី ២២ កំណត់ច្បាប់ ព្រះបាទ
ដែលខ្ញុំបាទវាយក្បាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ ទេដោ
ឥលូវកាយជាពាចិត្តិក្ស ។ ក្នុងកម្មវិធី ២៤ កំណត់ច្បាប់
ខ្ញុំបាទកើតជាស្នេហាច្រកត្តិ ព្រះបាទទេវលោ ប្រើប្រាស់
ដោយវេរី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ ចជិសត្តិ ២
វិហោត្ត ធិន្ទមភិរោមយំ ២ ទេ ខ្ញុំបាទធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ
ចំណិតសាម របស់ព្រះបាទ ខ្ញុំបាទប្រើប្រាស់ហើយ ។

បាទព្រះ ព្រះអង្គប្រជុំយុវជន មានកាយ បាទសម្រាប់ទុក្ខតិ

ចំណិត ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ អង្គប្រជុំយុវជនកម្ពុជា ។

បញ្ជី ទីបាយកន្ត្រៃបទាន

(១៦២) ទេវត្រតោ អហំ សង្ខា ឱរុយ្យ ធម្មវី តតា
 ធម៌ថេ ធម្មតា ចានាសី ធម្មសង្ខា សេហិ ចានាសីហិ ។
 ធម្មត្រតោ ឥតោ កាច្យេ យំ ធម៌ធម៌ តតា
 ធម្មតិ ចានិជាតាមិ ធម៌ធម៌សង្ខារិ ធម៌ ។
 ធម្មតត្រតោ សកោ កាច្យេ ឃិតោ អសិ ធម៌ធម៌
 សធម្មតត្រតោ ធម៌ធម៌ ធម្មតត្រតោ ធម៌ធម៌ ។
 ធម៌សង្ខារិ ធម៌សង្ខារិ វិហារត្រតោ ធម៌ធម៌
 ធម្មតត្រតោ សង្ខារិ កាតំ តត្រតោ សាសនត្រតោ ។
 ឥតិ សុតិ អាយស្មា ធម៌ធម៌ធម៌ ធម៌ធម៌ ឥតា
 កាតាយោ អកាសិត្រតោ ។

ទីបាយកន្ត្រៃ បទាន សម្ពុំ ។

ទីបាយកន្ត្រៃបទាន ទី ២

(១៦២) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តប្រថុយ បានថ្វាយប្រថុយ ដោយវិធីសេសសំ ។
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តប្រថុយ បានថ្វាយប្រថុយ ដោយវិធីសេសសំ ។
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តប្រថុយ បានថ្វាយប្រថុយ ដោយវិធីសេសសំ ។
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តប្រថុយ បានថ្វាយប្រថុយ ដោយវិធីសេសសំ ។
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តប្រថុយ បានថ្វាយប្រថុយ ដោយវិធីសេសសំ ។
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏គំរាមទៅវា ចុះមកកាន់ផែនដី
 បានចិត្តប្រថុយ បានថ្វាយប្រថុយ ដោយវិធីសេសសំ ។

បានថ្វាយ ប្រថុយ បានថ្វាយ ប្រថុយ បានថ្វាយ ប្រថុយ ។
 បានថ្វាយ ប្រថុយ បានថ្វាយ ប្រថុយ បានថ្វាយ ប្រថុយ ។
 បានថ្វាយ ប្រថុយ បានថ្វាយ ប្រថុយ បានថ្វាយ ប្រថុយ ។

ចំ ទីបាយកន្ត្រៃបទាន ។

សុត្តនិកាយ ប្បដិសន្ធិសម្ពុទ្ធ អប្បដិសន្ធិ
បញ្ចមំ វិទ្យាលីទាយកត្តោបទានំ

(១២៥) ហិមវន្តស្ស អធិទ្ធរេ ភេមា វា ឆាម ចក្ខុតោ
កម្ពុំ ចក្ខុតោធម្មិ សមណោ កាវិកិដ្ឋិយោ ។
វិទ្យាលីយោ(១) កហេត្វាធម៌ សមណស្ស អធាសហំ
អនុមោធិ មហាវិរោ សយេត្ត អចរាជិតោ
វិទ្យាលី តេ មម ធិញ្ញា វិទ្យសន្នេន ទេតសា
កថេ ធិក្ខត្តោធម្មិ ផលំ ធិក្ខត្តតំ កថ ។
ចក្កុវុតេ ឥតោ កម្សេ យំ វិទ្យាលីមធាសហំ
ទុក្ខតំ ឆាភិជាធម៌ វិទ្យាលីយោ ឥនំ ផលំ ។
មជ្ជិមគ្គិយា ចតស្ស្ស វិហោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
ធម្មកិញ្ញា សន្និកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥតុំ សុទំ អាយស្សា វិទ្យាលីធាយកោ វេរោ ឥតោ
កថាយោ អកាសិក្ខតិ ។

វិទ្យាលីទាយកត្តោបទានំ សម្ពុទ្ធ ។

១ ឆ. វិទ្យាលីយោ ។

សុត្តនិកាយ អប្បដិសន្ធិ
វិទ្យាលីទាយកត្តោបទានំ ទី ៥

(១២៥) បាណ្ឌវយុវោរោមសៈ វេរិជិតប្រហិមតាធម្ម
ប្រក្ខត្តោសមណោ ប្បយេត្ត បាណ្ឌវយុវោរោមសៈ (ធម៌
វេរ) ក្សេរេជិតិភ្នំតោ ។ ខ្ញុំយកដំឡូងវិដក្ខា វេរិប្រមេន
ប្រសេសណៈ ឯប្រសេយ្យ ជាមហាវិរោ ច្រើនឈ្នះចិលស
បាណ្ឌវោមោទាជា អ្នកបាណ្ឌវប្រដៅ បាណ្ឌវយុវោរោមសៈ
ផលំឥតោ ផលវិធានិកោ ឡើងផលំអ្នក ក្នុងកាលផលអ្នក
កើត ។ ក្នុងកម្មទី ៧២ ធិតិកម្មនេះ ប្រោមហេតុផល
ខ្ញុំបាណ្ឌវយុវោរោមសៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតំ នេះជាផលវិ
ដំឡូងវិដក្ខា ។ មជ្ជិមគ្គិយា ២ វិហោក្ខ ៨ ធិតិកញ្ញា ២
នេះ ខ្ញុំបាណ្ឌវយុវោរោមសៈ ហើយ តាំងសាសនា របស់
ប្រមុខ ខ្ញុំបាណ្ឌវយុវោរោមសៈ ហើយ ។

បាណ្ឌវោ ប្រវិទ្យាលីទាយកត្តោ បាណ្ឌវោ បាណ្ឌវយុវោរោមសៈ
ភាវាតាំងនេះ វោយប្រកាស្សេច្ច ។

ឆ្នង់ មជ្ឈមាយកន្តោបទានំ

[១៦៦] ចន្ទកាតាណនីតិដេ   អយោសិ ទុក្កសោ ភតា
 មហន្តំ មជ្ឈំ មក្កយ្ហ   សិទ្ធកុស្ស ឌុចិលោ អនំ ។
 ចក្កុទ្ធវិគេ ឥតោ កាម្យេ   យំ មជ្ឈមននី ភតា
 ទុក្កតំ ណភិជាណមិ   មជ្ឈណមស្សនិ ផលំ ។
 មជិសម្ពំនា មគស្សោ   វិហោក្ខាមិច អជ្ជិមេ
 មន្យកិញ្ញា សន្និកតា   កតិ ទុក្កស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា មជ្ឈនាយកោ ថេរោ ឥហ
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មជ្ឈមាយកន្តោបទានំ សម្ពំ ។

មជ្ឈមាយកន្តោបទាន ទី ៦

[១៦៦] កុណិយោ ខ្ញុំកើតជាសត្វគក ទៅលើគ្នា
 ស្ទឹងចន្ទកាតា ខ្ញុំបានយកគ្រីដឹម ថ្វាយដល់ព្រះមុនីព្រះនាម
 សិទ្ធក ។ កុណិយោ ៧២ អំពីកុម្មារៈ កុណិយោ ក្រោ
 ហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយគ្រី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជា
 ផលនៃការថ្វាយគ្រី ។ មជិសម្ពំនា ២ វិហោក្ខ ៨ និងកិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់ហើយ ព័ន្ធសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានភ្ញាក់ ព្រះមជ្ឈមាយកន្តោ បានកាយ បានសម្តែងនូវភាព
 ព័ន្ធនេះ ទោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មជ្ឈមាយកន្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

នរោត្តមំ ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ

(១២៧) ចន្ទភាគាណនីតិវេ អាសី វនចរោ ភតា
 សំនុត្តំ អន្ទសំ ពុទ្ធិ កច្ឆន្តំ អនិលញ្ញសេ ។
 អញ្ញសី បត្តហេត្វាណ ឱលោកេន្តោ មហាមុទិ
 សកំ ចិត្តំ បសារេត្វា អភិវទ្ធិ លោកោយកំ ។
 ចតុន្ទវេត ឥតោ កាច្ឆេ យំ អវិទ្ធិ ធនសកំ
 ធុត្តតិ ធាតិជាធាមិ វទ្ធាយ ឥទំ ធម៌ ។
 ធម៌សម្ពុតា ចតស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តំ ។
 ឥត្តំ សុទ្ធិ ភាយស្មា ជីវិតវិញ្ញាណ ជេនេ ឥហ
 កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ សម្ពុតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តនិកាយ

ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ ទី ៧

(១២៧) កាលោនោ ខ្ញុំភាចិវេកុនិព្រៃ ក្សេមន្តស្មីន
 ចន្ទភាគា បានឃើញព្រះកុទ្ធព្រះនាមសំនុត្ត និងមន្តវេទ្ធវិ
 ភកាស ។ ខ្ញុំនឹងអញ្ជើញ ហើយព្រះឲ្យកមិលព្រះមហាមុទិ
 ហើយញ្ញាណចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំព្រះលោក-
 ភាយក ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧ កំភក្សនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានថ្វាយបង្គំព្រះធនសកៈ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទេ
 ជាសល់នៃការថ្វាយបង្គំ ។ ធម៌សម្ពុតា ២ វិហោត្ត ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាច់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះកុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ បានសម្ពុតនូវភាព

ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជីវិតវិញ្ញាណញ្ញាណបទានំ ។

អង្គមី សលទ្ធិប្បប្បិយត្ថោបទានំ

[១៦៤] ចន្ទភាគាទទិភីវេ អយោសី កំឡោ ភតា
 វិចស្សី អនុសី ទុទ្ធិ វិសិជាលសមាកុលំ ។
 ចសន្ទចំត្តោ សុមោ ចរមាយ ធម៌តិយោ
 ចក្កយ សលទ្ធិ ធុច្ឆំ វិចស្សីស្ស ឱកិវិ អហិ ។
 ឯកទុតេ ឥតោ កាច្យេ យំ បុគ្គមកំពូជយី
 ទុក្ខតិ ចាកិជាតមិ ទុទ្ធវជាយំទំ ជលំ ។
 មជិសន្តិទា ធម្មស្សោ វិមោក្ខាចិច អង្គិមេ
 ធន្យកំញា សន្តិកតា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទិ អាយស្មា សលទ្ធិប្បប្បិយោ ដេវេ ឥមា
 កជាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សលទ្ធិប្បប្បិយត្ថោបទានំ អបទានំ សន្តំ ។

សលទ្ធិប្បប្បិយត្ថោបទានំ ទី ៨

[១៦៥] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏ដាក់ខ្លួន ទៅក្បែរទ្វារស្ទឹង
 ចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិចស្សី ទ្រង់បរិច្ចាលិ
 ដោយបណ្តាញគិរសី ។ ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ
 ដោយចិត្តយ៉ាងគ្រីល្អ បានកាន់យកក្បាលស្រស់ រោយរាយ
 ថ្វាយចំពោះព្រះវិចស្សី ។ ក្នុងកថាទី ៤១ អំពីកថាខ្លះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានចូលក្នុង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
 ជាដល់នៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសន្តិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានព្យាមា ព្រះសលទ្ធិប្បប្បិយត្ថោ មានកាយ បានសម្រុងខ្លួន
 នាពេលនោះ ដោយប្រកាស្ទេច ។

ចប់ សលទ្ធិប្បប្បិយត្ថោបទានំ ។

សុទ្ធម្មនិទាន ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមី ឧបាសមហាសនិយត្តោបទានំ

(១២៧) ហិមវន្តស្ស វេទជ្ឈេ សរោ អាសិ សុចិដ្ឋិកោ
 តត្តាហិ វក្ខុសោ អាសិ ហេដ្ឋសីសោ ភយានិកោ ។
 អនុកាម្យកោ កាវុណិកោ វិចស្សិ លោកាយយកោ
 មមុទ្ធវិកុកាមោ សោ អាកញ្ចិមម សុចិកោ ។
 ឧបាសតិ មហារិ ទេវទេវិ ឧបសកំ
 អាសយា អភិចិក្ខុម្ម អវុទ្ធិ សត្តុទោ អហិ ។
 ឯកានុវេតេ វិសោ កាច្យេ យំ វុទ្ធិ បុរិសុត្តមិ
 ទុក្ខតិ បាភិជាបាមិ វន្តាយ វនិ ជសី ។
 ចដិសម្ពិទា ធមស្សន វិទោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សុចិកា កតិ ទុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 វនិ កាយស្ស ឧបាសមហាសនិយោ វេរោ
 វនោ កាយយោ អភាសិក្ខាតិ ។

ឧបាសមហាសនិយត្តោស្ស អបទានំ សម្ពុទ្ធំ ។

សុទ្ធម្មនិទាន ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧបាសមហាសនិយត្តោបទាន ទី ៧

(១២៧) មានស្រវែងដល់គ្នាខ្លះមួយហើយ ទៅកណ្តាល
 ព្រៃហិមពាន្ត ៦ខ្ញុំក៏ដឹងថា ការក្រឡឹកក្រឡាស្រវែងនោះ ជាអ្នកមាន
 ក្បាលសំយុងចុះគួរខ្លាច ។ ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិច-
 ស្សី ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ព្រាង
 ដឹងស្រង់ខ្ញុំ ព្រះអង្គស្តេចនិមន្តមក ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។
 ខ្ញុំ (ឃើញ) ព្រះមហាវិះ ជាទៅតាមគ្រែលើ ទ្រង់ជា
 ឧបសកៈ ស្តេចចូលមកហើយ ទើបខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បាន
 ថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថានេះ
 ព្រោះបាតុវិសេស បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាបុរសប្រសើរ
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទោះជាដែល ខែការថ្វាយបង្គំ ។
 ចដិសម្ពិទា ៤ វិមាត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យា ព្រះឧបាសមហាសនិយត្តោ មានកាយ បានសម្រេច
 ឱវាជាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ឧបាសមហាសនិយត្តោបទាន ។

ឧសមី ធរណីយធម្មបទានំ

[១៧០] សុវណ្ណវណ្ណា សក្កុទ្ធោ វិវស្សី ធាត

បាយកោ(១)

ធនីតិវេ	បិកោ	សត្តា	ភិក្ខុសង្ឃបុរាណុកោ ។
ធារិ	ធន វិជ្ជតេ	កត្ត	សញ្ញាណិ ធម្មាណ្ណវេ
ធនិយោ	អភិទិក្ខុក្ខ		នារេសិ លោកេបាយកោ ។
ឯកានុតេ	និកោ	កេច្ឆេ	យំ នារេសិ ទុក្ខនិ
ទុក្ខតិ	ធារិ	ធានាមិ	នារណាយ ធនំ ធនិ ។
ចជិសន្តិ	ធា	សេន្យ	វិខោក្ខាចិត មជ្ជិមេ
ធន្យកិក្ខុ	ស	ជ្ជិកោ	កេតំ ភុទ្ធស្ស ណាសធន្និ ។
ឥត្ថំ	សុតិ	ភាយស្យ	នារណិយោ ជេរោ ឥតា
កាថាយោ	អ	កាសិក្ខា	តិ ។

ធរណីយធម្មបទានំ ធម្មតំ យមន្តំ ។

១ ឧ. វិវស្សី វគ្គិណវរណតំ វិវស្សី ។

ធរណីយធម្មបទានំ ទី ៦០

[១៧១] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរោកោតោសាស្តា ព្រះនាមវិបស្សី
 ធានវណ្ណៈដូចធាន ធានភិក្ខុសង្ឃបាយកោម ទ្រង់បិកោ
 ធានេស្មីនំ ។ ឯធារិសម្រាប់ចម្បងក្នុងស្មីនំ ដែលធាន
 កត្តនិវេនានភិទិធាន រើបង្កាចេញភិក្ខុស្មីនំ មកចម្បងព្រះ
 រោកោតោមក ។ ក្នុងស្មីនំ ៧១ ភិក្ខុប្បវេន ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំ បានចម្បងព្រះនក្ខមសម្មាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខនិ នេះជាផលវៃទារបេម្បង ។ ចជិសន្តិកា ២ វិខោក្ខ
 ៤ និវេកិក្ខា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំង
 ណាសនា របស់ព្រះកុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮហ្នា ព្រះនេរណិយេន្តេ ធានកាយុ កុដសម្មែន្តវត្តតាថា

តាំងនេះ ដោយព្រះការដ្ឋេន្តេ ។

ធនំ ធរណីយធម្មបទានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុបបទ

ទុក្ខនិ

ទេក្ខុមិ គេសទន្ធិ ធ ទីបដោ ធ វិទ្យាលិដោ
មាត្រា ជកេ សលធុដោ រក្ខុសោ មរណោ នស
កជាយោ ខេត្ត សង្ខាតា តាធិសមេតាមេវ ធ ។
ចទុទ្ទេចវិញ្ញា ដង្ហីសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុបបទ

ទុក្ខនិ

ភាវាសុតិច្ឆិយក្កេបទាន ម ភេសមតិយក្កេបទាន ម
កុឡបទិយក្កេបទាន ម ទីបទាយក្កេបទាន ម វិទ្យា-
លិទាយក្កេបទាន ម មច្ចទាយក្កេបទាន ម ជវិហា-
ន្យក្កេបទាន ម សលទ្យប្បច្ឆិយក្កេបទាន ម ទុក្ខក-
ហាសនិយក្កេបទាន ម គរណិយក្កេបទាន ម ត្រូវ
ជា ១១ ឯភាវាមាត ២១ លោកក្កុក្កុប្បដ្ឋានរាបៀយ
កនិវត្តនេ ។

ចប់ ឧទុទ្ទេចវិញ្ញា ទី ២០ ។

អង្គវិសតិមោ សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិក្ខោ

បឋមំ សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិយត្តោបទានំ

(១៧១) ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហោពក្ខ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហោពក្ខ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហោពក្ខ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហោពក្ខ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហោពក្ខ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។
 ឯកាសងំ អហាមនំ មសាឆោ សេហិ ចាណិចិ
 តិក្ខោហោពក្ខ ចាណសិ ឧត្តមកុស្ស មត្តិយោ ។

នត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិយោ ដេវេន
 វេទនា កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិយត្តោបទានំ ធម្មតំ ធម្មតំ ។

សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិក្ខ ទី ២៨

សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិយត្តោបទាន ទី ១

(១៧២) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រៅដា បានដោយកាសនៈខ្លះ ដោយដៃ
 របស់ខ្លួន គឺដោយខ្លួន ដើម្បីសម្រេចប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។
 ក្នុងកថាទី ៤១ អំពីកថានេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានដោយ
 ខ្លួន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាផលនៃខ្លួន ។ ក្នុង
 កថាទី ៦២ អំពីកថានេះ ខ្ញុំបានកើតជាព្រះប្រាជ្ញា ព្រោះ
 នាមអសមៈ ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសម្ពិទ្ធា ២ វិហារកុ ៨ មិនអតិញ្ញំ ៦ នេះ ខ្ញុំ
 បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្យាង្គ ព្រះសុវណ្ណតិក្ខោបាសនិយត្តោ មានកាយ បានសម្រេច
 គួរដាច់ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ធម្មំ សុវណ្ណតិក្ខោបាសនិយត្តោបទាន ។

សុទ្ធដ្ឋិតិក ខ្យងនិកាយស្ស អបទាន
ទុតិយ៍ តិលម្មជ្ជិយញ្ញោបទានំ

[១៧២] មម សង្កប្បមញ្ញាយ សត្វា លោកក្កនាយកោ
មាធាមយេន កាយេន ឥទ្ធិយោ ឧបសង្កមិ ។
សត្វាវ ឧបសង្កន្តំ វិទ្ធិត្វា បុរិសុត្តមិ
ចសន្តចិត្តោ សុមនោ តិលម្មជ្ជិមនាសមំ ។
ឯកទុកេ ឥតោ កាប្បេ យំ ធានមននិ តណ
ទុក្ខតិ ធារិជាធាមិ តិលម្មជ្ជិយនិ ផលំ ។
ឥតោ សោឡសកច្បម្ហិ កទ្ធិយោ ធាន(១) ទត្តិយោ
សត្វាគនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហាឡលោ ។
ចដិសម្ពិទា ទោស្សោ វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ទឡេកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ។
ឥត្តំ សុទិំ ភាយស្មា តិលម្មជ្ជិយោ វេរោ ឥមា
កថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

តិលម្មជ្ជិយញ្ញោបទានំ ឈម្ពំ ។

១ ច. ឥទ្ធិសោ ពាម ។

សុទ្ធដ្ឋិតិក ខ្យងនិកាយ អបទាន
តិលម្មជ្ជិយញ្ញោបទាន ទី ២

[១៧២] ព្រាសាស្តាជាគុណាយកក្កនិលោក ច្រើនប្រាប
នូវគម្រិះរបស់ខ្ញុំ បានស្តេចមកដោយកាយច្រូង សម្រេច
ដោយចិត្ត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
ព្រាសាស្តា ជាបុរសប្រសើរម៉េច ដែលកំពុងស្តេចចូលមក
ហើយថ្វាយល្ង មួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧១ អំពីកប្បនេះ
ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយល្ង ខ្ញុំមិន
ដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផល ខែលមួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្ប
ទិ ១២ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចច្រកក្តំ ព្រះនាម
គន្ធិយៈ ច្រើនប្រែហិដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំង
ច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហោក្ខ ៨ ឱតិកកិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិលម្មជ្ជិយនេះ មាននាម បានសម្តែងខ្លាច
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចម្លី តិលម្មជ្ជិយញ្ញោបទាន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបកាមំ
បដិច្ចំ អនុញ្ញាតទាយកត្តោបទានំ

(១៧២) កោណ្ឌញ្ញស្ស អតទោ វិភកកស្ស តាទិទោ
អកក្កសស្ស ចិក្កស្ស(១) និបបត្តស្ស ឈាយិទោ ។
សត្វនោហាតិវត្តស្ស សត្វលោកហិតេសិទោ
អនុញ្ញំ មយា ធិត្តំ ធិបទិទ្ធស្ស តាទិទោ ។
អបរិមេយេ ឥតោ កម្មេ អនុញ្ញនមទាសហិ
ទុក្ខំ ធាតិជាធាតិ អនុញ្ញនស្សិធិ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណារសេ កម្មេ វិទេវា នាម(២) ទត្តិយោ
សត្តរតនសម្មម្ពោ ចក្កវត្តិ មហាទ្វលោ ។
បដិសម្ពិទា ចតសេន្ទ វិទោក្ខាចិច អដ្ឋិមេ
ចន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្តិ សុទិ វាយស្ស អនុញ្ញនធាយកោ មេរោ ឥទា
កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អនុញ្ញកេយ្យានុស្ស អបកាមំ លមដ្ឋំ ។

១ ឧ. វាកាសសមច្ឆិស្ស ។ ២ ឧ. ធិវេរា នាម ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាម
អនុញ្ញាតទាយកត្តោបទាន ទី ៤

(១៧២) ខុំបាទដ្ឋាយដ្ឋំបន្តកំភិក្ខុ ផលំព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ព្រះអង្គមានពន្លះទៅប្រាសាហើយ ជា
ភាគិបុគ្គល មានព្រះទ័យមិនកាព្រក់ មិនមានដំណើរយើង
យូរអីកិលស ព្រះអង្គមានឈាម ប្រព្រឹត្តកត្តាទុក្ខវាហៈ
ទាំងពួង ទ្រង់ស្វែងកម្រយោជន៍ ផលំសត្វលោកទាំងពួង
ព្រះអង្គជាទិវង្គតសត្វជីវិត ទ្រង់មិនញាច់ញាតិ ។ ក្នុងកម្ម
ប្រមាណមិនបាទ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
ដែលខុំ បាទដ្ឋាយដ្ឋំបន្តកំភិក្ខុ ខុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
ជាផលដែលខុំបន្តកំភិក្ខុ ។ ក្នុងកម្មទី ១៧ អំពីកម្មនេះ ខុំ
បាទកើតជាស្តេចប្រក្រតិ ព្រះនាមវិញ្ញៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយ
កែវី ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិទោក្ខ
៨ ធិនិកកិញ្ញា ២ នេះ ខុំបាទធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បាទដ្ឋាយ ព្រះអនុញ្ញាតទាយកត្តោ មានកាយ បាទសម្តែង
ឲ្យតាមទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចំ អនុញ្ញកេយ្យានុស្ស ។

បញ្ចម៌ ឯកញ្ញាលីយធ្មោបទានំ

[១៧៨] ឧទុម្ពរ វសន្តស្ស ឆិយតេ ចណ្ណសន្តរ
 វុត្តាកាសោ មយោ និទ្ទោ សមណស្ស មហោសិលោ ។
 តិស្សស្ស និបទិទ្ធស្ស លោកោយស្ស កាណិលោ
 អញ្ញលី ចត្តហេត្វា ន សន្តិ ចុច្ឆសន្តិ ។
 ទ្វេនវុត ឥតោ កាច្ឆេ យំ ករិ ចុច្ឆសន្តិ
 ឧត្តតិ បាភិបាតមិ សន្តិស្ស ឥទំ ជលំ ។
 ឥតោ ចុច្ឆសកច្ឆត្តិ អហោសិ មទុជាណិលោ
 ឯកអញ្ញលីកោ បាម ចក្កវត្តិ មហាពូលោ ។
 ចដិសត្តិបា ចតស្សោ វិទោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្សា ឯកញ្ញលីយោ ដេវោ ឥតា
 កាជាយោ អកាសិទ្ធាតិ ។

ឯកញ្ញាលីយធ្មោបទានំ អបទានំ សមន្តំ ។

ឯកញ្ញាលីយធ្មោបទានំ ទី ៥

[១៧៩] ខ្ញុំបាទប្រធានឧកាសជាទីដៅ លើកប្រាសស្លឹក
 ឈើដែលខ្ញុំគាំដុក ដល់ព្រះសមណៈ (ព្រះនាមតិស្សៈ)
 ទ្រង់ស្វែងរកខ្ញុំគុណចំ កាលគង់នៅជិតដើមល្ងា ។ ខ្ញុំផ្អែ
 អញ្ញលី ហើយក្រាបកម្រាបក្តី ថ្វាយព្រះទិស្សសមុទា
 ធំជាងសត្វដើរពីរ ជាទីពឹងសត្វលោក ជាពាទិបុគ្គល ។
 ក្នុងកថាទី ៧២ អំពីកថាខេន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើ
 កម្រាបក្តី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់ ទោះជាដែលខែកម្រាប ។
 ក្នុងកថាទី ១២ អំពីកថាខេន ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចប្រក្រតី ជា
 ធំជាងពួកមនុស្ស ព្រះនាមឯកអញ្ញលីកៈ ទ្រង់មានកម្លាំង
 ច្រើន ។ បដិសត្តិបា ៤ វិហារ ៨ ធីតិកត្តា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាប់ស្រស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបាទប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះឯកញ្ញាលីយធ្មោ មានរាយ បានសម្រួលដូរ
 ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បឋ ឯកញ្ញាលីយធ្មោបទានំ ។

អង្គប្រឹក្សាវិទ្យាល័យភ្នំពេញ

សក្តិសង្ឃក្រឹត្យ កាច្យ ចម្រើនក្នុងសាលា
 សក្តិសង្ឃក្រឹត្យ កាច្យ ចម្រើនក្នុងសាលា
 ចម្រើនក្នុងសាលា ចម្រើនក្នុងសាលា
 ចម្រើនក្នុងសាលា ចម្រើនក្នុងសាលា
 ចម្រើនក្នុងសាលា ចម្រើនក្នុងសាលា
 ចម្រើនក្នុងសាលា ចម្រើនក្នុងសាលា

ចំណុចទី១១ អង្គប្រឹក្សាវិទ្យាល័យភ្នំពេញ

អង្គប្រឹក្សាវិទ្យាល័យភ្នំពេញ

(១៧៨) បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន
 បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន
 បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន
 បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន បទដ្ឋាន

១ ឧ. សក្តិសង្ឃក្រឹត្យ កាច្យ ចម្រើនក្នុងសាលា ២ ឧ. សុចរិត

អង្គប្រឹក្សាវិទ្យាល័យភ្នំពេញ

ក្នុងកិច្ចការ ៦៧ អំពីកិច្ចការ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចក្រុង
 ព្រះនាមបដិជ្ជៈ ទ្រង់ចម្រើនក្នុងសាលា ៧ ប្រការ បាន
 កម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ព័ន្ធ ៤ វិទ្យា ៤ ទិសកិច្ច ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំងសាលា របស់
 ព្រះក្នុង ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចំណែកព្រះ មានអាយុ បានសម្រេចខ្លួនជា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។
 ចប់ ចំណុចទី១១ អង្គប្រឹក្សាវិទ្យាល័យភ្នំពេញ ។

អង្គប្រឹក្សាវិទ្យាល័យភ្នំពេញ

(១៧៨) មានស្តេចមួយ ឈ្មោះសុខស្រុះ ទៅក្បែរ
 ភ្នំបាខាន ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុខស្រុះ
 មានស្និទ្ធិ ទ្រង់ប្រាសចាកព្រះ ទៅនៅក្បែរស្តេចនោះ ។
 លុះខ្ញុំឃើញព្រះអង្គ ប្រកបក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងេច យ៉ាងក្រៃ
 លែង ខ្ញុំបានចិត្តសង្ឃឹមជ្រះថ្លា បានយូរយារណាស់ ជាទ្រង់
 ស្បៀង ដល់ព្រះសុខស្រុះអង្គនោះ ដោយវេលាសម្រេច ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ឧបទានំ

ឯកញ្ជីសេ ឥតោ កាច្សេ យំ អាណុវុទ្ធជាសហំ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ អាណុវុស្ស ឥនំ ជលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុនំ អាយស្មា អាណុវុទ្ធជាយកោថេរោ ឥតោ
 កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អាណុវុទ្ធជាយស្ស ឧបទានំ សម្ពុំ ។

ឥវិមំ បុណ្ណារិកញ្ជោបទានំ

[១៧៧] រោមសោ ជាម ធានេន សយម្ពុ សច្សកោ(១) តធា
 បុណ្ណារិកំ មយោ និទ្ធិ វិច្ឆុសន្នេន ទេតសា ។
 ធម្មន្ទុវេត ឥតោ កាច្សេ បុណ្ណារិកមននិ តធា
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ បុណ្ណារិកស្សនំ ជលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធម្មស្សោ វិហោត្តាចិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មភិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។

១៧. សុទ្ធតោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ឧបទាន

ក្នុងកញ្ជី ១១ អំពីកញ្ជីនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំ បានថ្វាយវត្សិក្ខុ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលវៃវត្សិក្ខុ ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានរៀប ព្រះកាលវិចារករុរ មានកាយ បានសម្រួលវត្សិក្ខុភាព
 តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បចំ អាណុវុទ្ធជាយស្ស ឧបទាន ។

បុណ្ណារិកញ្ជោបទាន ទី ៧

[១៧៧] ក្នុងកាលនោះ ព្រះសយម្ពុ ព្រះនាមរោមសៈ
 មានស្មើគ្នា ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយវត្សិក្ខុភាព ។ ក្នុង
 កញ្ជី ៧៦ អំពីកញ្ជីនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានថ្វាយវត្សិក្ខុភាព ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃ
 ការថ្វាយវត្សិក្ខុភាព ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទស្សន៍ ពណ៌យន្តរាជ

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា បុណ្យិកោ យេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បុណ្យិកោស្ស ឆតវនំ សម្ពុំ ។

ទស្សន៍ ពណ៌យន្តរាជ

[១៨០] មហាបដម្មិ វិសមេ សេតុ កាវចិត្តិ មយា
កាលាត្តាយ លោកស្ស មសន្នោ សេហិ ចាលិតិ ។
ឯកទុក្ខេ ឥតោ កាច្យេ យិ សេតុ កាវចិត្តិ មយា
ទុក្ខតិ ចាតិជាតាមិ សេតុនាមស្សន្ធិ ផលិ ។
មក្ខមញ្ញាសិគោ កាច្យេ ឯកោ អាសិ សមោកកោ(១)
សត្តាគណសម្បន្នោ ធម្មវត្តិ មហាត្វលោ ។
មជ្ជិសម្ពុតា ធម្មស្ស វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
ធម្មវត្តិញ សម្ពុតតា កាតិ ទុក្ខស្ស សាសន្តិ ។
ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា កាលាយោ យេវោ ឥនា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ពណ៌យន្តរាជ ឆតវនំ សម្ពុំ ។

១២. សមោកកោ ។

ពណ៌យន្តរាជ ទី ១០

បុនព្វថា ព្រះបុណ្យិកោ ឆតវាយុ បុនសម្ពុត្តិភាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពណ៌យន្តរាជ ។

ពណ៌យន្តរាជ ទី ១០

(១៨០) ខ្ញុំបានចិត្តដោះ បុនស្ថាបនាស្ថាន គ្រងផ្លូវ
ដែលបានផ្អែក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការឆ្លង ខែសត្វលោក
ដោយវេលាសំខ្លួន ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថានេះ ព្រោះ
ហេតុដែលខ្ញុំ បុនស្ថាបនាស្ថាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះ
ជាផលនៃការឱ្យស្ថាន ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧៤ អំពីកថានេះ ខ្ញុំ
បានកើតជាស្ថាបនាគ្រងផ្លូវអង្គ ព្រះនាមសាមាគមៈ គ្រង
បរិច្ចារិដោយកែ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិ-
សម្ពុតា ៤ វិហារ ៨ ធម្មវត្តិញ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិ
ហើយ ។

បុនព្វថា ព្រះពណ៌យន្តរាជ ឆតវាយុ បុនសម្ពុត្តិភាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពណ៌យន្តរាជ ។

សុខ្ពង្សបិដក បុរាណិកាយស្ស អបទានំ

ទុទ្ធានំ

សោវណ្ណំ ភិលមុដ្ឋិ ច កង្កោដកក្កញ្ញាមញ្ញាលិ
ចោត្តកោ ធិតមាលុវេ ឯកមុណ្ណវិ សេតុនា
ទ្វេចត្តាឡិស កាថាយោ កណិកាយោ វិការិហិ ។

សុវណ្ណតិក្ខោហនវគ្គោ អដ្ឋវិសនិមោ ។

ឯកទសនំ កាលារិ ។

សុខ្ពង្សបិដក បុរាណិកាយ អបទាន

ទុទ្ធានិ

សុវណ្ណតិក្ខោហនិយភ្លេកបទាន ។ ភិលមុដ្ឋិយភ្លេកបទាន ។
ចង្កោដកិយភ្លេកបទាន ។ អក្កញ្ញាមាយភ្លេកបទាន ។
ឯកញ្ញាលិយភ្លេកបទាន ។ បេត្តនាយភ្លេកបទាន ។ ចិត្ត-
កម្មនិយភ្លេកបទាន ។ កាលុវិចាយភ្លេកបទាន ។ បុណ្យវិក-
ភ្លេកបទាន ។ អរណិយភ្លេកបទាន ។ មានកថា ២២
ដែលអ្នកប្រាជ្ញប៉ះហើយ ។

ធម៌ សុវណ្ណតិក្ខោហនវគ្គ ទី ២៤ ។

ធម៌ កាលារិ ទី ១១ ។

ឯក្ខន្ធគ្លីលោ បណ្ណទាយកវិគ្គ
 បរមី បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៧១] បណ្ណសាលេ ឱសិដ្ឋោភិ បណ្ណកោដនកោដនោ
 ឧបវដ្ឋេត្វ មំ សន្តិ ឧបកញ្ចំ មហាសសិ ។
 សិទ្ធក្រោ លោកាចន្ទោតោ សទ្ធក្រោ កាតិកំច្នៃកោ
 កស្ស បណ្ណំ មយា ធិដ្ឋិ ឱសិទ្ធស្ស បណ្ណសទ្ធកេ ។
 កក្កុដ្ឋុតេ ឥតោ កាឃ្យ យំ បណ្ណមននិ កតា
 ធុក្កតិ ធាភិជាធាមិ បណ្ណនាទស្សិទិ ដលំ ។
 មជិសម្ពិទា ទតសេក្ខ វិហោក្កាមិទ អដ្ឋិមេ
 ទធស្សិកញ្ញា សទ្ធិកតា កាតំ កុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
 ឥត្ថំ សុទិ អាយស្វា បណ្ណនាយកោ យេកេ
 ឥតា កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ បទនំ ។

បណ្ណទាយកវិគ្គ ទី ២៧
 បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៧២] ខ្ញុំក្នុងយោធាក្នុងបណ្ណសាលា កំពុងបរិភោគស្វីក
 ឈើជាភោជន គ្រាន់ម្តងមហាសសិ រក្សាច្បាប់មកកម្លំ
 ដែលកំពុងក្នុងយ ។ គ្រាន់ម្តងគ្រាន់ម្តងសិទ្ធក ជាប្រតិបត្តិ
 លោក គ្រាន់ជាអ្នកក្ស រុំសទ្ធក្រោកាតិកំសសំ ខ្ញុំបាន
 ថ្វាយស្វីកឈើចំពោះគ្រាន់ ដែលគ្រាន់នាំទៅលើក្រាល
 ស្វីកឈើ ។ ក្នុងក្សតិ ៧២ អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ
 គ្រាន់ហៅដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្វីកឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខនិ នេះជាដល់នៃការថ្វាយស្វីកឈើ ។ បដិសម្ពិទា ២
 វិហោក ៧ ធិនកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាលា របស់គ្រាន់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា គ្រាន់បណ្ណទាយកត្ថេរា មានកាយ បានសម្តែងខ្ញុំ
 នាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តនិកាយ បុរាណកថា ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ
ទុតិយំ ផលទាយកត្តោបទានំ

[១៨២] សំឡេសុត្តនិកាយ ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ (១)
វុដ្ឋហិកា សមាធិកា កិកាយ មមុដ្ឋិកា ។
ហរិកកំ អាមលកំ អន្តិ ជម្ពុំ វិភោជកំ
កោលំ កណ្តកកំ កោលំ ជាសុកសណ្ឋិ ឧ ។
សិទ្ធកុស្តុ មហេសិស្ស ភិក្ខុលោកាទុកម្បិទោ
កត្តុ សត្វំ មយា និទ្ធិ វិញ្ញសន្នេន ទេកសា ។
ទុក្ខុកេ កោ កោ យំ ដលំ មននំ កថា
ទុក្ខំ ធាតិជាធាតិ ដលទានស្សនិ ដលំ ។
សត្តមញ្ញាសិកោ កោ ឃកោ ធាម ទត្តិយោ
សត្តមនស្សន្តោ ធាតុកិ មហាគុលោ ។
ចដិសម្ពិទា ទតស្ស វិមោក្ខាមិទ អដ្ឋិមេ
ទន្សកិញ្ញា សម្ពិកតា កតំ ទុក្ខស្ស សាសនន្តិ ។
កតំ សុទិ អាយស្ស ដលទាយកោ ថេរា កោ
កាយោ អកាសិកាតិ ។

ផលទាយកត្តោបទានំ សម្ពុំ ។

១ ឧ. ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ ។

សុត្តនិកាយ បុរាណកថា ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ
ផលទាយកត្តោបទានំ ទី ២

[១៨២] ព្រះសុត្តនិកាយ ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ ឧបទ្ទេសសុត្តនិកាយ
ស្មើដោយកំសិទ្ធិ បូកប្រហែលដោយធាណំ ស្តេចទេញ
ចាកសមាធិ យើងទ្រង់ស្តេចចូលទៅក្នុងដើម្បីកិកា ។ ខ្ញុំ
បានចំគូជ្រះថ្លា បានច្រកទៅផ្ទៃឈើទាំងអស់ទាំងអស់ ផ្ទៃសម័
កន្លងព្រៃ ស្វាយ ព្រឹក ផ្ទៃសម័តិកេតិ កម្រា កក់ខ្មៅ ស្រង់
ក្រៅ និងផ្ទៃមាត់ព្រៃ ដល់ព្រៃឃោសីព្រៃឃោសិទ្ធិ ព្រៃ
ក្នុងឃោសីព្រៃក្នុងព្រៃ ដល់សត្វលោកទាំងអស់ ។ ក្នុង
កម្រង ៧២ កំណើតប្បទេ ក្នុងកាលនោះ ព្រៃឃោសីព្រៃ
ខ្ញុំបានផ្ទុយផ្ទៃឈើ ខ្ញុំបានផលស្តាយខ្ពង់ខ្ពស់ នេះជាផលនៃ
ការផ្ទុយផ្ទៃឈើ ។ ក្នុងកម្រង ៧៧ កំណើតប្បទេ ខ្ញុំបាន
កើតជាស្តេចក្រុង ព្រៃឃោសីព្រៃ ទ្រង់បរិច្ចាហិដោយ
កែវ ៧ ប្រការ បានកម្លាំងច្រើន ។ ចដិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ
៤ និងកិកា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេលាយកត្តោ បានកាយ បានសម្រេចនូវភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ភគវគ្គ
បញ្ចត្តិ ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ

[១៨២] ឧក្ខិណត្ថិ ធុរាត្ថិ ចិសារោ អាសហន្តតា
 អន្តសំ វិជំ តុទ្ធិ ចិកវិសិវំ កាលុមិ ។
 វិបស្សន្ស ធាតុស្ស សត្វលោកហិកេសិទោ
 ឯកបច្ឆ័យោ ធិដ្ឋិ ធិបទិទ្ធស្ស តាទិទោ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កាច្សេ យំ ធម្មមទទំ តតា
 ធុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ តុទ្ធច្វាយិទំ ផលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហាក្ខាបិច អដ្ឋិទេ
 ធឧន្ធកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទិ អាយស្មា ឯកបច្ឆ័យោ ថេរោ ឥតា
 កជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ សន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ភគវគ្គ
ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ ទី ២

[១៨២] កាលនោ ខំកេតជាចិសារោត្រៃវិទ្យាខាងត្បូង
 បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទិសានត្ថលីភិក្ខុៈ ដូចជាព្រះ
 កាទិគ្យបានស្មើល្បឿន ។ ខ្ញុំបានថ្វាយដ្ឋានមួយ ចំពោះព្រះ
 វិបស្សី ព្រះអង្គប្រសើរជាងនេះ ទ្រង់ស្វែងរកខ្ញុំប្រយោជន៍
 ផលសត្វលោកទាំងពួង ព្រះអង្គជាចំជាងសត្វផងពីរ ប្រកប
 ដោយភាទិទុណ ។ ក្នុងកម្មវិ ៧១ កំរិតកម្មនេះ ក្នុងកាល
 នោះ ព្រោះចោតវិសេសខ្ញុំបានថ្វាយដ្ឋាន ខ្ញុំទិសវិស្វាល្យ
 ទុក្ខតិ នេះជាផលវៃធាតុច្បងជា ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិហាកុ ៨
 ធិនិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា ចេសំព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះឯកបច្ឆ័យឆ្នោត មានកាយ បានសម្តែងខ្លួនភាព
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដ្ឋំ ឯកបច្ឆ័យឆ្នោតទានំ ។

បញ្ជី មឃវិបុល្លយត្ថេរាបទានំ

(១៨៧) ឧត្តនាទទិយោ តិរេ សយេត្ត អធិរាជិតោ

សមាធិសោ សមាធិន្ទោ វិច្ឆសន្ទោ អនាវិលោ ។

ទិស្វា ធមសន្ទោ សុចរោ សម្ពុត្តិ អធិរាជិតំ

កាហំ មឃវបុច្ឆេន សយេត្ត ក្នុងយី កតា ។

ឯកានុភេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ ចុច្ឆេកិក្កនយី

ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ កុទ្ធច្វាយិទិ ជលំ ។

ធមសម្ពុតា កតស្សោ វិលោត្តាមិច អដ្ឋិមេ

ធម្មកិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនង្គិ។

ឥត្តិ សុទំ កាយស្មា មឃវបុច្ឆិយោ ថេរោ ឥតោ

កថាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

មឃវបុច្ឆិយស្ស អធិរាជំ សម្ពុត្តិ ។

មឃវិបុល្លយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៨៨) ព្រះសយម្ពុ ដែលភ្នកមានផ្ទៃដីមិនបាន មាន

ឥទ្ធិយដីជាស្តារ មិនបានកករល្អក់ ព្រះអង្គទ្រង់ចូលកាន់

សមាធិ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងធម្មា ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រុះ

ថ្វា មានចិត្តរីករាយ បានឃើញព្រះសម្ពុដែលភ្នកមានផ្ទៃដី

មិនបាន ហើយចូលព្រះសយម្ពុអង្គនោះ ដោយផ្កាមឃវ-

ត្រីក្ស ។ ក្នុងកម្រង ៧១ អំពីកម្រងនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ

បានចូលកាន់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុទ្ធច្វាយ ។

បដិសម្ពុតា ៤ វិមាត្ត ៨ និងកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ

ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបាន

ច្រកិច្ចតិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមឃវបុច្ឆិយត្ថេរ មានកាយ បានសម្តែងឲ្យគាត់

តាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេង ។

ចប់ មឃវបុច្ឆិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុបបទ
ឆដ្ឋី ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទានំ

[១៨៦] រដិយំ បដិច្ឆន្តិ អាហុតំ បដិក្កហំ
 ធិបទិដ្ឋំ មហាបាតំ លោកាជេដ្ឋំ នកសកំ ។
 ចក្កោសាជិយតស្សហំ(១) សព្វលោកាហិតេសិវោ
 ឧបដ្ឋាកោ មយា និដ្ឋោ សិទ្ធកុស្ស មហេសិវោ ។
 បដិក្កហេត្វាន សម្មុទ្ធោ និយ្យានេសិ មហាមុទិ(២)
 ឧដ្ឋាយ អាសនា តម្លា ចក្កាមិ បាទិបាមុទោ ។
 ចតុន្ទ្រតេ ឥតោ កាម្យេ ឧបដ្ឋាកមទំ តណ
 ទុក្កតិ បាភិជាបាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
 សត្តចក្កាសិកោ កាម្យេ ពលសេនសនាមកោ
 សត្តតនសម្បដ្ឋោ ចក្កាវត្តិ មហាព្វលោ ។
 បដិសម្ពិទា ចតុស្សា វិមោក្កាមិច មដ្ឋិមេ
 ចដ្ឋកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ។

១ម. ចក្កមិ សុសស្សហំ ។ ២ម. មហានិសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុបបទ
ឧបដ្ឋាយិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៨៦] ខ្ញុំបានឃើញព្រះមហាភាគ ព្រះអង្គជាដំបូងសក្ក
 រដិសិ ជាប្បវិក្កិលោក ទ្រង់ជាឧបសគ្គ ក្នុងទទួលនូវ
 គ្រឿងបូជា ស្តេចទៅតាមប្រក ។ ខ្ញុំបានថ្វាយឧបដ្ឋាកម្នាក់
 ដល់ព្រះមហេសិ ព្រះនាមសិទ្ធកុ ដែលខ្ញុំបានឱ្យគេនិមន្ត ព្រះ
 អង្គស្នូតកេន្ទ្រប្រយោជន៍ ដល់សក្កលោកបាទិព្វិ ។ ព្រះ
 សម្មុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសិ ទ្រង់ទទួលហើយប្រគល់ឱ្យខ្ញុំវិញ
 ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈនោះ មានព្រះក្រូប្រទេញទៅកាន់
 បាទិទិស ហើយទ្រង់ទៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទិ ៧៤
 អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយ
 ឧបដ្ឋាក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពត្តិ នេះជាដល់នៃការថ្វាយ
 ឧបដ្ឋាក ។ ក្នុងកប្បទិ ៧៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជា
 ស្តេចចក្រវត្តិ ព្រះនាមពលសេនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែ
 វេ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហាកុ ៨
 និវត្តិកញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

សត្វម៌ អបទានិយត្តោបទានំ

ភំត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា ឧបទ្ទាយិកោ ថេរោ ភំតា
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ចេត្តិយិកត្តោស្ស អបទានំ សទ្ធគំ ។

សត្វម៌ អបទានិយត្តោបទានំ

[១៨៧] អបទានំ សុតតានំ កំត្តយិហំ មហោសិទ្ធិ
ចានេ ច សិវសា វទ្ធិ ចសន្ទោ សេហិ ចាលិហិ ។
ទ្វេនុកេ ភំតោ កាច្យេ អបទានំ ចកំត្តយិ
ទុក្ខតំ ចាភិជាតាមិ កំត្តនាយ ភំទំ ផលី ។
ចដិសង្កិទា ចតស្សោ វិហោត្តាមិច អដ្ឋិមេ
ចន្សកិញ្ចា សង្កិកតា កតំ កុទ្ធស្ស សាសនង្គំ ។
ភំត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា អបទានិយោ ថេរោ ភំតា
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

អបទានិយត្តោស្ស អបទានំ សទ្ធគំ ។

អបទានិយត្តោបទានំ ទី ៧

បានព្វថា ព្រះអបទានិយត្តោ មានកាយុ បានសម្បែងទូរភាព
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចេត្តិយិកត្តោបទានំ ។

អបទានិយត្តោបទានំ ទី ៧

[១៨៧] ខ្ញុំបានចិត្តជ្រះថ្លា សម្បែងទូរអបទាន (រឿង) របស់
ព្រះសុគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គស្វែងរកទូរគុណដឹង ហើយ
កំពុងបង្ខំព្រះបាទទាំងគ្នា ដោយក្សត្រិយ៍និវេសន៍របស់ខ្លួន ។
ក្នុងកថាខ្មែរ ៤២ អំពីកថានេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំ បានសម្បែង ទូរអបទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
នេះជាផលនៃការសម្បែង ។ ចដិសង្កិទា ២ វិចារុ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ព័ន្ធរបស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះគុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះអបទានិយត្តោ មានកាយុ បានសម្បែងទូរ
ភាពទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អបទានិយត្តោបទានំ ។

សុខ្ពង់ធិរា ខុទ្ទកនិកាយស្ស អចតានំ
អដ្ឋមិំ សត្តាហបទ្ធវិជិតតោរាបទានិំ

[១៨៨] វិបស្សិស្ស កកវតោ សង្កេត សក្កតមាធិតោ
 ព្យសនំ មេ អនុច្យតំ ញាតិកេនា(១)ចុរេ អហុ
 បទ្ធវិជិតំ ឧបកត្តានំ ព្យសនុបសមាយហំ
 សត្តាហាភិរតោ តត្ថ សត្តសាសនកម្យតា ។
 ឯកានុតេ ឥតោ កាប្បេ យមចំ បទ្ធវិជិតោ
 ទុក្ខតិ ធាតិជាធាមិ បទ្ធវិជិតោ ឥនិំ ដលិំ ។
 សត្តសដ្ឋិដ្ឋិតោ កាប្បេ សត្ត អាសុំ មហិច្ឆតិ
 សុទេក្ខមាតិ ញាយនិំ ធម្មវត្ថុំ មហាព្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិហោត្តាបិច អដ្ឋិមេ
 ចន្យកិញ្ញា សច្ចិកាតា កាតំ ពុទ្ធស្ស សាសននិំ ។
 ឥមំ សុទិំ អាយស្មា សត្តាហបទ្ធវិជិតោ ដេកេ
 ឥមា កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

សត្តាហបទ្ធវិជិតតោរាបទានិំ សច្ចំ ។

១ ឧ. ញាតិកេនា ។

សុខ្ពង់ធិរា ខុទ្ទកនិកាយ អចតានំ
សត្តាហបទ្ធវិជិតតោរាបទានិំ ទី ៨

[១៨៨] ក្នុងកម្មន មានព្រះសង្ឃចេសព្រះនាមព្រះភាគ
 ព្រះនាមវិបស្សិ ដែលទៅកាន់ឯមនុស្សធ្វើសក្ការៈ រាប់គោ
 ហើយ ខ្ញុំឯងក៏ដល់ខ្លះសេចក្តីវិទាស បានចែកចាតក្នុងញាតិ
 ខ្ញុំចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីទៅបំពុកក្រូចព្រោះសេចក្តីវិទាស
 នោះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងផ្ទះនោះ អស់ ៧ ថ្ងៃ ព្រោះប្រាថ្នា
 ចំពេញកិច្ចក្នុងសាសនាចេសព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកម្មន ៧១
 អំពីកម្មនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបួស ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខក៏ នេះជាផល ខែបទ្ធវិជិត ។ ក្នុងកម្មន
 ៦៧ អំពីកម្មនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេចចក្រពត្តិ ៧ ជាភិ
 ជាម្ចាស់ផែនដី នៅឯស្គាល់ថា ព្រះបាទសុខេត្តម្មៈដូចគ្នា
 ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ២ វិហោត្ត ៨ ឯឥស
 កិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យកំចាត់ច្បាស់ហើយ ចំណែកសា
 ចេសព្រះកុដ្ឋ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រះសត្តាហបទ្ធវិជិតតោ មានកាយ បានសម្តែងខ្លះ
 ភាពចំណេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ សត្តាហបទ្ធវិជិតតោរាបទានិំ ។

នវិម ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទានំ

(១៨៧) វេទម្ពិទ្ធិតិ(១) មេ ធាមិ ចិត្ត សន្និ មមិ តធា
 មម ហត្ថំ កហោត្វា ឧបាទយិ មហាមុដិ
 ឥមេ មិ ឧទ្ធិសិយទ្ធិ ពុទ្ធា លោកក្កុយាយកា
 កេហិ ឧបដ្ឋិ សក្កុទ្ធិ ចសន្នា សេហិ ចាលិហិ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាច្យេ ពុទ្ធវេ ចវិចរិ តធា
 ទុក្កិ ធាកិជាធាមិ ឧបដ្ឋាទស្សិទិ ផលំ ។
 កេវិសម្ពិ ឥតោ កាច្យេ ចតុរោ អាសុ ទត្តិយា
 សមណុបដ្ឋកា ធាម កញ្ញវត្តិ មហាទូលា ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិហោត្វា មិទ អដ្ឋិមេ
 ចឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនទ្ធិ ។
 ឥត្តំ សុដិ អាមស្មា ពុទ្ធបដ្ឋាយិកោ ថេរោ ឥតា
 កាជាយោ អភាសិត្វាតិ ។

ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទានំ សទ្ធិ ។

១ ម. វេទម្ពិទ្ធិ ។

ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទាន ទី ៧

(១៨៧) កាលនោះ ខ្ញុំឈ្នះវេទម្ពិទ្ធិ ចំការបស់ខ្ញុំក៏ឈ្នះ
 វេទម្ពិទ្ធិដែរ ចំការខ្ញុំក៏ដល់ខ្ញុំចូលទៅក្រុងមហាមុដិ ឯក្រុង
 មហាមុដិ សម្តែងប្រាប់ខ្ញុំថា ព្រះពុទ្ធចំពឹងឲ្យយើង ជា
 អន្តរាយកក្កិលោក ខ្ញុំជ្រះថ្លា បានបម្រើព្រះពុទ្ធចំពឹងនោះ
 ដោយគោរព ដោយជ័យបង្គំខ្លួន ។ ក្នុងកម្សិ ៣១ អំពី
 កម្សិ នេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបម្រើព្រះ
 ពុទ្ធចំពឹងឲ្យយើង ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះដោយសារ
 បម្រើ ។ ក្នុងកម្សិ ២៣ អំពីកម្សិ នេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច
 ចក្រតី ៤ ព្រឹក មានព្រះនាមសមណុបដ្ឋកៈដូចគ្នា ទ្រង់
 មានម្ចាស់ច្រើន ។ ចមិសម្ពិទា ៤ វិហោត្វ ៨ មិនកតិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពាក់ព្រាស់ហើយ ពាក់សាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោ មានកាយ បានសម្តែងឲ្យ
 ភាពព្រំនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្ថោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អថកាខ

ទសមី បុព្វង្គមនិយត្តោបទានំ

[១៧០] ទុល្លាសិភិសហស្សានិ បព្វជិដ្ឋ អភិក្កុយា
 តេសិ បុព្វង្គនោ អាសិ ឧត្តមតុស្ស បតិយា ។
 សរកា សមោហា(១) ទេតេ វិច្ឆយន្តមទាវិលំ
 ឧបដ្ឋហិសុ សក្កច្ចំ បសទ្ធា សេហិ ចាលិហិ ។
 ទិណសវា វន្តនោសា កកកិទ្ធា អបាសវា
 ជរិសុ មេត្តចិត្តន ឈយម្ហ អថវជិតា ។
 តេសិ ឧបដ្ឋហិក្ខាន ឈុត្តានិ បដិស្សតោ
 មរណញ្ច អទុច្ឆតា ទេវត្តញ្ច អតម្ហសេ ។
 ទត្តន្តវតេ ឥតោ កខ្សេ យំ សិលមទុចាលយិ
 ទុក្ខតិ ចារិជាចាមិ សញ្ញមស្ស ឥទំ ជលំ ។
 បដិសម្ពិទា ទតស្សា វិហោត្តាបិច មជ្ជិមេ
 ទឡកិញ្ញា សន្និកតា កកំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឆ. សវា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អថកាខ

បុព្វង្គមនិយត្តោបទានំ ទី ១០

[១៧០] ពួកយើង ៨២.០០០ នាក់ មិនមានសេចក្តីភ័យ
 បានចូលហើយ ដើម្បីសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំឯង
 ជាប្រធាន របស់កុលបុត្រចាំនោះ ។ ឯកុលបុត្រចាំនោះនៅ
 មានកនៈឆ័រិមាហៈ នៃមានចិត្តជ្រៅថ្លា បានបម្រើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ដែលមានឥន្ទ្រិយភ្នែក មិនមានករណ៍ ដោយការព
 ដោយផែរបស់ខ្លួន ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយដែលក្នុងការ
 ផ្តាញ់មិនបាន ព្រះអង្គជាព្រះទិណស្រព មានទោសៈខ្លាត់
 ចោលហើយ មានសោឲ្យសកិច្ចធ្វើចេញ មិនមានក
 សវៈ នៃឥន្ទ្រិយមេត្តចិត្ត ។ ពួកយើងបានបម្រើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ចាំនោះ ដោយសេចក្តីកោតក្រែង លុះដល់ទាលោះក៏បាន
 ទៅកាន់អន្តរាគមន៍ទៅ ។ ក្នុងកម្មវិធី ៧២ អំពីកិច្ចនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានរក្សាសិល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្លួនកិ
 នេះជាផលនៃការសង្រួមក្នុងសិល ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមាត្ត
 ៨ ឆ័រិកិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ក្បួន

ឥត្តិ សុទ្ធិ អាយស្មា បុត្តង្គមនិយោ ដេរោ ឥមា
កាជាយោ អកាសិត្តាតិ ។
បុត្តង្គមនិយោស្ស អបពានំ សម្ពុំ ។

ឧទ្ធាន៍

បណ្ណំ ផលំ ឧត្តមិយោ ឯកបុច្ឆិ ច មាយរោ
ឧបដ្ឋានោ ឧបនាទត្ថ បត្តដ្ឋា ច ឧបដ្ឋិតំ ។
បុត្តង្គមោ ច កាជាយោ អដ្ឋតាធឿស កិត្តិតា ។
បណ្ណកាយវិទ្យោ ឯព្វទង្គិសោ ។

ក្បួន

បានព្វថា ព្រាបុត្តង្គមនិយោស្ស មានកាយ បានសម្រែងន្ទ
ភាពំទំនិរោ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ បុត្តង្គមនិយោកថាន ។

ឧទ្ធាន

បណ្ណ តាយកត្តោបទាន ១ ផល តាយកត្តោបទាន ១
បុត្តង្គមនិយោកត្តោបទាន ១ ឯកបុច្ឆិយោកត្តោបទាន ១
មេឃបុច្ឆិយោកត្តោបទាន ១ ឧបដ្ឋាយិកត្តោបទាន ១
អបពានិយោកត្តោបទាន ១ សត្តាហបព្វដិទានកត្តោបទាន ១
ពុទ្ធបដ្ឋាយិកត្តោបទាន ១ បុត្តង្គមនិយោកត្តោបទាន ១ មាន
ភាព ៤៨ ដែលអ្នកប្រាជ្ញសម្រែងទុកហើយ ។
ចប់ បណ្ណកាយវិទ្យា ទី ២៧ ។

តិសោ បិទកប្បជិកវគ្គោ
 បឋមំ បិទកប្បជិកវគ្គោបទានំ

(១៧១) អដិកោ នាម នាមេន អហោសិ ក្រាហ្មណោ ភតា
 អាហុតិ យិដ្ឋុកាហោហិ នាមាមុប្បិ សមាធរយំ ។
 ធលន្តំ ចិត្តកំ ធិស្វា សំទំនោ លោកាតតុនោ
 ភក្ខុ បុប្ផិ សមាធរា ចិត្តកេ ឱកំរិ អហំ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កាប្បេ យំ បុប្ផមកិប្បជយំ
 ទុក្ខតិ នាគិជាតាមិ ពុទ្ធប្បជាយំនំ ផលំ ។
 សត្តវិសេ ឥតោ កាប្បេ សត្តាសុំ មទ្ធជាចិតា
 សុបដ្ឋលិតនាមា តេ កក្កវត្តិ មហាព្វលា ។
 បដិសម្ពិទា ភកស្សា វិហោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សដ្ឋិកតា កាតំ ពុទ្ធស្សសាសនន្តំ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ចិត្តកប្បជកោ ថេរោ ឥមា
 កាជាយោ អហាសិក្ខាតិ ។

បិទកប្បជិកវគ្គោ បទានំ សម្ពុំ ។

បិទកប្បជិកវគ្គ ទី ៣០
 បិទកប្បជិកវគ្គោបទាន ទី ១

(១៧១) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាត្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះអដិកៈ
 ខ្ញុំប្រាថ្នាចិត្តប្បជិកវគ្គ គ្រឿងប្បជិក បានប្រមូលផ្តុំផ្សេងៗ ។
 ខ្ញុំឃើញជើងប្តូរ ដែលកំពុងដើររឿង របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាម
 សំទិ ព្រះអង្គជាវេរីពង្សវនសត្វលោក ហើយយកផ្កាឆារមក
 រោយរោយចុះគ្រឿងជើងប្តូរ ។ ក្នុងកម្សិច ៣១ កំពឹកយូរនេះ
 ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្បជិក ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកុម្មវិជ្ជា ។ ក្នុងកម្សិច ២៧ កំពឹ
 កយូរនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ វិជិតិ ជាដំបូងក្នុង
 មនុស្ស ព្រះនាមសុបដ្ឋលិតៈដូចគ្នា ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិហោកុ ៨ ចិត្តកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានព្រា ព្រះបិទកប្បជិកវគ្គ មានអាយុ បានសម្រួលខ្លួន
 ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ បិទកប្បជិកវគ្គោបទាន ។

ទុតិយំ បុប្ផនារកត្តោបទានំ

[១៧២] វិកតចីវរោ អាសី អដិទុក្ខុវាសិតោ
 អភិញ្ញា បត្ត ធិត្ថតោ ចទ្គស្ស បរិមដ្ឋិតោ ។
 វិមស្សី លោកមដ្ឋោតិ ធិស្វា អភិកតិ មមិ
 ចារិទ្ធកុកមុដ្ឋានិ ចារសី សត្តុចោ អហិ ។
 ឯកទុកេ ឥតោ កម្មេ យំ បុប្ផអភិជារយំ
 ទុក្ខតំ ចាភិជាចាមិ ជារណាយ ឥទំ ជលំ ។
 សត្តាសីតិម្ហិតោ កម្មេ ឯកោ អាសី មហិបតិ
 សមន្តទរណោ ចាម ចក្កាវត្តិ មហាព្វលោ ។
 មជិសក្កិណា ចតស្សោ វិហោត្វាមិច អដ្ឋិមេ
 ចន្ទភិញ្ញា សច្ឆិកាតា កតិ ទុទ្គស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្សា បុប្ផនារកោ ថេរោ ឥហា
 តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បុប្ផនារកត្តោ អចតានំ សមន្តំ ។

បុប្ផនារកត្តោបទានំ ទី ២

(១៧២) ខ្ញុំស្រ្តីកសម្ពតំសម្បករោយំ ដណ្តចំសម្ពតំស្សកត្វា
 ញាតិអភិញ្ញា ៥ ឱ្យកើត ជាអ្នកស្តាប់អង្គុយព្រះចន្ទ្របាទ ។
 ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គបង្កើតលោក ដែលកំពុងស្តាប់
 មកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ទើបខ្ញុំប៉ាន់ប៉ាន់ប៉ាន់គ្រឿងថ្វាយ
 ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកថា ៧១ អំពីកថាខេន្ទ ក្នុងកាលនោះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប៉ាន់ប៉ាន់ថ្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាផលនៃការប៉ាន់ប៉ាន់ ។ ក្នុងកថា ៥៧ អំពីកថាខេន្ទ
 ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រភតិ មួយគតិ ជាម្ចាស់ផែនដី ព្រះ
 នាមសមន្តទរណោៈ ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិតា ៤
 វិហារកុ ៥ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំណែកនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់គ្នាហើយ ។

បានព្រះ ព្រះបុប្ផនារកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងទូរ
 ភាពព្រះនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ចំ បុប្ផនារកត្តោ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ
គតិយំ ធម្មទាយកញ្ជោរាបទានំ

[១៧៧] បុត្តា មម ចត្វជិតោ កាសាយវសោ តទា
 សោ ធិ ពុទ្ធកុសម្បត្តោ ធិត្ថោ យោកក្ខជិតោ ។
 វិចិទត្តោ សកំ បុត្តំ អារាមំ(១) មជ្ជតោ មមំ(២)
 ធិត្ថស្ស មហន្តស្ស ធិតកំ អកមាសបំ ។
 មក្កយ្ហ អញ្ចលី តត្ថ វទ្ធិត្វា ធិតកំ អហំ
 សេតច្ឆត្តក្ខ មក្កយ្ហ អារោចេសី អហំ តទា ។
 ធិត្ថុវតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធិត្តមកិរោចយិ
 ធិត្តកំ ធាកិជាធាមិ ធិត្តនាទស្សីនំ ឥលី ។
 មញ្ញវិសេ ឥតោ កប្បេ សត្ត អាសុំ ជនាធិថា
 មហារហសធាមា តេ ធិត្តវត្តំ មហាទូលា ។
 មជិសម្ពិទា ធិតស្សោ វិមាត្វាមិទ អជ្ជិមេ
 ធិត្តកិញ្ញា សធិតតា កកំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥតុំ សុទ្ធិ អាយស្មា ធិត្តនាយកោ ថេរោ ឥតា
 តាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ធម្មទាយកញ្ជោរាបទានំ សម្ពុំ ។

១ ធិ.អនមំ ។ ២ ធិ.អហំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ធម្មទាយកញ្ជោរាបទាន ទី ៣

[១៧៨] ក្នុងកាលនោះ កូនរបស់ខ្ញុំចូល ស្ងៀមសម្ងាត់
 កាលយៈ កូនខ្ញុំនោះបានដល់កាលជាគ្រូពុទ្ធ ដែលសព្វ-
 លោកបូជា បានបរិនិព្វានហើយ ។ ខ្ញុំស្រឡាញ់កូនរបស់ខ្ញុំ
 ក៏ទៅកាន់ជើងប្តូរ របស់គ្រូពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាកូនរបស់ខ្ញុំ
 ដែលបរិនិព្វានហើយ នៅខាងក្រោយភាព ។ កាលនោះ
 ខ្ញុំដឹងអញ្ជី ថាយបង្គំជើងប្តូរគ្រូឯកន្ទ្រិននោះ ហើយខ្ញុំកាន់
 ស្ងៀមស្ងៀមថ្វាយ ។ ក្នុងកថាទី ៧៤ អំពីកថានេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាគ្រូ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ញុំគ្នា ទេជា
 ដល់នៃការថ្វាយគ្រូ ។ ក្នុងកថាទី ២៧ អំពីកថានេះ ខ្ញុំ
 បានកើតជាស្តេចចក្រភ្នំ ៧ ជាតិ ជាតិជាតិដទៃ ព្រះនាម
 មហារាមៈ ដូចគ្នា ទ្រង់បានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមាត្វ ៨ ធិតិអកិញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យពាក់ព័ន្ធរស់ហើយ
 កាំងសាសនា របស់គ្រូពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រគល់បង្គំហើយ ។

បានឮថា ព្រះធម្មទាយកតេ មានកាយ បានសម្រួលខ្ញុំ
 ភាពពុំបាននេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធម្មទាយកញ្ជោរាបទាន ។

បញ្ជី សទ្ធសញ្ញាធម្មាបទានំ

(១៧៤) អនុក្កកម្មិ អាទិថេ បសាទោ វិបុលោ អហុ
 ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស លោកម្មិ ខាតុការោ មហេសិទោ ។
 សទ្ធមស្សោសចំ(១) តត ឧ ឧ បស្សមិ តំ ជិជំ
 មរណញ្ច អនុប្បត្តោ ពុទ្ធសញ្ញាមនុស្សី ។
 ធាតុទ្រុត ឥតា កម្មេ យំ សញ្ញាមលកី តទា
 ធុក្កតិ ខាភំជាតាមិ ពុទ្ធបដាយជំ ជលំ ។
 បដិសម្ពិទា ធមស្សោ វិមោក្ខាបិទ អដ្ឋិមេ
 ធម្មកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនម្ពិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សទ្ធសញ្ញាកោ ជេរោ ឥមា
 កាជាយោ អកាសិគ្គាតិ ។

សទ្ធសញ្ញាធម្មាបទានំ ធម្មានំ សម្ពិ ។

១ ឧ. យោសមស្សោសញ្ញា វិស្សាវិ ។

សទ្ធសញ្ញាធម្មាបទានំ ទី ៤

(១៧៤) កាលព្រះអាទិក្សមិទានំ មេត្តិជ្រាវ
 យ៉ាងភ្នំ ចំពោះព្រះពុទ្ធជីប្រសើរ ព្រះកង្ខិតស្វរិកេត្តិគុណ
 ដ៏ធំ កំរើតមានប្រាជ្ញា ក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានស្រឡាត្រូវ
 ប្រកាសថា ព្រះពុទ្ធត្រាស់ហើយ ក្នុងទីនោះ នៃខ្ញុំផងបាន
 ឃើញព្រះជេស្រីនោះឡើយ លុះដល់ខ្ញុំដឹងចំពោះលោកាល
 ខ្ញុំបានចាប់ភ្នំកង្ខិតដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកម្មវិ ៧ កំពើកប្បនេះ
 ក្នុងកាលនោះ ព្រះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យពុទ្ធសញ្ញា ខ្ញុំមិន
 ដែលស្គាល់ខ្ញុំមិ នេះជាដល់នៃពុទ្ធបដាយ ។ បដិសម្ពិទា
 ៤ វិមោក្ខ ៨ ធីតិកញ្ញា ២ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាប់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូជ ព្រះសទ្ធសញ្ញាធម្មា មានកាយ បានសម្រួលឲ្យភាព

ទាំងនេះ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ចរំ សទ្ធសញ្ញាធម្មាបទានំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធម្មបទ
ចញ្ចមំ គោសិសនិក្ខេបកណ្ណបទានំ

(១៧៥) អាភមន្ទារា ធិក្កុម្ម កោសិសំ សទ្ធកិ មយោ
 អនុកោមិ សកំ កាម្មំ ចុត្តកម្មស្សនិ ដលំ ។
 អាណាធិយា វាគដវា សិទ្ធា សិយេតាហោ
 អនុកោមិ សទ្ធភេតិ កោសិសស្ស វនិ ដលំ ។
 អហោ កាវំ ធម្មកាវំ សុខេត្ត សុកតំ មយោ
 សធឿ កកស្ស កាវស្ស ធិ អញ្ញំ កលមក្សតិ ។
 ចក្កុវ្រេ វនោ កាច្យ យំ សិសំ សទ្ធវិ អហំ
 ទុក្កតំ ធារិយានិ សទ្ធវស្ស វនិ ដលំ ។
 ធម្មសទ្ធកិកាច្យុត្តិ សុចតិដ្ឋិតនាមកោ
 ឯកោ អាសិ មហាតេជោ ចក្កុវ្រិ មហាត្វលោ ។
 ធម្មិសទ្ធិនា ធម្មស្ស វិហាក្ខាមិម អដ្ឋិមេ
 ធម្មុកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធម្មបទ
គោសិសនិក្ខេបកណ្ណបទាន ទី ៥

(១៧៥) ខ្ញុំបានក្រាលក្រោលទ្រោម៉ាជីន ចេញកំភីត្វា
 ភាពម (ក្រុយចំពោះសង្ឃ) ខ្ញុំបានទទួលកុសលកម្មរបស់ខ្លួន
 នេះ នេះជាផលនៃច្បាប់ ។ ខ្ញុំបានទ្រព្យពានៈពំរិលសំ
 គុំ គិរិសេវាជាដើម មានសុខដ្ឋេច្យល់ និងសេសស្មុក
 ជាពានៈដ៏ល្បី នេះជាផលនៃក្រោលទ្រោម៉ាជីន ។ ។
 គ្រឿងសក្ការៈជាសក្ការៈដ៏វៃវៃ ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយដោយ
 ប្រពៃ ចំពោះបុត្តាក្ខន្ធដ៏ល្អ គ្រឿងសក្ការៈដ៏ទៃទៃដល់មួយ
 ចំណិននៃសក្ការៈ ដែលខ្ញុំធ្វើចំពោះសង្ឃឡើយ ។ កុណិក្ស
 ទី ៧៤ កំភីត្វានេះ គ្រោមហេតុដែលខ្ញុំ បានក្រាលក្រោល
 ទ្រោម៉ាជីន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ នេះជាផលនៃក្រោល ។
 កុណិក្សទី ៧៥ ខ្ញុំបានកើតជាស្នេហាចច្រកនិ មួយអង្គ ព្រះ
 នាមសុបិនិដ្ឋិតៈ ទ្រង់បាននេជរច្រើន បានកម្លាំងច្រើន ។
 ធម្មិសទ្ធិនា ៤ វិហាកុ ៥ និងកំភីត្វា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ពំរិលសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ប្រគំបតិហើយ ។

ផ្ទៃ បទប្បញ្ញត្តិ

ឥត្តិ សុទ្ធំ អាយស្មា កោសិសធិកោយកោ ថេរោ
ឥតា កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

ធានីសនិប្បោក្កោស្ស អចរាមំ សម្ពុំ ។

ផ្ទៃ បទប្បញ្ញត្តិ

[១៤៦] បទ្កតេ ហិមវន្តិ អហោសិ កំឡោ តណ
អន្តសិ វិរិដំ ពុទ្ធិ ចិមវិសិវ កាណុមិ ។
ឧបេតោមិ តណ ពុទ្ធិ វិចស្សិ លោកោយកំ
ធន្នំ តតវិ វាមិ ខានេ ឧសិក្ខាហំ តណ ។
ឯកវតេ ឥតោ កោយ្យ យំ មទំ អភិម្ពធយំ
ឧត្តកិ យាភិជាមិ មធម្មធាយិទំ ថសិ ។
មទិសម្ពិទា ចតស្សា វិមាត្តាមិ មទិមេ
ធម្មកិញ្ញា សទ្ធិកតា កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនម្ពិ ។
ឥត្តិ សុទ្ធំ អាយស្មា មធម្មធិកោ ថេរោ ឥតា
កាជាយោ អកាសិក្ខាតិ ។

បទប្បញ្ញត្តិ អចរាមំ សម្ពុំ ។

បទប្បញ្ញត្តិ ទំ ៤

បទប្បញ្ញត្តិ ព្រះភោសិសនិប្បោក្កោ ធានីសនិប្បោក្កោ
ឧត្តភាពំ តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ ធានីសនិប្បោក្កោ ។

បទប្បញ្ញត្តិ ទំ ៦

[១៤៦] កាលៈនោះ ខ្ញុំក៏ដាក់ខ្លួន នៅភ្នំបំបែក
បុរេយេត្រសុទ្ធិ ព្រះអង្គប្រាសចាកបុរេយេត្រសុទ្ធិ ដូចជា
ព្រះភោសិសនិប្បោក្កោ ។ កាលៈនោះ ខ្ញុំចូលទៅព្រះ
ពុទ្ធ ព្រះតាវិចស្សិ ព្រះអង្គជាតាមកសម្ភារៈ ហើយ
ស្រោចទូក្រែងចក្រស្រោច លើព្រះបាទក្នុងកាលៈនោះ ។
ក្នុងកាលៈនោះ ព្រះបាទក្រែងចក្រស្រោច ខ្ញុំបានចូល
ព្រះបាទ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខនិ ទេដដែលនៃការចូល
ព្រះបាទ ។ ចរិសម្ពិទា ៤ វិចេត្ត ៨ ធិតិកិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានប្រគល់ចំហើយ ។

បទប្បញ្ញត្តិ ព្រះបទប្បញ្ញត្តិ ធានីសនិប្បោក្កោ
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចំ បទប្បញ្ញត្តិ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាន

សេនាបតី ទេសកិច្ចកណ្តាលទាន

[១៧៧] ឧបសាល្ហកថាខោតិ អហោសិ ប្រាហ្មណោ

មនោ

កាណិ វណោកយ្ហ	លោកថាដំ ឧបសកំ
និស្វាណ វិទ្ធិ ចានេសុ	លោកហុតិបដិក្ខុហិ
ឧសន្តិដិក្ខុ មី ញត្វា	ពុទ្ធា អន្តរាយថ ។
កាណា អភិវិក្កុម្ភ	ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរិ
កន្ថេសិ កិក្ខុយិក្ខាណ	កថ្យំ សន្តិម្ហំ ខោតិ ។
ទ្រេនុតេ ឥនោ កថ្យេ	យិ នេសមភិកិក្ខុយិ
នុក្កតិ ចាកិជាតាមិ	កិក្ខុយាយ ឥនំ ឧសិ ។
ចដិសម្ពិទា ឧតស្សោ	វិហោត្វាមិទ អដ្ឋិទេ
ចន្ទ្រិកញា សដ្ឋិកតា	កតិ ពុទ្ធស្ស សាសនដ្ឋិ ។
ឥត្តំ សុនំ អាយស្មា	នេសកិក្ខុកោ ថេរោ ឥនោ

កថាយោ អហាសិក្ខាតិ ។

ទេសកិច្ចកណ្តាល អបកាន អបកាន ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកាន

ទេសកិច្ចកណ្តាលទាន ទី ៧

[១៧៧] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកែងជាប្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះ
 ឧបសាល្ហកៈ ខ្ញុំដើរចូលទៅក្នុងគ្រែ បានឃើញព្រះ
 លោកថាដំ ជាឧបសកៈ អន្តរាយថ្នាំគ្រឿងបូជារបស់សុត្ត-
 លោក ហើយខ្ញុំថ្វាយចង្ហែទៀបព្រះបូជា ប្រាក្ខុប្រង់ប្រថ
 ជាខ្ញុំបានចង្ហែប្រថ្នាំហើយ ពិស្តរបានទៅ ។ ខ្ញុំចេញទៅ
 គ្រែនោះ ឯបានឃើញក្នុងប្រាសាទ ខ្ញុំបានសរ-
 សើរឡើយទេសនោះ ហើយពិរាយក្នុងជាស្នូតិ អស់មួយ
 រាជ្យ ។ ក្នុងកថា ៧៦ អធិកថានេះ ប្រោះហេតុផល
 ខ្ញុំ បានកាលសរសើរឡើយទេស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ខ្ពង់
 នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ ចរិយម្ពិទា ៤ វិហោត្វា ៧ ឥនំ
 អភិញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យពិភពស្រស់ហើយ ពិភពសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រងង្គិហើយ ។

បានព្វថា ព្រះទេសកិក្ខុកន្ថេ មានកាយ បានសម្រេចខ្ញុំភាព
 ពិភពនេះ ហើយប្រការដូច្នោះ ។
 ចប់ ទេសកិច្ចកណ្តាល ។

អង្គប្រជុំ សាលាគមន័យព្រះរាជទាន

(១៩៨) បព្វតេ ហិមវន្តិ អយោសី លុទ្ធកោ តតា
 វិបស្សី អន្តសី តុន្តិ លោកដេដ្ឋិ ឧកសភំ ។
 ឧបាសិក្ខាន សត្តន្តិ វេយ្យាវទ្ធមកាសហំ
 សវណញ្ច ឧបាតញ្ចិ ធិតទិទ្ធស្ស កាធិនោ ។
 ឯកទុវតេ ឥតោ កប្បេ យំ សវណំ អតញ្ចហំ^(១)
 ទុក្កតិ ធាតិជាតាមិ សវណាយ ឥទិ ជលំ ។
 ចជិសត្តិទា ធមស្សា វិហោក្កាបិច អង្គិទេ
 ធម្មកិញ្ញា សង្ខិកតា កតំ តុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទិ អាយស្មា សវណាគមនិយោ វេរោ ឥហ
 កាជាយោ អភាសិក្ខាតិ ។

សាលាគមន័យព្រះរាជ ទាន សម្បត្តិ ។

១ ឧ. សវណំ ចេតន្តយំ ។

សាលាគមន័យព្រះរាជទាន ទី ៧

(១៩៨) កាលោនោ ភ្នំកើតជាព្រានព្រៃ ទៅតាភ្នំហិមពាន្ត
 បានឃើញព្រះក្មេង ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជាយូរឯកសាលា
 ជាឧកសភៈ ។ ភ្នំទូលរៅជិតព្រះសង្ឃ ធ្វើទូកបោះច្រើ
 តាំងបានក្លាយខ្លួនជាឧកសភ ជល់សវណៈ (ក្នុងសំណាត់)
 វៃព្រះសង្ឃ ព្រះអង្គជាតំជាតិសត្វលើដី ប្រកបដោយនា-
 ទិគុណ ។ ក្នុងកថាខ្មែរ ៧១ អំពីកថាខ្មែរ ព្រោះហេតុដែល
 ភ្នំ បានជល់សវណៈ ភ្នំមិនដែលស្គាល់ទុក្កតិ នេះជាជល់វៃ
 សវណៈ ។ ចជិសត្តិទា ២ វិហោក្ក ៨ ធិតិកិញ្ញា ២ នេះ
 ភ្នំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះក្មេង
 ភ្នំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពូកែ ព្រះសវណាគមន័យព្រះ រាជទាន បានសម្បត្តិ

ភាពតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សាលាគមន័យព្រះរាជទាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សច្ចកថា
ឥរិមី អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

(១៧៧) ពេទសោ ឆាម ឆាមេន ឆាទរោ ឥតិ វិស្សុតោ
អម្ពចិណ្ឌោ មហោ ធិន្ទោ វិស្សុស្ស មហោសិលោ ។
ឯកានុតេ ឥតោ កាច្ឆេ យំ អម្ពមននិ ភតា
នុក្កតិ ឆាគិជាឆាមិ អម្ពឆានស្សនិ ផលំ ។
មជិសម្ពិទា ចកស្សោ វិហោត្តាមិក អដ្ឋិមេ
ចន្យកិញ្ញា សន្និកាតា កតំ ទុទ្ធស្ស សាសនន្នំ ។
ឥតុំ សុទិំ អាយស្មា អម្ពចិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥទា
កាជាយោ អភាសិត្តាតិ ។
អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរោ សច្ចកថា សម្ពំ ។

ទុលមី អនុសីលាវិកត្ថេរាបទានំ

(២០០) មិណ្ឌាយ កវណាឆាហំ វិស្សុ អនុសី ធិនិ
ទុល្លកិក្ខំ អនាសិ ធិមធិនុស្ស កាធិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបកថា
អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៧៧) ខ្ញុំ ឈ្មោះរោមសៈ តែគេស្គាល់រាល់គ្នាថាខាតៈ
ខ្ញុំបានថ្វាយវត្ថុស្វាយមួយដុំ ដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី
ព្រះអង្គស្ងួតកេតុតុលាដីធំ ។ ក្នុងកថាទី ៧១ អំពីកថ្យានេ
ព្រោះហេតុផលខ្ញុំ បានថ្វាយវត្ថុស្វាយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយវត្ថុស្វាយ ។ បដិសក្កតា ២
វិហោតុ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។
បានព្យាថា ព្រះអម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរោ មានគោយុ បានសម្តែងនូវ
ភាពពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។
ចប់ អម្ពចិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

អនុសីលាវិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(២០០) ខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមវិបស្សី កំពុង
ព្រាច់ទៅចំលូតាន បានថ្វាយចម្អិនមួយវែក ដល់ព្រះសម្មា
សម្ពុទ្ធព្រះអង្គពាំងពាំងសត្វជើងពីរ ទ្រង់ប្រកបដោយភាទិតុលា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខនិកាយ

អថ វិគ្គហនំ

កណិកាភោ ហត្ថិណោ អាសម្ពុទ្ធនកាសមី
 តុវិ ថោមកោ ទេវ ទក្ខេបំ សីសុបបាទំ ។
 បណ្ណោនោ ចិត្តមី ធម៌ កថាយោ ទេវ សព្វសោ
 ធម្មាវិ ធម៌ សកាមីហ វិកាចក្ខាសទេវ ធម៌ ។
 កត្តុដីស សតា សព្វា ប្បាសត្តិ តទុត្តិ
 តីស សតានំ បបាទំ កណិកា អត្តនស្សីតិ ។

នធិយំ សនតំ សម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខនិកាយ

មួយទៀត ទុក្ខាននៃវិគ្គ

កណិកាបុប្ផិយវិគ្គ ។ ហត្ថិវិគ្គ ។ កាលម្ពុទ្ធនាយកវិគ្គ ។ ។ ។ ។
 កាលនាយិវិគ្គ ។ តុវិទាយិវិគ្គ ។ ថោមកវិគ្គ ។ ។ កេប-
 វិគ្គ ។ សីសុបបាទវិគ្គ ។ បណ្ណោនាយវិគ្គ ។ ចិត្តកប្បដកវិគ្គ
 ។ កត្តុវិគ្គនេះ មានគាថា ២៨១ ដោយសព្វគ្រប់ ។ គាថា
 ពាំងអស់ ១២៨ ផង លើសពីនោះ ៧២ ទៀតផង នៃបទ
 ១៣០ ដែលអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកឃើញនូវប្រយោជន៍ បាន
 រាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ សន្តតៈ ទំ ៣១ ។

